

דין וחשבון לשנת 2007

תוכן העניינים

1.....	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות ותיאור עסקי קבוצת הבנק
175.....	סקירת ההנהלה על מצבה העיסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה
191.....	הצהרות
193.....	דוח הדירקטוריון וההנהלה על אחריותם לדוח השנתי
194.....	דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

2	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
7	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
9	מבנה אחזקות - חברות עיקריות
10	השליטה בקבוצת הבנק
12	השקעות בהון הבנק, עסקאות במניותיו וחלוקת דיבידנדים
15	התוצאות העסקיות
36	רכוש קבוע ומתקנים
41	פעילות חוץ מאזנית
42	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
87	פעילות שיווקית
91	הון אנושי
100	המבנה הארגוני של הבנק
103	דיני המס החלים על קבוצת הבנק
105	חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק
116	הסכמים מהותיים
117	הליכים משפטיים
119	אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק
124	אסטרטגיה עסקית
124	תחזיות והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק
125	צפי להתפתחויות
127	מקורות ומימון
130	ניהול סיכונים
149	מעורבות חברתית ותרומות
151	גילוי על המבקר הפנימי
155	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
158	הליך אישור הדוחות הכספיים
159	דוח רואי החשבון המבקרים
159	בקורות ונהלים
160	חברי הנהלת הבנק
161	נושאי משרה בכירה
166	שכר רואי החשבון המבקרים
167	הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 24 במרץ 2008, י"ז באדר ב' התשס"ח, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 31 בדצמבר 2007.

הדוחות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות במשק בישראל בשנת 2007

התפתחויות ריאליות

בשנת 2007 נמשכה הצמיחה המהירה במשק, שהחלה במחצית השנייה של שנת 2003. על פי האומדנים המוקדמים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לחשבונות הלאומיים לשנת 2007, גדל התוצר המקומי הגולמי בשנת 2007 בשיעור של 5.3%, בהמשך לגידול בשיעור של 5.2% בשנת 2006. התוצר המקומי הגולמי לנפש צמח בשנת 2007 ב-3.5%, בהמשך לגידול של 3.4% בשנת 2006, והתוצר המקומי העסקי גדל ב-6.3% אחר גידול של 6.5% בשנת 2006. יבוא הסחורות והשירותים עלה בשנת 2007 ב-12.8%, לעומת 3.3% בשנה שקדמה לה.

בצד השימושים, נרשמה בשנת 2007 עלייה חדה של 7.2% בצריכה הפרטית (בשנת 2006 - 4.5%), עלייה המשקפת גידול של 5.3% (בשנת 2006 - 2.7%) בצריכה הפרטית לנפש. קצב הגידול בייצוא

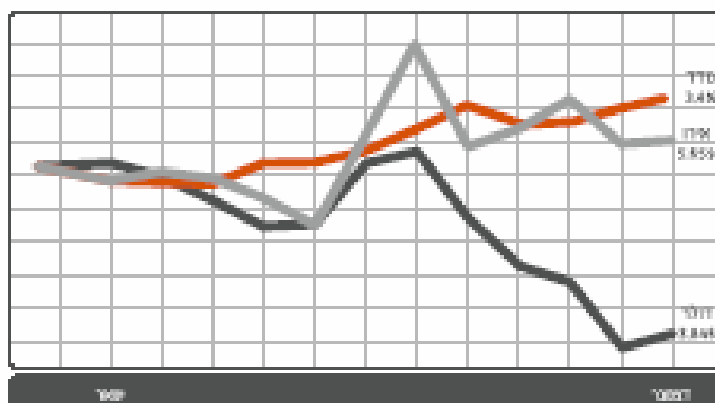
הסחורות והשירותים עמד על 8.6% (בשנת 2006 - 5.9%), ההשקעה בנכסים קבועים צמחה ב-13.6% (בשנת 2006 - 10.1%), והצריכה הציבורית גדלה ב-2.6% (בשנת 2006 - 2.3%). בשנת 2007 נמשכה הירידה בשיעור האבטלה במשק, לרמה של 7.4% בממוצע (נתונים ארעיים), לעומת 8.4% בשנת 2006, וזאת תוך כדי גידול בכוח העבודה האזרחי.

אינפלציה ושערי חליפין

בשנת 2007 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 3.4%, מעל לטווח היעד הממשלתי העומד על 1%-3% לשנה. זאת, לעומת ירידה של 0.1% בשנת 2006. הגורמים שהובילו לעלייה באינפלציה היו בעיקר התייקרות מחירי המזון, פירות וירקות ואחזקת הדיור, בעוד שהייסוף בשער הדולר מיתן את העלייה במדד המחירים.

במהלך שנת 2007 ייסוף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 9.0%, ופוחת בשיעור של 1.7% מול האירו. שער החליפין הגיע ב-31 לדצמבר 2007 ל-3.846 שקלים חדשים לדולר, לעומת 4.225 שקלים חדשים לדולר ב-31 לדצמבר 2006. שער החליפין מול האירו עמד ב-31 בדצמבר 2007 על 5.659 שקלים חדשים לאירו, לעומת 5.564 שקלים חדשים לאירו בסוף שנת 2006. בתחילת שנת 2008 המשיך השקל להתחזק מול הדולר, ואף התחזק מול האירו, כך ששער החליפין ליום 17 במרץ 2008 עמד על 3.426 שקלים חדשים לדולר ועל 5.401 שקלים חדשים לאירו.

התפתחות מדד - דולר - אירו
במהלך שנת 2007

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2007 הפחית בנק ישראל את הריבית על מקורותיו, ב-5 מהלכים שהסתכמו ב-1.5 נקודות אחוז, עד לרמה נומינלית של 3.5% לשנה. במהלך המחצית השנייה של 2007, על רקע התגברות הסימנים להאצה באינפלציה, ביצע בנק ישראל שני מהלכים של העלאת ריבית ב-0.25% כל אחד, כך שהריבית בדצמבר 2007 הגיעה ל-4.00%. בסוף דצמבר הועלתה הריבית (לחודש ינואר 2008) ל-4.25%. בסוף חודש פברואר 2008 הודיע בנק ישראל על הפחתת הריבית (לחודש מרץ 2008) ב-0.5% לשיעור של 3.75%.

הגירעון הכולל בתקציב הממשלה לשנת 2007 (ללא אשראי) עמד על 0.1 מיליארד שקלים חדשים, סכום נמוך מאד, המהווה כ-0.02% תוצר בלבד, לעומת יעד של 2.9% תוצר.

בתקציב המקומי של הממשלה (כולל אשראי) נרשם עודף של 9.5 מיליארד שקלים חדשים. הגרעון הנמוך הוא בעיקר תוצאה של תקבולי הכנסות, שהיו גבוהים מהמתוכנן בכ-14.5 מיליארדי שקלים חדשים.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

היקף הפעילות המצומצם בענף הבנייה למגורים נמשך גם בשנת 2007. על-פי האומדנים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2007, שררה בשנת 2007 יציבות בהיקף ההשקעה בבנייה למגורים ביחס לשנת 2006, בהמשך להאטה שאפיינה את הענף בשנים האחרונות (למעט גידול של 6% בשנת 2006, בעיקר על רקע תיקון נזקי המלחמה בצפון). בעשרת החודשים הראשונים של שנת 2007 נרשמה ירידה במספר הדירות החדשות שהחלה בנייתן - בשיעור של 6% ביחס לתקופה המקבילה בשנת 2006, בעיקר בבנייה ביוזמת הסקטור הציבורי ובמיוחד באזורי הפריפריה. מספר ההתחלות בעשרת החודשים הראשונים של שנת 2007, במונחים שנתיים, הסתכם בפחות מ-30,000 יחידות דיור. בשנת 2007 הואץ הגידול בביקוש לדיור, ומספר העסקאות בדירות למגורים גדל ב-11% בעשרת החודשים הראשונים של שנת 2007, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכם בכ-93,000 עסקאות על בסיס שנתי.

מלאי הדירות החדשות הלא מכורות היה נמוך בסוף אוקטובר 2007 בכ-16% לעומת סוף שנת 2006, ועמד על כ-16,500 דירות. הירידה במלאי חלה הן בדירות ביוזמה הפרטית והן בדירות ביוזמה הציבורית.

במקביל לגידול במספר העסקאות, ועל רקע ירידת הריבית על המשכנתאות, חלה בשנת 2007 עלייה במתן משכנתאות (ללא מיחזורים), הן במספר ההלוואות והן בסכומים, לעומת שנת 2006, בה חלה ירידה במתן המשכנתאות. סכום האשראי בהלוואה ממוצעת המשיך לגדול גם בשנת 2007. שיעור המיחזורים מסך המשכנתאות נותר דומה לשנה הקודמת, ברמה נמוכה יחסית לשנת השיא של

המיחזורים - שנת 2005. בשנת 2007 חל שיפור ברמת הפיגורים ביחס ליתרת ההלוואות לדיור, כאשר משקל הפיגורים בתיק האשראי לדיור של הבנקים ירד. זאת, לאחר שבשנים 2005-2006 חלה התייצבות ברמת הפיגורים.

בתחילת חודש אוגוסט 2007 הוגשה בקשה לבית המשפט להקפאת ההליכים הנוגעים לקבוצת הבניה "חפציבה". לאחר דיון, מינה בית המשפט מנהל מיוחד מטעמו לביורור העובדות הנוגעות למצבן הכספי של חברות הקבוצה ולהצגת תוכנית לצמצום הנזקים הנובעים מקריסת החברות בקבוצת "חפציבה", וציווה על המשך הקפאת ההליכים לפרק זמן קצוב. ביום 5 בנובמבר 2007 האריך בית המשפט את הקפאת ההליכים עד למתן החלטה אחרת. לאחרונה הגיעו מרבית הבנקים, לרבות בנק מזרחי טפחות בע"מ, להסדרים עקרוניים עם המנהל המיוחד, שיאפשרו את החרגת הפרוייקטים המשועבדים להם ממסגרת הקפאת ההליכים. ההסדר עם בנק מזרחי טפחות טרם אושר על ידי בית המשפט.

שוק ההון

בשוק ההון המקומי נמשכה בשנת 2007 המגמה החיובית שאפיינה את השנים האחרונות. תרמו למגמה זו הנתונים המאקרו כלכליים החיוביים, ובמיוחד המשך הצמיחה המהירה במשק, בעיקר של הסקטור העסקי, הירידה בחוב הלאומי, הריבית המוניטרית הנמוכה וסביבת האינפלציה המתונה.

בשוק המניות, מדד ת"א 25 ומדד ת"א 100 רשמו במהלך שנת 2007 עליה של כ- 31% וכ- 25%, בהתאמה. מדד נדל"ן 15 סיים את שנת 2007 בעליה של כ- 1%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים גדל בכ- 45% לעומת שנת 2006, והסתכם בכ- 2 מליארד שקלים חדשים. היקף ההנפקות של מניות ושל ניירות ערך המירים הגיע בשנת 2007 לכ- 21 מליארד שקלים חדשים, עליה של כ- 80% ביחס לנתוני השנה שקדמה לה.

יצוין, כי שוק המניות המקומי נהנה בשנת 2007 מכניסת הון זר בהיקף של כ-800 מיליון דולר. בתחילת שנת 2008, בהשפעת ירידות שערים בשווקי ההון בעולם, שנבעו בעיקרן מחשש מהאטה בכלכלה העולמית ומתוצאות משבר ה-"sub - prime" בארצות הברית, ירדו מדדי המניות העיקריים. מתחילת שנת 2008 ועד יום 17 במרץ 2008 ירד מדד ת"א 25 בשיעור של 21%, ואילו מדד ת"א 100 ירד בשיעור של 23%. זאת, תוך גידול במחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים לכ- 2.4 מליארד שקלים חדשים.

בשוק איגרות החוב גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים בשנת 2007 כ- 87 מליארד שקלים חדשים, עלייה של כ- 85% לעומת השנה הקודמת. יש לציין, כי צמצום הגיוס הממשלתי במחצית הראשונה של השנה והרפורמה בקרנות הפנסיה תמכו במגמה זו. מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות חוב גדל בשנת 2007 בכ- 90%, והסתכם בכ- 3.3 מליארד שקלים חדשים.

מדד אגרות החוב עלה בשנת 2007 בכ- 4%, כאשר מדד האגרות הלא צמודות רשם עליה בשיעור של כ- 2.5%, ומדד האגרות צמודות המדד רשם עליה של כ- 6%. מתחילת שנת 2008 ועד יום 17 במרץ 2008 עלו מדד אגרות החוב, מדד אגרות הלא צמודות ומדד אגרות החוב הצמודות בשיעורים של 1.9%, 3.0% ו-1.4% בהתאמה. מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות החוב עלה לכ- 4.2 מיליארד שקלים חדשים.

כלכלה עולמית

לפי האומדן של קרן המטבע הבינלאומית, שיעור הצמיחה העולמי עמד בשנת 2007 על כ-5%, בדומה לשנה שקדמה לה. קצב הצמיחה בארה"ב, בגוש האירו וביפן הואט בשנת 2007, ונע בטווח של כ-2.5%-2%. בסין ובהודו, שמשקלן בתוצר העולמי הולך וגדל בשנים האחרונות, נמשכה הצמיחה המהירה בשיעורים של כ-11% וכ-9%, בהתאמה.

ההאטה בשוק הנדל"ן ומשבר ה-"sub - prime" בארצות הברית הובילו לירידה בנכונות למתן אשראי ולמחנק נזילות, מה שגרם לקיטון בביקושים ולהאטה בצמיחה בארצות הברית. על רקע זה, הפחית הבנק המרכזי בארצות הברית את הריבית, במהלך המחצית השנייה של שנת 2007, בשיעור מצטבר של נקודות אחוז אחת (במהלך החודשים ינואר-מרץ 2008 הוריד הבנק המרכזי בארצות הברית את הריבית בשיעור מצטבר של 2.0 נקודות אחוז נוספות).

בעקבות עליית מחירי הנפט והסחורות נרשמה בשנת 2007 עלייה בשיעור האינפלציה בארצות הברית, בגוש האירו ובמדינות אחרות.

על רקע משבר ה-"sub - prime", ההאטה בצמיחה בארצות הברית, העליות במחירי הנפט והסחורות והחשש מפני ההשפעות של אלה על הכלכלה העולמית, שרר במחצית השנייה של שנת 2007 חוסר יציבות בשוקי הכספים וההון בעולם. מגמת העלייה שאפיינה את מדדי המניות העיקריים במרבית השווקים במחצית הראשונה של שנת 2007 נבלמה, ובמרבית המדדים נצפו ירידות. מדדי הדאו ג'ונס וה-S&P 500 ירדו במחצית השנייה של שנת 2007 בשיעורים של 1.1% ו-2.3% בהתאמה, לעומת עליות בשיעורים של 7.6% ו-6.0% בהתאמה במחצית הראשונה של השנה; מדדי Dj EuroSTOXX, ה-CAC, ה-FTSE 100 ירדו במחצית השנייה של שנת 2007 בשיעורים של 2.0%, 7.3% ו-2.3% בהתאמה, לעומת עליות בשיעורים של 9.0%, 9.3% ו-6.2% בהתאמה במחצית הראשונה של השנה; מדד ה-DAX הגרמני שעלה במחצית הראשונה של שנת 2007 בשיעור של 21.4% עלה במחצית השנייה של השנה ב-0.7% בלבד; מדד ה-Nikkei ירד במחצית השנייה של שנת 2007 בשיעור של 15.6% לעומת עלייה בשיעור של 5.3% במחצית הראשונה של השנה.

חוסר היציבות בשוקי ההון החריף במהלך החודשים הראשונים של שנת 2008, תוך ירידות ניכרות במדדים העיקריים במקביל לפיחות מתמשך בשער החליפין של הדולר מול מרבית המטבעות. בתקופה שמתחילת שנת 2008 ועד יום 17 במרץ 2008 ירדו מדדי הדאו ג'ונס וה-S&P 500 בשיעורים של 9.9% ו-12.3% בהתאמה; מדדי Dj EuroSTOXX, ה-CAC וה-FTSE 100 ירדו בשיעורים של 18.9%, 18.2% ו-12.8% בהתאמה; מדד ה-DAX ו-מדד ה-Nikkei ירדו בשיעור של 20.0%.

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד או מהמשתמע ממנו. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף, לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים מספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מההתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים; משינויים והתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון, מגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, משינויים באיתנות הפיננסית של לווים, מהעדפות הציבור, מחקיקה, מהוראות גורמי פיקוח, מהתנהגות המתחרים, מהביטום הקשורים בתדמית הבנק, מהתפתחויות טכנולוגיות ומנושאי כח אדם.

קבוצת הבנק

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בניה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית – עסקית וקמעונאית, ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 126 סניפים ומרכזי עסקים בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילותו הבנקאית של הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 חברות בנות, 3 סניפים ו-3 נציגויות באירופה, בארצות הברית ובדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, שירותי נאמנות, חתמות והנפקות, הפצת קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל (עד ליום 8 ביוני 2006 גם ניהול קרנות נאמנות ועד ליום 28 ביוני 2007 גם ניהול קופות גמל). במסגרת מהלך ליישום הוראות חקיקת הרפורמה בשוק ההון מכר הבנק את פעילותו בקרנות הנאמנות ובקופות הגמל. לפרטים בדבר מכירת פעילות קופות הגמל ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים. הבנק ממשיך לתת שירותי הפצה ותפעול לקרנות נאמנות ושירותי תפעול לקופות גמל. עם השלמת מכירת פעילותו בקרנות הנאמנות ובקופות הגמל קיבל הבנק רשיון ייעוץ פנסיוני לשכירים ולעצמאיים, והחל לפעול גם בתחום זה.

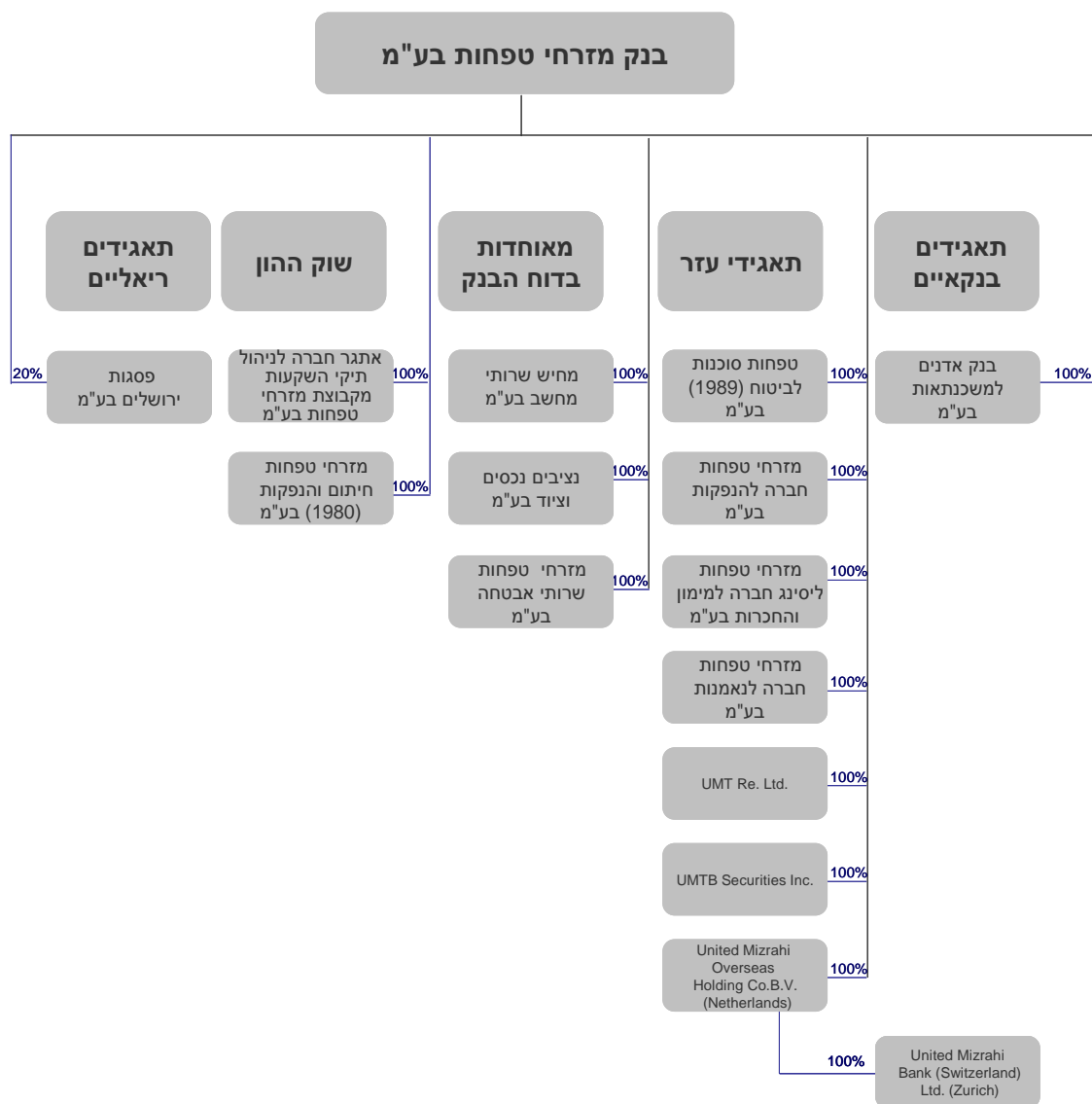
במהלך שנת 2007 בוצעו מספר שינויים משמעותיים בקבוצת הבנק:

מכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות גמל – ביום 28 ביוני 2007 השלימה קבוצת הבנק את מכירת פעילותה בקופות גמל (לרבות הפעילות באמצעות חברת נתיבות – חברה לניהול בע"מ שהבנק מחזיק 60% ממניותיה), לאחר שהשלימה בשנת 2006 את מכירת פעילות קרנות הנאמנות שהיו בניהולה. זאת, במסגרת הערכות הקבוצה לקיום "רפורמת בכר" בשוק ההון. לפרטים בנושא מכירת הפעילות על-ידי הבנק, ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים.

רכישת השליטה בבנק יהב - ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "יהב") על הזכויות הנלוות לו. לפרטים נוספים, ראה באור 6(ה)4) דוחות הכספיים.

הסכם עם ישראלכרט - ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורפיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו-"יורפיי", בהתאמה) לפיו ינהלו הצדדים משא ומתן מואץ להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים ביניהם בהסכם חדש, במסגרתו ייקבע, בין היתר, כי יונפקו כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות". לפרטים, ראה באור 6 ה. 5) לדוחות הכספיים.

מבנה אחזקות – חברות עיקריות ⁽¹⁾:

(1) לבנק אחזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק.

לפרטים נוספים בדבר שינויים מבניים בקבוצה, ראה בבאור 6 לדוחות הכספיים.

השליטה בקבוצת הבנק

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי העניין במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2007, הן כדלקמן:

המחזיק	מספר המניות	שיעור מההון ומכוח ההצבעה
(1) M.W.Z. (Holdings) Ltd.	15,585,785	7.02%
(2) F & W (שותפות רשומה)	28,825,102	13.00%
סה"כ קבוצת ורטהיים	44,410,887	20.02%
כ.א.ב.מ. בע"מ (3)	7,066,264	3.19%
ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (4)	12,862,041	5.80%
ע.א.ב.מ. בע"מ (5)	15,175,631	6.84%
אחים עופר נכסים (1957) בע"מ (6)	14,591,953	6.58%
אחים עופר השקעות בע"מ (7)	7,477,642	3.37%
סה"כ קבוצת עופר	57,173,531	25.78%
סה"כ אחזקות בעלי שליטה	101,584,418	45.80%
אליעזר יונס (8)	1,940,771	0.87%
אברהם נתן (9)	1,300	-
סה"כ אחזקות בעלי עניין	103,526,489	46.67%
ציבור	118,286,062	53.33%
סה"כ	221,812,551	100.00%

- חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי מר משה ורטהיים (99.2%) ובנאמנות עבור מר משה ורטהיים על ידי עו"ד בנימין רוטנברג (0.8%).
- שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר משה ורטהיים (1%) ועל ידי M.W.Z. (Holdings) Ltd. (99%).
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי אחים עופר השקעות בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשיה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשיה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ.
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה של מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%).
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ.
- חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ה"ה ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%), יהודה (יולי) עופר (36.67%), ול.י.ן. (אחזקות) בע"מ (33.33%), שהינה, כאמור, חברה פרטית בבעלות ובשליטה של מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%).
- חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ.
- מהן 1,938,771 מניות באמצעות החברה לרישומים של בנק מזרחי טפחות בע"מ ורו"ח זאב פלדמן המחזיק במניות בנאמנות עבור מר אליעזר יונס. בנוסף, מחזיק מר יונס, המנהל הכללי של הבנק, ב- 2,185,778 כתבי אופציה בלתי סחירים של הבנק הניתנים למימוש ל- 2,185,778 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.
- מר אברהם נתן משמש כדירקטור חיצוני בבנק.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ול.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "תאגידי קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) (1) מצד שני (להלן: "תאגידי קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

במקביל לחתימת הסכם ההצבעה ובאותו מועד נחתם הסכם לשיתוף פעולה בין התאגידים שהינם בעלי השליטה בחברות המרכיבות את קבוצת עופר, כלומר בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, אחים עופר נכסים (1957) בע"מ ואחים עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר נכסים") מצד אחד לבין ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ שהינה, כאמור בבעלות מלאה של ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.א.ב.מ.") מצד שני, לפיו בכל הנוגע להחזקות במניות הבנק בשליטה ובזכויות ניהול יחלקו הצדדים באופן שווה, לפיכך מכסת הדירקטורים של תאגידי קבוצת עופר (כמובנה לעיל) תתחלק באופן שווה בין עופר נכסים לבין ל.א.ב.מ. לפי תנאי ההסכם לא יתקבלו החלטות בתאגידי קבוצת עופר, בכל נושא ועניין הקשורים לבנק, לרבות בהצבעה באסיפות הכלליות של הבנק, אלא אם עופר נכסים ול.א.ב.מ. נתנו לכך את הסכמתם.

היתרים והסדרים הנוגעים לשליטה בבנק

למיטב ידיעת הבנק, לאחר הזרמת הון של 90 מיליון שקלים חדשים לחברת האחים עופר נכסים (1957) בע"מ, הודיע המפקח על הבנקים לבא כח עופר נכסים, במכתב מיום 6 במרץ 2008, כי לאור מאמצי קבוצת עופר למציאת פתרון קבע לאופן החזקת אמצעי השליטה, בכוונת בנק ישראל לאפשר המשך הליך ההידברות להסדרת אופן ההחזקה של קבוצת עופר באמצעי השליטה בבנק, לשביעות רצון הפיקוח על הבנקים, עד ליום 31 בדצמבר 2009, ובלבד שלאחר מועד זה, במידה שעדיין לא הוסדר אופן ההחזקה כאמור, תעמוד חברת אחים עופר נכסים (1957) בע"מ ביחס הון למקורות של לפחות 40% בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

- ביום 19 באפריל 2007 הוקצו למר אליעזר יונס, מנכ"ל הבנק, באמצעות נאמן, 1,938,771 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב כל אחת. זאת, בעקבות מימוש 3,278,664 כתבי אופציה, שהוקצו לנאמן ביום 23 בדצמבר 2004, בהתאם להוראות תכנית להקצאת כתבי אופציה על-פי הצעה פרטית למנכ"ל הבנק שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 25 באוקטובר 2004, ומהווה חלק מתנאי העסקתו של המנכ"ל.
- ביום 2 במאי 2007 הועברו המניות האמורות לרישום בחברה לרישומים של בנק מזרחי טפחות בע"מ. לפרטים נוספים, ראה באור 16 ד. לדוחות הכספיים.
- ביום 8 בינואר 2008 קיבל הבנק הודעה, לפיה קבוצת החברות דוד לובינסקי בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ואפסילון בית השקעות בע"מ, הנשלטות בעקיפין על ידי אותם בעלי שליטה, מחזיקה במניות הבנק בשיעור מצטבר העולה על 5% (בעת מתן ההודעה 5.325%) מהון המניות המונפק של הבנק. עוד נמסר, כי מועד ביצוע הפעולה שבעקבותיה הפכה הקבוצה הנ"ל לבעלת עניין בבנק הינו 1 בינואר 2008, וזאת כתוצאה מצירוף אחזקות קופות גמל של בנק הפועלים שנרכשו על-ידי כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ.
- ביום 4 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעות, לפיהן, בעקבות מכירה של מניות הבנק בבורסה, חדלה קבוצת החברות הנ"ל להיות בעלת עניין בבנק.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

ביום 14 במאי 2007 התקבלה החלטה בדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2007 הלימות ההון (כולל הון משני עליון) לא תפחת משיעור של 11.2%.

ביום 25 בפברואר 2008 החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל הון משני עליון) לא יפחת משיעור של 12.0%, ללא שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנדים של הבנק (ראה להלן).

החלטות אלה הינן בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מחודש אפריל 2006, כי יחס הלימות ההון הראשוני והמשני (לא כולל הון משני עליון), לא יפחת משיעור של 10%. ההחלטות התקבלו על רקע הנהג המקובל בבנקים בעולם לשמור על יחס הלימות הון בשיעורים העולים על דרישות המינימום של הרגולטורים, במטרה לבטא בפני מפקידים ומשקיעים את הגישה השמרנית ואת הסטנדרטים הבינלאומיים שמבקש הבנק לאמץ לעצמו, וכן לאור כוונת המפקח על הבנקים לאמץ את הוראות באזל II

ולקצות הון גם בגין סיכונים תפעוליים. יחס ההון לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2007 הגיע ל- 11.33%. יחס ההון לרכיבי סיכון ללא ההון המשני העליון הגיע ל- 10.16%.

גיוס מקורות הוניים

הבנק גייס במהלך שנת 2007 במסגרת הקצאות פרטיות למשקיעים מוסדיים סכום של כ- 490 מיליוני שקלים חדשים באמצעות הנפקה של שטרי הון מורכבים, הנחשבים להון משני עליון. שטרי הון אלו, וכן שטרי הון בסך כ- 451 מיליוני שקלים חדשים שגויסו בסוף שנת 2006, נרשמו למסחר בבורסה במסגרת תשקיף שפורסם בחודש מאי 2007.

במסגרת תכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות תכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בנושא, כאמור לעיל.

בהתאם להערכת הנהלת הבנק יבוצע עד סוף שנת 2009 גיוס של מקורות הוניים נוספים לצורך פעילותו השוטפת של הבנק תוך עמידה בדרישות יחס ההון המזערי. הסכום אותו מתכוון הבנק לגייס מוערך בכ- 700 מיליוני שקלים חדשים, שיגויסו כהון משני עליון באמצעות שטרי הון מורכבים, ובכפוף לתנאי השוק שישררו במועד הגיוס. בנוסף, יגייס הבנק כתבי התחייבות נדחים, המהווים הון משני, בהקף המוערך בכ- 500 מיליוני שקלים חדשים לשנה.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

חלוקת דיבידנדים

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 3 באפריל 2006 התקבלה החלטה בדירקטוריון הבנק על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה בכפוף לכך שיחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ- 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006.

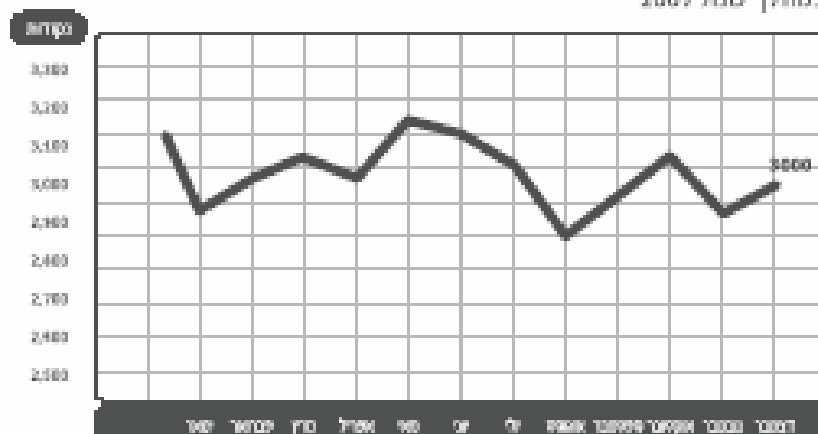
בנוסף על האמור, חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין ולמגבלות כמפורט בבאורים 13 ו-14 לדוחות הכספיים.

דיבידנד שחולק

להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2006 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

תאריך תשלום	דיבידנד למניה (באגורות)	סה"כ דיבידנד ששולם (מליוני ₪)
13 בספטמבר 2006	57.00	125
19 בדצמבר 2006	91.41	200
13 ביוני 2007	90.49	200
19 בספטמבר 2007	56.46	125
19 בדצמבר 2007	33.82	75
19 בפברואר 2008	33.80	75

התפתחות שער סניית הבנק
במהלך שנת 2007

רווח ורווחיות

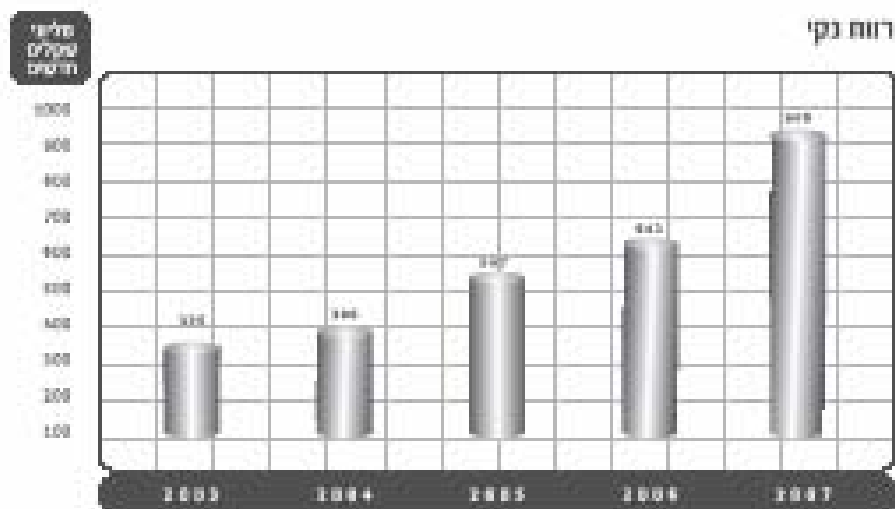
הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2007 הסתכם ב-908 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 643 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-41.2%.

שיעור תשואה על ההון העצמי הסתכם בשנת 2007 ב-17.2%, לעומת 13.0% בשנת 2006.

הרווח הנקי של הקבוצה ללא השפעות חד פעמיות כמפורט להלן, הגיע בשנת 2007 ל-681 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 607 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של 12.2%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור 12.9% לעומת 12.3% בשנת 2006.

ברבעון הרביעי של 2007 הגיע הרווח הנקי של הקבוצה ל-147 מיליוני שקלים חדשים לעומת 141 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 4.3%.

תוצאות הרבעון הרביעי של שנת 2007 כוללות את עיקר ההשפעה של ההפרשה לירידת ערך השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (90 מיליוני שקלים חדשים, מתוך 114 מיליוני שקלים חדשים בכל שנת 2007).

להלן ניתוח השפעות חד פעמיות על הרווח הנקי (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2005	2006	2007	
507	643	908	רווח נקי מדווח
הפרשה לפנסיה ולפיצויים בגין תכנית			
-	233	-	לפרישה מוקדמת
יישום הנחיות של בנק ישראל לעניין אופן חישוב ההפרשה			
-	54	-	לחובות מסופקים בגין משכנתאות
-	(109)	-	השפעת המס
רווחי הון לאחר מס ממכירת הפעילות בקופות הגמל (שנת 2007) וממכירת הפעילות בקרנות הנאמנות והאחזקות			
-	(214)	(218)	במניות אקסלנס (שנת 2006)
2	-	(9)	הפסד (רווח) נטו ממימוש נדל"ן והשקעות אחרות
4	-	-	השפעה מצטברת של שינוי שיטה חשבונאית
513	607	681	רווח נקי ללא השפעות חד פעמיות
11.7%	12.3%	12.9%	תשואה על ההון ללא השפעות חד פעמיות

להלן הגורמים המרכזיים שתורמו לגידול ברווחי הקבוצה בשנת 2007 בהשוואה לשנת 2006:

- גידול בסך 153 מיליוני שקלים חדשים ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, ללא הפרשה לירידת ערך של השקעות בניירות ערך.
- גידול של 43 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות מעמלות תפעוליות.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפעתם מיתנה את הגידול ברווחי הקבוצה בשנת 2007 בהשוואה לשנת 2006:

- גידול בסך 37 מיליוני שקלים חדשים בהפרשות בגין חובות מסופקים ומכשירי אשראי אחרים. הגידול נובע בעיקר מהפרשה בסך 114 מיליוני שקלים חדשים (מזה 24 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השלישי של שנת 2007, ו-90 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה) לירידת ערך של השקעות הבנק במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות מכל סוג שהוא. סך השקעות אלו ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכם בכ-22 מיליון שקלים חדשים (כ-5 מיליון דולר), מתוך השקעה מקורית בסך כ-157 מיליון שקלים חדשים (כ-35 מיליון דולר). לפרטים נוספים, ראה באור 3 לדוחות הכספיים. מנגד, חל קיטון בסך 77 מיליוני שקלים חדשים בהפרשה השוטפת לחובות מסופקים.
- ירידה בסך 83 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות האחרות בעיקר כתוצאה ממכירת פעילות ניהול קופות גמל וניהול קרנות נאמנות.
- עלייה בסך של 54 מיליוני שקלים חדשים בהוצאות התפעוליות, ללא הפרשה לפנסיה ולפיצויים אשתקד בגין תכנית לפרישה מוקדמת.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של הקבוצה הסתכם בשנת 2007 ב-2,026 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,987 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-2.0%.

להלן ניתוח ההתפתחות ברכיבים העיקריים של הרווח מפעילות מימון בשנת 2007 (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	2006	2007	
8.2%	1,819	1,969	פעילות שוטפת
54.1%	111	171	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
			רווחים (הפסדים) ממימוש ומירידת ערך של אגרות
-	5	(90)	חוב זמינות למכירה ואיגרות חוב למסחר, נטו
-	52	(24)	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן
2.0%	1,987	2,026	סך הכל

השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים, הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער בלבד), לעומת נגזרים הנמדדים לפי שווים ההוגן.

ברבעון הרביעי של השנה הסתכם הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים ב-507 מיליוני שקלים חדשים לעומת 552 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-8.2% הנובע בעיקר מהפרשה לירידת ערך של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בסך של כ-90 מיליוני שקלים חדשים, שנרשמה ברבעון הרביעי של 2007. ללא השפעת הפרשה זו, היה הרווח מפעילות מימון ברבעון הרביעי של 2007 גדל בכ-8.2%.

להלן פירוט הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים) (1):
 התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006. ראה באור 30 לדוחות הכספיים.

מגזר פעילות	2007
משקי בית:	
משכנתאות	339
אחר	577
בנקאות פרטית	49
עסקים קטנים	277
בנקאות מסחרית	115
בנקאות עסקית	462
פעילות בינלאומית	(9) ⁽²⁾
ניהול פיננסי	216
סך הכל	2,026

- (1) להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק.
 (2) כולל הפרשה בסך 114 מיליוני שקלים חדשים לירידת ערך השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים):

מגזר הצמדה - נכסים פיננסיים	2007	2006	שינוי ב-%
מטבע ישראלי לא צמוד	62,137	47,495	30.8%
מטבע ישראלי צמוד למדד	39,950	36,570	9.2%
מטבע חוץ (2)	60,896	54,679	11.4%
סך הכל	162,983	138,744	17.5%

- (1) סווג מחדש.
 (2) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ).

העלייה ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במגזר הלא צמוד נובעת מגידול משמעותי בנפח הפעילות במכשירים נגזרים ומגידול בנפח האשראי שניתן לציבור במסגרת הפעילות השוטפת של הבנק. העלייה ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במגזר הצמוד למדד ומטבע החוץ מוסברת, רובה ככולה, בגידול בנפח הפעילות במכשירים נגזרים.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור ההכנסה על הנכסים ובין שיעור ההוצאה על ההתחייבויות) במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים, באחוזים):

מגזר הצמדה	2007	2006
מטבע ישראלי לא צמוד	1.50	1.66 (1)
מטבע ישראלי צמוד למדד	0.54	0.52
מטבע חוץ (1)	0.08	0.81
סך הכל	0.77	1.10 (1)

- (1) סווג מחדש.
 (2) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ).

הירידה בפערי הריבית, בייחוד במגזר מטבע החוץ, נובעת בעיקר מהגידול בפעילות בנגזרים, בהם המרווחים נמוכים באופן יחסי, ומהעובדה שהשפעת הפעילות באופציות, בגינה נרשמה בשנת 2007 הכנסה בסך 345 מיליוני שקלים חדשים (מיליון שקלים חדשים בשנת 2006) אינה כלולה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות, ולכן אינה נכללת בפער הריבית.

ההפרשה לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה בשנת 2007 ב-228 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 305 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, קיטון בשיעור של כ-25.2%, שנבע בעיקרו מהפרשה חריגה בסך 54 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הראשון של שנת 2006, עקב יישום ההנחיות שנקבעו בחוזר בנק ישראל לעניין אופן חישוב ההפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לדיור (משכנתאות). ללא ההפרשה החריגה ברבעון הראשון של שנת 2006 ירדה ההפרשה לחובות מסופקים בשנת 2007 בשיעור של 9.2% בהשוואה לשנת 2006.

ברבעון הרביעי של שנת 2007 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים ב-50 מיליוני שקלים חדשים לעומת 64 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה, אשתקד, קיטון של כ-21.9%.

סך הפרשות בגין חובות מסופקים ומכשירי אשראי אחרים, גדל בכ-37 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר עקב הפרשה בסך 114 מיליוני שקלים חדשים (מזה 24 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השלישי של שנת 2007, ו-90 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של השנה) לירידת ערך של השקעות הבנק במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות מכל סוג שהוא.

להלן פרוט התפתחות ההפרשה לחובות מסופקים (מיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2006	2007
הפרשה ספציפית :		
לפי עומק הפיגור	77	30
אחרת	194	218
סך הכל הפרשה ספציפית	271	248
הפרשה כללית ונוספת	(20)	(20)
סך הכל ללא השפעות חד פעמיות	251	228
יישום הנחיות בנק ישראל לענין אופן חישוב ההפרשה לחובות		
מסופקים לפי עומק הפיגור	54	-
סך הכל	305	228
שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מסך האשראי לציבור	0.44% (1)	0.31%

(1) שיעור ההפרשה לחובות מסופקים בשנת 2006, ללא השפעת יישום חוזר בנק ישראל בסך 54 מיליוני שקלים חדשים, הגיע לכ-0.36% מסך תיק האשראי לציבור.

להלן פירוט ההפרשה לחובות מסופקים לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006. ראה באור 30 לדוחות הכספיים.

מגזר פעילות	2007
משקי בית:	
משכנתאות	41
אחר	26
עסקים קטנים	74
בנקאות מסחרית	7
בנקאות עסקית	77
פעילות בינלאומית	3
סך הכל	228

היתרה המאזנית של ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2007 ב-172 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-192 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2006.

הרווח מפעילות מימון אחרי הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בשנת 2007 לסך של 1,798 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,682 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-6.9%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות בקבוצה בשנת 2007 הסתכמו ל-1,190 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,215 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, קיטון של כ-2.1%.

ההכנסות מעמלות תפעוליות בקבוצה הסתכמו בשנת 2007 ב-1,034 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 991 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-4.3%. הגידול נובע בעיקרו מעליה בהכנסות מעמלות בגין פעילות לקוחות בשוק ההון ומעמלות בגין פעולות בכרטיסי אשראי. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות מעמלות תפעוליות ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 254 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, עליה של כ-4.3%.

הרווחים מהשקעות במניות, נטו, הסתכמו בשנת 2007 ב-65 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 50 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-30.0%. עיקר הרווחים בשנת 2007, כמו גם בתקופה המקבילה אשתקד, נובעים מדיבידנד שהתקבל בגין השקעה במניות. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הרווחים מהשקעות במניות ב-20 מיליוני שקלים חדשים לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-11.1%.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2007 ב-91 מיליוני שקלים חדשים לעומת 174 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, קיטון של כ-47.7%. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות האחרות ב-18 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 44 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-59.1%. הקיטון נובע בעיקר מירידה בהכנסות דמי ניהול מקרנות נאמנות ומקופות גמל עקב מכירת פעילותן.

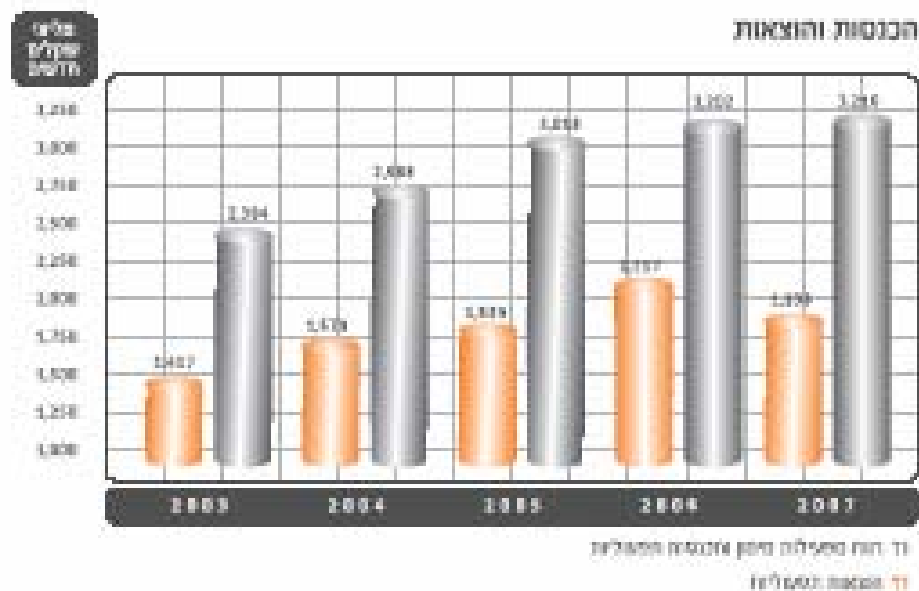
ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2007 ב-1,938 מיליוני שקלים חדשים לעומת 2,117 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, קיטון של כ-8.5%. ללא ההפרשה לפנסיה ולפיצויים, כמפורט להלן, הסתכם הגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות ב-2.9% לעומת שנת 2006. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ב-511 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 508 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-0.6%.

המשכורות וההוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו בשנת 2007 ב-1,169 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,395 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, קיטון של כ-16.2%. הקיטון נובע בעיקר מהפרשה לפנסיה ולפיצויים בסך 233 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006 בגין תכנית פרישה שנכללה במסגרת הסכמי עבודה שנחתמו עם נציגויות העובדים. ללא ההפרשה כאמור הסתכם הגידול בהוצאות השכר ב-0.6% לעומת שנת 2006. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הוצאות השכר ב-291 מיליוני שקלים חדשים לעומת 310 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 6.1% הנובע מהפרשה לפנסיה ולפיצויים, כאמור, שחלקה, בסך 25 מיליוני שקלים חדשים, נרשם ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2007 ב-421 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 385 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-9.4%, הנובע בעיקרו מעלייה בהוצאות אחזקת תוכנה וציוד מחשוב, וכן מעליה בפחת עקב גידול בהשקעות בשנים קודמות, בעיקר בתחומי המחשוב והתוכנה. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד ב-110 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 106 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-3.8%.

ההוצאות התפעוליות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2007 ב-348 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 337 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-3.3%.

ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההוצאות התפעוליות האחרות ב-110 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-19.6%.

כתוצאה מההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות חלו שינויים ביחסים הפיננסיים הבאים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2006	2007
יחס הכיסוי התפעולי ⁽¹⁾	57.4%	61.4%
Cost-Income Ratio ⁽²⁾	66.1%	60.3%
בנטרול שינויים חריגים בהכנסות ובהוצאות⁽³⁾:		
יחס הכיסוי התפעולי ⁽¹⁾	56.7%	57.6%
Cost-Income Ratio ⁽²⁾	61.6%	59.5%

(1) סך ההכנסות התפעוליות והאחרות לסך ההוצאות התפעוליות והאחרות.

(2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הפרשה לחובות מסופקים.

(3) בשנת 2006 - דמי ניהול קופות גמל, דמי ניהול קרנות נאמנות, עמלות הפצה של קרנות נאמנות והפרשה לפנסיה ולפיצויים בגין תכנית פרישה.

בשנת 2007 - הפרשה לירידת ערך של השקעות בניירות ערך ועמלות הפצה של קרנות נאמנות.

הרווח בקבוצה מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בשנת 2007 ב-1,050 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 780 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-34.6%.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2007 ב-368 מיליוני שקלים חדשים לעומת 349 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006. גידול של כ-5.4%. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמה ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ב-95 מיליוני שקלים חדשים לעומת 158 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-39.9%. הקיטון ברבעון הרביעי נבע בעיקר מהשפעת חוק התיאומים בגין המדד השלילי ברבעון הרביעי של שנת 2006, וכן מירידה ברווח מפעולות רגילות לפני מיסים, כאמור לעיל. לפרטים בדבר ביטול חוק התיאומים, ראה להלן בפרק החקיקה.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הגיע בשנת 2007 ל-681 מיליוני שקלים חדשים לעומת 427 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-59.5%. ללא השפעת ההפרשה לפנסיה ופיצויים בגין הסכמי העבודה, וללא השפעת יישום הנחיות שנקבעו בחוזר בנק ישראל לענין אופן חישוב ההפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לדיור (משכנתאות), כאמור לעיל, גדל הרווח הנקי בקבוצה בשנת 2007 מפעולות רגילות בכ-12.6% לעומת שנת 2006. ברבעון הרביעי של השנה הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות לאחר הפרשה למיסים ב-153 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 138 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-10.9%.

הרווח בקבוצה מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם בשנת 2007 ב-227 מיליוני שקלים חדשים לעומת 216 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006. הרווח מפעולות בלתי רגילות בשנת 2006 נבע ממכירת פעילות הקבוצה בקרנות הנאמנות, וממימוש ההחזקות באקסלנס. הרווח מפעולות בלתי רגילות השנה נבע בעיקר ממכירת פעילות הקבוצה בקופות הגמל.

התשואה על ההון

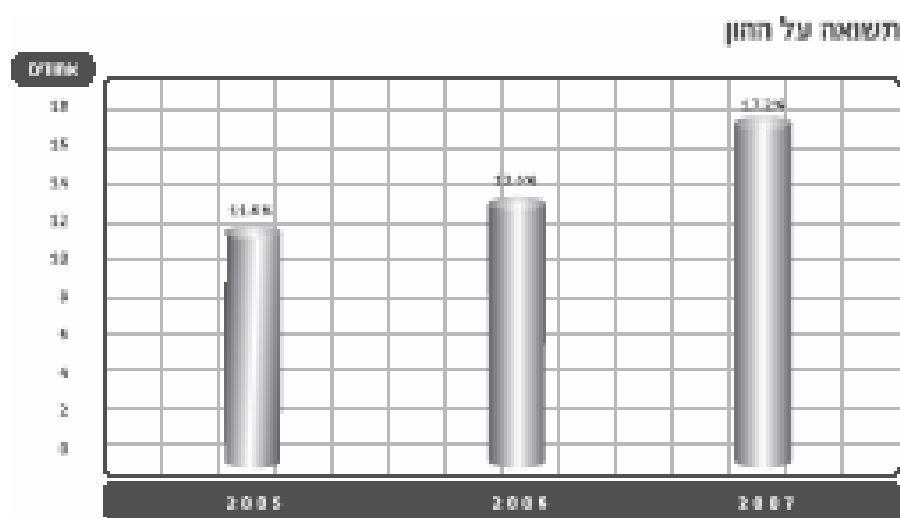
בחודש מאי 2007 פירסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור, המשנה את אופן חישוב התשואה להון. בהתאם להוראה, תחושב התשואה להון כיחס שבין הרווח הנקי (בניכוי דיבידנד למניות בכורה) לבין ההון העצמי הממוצע. ההון העצמי הממוצע יכלול את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של הפסדים/רווחים בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר. "סך האמצעים ההוניים" האמור לעיל מחושב לפי הפער שבין היתרה הממוצעת של הנכסים לבין היתרה הממוצעת של ההתחייבויות.

להלן תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה והתפתחותם ביחס להון העצמי (באחוזים):

	2005	2006	2007
בהתאם להוראת הדיווח החל משנת 2007 ואילך (2)			
מפעולות רגילות	11.7	8.6	12.9
רווח נקי	11.6	13.0	17.2
בהתאם להוראות הדיווח טרם העדכון			
מפעולות רגילות	12.4	9.1	13.5
רווח נקי	12.3	13.8	17.9

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר ושל אגרות חוב זמינות למכירה.

הרווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 ש"ח ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

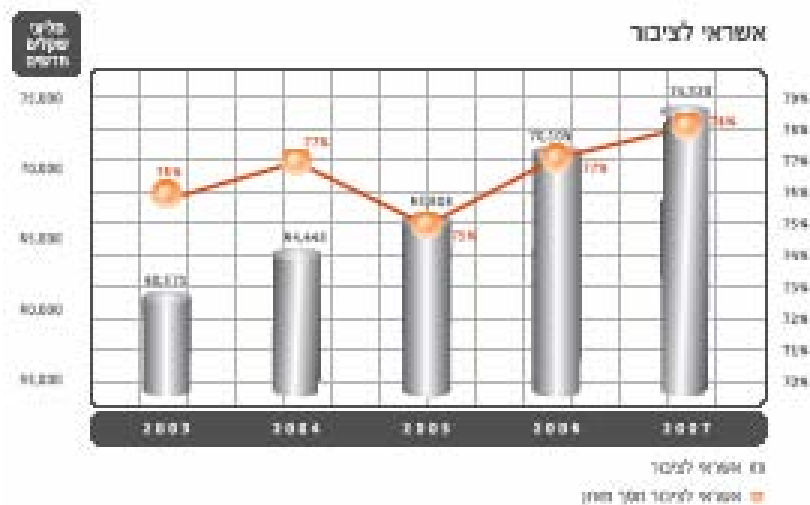
	2005	2006	2007
רווח בסיסי למניה:			
מפעולות רגילות	2.35	1.95	3.08
מהרווח הנקי	2.32	2.94	4.11
רווח מדולל למניה:			
מפעולות רגילות	2.33	1.91	3.03
מהרווח הנקי	2.30	2.88	4.04

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שערור השינוי	31 בדצמבר		
	2006	2007	
סך כל המאזן	90,711	95,317	5.1%
אשראי לציבור	70,109	74,320	6.0%
פיקדונות הציבור	73,234	75,290	2.8%
ניירות ערך	5,979	6,145	2.8%
הון עצמי	5,061	5,557	9.8%

אשראי לציבור - משקלו של האשראי לציבור במאזן המאוחד מסך כל הנכסים הגיע ב-31 בדצמבר 2007 לכ-78% לעומת כ-77% בסוף שנת 2006. האשראי לציבור בקבוצה גדל בשנת 2007 בכ-4.2 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-6.0%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה			יתרה ליום 31 בדצמבר			חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		
						שיעור השינוי באחוזים		
			2006	2007	2006	2007	2006	2007
מטבע ישראלי			24,399	27,911	14.4%	37.5%	34.8%	
לא צמוד			33,044	33,586	1.7%	45.2%	47.1%	
צמוד מדד			12,666	12,823	1.2%	17.3%	18.1%	
מט"ח כולל צמוד מט"ח			70,109	74,320	6.0%	100%	100%	
סך הכל								

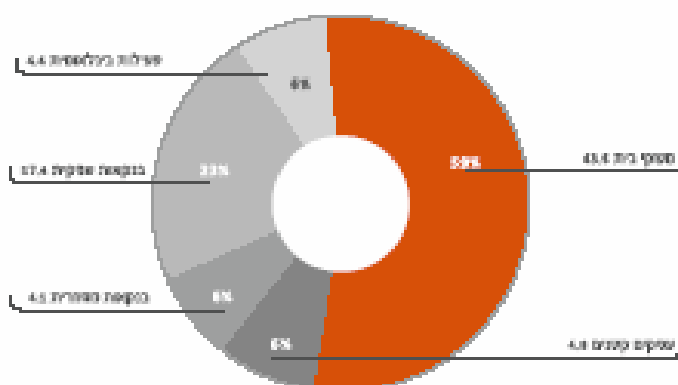
להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות בגין 2006. ראה באור 30 לדוחות הכספיים.

מגזר פעילות		יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
משקי בית :		
משכנתאות		37,665
אחר		5,938
בנקאות פרטית		-
עסקים קטנים		4,806
בנקאות מסחרית		4,087
בנקאות עסקית		17,412
פעילות בינלאומית		4,412
סך הכל		74,320

אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות - 31 בדצמבר 2007

במיליארדי שקלים חדשים

סיכון האשראי של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, כאשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו.

סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 לסך של 98.6 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 95.0 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2006, גידול בשיעור של 3.7% הנובע בעיקרו מגידול בהלוואות לדיר.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה:

2006		2007		
שיעור מסיכון אשראי שיעור ממספר	הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי שיעור ממספר	הלווים בקבוצה	סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)
78.6%	16.8%	78.4%	15.6%	עד 150
18.9%	29.0%	18.8%	29.7%	150-600
2.0%	9.9%	2.3%	11.6%	600-2,000
0.5%	44.3%	0.5%	43.1%	מעל 2,000

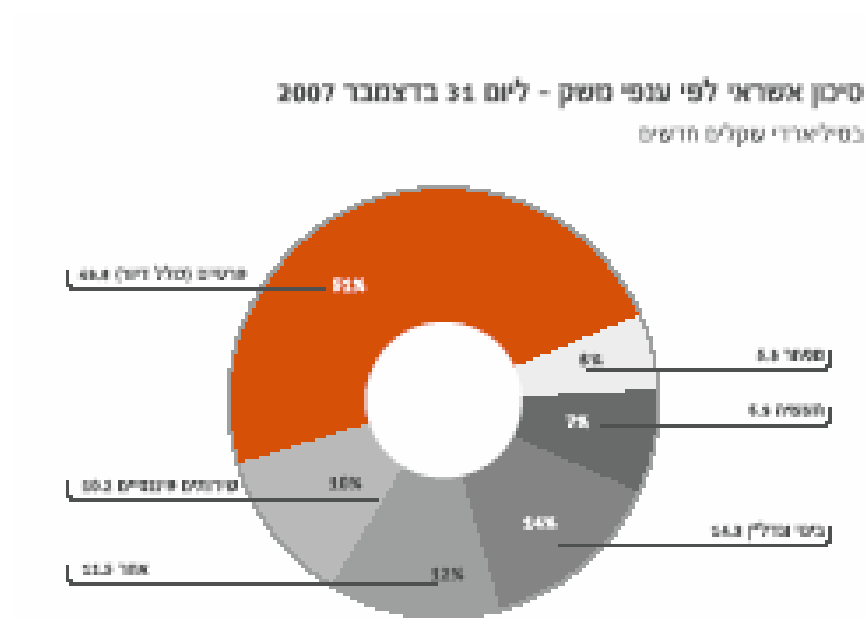
להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים (1) (במיליוני שקלים חדשים):

2006		2007		
סיכון אשראי	% מסך	סיכון אשראי	% מסך	ענף משק
כולל לציבור	סיכון האשראי	כולל לציבור	סיכון האשראי	
46,529	49.5%	49,800	50.5%	אנשים פרטיים
15,135	16.1%	14,262	14.5%	(כולל הלוואות לדיר)
10,705	11.4%	10,207	10.4%	בינוי ונדל"ן
6,487	6.9%	6,943	7.0%	שירותים פיננסיים
4,570	4.9%	5,869	6.0%	תעשייה
				מסחר

(1) כולל אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני.

מתוך סך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, מסתכם סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2007 ב-7,653 מיליוני שקלים חדשים לעומת 8,595 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2006,

קיטון של כ-10.9%. סיכון האשראי החוץ-מאזני בענף זה מהווה כ-33.0% מסך סיכון האשראי החוץ מאזני בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2007, לעומת כ-37.2% ליום 31 בדצמבר 2006.

להלן פירוט סיכון האשראי הכולל בגין חובות בעייתיים בקבוצה ליום 31 בדצמבר (במיליוני שקלים חדשים):

2006 (1)	2007	
1,003	934	חובות שאינם נושאים הכנסה
172	185	חובות שאורגנו מחדש
15	2	חובות המיועדים לארגון מחדש
1,475	1,027	חובות בפיגור זמני
644	615	מזה: בגין הלוואות לדיור
835	912	חובות בהשגחה מיוחדת
146	120	מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
732	670	אשראי לדיור שבגינם קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
4,232	3,730	סך אשראי מאזני ללווים בעייתיים
494	616	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
4,726	4,346	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

(1) הוצג מחדש

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך עלתה בשנת 2007 בכ- 2.8%.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

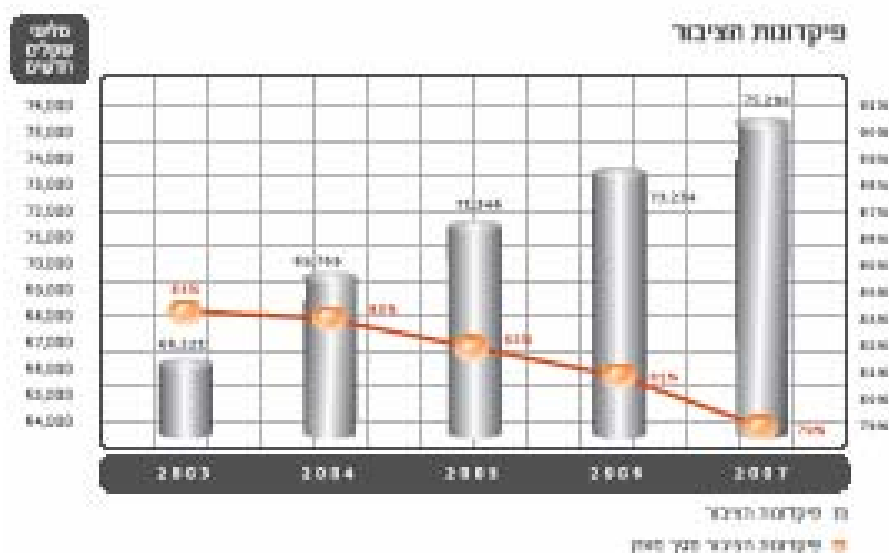
מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור שינוי באחוזים
	2007	2006	
מטבע ישראלי	1,207	398	-
צמוד מדד	1,742	1,823	(4.4%)
לא צמוד	2,797	3,354	(16.6%)
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	399	404	(1.2%)
פריטים לא כספיים	6,145	5,979	2.8%
סך הכל			

להלן התפלגות יתרת השקעות הקבוצה בניירות ערך לפי סוגי המנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

עלות מופחתת	שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן (סכום במאזן)
ניירות ערך זמינים למכירה:				
4,026	5	21	4,010	איגרות חוב של ממשלת ישראל
69	-	-	69	איגרות חוב של ממשלות זרות
1,241	-	14	1,227	איגרות חוב של בנקים
205	-	4	201	איגרות חוב של חברות
182	-	23	159	איגרות חוב מגובות נכסים
295	104	-	399	מניות של אחרים
6,018	109	62	6,065	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:				
80	-	-	80	אגרות חוב של ממשלת ישראל
6,098	109	62	6,145	סך הכל ניירות ערך

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2007 לכ- 79.0% לעומת כ-81% בסוף שנת 2006.

בשנת 2007 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ- 2.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-2.8%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

חלק יחסי מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר			יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2006	2007	שיעור השינוי (%)	2006	2007	
46.7%	48.0%	5.7%	34,187	36,125	מטבע ישראלי
28.6%	26.6%	4.6%	20,986	20,020	לא צמוד
24.7%	25.4%	6.0%	18,061	19,145	צמוד מדד
100.0%	100.0%	2.8%	73,234	75,290	מט"ח כולל צמוד מט"ח
					סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):
 התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006. ראה באור 30 לדוחות הכספיים.

מגזר פעילות	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
משקי בית	30,731
בנקאות פרטית	2,204
עסקים קטנים	11,106
בנקאות מסחרית	2,432
בנקאות עסקית	10,753
פעילות בינלאומית	2,570
ניהול פיננסי	15,494
סך הכל	75,290

לפרטים נוספים על מרכיבי פקדונות הציבור ומרכיבי הפקדונות מבנקים, ראה באורים 9 ו-10 לדוחות הכספיים.

הון עצמי

על פי כללי המדידה שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים ביחס לניירות ערך זמינים למכירה, נזקפת ההתאמה של ניירות ערך אלה לשוויים ההוגן, במישרין להון העצמי. השינוי בקרן ההון בשנת 2007 בניכוי המס המתייחס, הסתכם בקיטון של כ-38 מיליון שקלים חדשים. ביתרת ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2007 נכללה קרן הון חיובית בסך של כ-27 מיליוני שקלים חדשים הנובעת מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשוויים ההוגן, לאחר המס המתייחס.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ביום 31 בדצמבר 2007 הגיע ל-5.83% לעומת 5.58% בסוף שנת 2006.

יחס הון לרכיבי סיכון

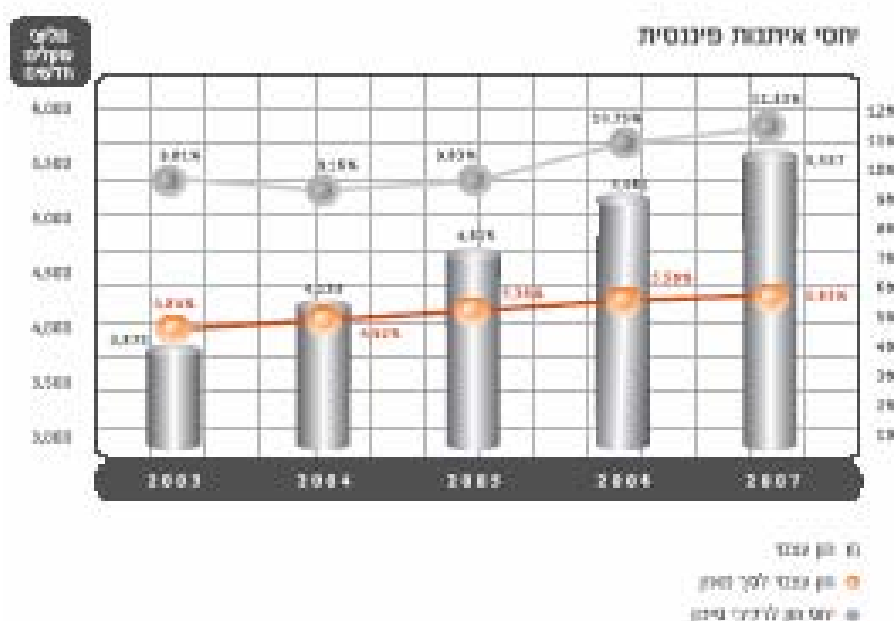
בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מחוייב תאגיד בנקאי לשמור על יחס הון מזערי כולל, שלא יפחת משיעור של 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים, כאשר אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה:

	31 בדצמבר 2007	31 בדצמבר 2006
יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון	6.69%	6.67%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	11.33%	10.75%
יחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%

יחס ההון לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2007 מביא בחשבון גם את דרישת הלימות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראה 341 - הלימות הון בגין סיכוני שוק, אשר השפעתה על יחס ההון ליום 31 בדצמבר 2007 היא כ-0.26%. במהלך שנת 2007 גויסו כתבי התחייבויות נדחים בסך של 450 מיליוני שקלים חדשים ושטרי הון מורכבים בסך של 490 מיליוני שקלים חדשים, לעומת גיוס של שטרי הון מורכבים בסך של 451 מיליוני שקלים חדשים אשתקד.

היתרה של שטרי הון המורכבים וכתבי ההתחייבויות הנדחים לצורך יחס הון בקבוצה, ליום 31 בדצמבר 2007, מסתכמת ב-3,710 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,936 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2006. סכומים אלו כוללים שטרי הון מורכבים הרשומים למסחר בסך של כ-961 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים, ראה באורים 11 ו-14 לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2007 ל- 69 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 76 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. עיקר הירידה נובע ממכירת פעילות הקבוצה בקופות הגמל ובקרנות נאמנות.

בנק אדנים למשכנתאות בע"מ (להלן: בנק אדנים)

בנק אדנים פועל באמצעות 10 סניפים עצמאיים.

ביום 9 בפברואר 2007 רכש הבנק את יתרת החזקות הציבור בבנק אדנים, ומאותו מועד הפך בנק אדנים לחברה פרטית בבעלות מלאה של הבנק.

ביום 18 בפברואר 2007 הקצה בנק אדנים לבנק 6,212 מניות רגילות בנות 1 ₪ ע.נ. כל אחת, בתמורה ל-72 מיליוני שקלים חדשים ששולמו לבנק אדנים בחודש מאי 2006, במסגרת התקשרות בין הבנק לבנק אדנים שנועדה לספק לבנק אדנים את ההון העצמי הדרוש לפעילותו העסקית השוטפת. לפרטים נוספים, ראה באור 6 ה. 1) לדוחות הכספיים.

תרומת בנק אדנים לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2007 הסתכמה בכ- 22 מיליוני שקלים חדשים, דומה לתרומתו לרווח בשנת 2006.

תשואת הרווח הנקי על ההון (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בשנת 2007 ל- 10.2% לעומת תשואה של 10.1% בשנת 2006.

סך המאזן של בנק אדנים ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכם ל- 4,038 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,757 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2006. יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה לכ- 3,933 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 3,696 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2006.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת בניהול פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2007 הסתכמה בכ- 42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-30 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006, גידול של כ-40%. הגידול ברווח נובע בעיקר מהפרשה חד פעמית שנרשמה בשנת 2006.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2007 לכ- 14.4% לעומת תשואה של כ- 11.9% בשנת 2006.

לפרטים בדבר הפעלת ההסדר החדש לשיווק ביטוחים במסגרת הלוואות משכנתא, ראה באור 19 ד. 14) ב. לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, שרובן נמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיותיו, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2007 כ- 8 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת כ- 13 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2006.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V. הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2007 בכ- 2.7 מיליוני פרנקים שווייצרים לעומת כ- 2.0 מיליוני פרנקים שווייצרים בשנת 2006. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכם בכ- 141 מיליוני פרנקים שווייצרים לעומת 155 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2006, קיטון של כ- 9.5%.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה לכ- 86 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת כ- 108 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2006, בעוד שיתרת הפקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה לכ- 35 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת כ- 27 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2006. יתרת פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה לכ- 35 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת כ- 19 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2006, בעוד שיתרת הפקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה לכ- 59 מיליוני פרנקים שווייצרים, לעומת כ- 94 מיליוני פרנקים שווייצרים בסוף שנת 2006. נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד), המחזיקה בבנק המזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2007, הסתכמה ב- 1.6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 0.2 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006.

השקעות בתאגידים ריאליים

בבנק יחידה, המטפלת במעקב אחר השקעות נוסטרו שבוצעו בעבר בתאגידים ריאליים, ובין היתר בוחנת את ערך ההשקעות באופן שוטף. כ- 84% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן. במקרים של ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2007 לסך של 410 מיליוני שקלים חדשים, כמפורט להלן:

א. 345 מיליוני שקלים חדשים, הינם בגין השקעות סחירות המוצגות בתיק הזמין למכירה, מהן סך של 322 מיליוני שקלים חדשים, המהווה את שווי השוק של מניות ששועבדו בגין חבות של לקוח מסויים, אשר בהתאם למכתב הפקוח על הבנקים סווגו לסעיף ניירות ערך.

ב. 25 מיליוני שקלים חדשים הינם בגין יחידות השתתפות בקרנות השקעה שונות.

ג. 11 מיליוני שקלים חדשים, המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בפסגות ירושלים בע"מ, חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים, הכוללים השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2007 לסך של כ-24 מיליוני שקלים חדשים. בנוסף, העמיד הבנק אשראי לפסגות ירושלים בע"מ, שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2007 בסך של כ-33 מיליוני שקלים חדשים.

ד. השקעות במספר תאגידים שונים, אחרים, המוצגות לפי שיטת העלות, אשר יתרת ההשקעה בהם הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2007 בסך של 29 מיליוני שקלים חדשים.

במהלך שנת 2007 מכר הבנק את כל אחזקותיו במופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ (להלן: "מופת"), שהיוו כ- 20% מהזכויות בהון ובהצבעה במופת, בתמורה לסך של כ- 23 מיליוני שקלים חדשים. בגין המכירה רשם הבנק רווח נקי מפעולות בלתי רגילות בסך כ- 8 מיליוני שקלים חדשים.

הכנסות הבנק נטו מדיבדנד ורווחי הון מתאגידים ריאליים הסתכמו בשנת 2007 בסך של כ- 65 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 50 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006.

רכוש קבוע ומתקנים

נתונים בדבר הרכוש הקבוע של הבנק מובאים בבאור 7 – "בנינים וציוד" בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר ציוד המיחשוב ראה בסעיף מערכות מידע ומיחשוב להלן.

נכסי מקרקעין

השטח הכולל של המקרקעין בבעלות הבנק, או ששוכר הבנק לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 בכ-90 אלפי מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן:

אלפי מ"ר ברוטו, ליום 31 בדצמבר 2007			סוג הנכס (1)
שטח כולל	בשכירות	בבעלות	
47.8	18.0	29.8	סניפים ברחבי הארץ
34.9	8.5	26.4	משרדים ומחסנים
7.3	4.8	2.5	נכסים שאינם בשימוש אך מהווים פוטנציאל לשימוש בעתיד (2)
0.1	-	0.1	נכסים שאינם בשימוש ומוצעים למכירה או לפינוי
90.1	31.3	58.8	סה"כ

- (1) בבעלות הבנק מגרש המיועד לשימוש בעתיד ששטחו כ- 1.3 אלפי מ"ר ברוטו, וכן כ- 4.8 אלפי מ"ר של חניות מקורות ולא מקורות, אשר אינם כלולים בטבלה לעיל.
- (2) מהם כ- 0.9 אלפי מ"ר מושכרים לאחרים וכ- 4.0 אלפי מ"ר בשלבי שיפוץ.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל, או שצפוי שידרשו לו בעתיד. הבנק בוחן באופן שוטף את הקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים, ועורך את ההתאמות הנדרשות.

ביום 6 באוקטובר 2006 חתם הבנק על הסכמים למכירת נכסי מקרקעין בתל אביב (מגרשים ששטחם הכולל כ- 1,800 מ"ר ומבנים ששטחם הכולל כ- 4,500 מ"ר ברוטו). כחלק מהעסקה, שכר הבנק מאת הקונה חלק מהמבנים בשטח של כ- 3,354 מ"ר ברוטו, לתקופת ביניים, עד לאיתור ולהתאמה של נכס חלופי, אשר ישמש את יחידות הבנק הממוקמות באותם מבנים.

במהלך שנת 2007 החל הבנק בהתאמת נכס חלופי ששטחו כ- 4,000 מ"ר. ההתאמה צפויה להסתיים במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008, ועם השלמתה יאוכלס הנכס החלופי, ותקופת השכירות תסתיים. הנכס החלופי מוצג בטבלה לעיל כ"נכס שאינו בשימוש אך מהווה פוטנציאל לשימוש בעתיד".

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2007 הינה 677 מיליוני שקלים חדשים.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות, ספקים ועובדים.

הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות" ו-"תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל", ובעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק בשוויץ ובאיחוד האירופי. כמו כן, הוגשו בקשות לרישום סימני המסחר הקשורים בשם הבנק בארצות-הברית ובקנדה.

מערכות מידע ומיחשוב

כללי

שרותי המחשוב של הבנק ניתנים על ידי חברה בת בבעלות מלאה של הבנק – מחיש שרותי מחשב בע"מ (להלן: "מחיש"). מחיש פועלת לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד ברמת הצידוד הטכנולוגי בבנק. בעקבות המיזוג של בנק טפחות ובנק מזרחי מתבצע תהליך מיזוג יחידת המחשב של בנק טפחות לשעבר לתוך מחיש. במהלך שנת 2006 בוצע מיזוג פיזי של רשתות התקשורת ושל מרבית ציוד המיחשוב. במהלך שנת 2007 הושלם מיזוג מערכות הפקדונות למערכת אחת, ובוצעו פעולות לקראת מיזוגן של מערכות נוספות. תהליך מיזוג יתר המערכות יימשך גם בשנים הבאות.

האתר המרכזי המשמש את מערכות המחשב של קבוצת הבנק כולל מחשבים מרכזיים (להלן: "מיינפריים"), שרתים, מערכות אחסון נתונים, ציוד תקשורת וציוד קצה, המשמשים כולם כתשתית הפיתוח והתפעול של המערכות במחיש (ראה סעיף "תשתיות ותפעול" להלן).

אתר ההתאוששות ממקרה אסון (DRP) הממוקם בנפרד כולל מחשב מרכזי, שרתים, אמצעי אחסון, ציוד תקשורת וציוד קצה (ראה סעיף "גיבוי והתאוששות מאסון" להלן).

בסניפי הבנק הפרושים ברחבי הארץ נמצא ציוד המשמש כתשתית התפעולית של הסניפים: שרת סניפי, עמדות קצה, ציוד תקשורת, מדפסות וציוד ייעודי נוסף, כגון: עמדות מידע ללקוחות, סורקים וקוראי שיקים.

תשתיות ותפעול

מערכות הליבה הבנקאיות (Core Banking) מבוססות על פלטפורמת מחשב מרכזי (מיינפריים) מתוצרת IBM. רוב הפרוייקטים החדשים מפותחים כיום בסביבה הפתוחה על פלטפורמות Windows ו-Linux. בין הסביבה הפתוחה לסביבת המיינפריים קיימים ממשקים הדוקים המיועדים להעברת נתונים בין שתי

הסביבות. המערכות פועלות על גבי שלושה מחשבי מיינפריים וכמה מאות שרתים. עיקר העדכון של מערכות הליבה מתבצע בתהליך לילי המעדכן את בסיס הנתונים בפעילות השוטפת שארעה במהלך היום ואת הספר הראשי של הבנק, במטרה לספק נתונים מעודכנים לקראת פתיחה של היום הבא.

גיבוי והתאוששות מאסון

מדיניות הבנק להתאוששות מאסון מתבססת על הקמה של המערכות העיקריות באתר הגיבוי תוך פרק זמן שלא יעלה על 8 שעות. לצורך כך נבנתה תוכנית DRP (Disaster Recovery Plan) המתבססת על הסכם עם חברת IBM לקבלת שירותי מתקן גיבוי באתר IBM בשילוב ציוד שבבעלות הבנק שמותקן באתר הגיבוי. הפתרון כולל מחשב מרכזי, אמצעי אחסון מידע, שרתים וכ- 150 עמדות עבודה. הנתונים באתר ה- DRP מעודכנים בזמן אמיתי בשיטת "הגיבוי החם". קיימות מספר מערכות פתוחות, שהוגדרו בדרגת קריטיות נמוכה, שלא נכללות בשלב זה באתר הגיבוי. מערכות אלה מגובות באמצעות "גיבוי קר". בשנת 2008 תימשך הרחבת האתר, ותתווספה אליו מערכות על פי סדר עדיפויות שנקבע על ידי הבנק. במטרה להבטיח את אמינות הגיבוי באמצעות אתר ה- DRP ואת יכולת ההתאוששות מאסון מבוצעים תרגולים פעמיים בשנה. בנוסף על מערכת הגיבוי ישנם מספר אמצעים המספקים הגנה פיזית לציוד, הן באתר המרכזי והן באתר הגיבוי: איתור דליפות, איתור הצפות, מניעת זעזועים חשמליים וכו'.

אבטחת מידע

בקבוצת הבנק קיימת פונקציה הנושאת בתפקידי ניהול אבטחת יישומים ורשת האחראית לנושאים של אבטחת מידע בהתאם לנוהל בנקאי תקין 357, כדלקמן:

- מימוש מדיניות הבנק בנושאים של אבטחת מידע בהיבט הטכנולוגי, לרבות בשלוחות חוץ לארץ.
- מימוש דרישות הרגולציה בהיבט של אבטחת מידע.
- מענה מיידי לארועי אבטחת מידע.
- אישור העברה והוצאה של מידע על פי מדיניות הבנק.
- מעורבות בתכנון וביישום של פרויקטים ובמתן אישור לפרויקטים מהיבט של אבטחת מידע.
- פיתוח תשתיות וניהול פרויקטים בנושא אבטחת מידע.
- מדיניות אבטחת מידע בשלוחות חוץ לארץ.

הסמכת ISO בנושא אבטחת מידע לבנקאות ישירה – הבנק הינו הראשון מבין הבנקים בישראל שהוסמך בנושא.

למדיניות הבנק בנושא אבטחת מידע, ראה להלן בפרק ניהול סיכונים.

ספקים

למחיש מספר ספקים משמעותיים, כדלהלן:

- IBM - חומרה ותוכנה למינפריים לסביבת השרתים ולתשתית Storage כולל שירותי תחזוקה. IBM מספקת את התשתית המרכזית בחומרה ובתוכנה למערכות הליבה הבנקאיות. IBM הינה חברה בינלאומית גדולה המספקת שירותים דומים, באופן כמעט בלעדי, לכל הבנקים הגדולים בישראל ולמרבית הבנקים הגדולים בעולם.
- מייקרוסופט - מערכות הפעלה ותשתית לשרתים, משרד ממוחשב ותחנות קצה.
- CA - תוכנות מיינפריים.

פרויקטים

קבוצת הבנק, באמצעות מחיש, מקדמת מספר פרויקטים המחייבים השקעות גדולות במיחשוב, ומצויים בשלבים שונים של פיתוח והטמעה. פרויקטים אלה ניתנים לסיווג לקבוצות הבאות:

- א. תמיכה עסקית - מערכות מידע המבטאות חדשנות ויצירתיות מאפשרות לקבוצה להעניק ללקוחותיה שירותים ומוצרים מתקדמים, בחלקם אף ייחודיים:
- מערכת ניהול קשרי לקוחות - CRM. בנק מזרחי טפחות הינו הראשון להפעיל מערכת כזו בסניפים ובמוקדי הלקוחות, למעט סניפי המשכנתאות.
- ייעוץ פנסיוני – מערכת המבוססת על מערכת ה-CRM ומהווה חלק מהיערכות הבנק למתן ייעוץ פנסיוני, הן לשכירים והן לעצמאיים.
- מערכת חדשה לניהול משכנתאות – החלפת מערכת המשכנתאות הישנה במערכת טכנולוגית חדישה, המאפשרת בין היתר, מעבר לפעילות ועיבודים מקוונים (ON LINE), עדכון יתרות בתדירות יומית, וגמישות בהגדרה ובתפעול השוטף של מוצרי המשכנתאות השונים. כל סניפי הבנק המטפלים במשכנתאות החלו לפעול במערכת החדשה.
- מערכת סניפית חדשה – בטכנולוגית "NET" שתחליף את המערכת הישנה המבוססת על טכנולוגיית OS/2.
- הוקם והופעל אתר חדש לביצוע פעולות באינטרנט אשר נבנה בטכנולוגיית "NET".
- מערכת רווחיות חדשה – מערכת המאפשרת מדידת רווחיות החל מרמת העיסקה הבודדת, דרך רמות ההירארכיה השונות במבנה הארגוני ועד לרמת האירגון כולו. המערכת החלה לפעול בשנת 2007.
- מחסן נתונים - מערכת חדשה שהחלה לפעול בשנת 2007, אשר צוברת נתונים עסקיים ושיווקיים על בסיס יומי ומאפשרת לנתח סוגיות עיסקיות הרלוונטיות לבנק במספר רב של מימדים.

- פעילות בינלאומית - מערכת לתמיכה בפעילות הבנק בחוץ לארץ.
- תפעול קופות גמל לעמיתים - מערכת שמפותחת בטכנולוגית "NET", המאפשרת שידרוג מהותי ברמת התפעול של קופות הגמל ותמיכה מלאה בהוראות סטוטוריות.
- ייעוץ פיננסי – מערכת אשר תאפשר ייעוץ מתקדם ללקוחות על ידי יועצי ההשקעות של הבנק.
- חוב"ב מערכת חדשה לניהול חובות בעייתיים.
- סוכנות ביטוח – מערכת לניהול הביטוחים המבוצעים אגב משכנתא באמצעות סוכנות הביטוח שבבעלות הקבוצה.

ב. רגולציה – הקבוצה, באמצעות מחיש, מפתחת מערכות חדשות ומתאימה מערכות קיימות בהתאם לדרישות הרגולאטוריות המשתנות. פרויקט עיקרי ומהותי בנושא זה הוא פרויקט באזל II - פרויקט רוחבי ליישום מערכות מחשב שתאפשרנה לקבוצה לפעול בהתאם להוראות באזל II.

ג. פיתוח תשתיות מיחשוב – ההשקעה בפיתוח תשתית הינה בסיס חשוב המאפשר לבנק לעמוד, הן בהרחבת עסקיו, והן בפיתוח מערכות חדשות ומובילות בתחום הבנקאות. במסגרת זו נכללים, בין היתר, שדרוג המחשב המרכזי, הרחבה ושדרוג של חוות השרתים, התאמת מערכות האחסון, הרחבת מערכת התקשורת והחלפת תחנות עבודה בסניפים.

היקף ההשקעה בתוכנה ובחומרה (לרבות עלויות שכר שהונו) הסתכם בשנים 2007 ו- 2006 בכ- 163 וכ- 153 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

פעילות חוץ מאזנית

קופות גמל - הקבוצה מספקת שירותי תפעול לקופות גמל, לאחר שבמהלך שנת 2007 השלימה את מכירת פעילות קופות הגמל שהיו בניהולה.

שווי הנכסים של הקופות, שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2007 בכ- 30.1 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 26.3 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2006, גידול של כ-14.4%.

נכסי הקופות שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול, כאמור לעיל, כוללים נכסים שנמכרו על ידי הקבוצה במהלך שנת 2007 בשווי של כ-12.3 מיליארד שקלים חדשים (כולל מלוא נכסיהן של קופות "נתיבות" שרק 60% מפעילותן היתה בידי הבנק).
לפרטים בדבר המכירה של פעילות קופות הגמל ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים.

פעילות לקוחות בניירות ערך - שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות הגיע בסוף השנה לכ- 95.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ- 76.1 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2006, גידול של כ- 25.6%.

פעילות לפי מידת הגביה – לבנק אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), בגינם מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלת גביה. יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת הגביה עמדה ביום 31 בדצמבר 2007 על כ- 16.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ- 17.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2006. הסכומים אינם כוללים הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם. לפרטים נוספים, ראה באור 19 ב. לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשבעה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השרותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית על הטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בשבעת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים "חודיים" המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לאור השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת מערכת המדידה החדשה, כאמור להלן, התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006.

בשנים האחרונות חלו בבנק שינויים ארגוניים, במסגרתם נקבעה מחדש החלוקה של תחומי הפעילות וסוגי הלקוחות השונים בין היחידות. להלן עקרונות חלוקת מגזרי הפעילות ליחידות הארגוניות, ותיאור השינויים העיקריים:

- בחטיבה לבנקאות עסקית בוצע ארגון מחדש, במטרה לרכז את הטיפול בלקוחות גדולים ביחידות מתמחות במטה או במוקדים המיועדים לכך. סקטור תאגידי גדולים במטה, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליון שקלים חדשים. הטיפול ביתר הלקוחות העסקיים הבינוניים והגדולים, מתבצע בסקטור עסקים (מגזר בנקאות מסחרית), באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליון שקלים חדשים.

- במהלך שנת 2007 הועבר הטיפול בבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית. על לקוחות הבנקאות הפרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על 2.5 מיליון שקלים חדשים, ותאגידיים שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים.

- החטיבה הקמעונאית אחראית גם על מגזר משקי הבית, הכולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות, ועל מגזר העסקים הקטנים, הכולל לקוחות תאגידיים קטנים. עיקר הלקוחות העסקיים בחטיבה הקמעונאית מתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליון שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליון שקלים חדשים.
- הפעילות הבינלאומית, הכוללת את שלוחות הבנק בחוץ לארץ ואת הפעילות במרכזי הבנקאות לתיירים בארץ, הוכפפה לחטיבה הפיננסית. בנוסף, אחראית החטיבה הפיננסית גם על ניהול הפיננסי, הכולל את ניהול הנכסים וההתחייבויות, הנזילות, ניהול תיקי ההשקעה בניירות ערך ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית, במסגרתה ניתנים ללקוחות המגזר - משקי הבית, שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות;

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. ללקוחות המגזר - עסקים קטנים, ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם;

בנקאות פרטית - באחריות החטיבה הקמעונאית. במגזר זה נכללים לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, להם מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות;

בנקאות מסחרית - באחריות החטיבה לבנקאות עסקית, הכוללת בין היתר את סקטור עסקים, סקטור בניה ונדל"ן וסקטור תאגידים, המחלקים ביניהם את הטיפול בלקוחות העסקיים בהתאם להיקף חבותם, לגודלם ולאופי פעילותם. מגזר הבנקאות המסחרית כולל פעילות מול חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים.

בנקאות עסקית - במסגרת מגזר זה מטפלת החטיבה העסקית במכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. במסגרת מגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים ללקוחות גדולים בתחום הבניה והנדל"ן.

הפעילות הבינלאומית - הפעילות במגזר כוללת את הפעילות הבינלאומית בשלוחות הבנק בחוץ לארץ, ואת הפעילות מול לקוחות תושבי חוץ במרכזי הבנקאות לתיירים בירושלים ובתל אביב.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

בד בבד עם השינויים הארגוניים, חלו מספר שינויים גם בחלוקה הפנימית של המגזרים למוצרים השונים. הוגדר מחדש אפיון שוק ההון, כך שיכלול את ההכנסות וההוצאות בגין פעילות לקוחות בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ, זאת מלבד פעילות הניהול והתפעול של קופת הגמל וקרנות הנאמנות שנכללה במגזר זה גם בעבר. כמו כן עודכנה הגדרת תחום כרטיסי האשראי, והיא כוללת בנוסף להכנסות ולהוצאות תפעוליות, גם את הרווח מפעילות מימון בכרטיסי אשראי.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות עו"ש וחח"ד, אשראי וערבויות לסוגיהם, פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אחד מאפיקי ההשקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

במהלך שנת 2007 הופעלה בבנק מערכת חדשה למדידת רווחיות, המודדת את תוצאות פעילות הבנק ומפלחת את יתרות הנכסים וההתחייבויות החל מרמת העסקה הבודדת, דרך רמות ההיררכיה השונות במבנה הארגוני, ועד לרמת הארגון כולו. באמצעות המערכת החדשה מנתחת הנהלת הבנק את תוצאות הפעילות על פי חתכים ארגוניים ובהתאם למוצרים השונים אותם מציע הבנק ללקוחותיו. הרווח מיוחס במערכת ללקוחות ולמוצרים, אשר מפולחים בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בינמגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בינמגזרי למגזר הניהול הפיננסי.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.

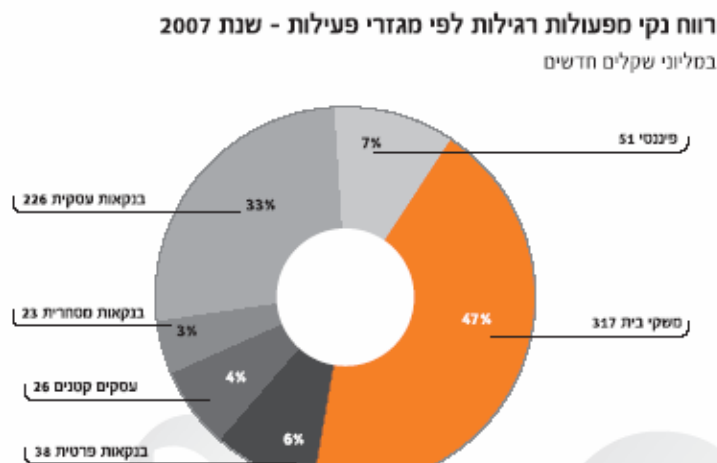
- ההפרשה לחובות מסופקים מיוחסת ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות השכר מיוחסות ללקוחות בהתאם לשיוכם לרפרנטים ספציפיים. בנוסף, מועמסות על הלקוחות הוצאות השכר של מנהלים ושל עובדי יחידות מטה שאינן מתייחסות ללקוחות ספציפיים.
- הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שיעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות במערכת ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, לרבות השינויים שחלו לאחרונה, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת החדשה.

מידע כספי על מגזרי הפעילות

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, וחלקו היחסי מתוך חמש הקבוצות הגדולות, במונחים של אשראי לציבור, מגיע לכ- 12%. מאחר ולא נקבעו כללים אחידים לשיוך הלקוחות למגזרים, לא ניתן להשוות נתונים באשר לחלקו של הבנק במערכת לפי מגזרי הפעילות השונים, ברווח ובתשואה על ההון.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות כפי שהוגדרו על ידי הבנק (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים). עקב השינויים הארגוניים בבנק אשר כתוצאה מהם חלו שינויים בהוצאות הנובעות מפעולות לפי מגזרים, לא ניתן להשוות בין נתוני שנת 2007 לפי מגזרי פעילות לנתוני השנים הקודמות. לפרטים, ראה באור 30 לדוחות הכספיים.

רווחיות

שנת 2007			
המגזר	רווח נקי מפעולות רגילות	רווח נקי	התשואה להון (באחוזים)
משקי בית:			
משכנתאות	230	230	12.7%
אחר	87	208	44.1%
בנקאות פרטית	38	90	-
עסקים קטנים	26	65	21.6%
בנקאות מסחרית	23	24	9.2%
בנקאות עסקית	226	231	13.0%
פעילות בינלאומית	(56)	(56)	(24.0%)
ניהול פיננסי	107	116	26.3%
סך הכל	681	908	17.2%

יתרות מאזניות

ליום 31 בדצמבר 2007		
המגזר	אשראי לציבור	פיקדונות הציבור
משקי בית:		
משכנתאות	36,646	-
אחר	6,957	30,731
בנקאות פרטית	-	2,204
עסקים קטנים	4,806	11,106
בנקאות מסחרית	4,087	2,432
בנקאות עסקית	17,412	10,753
פעילות בינלאומית	4,412	2,570
ניהול פיננסי	-	15,494
סה"כ	74,320	75,290

מגזר משקי הבית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, שלהם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים יחסית, שאינם מצדיקים שיוך למגזרים העסקיים או למגזר הבנקאות הפרטית. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של שני בני זוג וכדומה. כן כולל המגזר את נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור. בעקבות המיזוג עם בנק טפחות בתחילת שנת 2005, הוקמה בבנק חטיבה קמעונאית אשר אחראית בין היתר על מגזר משקי הבית. מאותו מועד מטפלת החטיבה הקמעונאית, הן בפעילות הקמעונאית של משקי הבית, והן בפעילות המשכנתאות. במהלך שנת 2007 החלה החטיבה לטפל גם במגזר הבנקאות הפרטית (ראה להלן).

מוצרים

להלן תיאור המוצרים הבולטים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב** - מסגרת אשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, שהוראותיה העיקריות נכנסו לתוקפן בשנת 2006, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו. להרחבה בעניין הוראות המפקח כאמור לעיל, ראה בפרק החקיקה.
- **השקעות** - מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות למטרות שונות** - כוללות, בין היתר, הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שיעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים שונים.
- **סיוע במימון רכישת כלי רכב** – בשנים האחרונות גדלה הפעילות בתחום ההלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, והיא מהווה נדבך חשוב בפעילות המגזר. במסגרת זו, הבנק פועל בשיתוף פעולה עם מספר יבואני רכב, תוך הצעת מבצעים משותפים למימון רכישת כלי רכב על ידי לקוחות.

משכנתאות

השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות הינם הלוואות מכספי הבנק. בנוסף, פועל הבנק בתחום המשכנתאות במתן שירותי ביצוע וסליקה של הלוואות המועמדות על ידי המדינה, ובכלל זה: הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון. הפעילות בתחום המשכנתאות כוללת גם הצעת ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) באמצעות סוכנות הביטוח שבבעלות הבנק.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית (בנקאות ופיננסים; משכנתאות):

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים) שיעור שינוי					
2005-ל-2006	2006-ל-2007	2005 (1)	2006 (1)	2007	
					משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה)
(0.6%)	34.8%	5,572	5,539	7,465	מכספי הבנק
					מכספי האוצר:
(5.5%)	(3.6%)	849	802	773	הלוואות מוכונות
(10.1%)	(25.6%)	248	223	166	הלוואות עומדות ומענקים
(44.6%)	(28.3%)	166	92	66	ניהול עבור אחרים
(2.6%)	27.3%	6,835	6,656	8,470	סך הכל הלוואות חדשות
(77.5%)	48.5%	3,358	757	1,124	הלוואות שמוחזרו
(27.3%)	29.4%	10,193	7,413	9,594	סך הכל ביצועים
(27.2%)	34.1%	36,836	26,805	35,938	מספר לווים (כולל מיחזורים)

(1) סווג מחדש

להלן תיאור השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, הניתנות על ידו כהלוואות חופשיות (שאינן במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון) לרכישת נכס מקרקעין ולבניה, על פי רוב למטרת מגורי הלווה. ההלוואות ניתנות לתקופה ארוכה של עד 30 שנה, הנקבעת בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווים.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומפעיל "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין הרכיבים הבאים או חלק מהם: רכיב צמוד מדד בריבית קבועה או משתנה, רכיב שקלי לא צמוד ורכיב צמוד דולר. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק שמירה על רווחיות, וללקוח פיזור סיכון.

על רקע שיעור האינפלציה הנמוך והריבית הנמוכה, שנת 2007 אופיינה בהעדפה הולכת וגוברת של לווים לביצוע הלוואות בריבית קבועה צמודת מדד ובעליה עקבית של הביצוע במגזר השקלי הלא צמוד. בנוסף נמשכה בשנת 2007 הירידה בביצוע במגזר צמוד דולר.

- **שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון** - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד השיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים, כמפורט להלן:

א. **הלוואות** – במסגרת זו מעמיד הבנק הלוואות הניתנות בדרך כלל מכספי המדינה ועל אחריותה, ומנהל אותן, כאשר הבנק משמש בעיקר כצינור להעברת הכספים לזכאים ולטיפול בגבייתם. בתמורה משלמת המדינה עמלה לבנק. בהסכם בין הבנק לבין מדינת ישראל שנחתם ביום 1 ביולי 2004 ושתוקפו הוארך עד ליום 30 ביוני 2008, נקבע כי על הלוואות במסגרת תכניות הסיוע של המדינה, שתינתנה החל מיום 1 ביולי 2004, יחול שיעור עמלה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות; שיעור הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. בחודש פברואר 2008 פרסם משרד האוצר מכרז להתקשרות חדשה למתן הלוואות לזכאים, שתהיה בתוקף החל מחודש אפריל 2008 למשך שנה. בתום השנה יתחדש ההסכם לשנה נוספת, אלא אם כן יודיע אחד הצדדים על רצונו להביא את ההסכם לידי סיום, אולם, בכל מקרה, יסתיים ההסכם בתום 5 שנים. בהתאם לתנאי ההסכם החדש, כפי שנקבעו במכרז, תינתנה ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק, בתנאים שהיו מקובלים בהלוואות מכספי האוצר, כאשר משרד האוצר ישלים לבנקים המלווים הפרשי ריבית ומרווחים שייגזרו משיעור המימון, האיזור הגיאוגרפי, וההצעות במכרז. הבנקים יהיו רשאים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הדירוג הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לתנאים באשר להקף הכולל של הלוואות אלה. לגבי יתר הזכאים, לא יהיה שינוי בתנאים.

בעקבות המכרז החדש, ובהמשך למגמה שהחלה במכרזי האוצר הקודמים, צפוי בשנים הבאות המשך הירידה ההדרגתית של שיעורי ההכנסה על הלוואות חדשות בתיק האשראי לזכאים, וכתוצאה, הקטנה הדרגתית בהכנסות הבנק מפעילות זו. לפרטים נוספים, ראה באור 19 ד. 20) לדוחות הכספיים.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תכניות הסיוע, קיים הסדר מיוחד של מתן אשראי מסובסד, הניתן לפי תנאים המתעדכנים מעת לעת על ידי משרד הבינוי והשיכון, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באיכלוסם ("הלוואות מקום").

במסגרת תחום ההלוואות מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות.

ב. **מענק מותנה** - הלוואה הניתנת כחלק מהסיוע לדירור, והופכת בהדרגה למענק בכפוף לתנאים הנקבעים על ידי משרד השיכון.

- **ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא)** – הרוב המכריע של הלווים מבטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, ורוב הנכסים המשמשים כבטוחה מבטחים בביטוח נכסים.

לרשות הלווים המעוניינים בכך עומדת האפשרות להצטרף להסדר ביטוח עם אחד המבטחים עימם התקשרה סוכנות הביטוח בבעלות הבנק, או לחלופין, לערוך הסדרי ביטוח נאותים באופן עצמאי באמצעות מבטחים אחרים, ובתנאי שהפוליסה מוסבת לטובת הבנק. רובם המכריע של הלווים נהגו לעשות את ביטוח הרכוש וביטוח החיים, המהווים תנאי להעמדת ההלוואות, במסגרת הסדרי הבנק באמצעות הבנק, והחל מיום 1 בדצמבר 2005 באמצעות סוכנות בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק כמפורט להלן.

שיווק ביטוחים

ביום 17 בפברואר 2005 הודיעו המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים על מדיניותם בנושא "שיווק ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואה לדיור על ידי תאגיד בנקאי".

כפי שנגזר מההוראות, החל מיום 1 בדצמבר 2005 שיווק הביטוח ללקוחות הבנק נעשה על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות התאגיד הבנקאי ומוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

כדי לשמור על הפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, הוצבו בסניפי הבנק המבצעים משכנתאות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח שבבעלות הבנק. בעמדות אלו רוכש הלקוח באופן עצמאי ביטוח חיים ונכס ומפיק את מסמכי הביטוח הדרושים לצורך ביצוע ההלוואה.

ההסדר החדש מגביר את התחרות בתחום שיווק הביטוחים אגב רכישת דירה, ולפיכך עלול לגרום לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מביטוחים. הבנק נערך להתמודדות עם התחרות הגדלה בענף. כך לדוגמה, מתבצע מעבר מתעריפים אחידים לתעריפים דיפרנציאליים, המאפשר לבנק להציע תעריפים אטרקטיביים, במיוחד ללווים צעירים. מאחר שההסדר חל רק על הלוואות חדשות הניתנות החל מיום 1 בדצמבר 2005, הירידה בהכנסות למועד הדוחות הכספיים אינה משמעותית, ולהערכת הבנק לא תהיה משמעותית גם בשנים הקרובות.

בחודש אוגוסט 2003 הודיע המפקח על הביטוח לחברות הביטוח, כי בכוונתו לאשר תעריפי ביטוח בפעילות הבנקים למשכנתאות, במישרין או באמצעות חברות בנות, בתחום ביטוח מבנים אגב מתן משכנתא, כך, ששיעור הנזקים (ראה הסבר להלן) שיותר לביטוח מבנה באמצעות בנקים למשכנתאות שהיה בשנת 2003 בשיעור של 57% יעלה בהדרגה החל משנת 2004 ועד לשיעור של 70% משנת 2008 ואילך. שיעור הנזקים, משמעו אותו החלק של הפרמיה המשולם למבטח המשנה, אחר ניכוי

העמלות המועברות לחברות הביטוח ולבנקים (באופן ישיר או באמצעות סוכנויות הביטוח), כך שהעלאה של שיעור הנזקים מקטינה את חלק הפרמיה המהווה את העמלה של הבנק ושל חברות הביטוח בגין הביטוח. עד מועד הדוחות הכספיים לשינוי האמור בשיעור הנזקים כאמור לעיל לא היתה השפעה מהותית על הכנסות הבנק ממכירת ביטוח. הבנק אינו צופה כי לשינוי האמור תהא השפעה מהותית על הכנסותיו בעתיד.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

	שנת 2007	שנת 2006
ביטוח נכסים	42	45
ביטוח חיים	72	73

החל מיום 1 בינואר 2007, הפוליסות המונפקות ללקוחות באמצעות סוכנות הביטוח בבעלות הבנק אינן כוללות עוד כיסוי ביטוחי בגין אחריות צד ג'.

הערכות הבנק דלעיל בדבר היקף ההשפעה של האמור לעיל על הכנסות הבנק ממכירת ביטוח חיים וביטוח נכסי לוויים, מהווה מידע צופה פני עתיד. הערכה זו מבוססת על מודל שנערך לשם כך, ואשר מביא בחשבון הנחות שונות בדבר הפרמיה נטו המשולמת למבטחים, היקף תיק האשראי המבוטח, שיעור רכישת הביטוחים באמצעות קבוצת הבנק מתוך כלל הביצוע של משכנתאות חדשות, ועוד. הערכת הבנק עשויה להתברר, בדיעבד כשונה מהירידה בהכנסות בפועל, וזאת אם ההנחות העומדות בבסיס המודל לא יתקיימו ו/או יתקיימו באופן חלקי.

לפרטים בדבר תובענות ייצוגיות כנגד הבנק הנוגעות לפעילות הקבוצה בתחום הביטוח, ראה באור 19 ד. (13) א. ו- ב. לדוחות הכספיים.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול ושל קופות גמל, ועד למכירתן גם שרותי ניהול. לפרטים בדבר מכירת הפעילות בקופות הגמל, ראה באור 6 ה. (2) לדוחות הכספיים.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. המגזר פועל בתחום זה מול חברות כרטיסי האשראי. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה, בעת פתיחת חשבון פרטי בבנק, ובהתאם לבקשת הלקוח. חברות כרטיסי האשראי, מצידן, משתמשות בבנק כצינור להפצת כרטיסיהן

ללקוחות הבנק. הבנק מציע ללקוחותיו כמעט את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"כרטיס אשראי טפחות" – שיווק המוצר החל בתחילת שנת 2006, מתוך מטרה לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עו"ש. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכד') או בכל פעולה אחרת. לצורך כך, ניתן ללקוח כרטיס אשראי ייחודי. החיובים בכרטיס האשראי יצטברו בחשבון העו"ש ויועברו לחשבון המשכנתא אחת לתקופה בהתאם לתנאי הכרטיס.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי" - בחודש ספטמבר 2007 השיק הבנק את כרטיס האשראי "סטודנט חופשי". הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית במיוחד על הסכום שנוצל בפועל. החזרי האשראי גמישים, כאשר תחילת החזר הקרן והריבית, לאחר 3 שנים מיום קבלת הכרטיס (ניתן לבקש דחייה של שנה נוספת). ניתן לבצע פרעון מוקדם מלא, או חלקי, ללא עמלות וללא קנסות.

למועד הדוחות הכספיים הבנק נמצא במהלך של בניית כרטיס ממותג ייחודי לבנק ובוחן את האפשרויות ליצירתו ולקידומו של הכרטיס הממותג. בדבר הסכם עקרונות עם ישראל כרטיס ויורפיי בעניין הקצאה של מניותיהן לבנק ובעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה באור 6 ה. 5) לדוחות הכספיים.

שירותים ייחודיים לבנק

במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המתוארים לעיל. בגדר כך מציע הבנק הטבות שונות בתחום העו"ש והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עו"ש בבנק. כמו כן, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עו"ש בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר זה כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

חשבון מנהלים - בשנת 2007 יצר הבנק מותג ייחודי – "חשבון מנהלים", על מנת לתת אפשרות לאוכלוסייה פרטית מועדפת להפיק את המירב מניהול חשבון העו"ש במזרחי טפחות. המותג שם דגש על רמת השירות, רמת ניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים הניתנים ללקוחות חשבון המנהלים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית" - קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא - בחודש מרץ 2005 השיק הבנק מבצע ללקוחות, שבמסגרתו הציע הטבות ייחודיות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני - הבנק החל לתת יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים. זאת על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי. לפרטים בנושא ייעוץ פנסיוני, ראה פרק ארועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק.

לפירוט תחליפים למוצרים ראה להלן בתאור התחרות במגזר.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק החקיקה. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה אשר פורסמו לאחרונה, ואשר הינם בעלי השפעה מובהקת על פעילות מגזר משקי הבית:

חסמי מעבר - ביום 14 ביולי 2005, פירסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 (העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח) אשר נועדה להקל על מעבר לקוחות בין בנקים, ויש בה כדי להגביר את התחרות בין הבנקים על הפעילות עם לקוחות המגזר. כפועל יוצא מכך, עשויה ההוראה גם לתמוך במאמצי הבנק לפתח פעילות בנקאית נוספת עם לקוחות המשכנתאות.

מסגרות אשראי – ביום 8 בפברואר 2005, פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 ("ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב"), לפיה יש לקבוע מסגרת אשראי כוללת בחשבון העובר ושב של כל לקוח, כפי שתאושר על ידי הבנק, והבנק לא יאשר חריגה ממסגרת זו בכפוף לתנאים המפורטים בהוראה (לפרטים, ראה בפרק החקיקה).

הפרשה לחובות מסופקים (משכנתאות) - ביום 1 בינואר 2006 פירסם בנק ישראל חוזר לעניין אופן חישוב ההפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לדיור (משכנתאות). לפרטים בדבר הכללים להקטנת הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור, כפי שפורסמו בחוזר המפקח על הבנקים ראה באור 1 ט"ז. (3) לדוחות הכספיים.

האחדת תעריפונים ופיקוח על עמלות – החל ביום 1 בדצמבר 2005 מיישם הבנק מסלולי עמלות בגין פעולות בחשבונות הלקוחות, כפי שגובשו בהנחיית המפקח על הבנקים.

ביום 8 בינואר 2008 נקבעו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח – 2008, במסגרתם פורסמו תעריפון מלא ותעריפונים מצומצמים לעמלות הבנקים. מטרת התעריפונים לצמצם את מספר העמלות הנגבות על-ידי הבנקים, ולהביא לאחדה בשמות העמלות, כך שייתאפשרו ללקוח בקרה על העמלות בהן הוא מחוייב והשוואה בין העמלות הנגבות על-ידי בנקים שונים. תחולת הכללים מיום 1 ביולי 2008, והבנק נערך ליישומם. לפרטים נוספים, ראה בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

נוסף לאמור לעיל, בהליכי חקיקה שונים מספר הצעות חוק, אשר נועדו להגביר את הפיקוח וההסדרה של יחסי בנק ללקוח, במיוחד לקוחות מתחום משקי הבית, ועיקרן פיקוח על העלאת עמלות, איסור גביית עמלות בגין שירותים מסוימים ועוד. עם זאת, למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו, כך שלא ניתן להעריך את השפעת ההוראות השונות, כאשר תתקבלנה כמחייבות, על תוצאות הפעילות של הבנק בכלל ושל המגזר הקמעונאי בפרט.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים הטכנולוגיים שחלו בתחום השיווק וההפצה ראה בפרק השיווק וההפצה להלן.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר משקי הבית

בעקבות המיזוג בין בנק מזרחי לטפחות בתחילת שנת 2005 נחשף הבנק למאות אלפי לקוחות נטלי משכנתאות ולקוחות בתחום הפיקדונות (לקוחות בנק טפחות לשעבר), המהווים קהל יעד טבעי לשיווק מוצרים נוספים של הבנק. הרחבת בסיס הלקוחות והגדלת מגוון השירותים ללקוחות מגזר משקי הבית תוך מיצוי מאגר לקוחות בנק טפחות לשעבר מהווה גורם קריטי בהצלחת מגזר זה.

בנוסף, עם רכישתו על-ידי הבנק של 50% מההון המונפק של בנק "יהב" עשויים לקוחות "יהב" להצטרף לתחום הפעילות של המגזר הקמעונאי, וייחשפו לפעילות פוטנציאלית נוספת במסגרת הקבוצה; בתחום המשכנתאות, למשל.

לקוחות

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב, הן של האשראי והפיקדונות בתחום הבנקאות הקמעונאית, והן של תיק האשראי בקרב מאות אלפי משקי בית שנטלו משכנתאות מהבנק במהלך השנים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר.

עם זאת, יש לציין, כי חלק ניכר מההלוואות הפעילות בתחום המשכנתאות ניתן לזכאי משרד הבינוי והשיכון, כמחציתם לזוגות צעירים והיתר בחלקים דומים בקירוב, לעולים חדשים ולזכאים אחרים. בשנים האחרונות, כתוצאה מהפחתה מתמשכת בסיוע מצד המדינה, קטנה אוכלוסיית זכאי משרד השיכון, כך ששיעור ההלוואות אשר ניתנו ללקוחות שאינם זכאי משרד השיכון עמד בשנת 2007 על כ- 80% לעומת כ-75% בשנת 2006.

שיווק והפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הבנקאות הישירה (בעיקר באינטרנט ומענה טלפוני).

סניפי הבנק – כוללים כ-126 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, לרבות 10 סניפי בנק אדנים. הבנק ממשיך לייעל את פריסת הסניפים, ולהרחיב את מערך נקודות המכירה, בין היתר, באמצעות הוספת פעילות מסחרית בסניפי המשכנתאות ופעילות משכנתאות בסניפים המסחריים. לפרטים, ראה פרק הפריסה הסניפית.

הבנקאות הישירה – במסגרת הבנקאות הישירה נכללים המוקדים הטלפוניים, אתר האינטרנט של הבנק, המכשירים לשרות עצמי, ומתן מידע באמצעות הטלפון הסלולרי.

- **המוקדים הטלפונים** - במחצית השנייה של שנת 2007 השלים הבנק מהלך של הסטת שיחות הטלפון מסניפי הבנק למוקד "השירות הטלפוני של מזרחי טפחות". מהלך זה נגזר ממדיניות הבנק, להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק, להרחיב את שעות הפעילות ולשפר את רמת השירות והירותו באמצעות המוקד הטלפוני. בבנק מופעלים כיום מוקדים טלפוניים בשני אתרים, בתל אביב ובירושלים.

- **אתר האינטרנט** - במהלך המחצית הראשונה של שנת 2007 השיק הבנק אתר אינטרנט חדש לקבלת מידע ולביצוע מגוון רחב של פעולות בנקאיות באמצעות האינטרנט, תוך שיפור ברמת מימשק המשתמש עם המערכת ובמהירות הביצוע, והשגת זמינות גבוהה. במהלך שנת 2008 מתוכננים שיפורים נוספים באזור הפעולות באתר, וכן החלפת התשתית המשמשת כפלטפורמת הפעילות של האזור השיווקי באתר.

- **מכשירי הבנק האוטומטיים** מהווים זרוע נוספת למכירה ושירות.

לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק הפעילות השיווקית.

אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

ביחס למגוון מוצרים אלה מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים, היוצרת חסמים על מעבר לקוחות. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי הבנקים השונים הינם דומים, ולכן התחרות מתמקדת בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי האשראי), הפונים גם הם לפלח אוכלוסיה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף עם רשתות קמעונאיות ואחרות פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק. פירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים. הבנק מתמודד עם התחרות הקיימת באמצעות חתירה למתן שירות איכותי והשקת מוצרים ייחודיים. כאמור לעיל, הבנק מעריך כי במיזוג טפחות וברכישת האחזקה ב"יהב" טמון פוטנציאל להרחבת הפעילות בתחום משקי הבית על בסיס הפעילות המתמשכת מול הלקוחות.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות 10 בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן אשראי והן ביתרת תיק האשראי. בהתבסס על נתוני בנק ישראל, חלקה של הקבוצה במתן אשראי לדיור, מכספי הבנק ומכספי המדינה בתחום המשכנתאות, הגיע במהלך שנת 2007 לכ-30% (עקב החרפת התחרות בענף, בעיקר ברבעון השלישי של 2007), וחלקו המצטבר (תיק האשראי), הגיע לכ-34% מכלל המערכת הבנקאית. חלקו של הבנק במתן אשראי בתחילת 2008 הינו כ-32%. המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק לאומי למשכנתאות, בנק הפועלים ובנק דיסקונט למשכנתאות. יצוין, כי חברות הביטוח מתחרות גם הן בתחום המשכנתאות. לפירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בניה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- הרגלי לקוחות
- מגבלות רגולטוריות
- דרישות להון מינימאלי
- הכשרת כוח אדם מקצועי
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

הסכמי שיתוף פעולה

הבנק התקשר לפני מספר שנים עם חברת אי. אם. אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (להלן "EMI") – חברה בעלת רשיון לביטוח סיכוני אשראי במשכנתאות. סיכוני האשראי של חלק מלקוחותיו, הנוטלים הלוואות חדשות בהן שיעור המימון הוא גבוה, מבוטחים באמצעות EMI. ביטוח זה מיועד לכיסוי נזק אשר עלול להיגרם לבנק במקרים של כשל אשראי, אם התמורה ממימוש הביטחונות לא תספיק לכיסוי יתרת החוב של הלוואה. הביטוח הוא ל"שכבה העליונה" של הלוואה, כך ש- EMI אמורה לכסות את ההפסד הראשון, ובכך להקטין (או למנוע לחלוטין) את ההפסד לבנק במקרה של מימוש בהפסד.

הבנק התקשר עם מספר חברות המנפיקות כרטיסי אשראי, אשר העיקריות בהן הן ישראלכרט בע"מ (החל משנת 1979) וחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 1995), בשורה של הסכמים המסדירים את מערכת היחסים בין הצדדים. על פי ההסכמים, יפעל הבנק להפצת כרטיסי האשראי המונפקים על ידי החברות האמורות ללקוחותיו. בהסכמים נקבעו מנגנונים לחישוב הסכומים להם זכאי הבנק בגין פעילות לקוחותיו בכרטיסים שהונפקו, בין היתר בהסתמך על היקף השימוש אותו עושים לקוחות הבנק בכרטיסי האשראי של החברות הללו. ההסכמים מגדירים את אופן תפעול כרטיסי האשראי ואת חלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבין הבנק. על פי ההסכמים, זכאי הבנק למנות משקיף מטעמו שישתתף בישיבות הדירקטוריון (לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון, למעט ועדת ביקורת) של ישראלכרט בע"מ.

לפרטים בדבר מזכר עקרונות שנחתם עם ישראלכרט בע"מ ויורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ לקראת גיבוש הסדר חדש במסגרתו יונפקו כרטיסי אשראי ממותגים של הבנק, ראה באור 6 ה. 5) לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית במסגרת פעילות הבנק בעתיד. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית, והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות טפחות לשעבר, ובנוסף לקוחות יחב, כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- שמירה על נתח השוק במשכנתאות ואף הגדלתו תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- מערכת ה-CRM - ניהול קשרי לקוחות, מטרתה להציג את כל המידע הרלוונטי לבנקאי במטרה להציע ללקוח את המוצרים המתאימים לו, תוך שיפור הקשר עם הלקוח. במהלך המחצית השניה של 2007 הוטמעה מערכת ה-CRM בכל הסניפים המסחריים של הבנק.
- הבנק נמצא בעיצומו של פרויקט לשדרוג מערכת המחשב התומכת בתהליך ביצוע וניהול המשכנתאות. המערכת החדשה מאפשרת, בין היתר, מעבר לפעילות ועיבודים מקוונים (ON LINE), ועדכון יתרות בתדירות יומית. כמו כן תאפשר המערכת גמישות בהגדרה ובתפעול השוטף של מוצרי המשכנתאות השונים, תקל על פיתוח מוצרים חדשים וגמישים, ותשפר את יכולת התחרות, ואת יכולת הבנק להגיב בצורה מהירה לשינויים בסביבה העסקית. כל סניפי הבנק המטפלים במשכנתאות, החלו לפעול באמצעות המערכת החדשה.

- במהלך השנתיים האחרונות מבצע הבנק מהלך של שדרוג מערכת המחשוב הסניפית של הבנק, ומעבר לעבודה בטכנולוגית "NET". בשנת 2008 הבנק נערך לפריסה והטמעה של המערכת החדשה. מערכת זו מציבה את הבנק בשורה הראשונה מבחינת תפעול ושירות לעובדים וללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסיה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- העמדת מכלול היחסים עם הלקוח וטיפולו כמטרה בפני מגזר משקי הבית.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבניה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימאלי של שווקי משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- שיפור שיתוף הפעולה הלוגיסטי עם בנק אדנים, תוך התמקדות בפיתוח יתרונות יחסיים.

תוצאות המגזר חשופות לאיום, בין השאר, כתוצאה מתחרותיות גבוהה הנובעת מהאטרקטיביות שלו, בשל היותו מגזר בו הסיכון הוא נמוך (הנובע מפיזור לקוחות גבוה יחסית). בנוסף, תוצאות המגזר מושפעות מכניסת חברות כרטיסי אשראי לתחום העמדת המימון הקמעונאי (לפרטים ראה בפרק התחרות לעיל).

כמפורט לעיל, המיזוג בין הבנק לבנק טפחות ורכישת האחזקות בבנק יהב, מהווים הזדמנות להגדלת בסיס הלקוחות של הקבוצה ולהרחבת הפעילות במגזר משקי הבית.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לביקוש לדירור ולמשכנתאות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, לנושאי כוח אדם ולזמינותם ומחיריהם של נכסים.

תוצאות מגזר משקי הבית

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006					לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007				
בנקאות וכרטיסי הון	שוק אשראי הון	מסכנות (1) סך הכל	במיליוני שקלים חדשים		בנקאות וכרטיסי הון	שוק אשראי הון	מסכנות סך הכל	במיליוני שקלים חדשים	
814	941	-	-	(127)	1,822	2,200	21	13	(412)
18	(427)	-	-	445	(906)	(1,860)	-	(10)	964
832	514	-	-	318	916	340	21	3	552
610	306	80	52	172	589	262	97	63	167
1,442	820	80	52	490	1,505	602	118	66	719
174	136	-	-	38	67	41	-	-	26
1,849	282	57	25	1,485	1,012	207	40	41	724
(922)	-	-	-	(922)	(62)	-	-	(3)	(59)
927	282	57	25	563	950	207	40	38	665
341	402	23	27	(111)	488	354	78	28	28
160	174	10	12	(36)	171	124	28	10	9
181	228	13	15	(75)	317	230	50	18	19
72	-	72	-	-	121	-	121	-	-
253	228	85	15	(75)	438	230	171	18	19
12.4%					19.2%				
38,437	33,835	-	-	4,602	42,430	34,935	-	848	6,647
31,261	20,433	-	-	10,828	33,219	-	-	-	33,219
30,571	26,271	-	-	4,300	33,999	26,943	-	-	7,056
7,439	1,395	-	-	6,044	-	-	-	-	-
1,956	-	1,956	-	-	19,565	-	19,565	-	-
-	-	-	-	-	43,603	35,795	-	1,331	6,477
-	-	-	-	-	30,731	-	-	-	30,731
17,442	17,382	-	-	60	17,110	16,934	-	-	176
625	489	-	-	136	491	340	-	3	148
181	12	-	-	169	360	-	-	-	360
26	13	-	-	13	65	-	21	-	44
832	514	-	-	318	916	340	21	3	552

(1) סווג מחדש

התוצאות המוצגות למגזר משקי הבית לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מדידה חדשה באמצעות מערכת ייעודית. השינוי שחל במגזר משקי הבית מתמקד בעיקר בשני תחומים. לקוחות של תחומי הבנקאות הפרטית, המטופלים על ידי יועצים פיננסיים בכירים בסניפים, שויכו בעבר למגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות אלו משויכים כעת לבנקאות ופיננסים במשקי הבית, וכתוצאה מכך הוסטו למשקי הבית רווחי מימון, הכנסות, הוצאות, יתרות פיקדונות וניירות ערך, שהיו בעבר במגזר הבנקאות הפרטית. שינוי אחר נובע מהתבססות על מערכת ממוכנת המשייכת רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר הניהול הפיננסי. השפעות מהותיות על מגזר משקי הבית בשנת 2007 כוללות בעיקר את השלכות מכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות גמל ובקרנות נאמנות, שהביאו לירידה משמעותית בהכנסות התפעוליות בשוק ההון, ומנגד לרווחים מפעולות בלתי רגילות בגין המכירה עצמה. רווחיות המגזר הושפעה מהגידול הכולל ברווחים מפעילות מימון שוטפת, אשר כלל גידול באשראי, בעיקר לתחום המסכנות, וגידול בהיקפי הפיקדונות.

מגזר בנקאות פרטית

מידע כללי על מגזר הפעילות

בנקאות פרטית הינה תפישה של שירות בנקאי ייחודי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. על לקוחות הבנקאות הפרטית בבנק נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות מזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליון שקלים חדשים, או תאגידים שלהם היקפי נכסים מזילים כאמור בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהותי בשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שרות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים.

הבנקים בישראל משקיעים בשנים האחרונות מאמצים ניכרים בפיתוח ובשכלול שירותי הבנקאות הפרטית ובהגדלת נתח השוק שלהם בתחום זה. זאת, על רקע הגורמים הבאים:

- ההיקפים הגדלים של הנכסים הפיננסיים של לקוחות המשתייכים למעמד הסוציו-אקונומי הגבוה, ופוטנציאל הקשר העסקי המגוון הטמון בפעילות לקוחות אלה.
- התגברות הדרישה מצד לקוחות מגזר זה לשירות מקצועי ואישי ברמה גבוהה, כנהוג בעולם.
- פיתוח מואץ של מוצרי השקעה מתקדמים, כגון: מוצרים מובנים, קרנות גידור, תעודות סל ועוד, חלופיים למוצרים המסורתיים (תוכניות חסכון, ניירות ערך וכד').

במהלך שנת 2007 הועבר הטיפול בבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית, כחלק מתפישה לפיה יתרכז הטיפול בלקוחות פרטיים לסוגיהם השונים בחטיבה אחת.

מוצרים

המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** – ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה תואמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו המיוחדים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים, לרבות פיקדונות ומוצרים מובנים.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל, ועד למכירתן גם שירותי ניהול. לפרטים בדבר מכירת הפעילות בקופות הגמל ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק החקיקה. בנוסף לאמור לעיל, פירסמה רשות ניירות ערך בחודש ינואר 2007 הנחיה בקשר עם בירור צרכי לקוחות (יחידים). על פי ההנחיה מחויב הבנק, במסגרת מתן ייעוץ ללקוחות, לתשאל את הלקוח על בסיס רשימת שאלות המהוות חלק מההנחיה. זאת, במטרה ללמוד את העדפות הלקוח ואת צרכיו. הבנק נערך לעמידה בדרישות ההנחיה באמצעות הרחבה והכנה של מסמכים וטפסים מתאימים לצורך בירור הפרטים הנדרשים. לגבי לקוחות חדשים תחולת ההנחיה מחודש נובמבר 2007, ולגבי לקוחות החתומים על הסכמי ייעוץ עובר למועד האמור תחול ההנחיה החל מחודש יולי 2008.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, לרבות בנושא תפעול קופות הגמל והייעוץ הפנסיוני, ראה בפרק מערכות מידע ומחשוב לעיל.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות הפרטית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועיסוקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות.

לקוחות

המגזר מטפל בלקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים, או לקוחות עסקיים בעלי יתרות נזילות כאמור בהיקפים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים, ראה באור 30 לדוחות הכספיים. קבוצת הלקוחות המטופלת במסגרת המגזר אינה הומוגנית, לא מתקיימים יחסי תלות או קשר מהותי בין הלקוחות, ולפיכך למגזר הבנקאות הפרטית אין תלות בקבוצת לקוחות ספציפית אשר אובדנה עשוי לפגוע באופן מהותי בפעילותו.

שיווק והפצה

בנוסף לפעילויות השיווק וההפצה באמצעות היחידות המתמחות בבנקאות הפרטית ובאמצעות הבנקאות הישירה, נערכים ללקוחות מגזר זה כנסים לפי פלחי אוכלוסיה נבחרים ופניות באמצעות דיוור ישיר בפורמט מיוחד.

תחרות

תפישת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף

פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים במערכת הכוללת, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים, וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחו"ל) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקעה אינטנסיבית של מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם

- מגבלות רגולטוריות
- דרישות להון מינימאלי
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב בדגש על מערכות ייעוץ ו-CRM).
- היצע מוצרים פיננסיים ייחודיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בכוונת הבנק לשדרג את המבנה הארגוני של מגזר הבנקאות הפרטית כהכנה לקליטה של לקוחות נוספים בשנים הבאות, ותמיכה בקליטתם.

הבנק מתעתד להמשיך ולפתח את רשת הבנקאות הפרטית הגלובלית שלו בהתבסס על ניהול מרכזי, על מוקדי תמיכה מקצועיים ועל שיתוף פעולה בין שלוחות הבנק בעולם.

הצמיחה במשק מהווה הזדמנות להרחבת פעילות מגזר זה, בעיקר בתחום ההשקעות. בהקשר זה ניתן לציין את פעילותם של בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כאחד האיומים על פעילות הבנק בתחום ההשקעות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים
(562)	-	-	(562)	(100)	1	(101)	148
751	-	-	751	149	1	148	148
189	-	-	189	49	2	47	47
140	37	9	94	21	18	3	3
329	37	9	283	70	20	50	50
72	20	9	43	11	-	11	11
206	-	-	206	1	-	1	1
278	20	9	249	12	-	12	12
51	17	-	34	58	20	38	38
19	8	-	11	20	7	13	13
32	9	-	23	38	13	25	25
33	33	-	-	52	52	-	-
65	42	-	23	90	65	25	25
76.7%				-			
2,498	-	-	2,498	-	-	-	-
17,115	-	-	17,115	2,210	-	2,210	2,210
1,272	-	-	1,272	-	-	-	-
3,490	-	-	3,490	-	-	-	-
7,392	7,392	-	-	4,731	4,731	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	12	2,204	-	2,204	2,204
-	-	-	-	-	-	-	-
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:				מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:			
54	-	-	54	-	-	-	-
118	-	-	118	47	-	47	47
17	-	-	17	2	2	-	-
סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים				סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים			
189	-	-	189	49	2	47	47

התוצאות המוצגות למגזר בנקאות פרטית לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מדידה חדשה באמעות מערכת ייעודית. השינוי שחל במגזר הבנקאות הפרטית הינו בעיקר הסטה של לקוחות תחומי הבנקאות הפרטית, המטופלים על ידי יועצים פיננסיים בכירים בסניפים. לקוחות אלו שויכו בעבר למגזר הבנקאות הפרטית, והם משויכים כעת לבנקאות ופיננסים במשקי הבית. כתוצאה מכך הוסטו מהבנקאות הפרטית למשקי הבית רווחי מימון, הכנסות, הוצאות, ויתרות פיקדונות וניירות ערך. כמו כן, לקוחות בנקאות פרטית בסניפי הבנק בחוץ לארץ, שבעבר נכללו במגזר זה, שויכו למגזר הפעילות הבינלאומית. שינוי אחר נובע מהתבססות על מערכת ממוכנת המשייכת רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר הניהול הפיננסי. השפעות מהותיות על מגזר הבנקאות הפרטית בשנת 2007 כוללות בעיקר את השלכות מכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות גמל ובקרנות נאמנות, שהביאו לירידה משמעותית בהכנסות התפעוליות בשוק ההון, ומנגד לרווחים מפעולות בלתי רגילות בגין המכירה עצמה.

מגזר עסקים קטנים

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר העסקים הקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית, ומטפל בעיקר בחברות משפחתיות ובלקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חבות עד וכולל 6 מיליון שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות המגזר, באחריות החטיבה הקמעונאית של הבנק המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואמינותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה באופן יחסי, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פרעון האשראי.

מוצרים

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

- הלוואות למטרות שונות - הלוואות כנגד ניכין שיקים / כרטיסי אשראי, הלוואות לעסק וכד'.
- פעילות יבוא ויצוא - פעילות במט"ח, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI באינטרנט.
- השקעות - מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות
- ניהול מסגרות חח"ד - המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק. על פי הוראות המפקח על הבנקים לא תתאפשר חריגה מהמסגרות בהתאם לתנאים שנקבעו בהוראות. לפרטים ראה להלן בפרק החקיקה.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל, ועד למכירתן גם שירותי ניהול. לפרטים בדבר מכירת הפעילות בקופות הגמל ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים.

לפירוט תחליפים למוצרים ראה להלן.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא בפרק החקיקה. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה אשר הינם בעלי השפעה מובהקת על פעילות מגזר עסקים קטנים:

מסגרות אשראי – ביום 8 בפברואר 2005, פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 ("ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב"), לפיה יש לקבוע מסגרת אשראי כוללת בחשבון העובר ושב של כל לקוח, כפי שתאושר על ידי הבנק, והבנק לא יאשר חריגה ממסגרת זו בכפוף לתנאים המפורטים בהוראה (לפרטים, ראה בפרק החקיקה). בדבר שינויי חקיקה וכללים, שנועדו להסדרת יחסי בנק-לקוח, ובין היתר בענין תעריפוני עמלות, ראה בחלק מגזר משקי הבית לעיל ובפרק החקיקה.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים בבנק, ראה בפרק מערכות המידע לעיל.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר פעילות זה הם שרות אישי ומתן פתרונות בנקאיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

לקוחות

במגזר עסקים קטנים לא קיימת תלות בלקוח ספציפי או במספר מצומצם של לקוחות.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם סניפי הבנק ואמצעי הבנקאות הישירה. אין כל תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה בתיאור מגזר משקי הבית.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית. בנוסף, גוברת פעילות גורמי אשראי חוץ בנקאיים (חברות ביטוח, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחב' מימון שונות). השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שרות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח. זאת, במטרה להביא להרחבת נתח השוק.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות
- דרישות להון מינימאלי
- הכשרת כוח אדם מקצועי
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב)
- הרגלי לקוחות - בדגש על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים. להלן עיקרי היעדים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, הקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לרבות התפתחות התוצר, וכולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאוגרפיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי ההון	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים במיליוני שקלים חדשים	כרטיסי אשראי ההון	שוק ההון	סך הכל
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:			
452	-	-	452	(314)	3	2	(309)
(16)	-	-	(16)	588	(2)	-	586
מחיצוניים בינמגזרי				מחיצוניים בינמגזרי			
436	-	-	436	274	1	2	277
329	42	18	269	147	9	17	173
765	42	18	705	421	10	19	450
65	-	-	65	74	-	-	74
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:			
53	31	15	7	353	2	6	361
553	-	-	553	(26)	-	-	(26)
606	31	15	560	327	2	6	335
94	11	3	80	20	8	13	41
38	5	1	32	7	3	5	15
56	6	2	48	13	5	8	26
23	23	-	-	-	-	39	39
79	29	2	48	13	5	47	65
13.3%				21.6%			
תשואה להון				תשואה להון			
7,018	-	-	7,018	4,938	-	-	4,938
14,919	-	-	14,919	9,796	-	-	9,796
8,880	-	-	8,880	4,561	-	-	4,561
2,361	-	-	2,361	-	-	-	-
43,106	43,106	-	-	21,091	21,091	-	-
				4,806	-	-	4,806
				11,106	-	-	11,106
138	-	-	138	158	-	-	158
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:				מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:			
275	-	-	275	168	-	-	168
118	-	-	118	86	-	-	86
43	-	-	43	20	1	2	23
סך הכל רווח מפעילות מימון				סך הכל רווח מפעילות מימון			
436	-	-	436	274	1	2	277
מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים				מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים			

התוצאות המוצגות למגזר העסקים הקטנים לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מדידה חדשה באמצעות מערכת ייעודית.

מגזר העסקים הקטנים מוצג החל מדוחות כספיים אלה בהתבסס על מערכת ממוכנת המשכיית רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר הניהול הפיננסי. השינוי בהגדרת האוכלוסייה הנכללת במגזר זה נובע בעיקר מהעובדה שאין היא מבוססת על פילוח לקוחות לפי מאפייניהם, אלא לפי שיוכם הארגוני.

מגזר בנקאות מסחרית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר הבנקאות המסחרית כולל פעילות בעיקר מול חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), במחזורי פעילות בינוניים שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. זאת, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים. הטיפול בלקוחות המגזר, באחריות החטיבה העסקית של הבנק.

לקוחות מגזר זה מאופיינים, הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים, והן בשיעור הביטחונות, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

בשנים 2005-2007, עקב השיפור במצב המשק ובאווירה העסקית, שבאו לידי ביטוי בצמיחה מוגברת ובגידול בהשקעות, ניכרה התעוררות מסויימת בקרב לקוחות מגזר זה, תוך גידול בצריכת המימון הבנקאי בגין התרחבות הפעילות לסוגיה.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצעים שירותים, בעיקר בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, כולל לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; הלוואות לזמן קצר ובינוני, ערבויות בנקאיות וכדומה; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, וכן פעילות השקעה בפקדונות ובניירות ערך.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק החקיקה.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המחשוב בבנק, ראה להלן בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות המסחרית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות, ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. זאת, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים, ובמקביל לניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר.

לקוחות

כאמור לעיל, לקוחות המגזר הינם ברובם חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), המתאפיינות במחזורי פעילות בהיקף שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שישה מוקדים עיסקיים שבאחריות החטיבה העסקית, מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים הינה שולית, אם כי יש סימני התערבות בתחום זה.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות מבוססות על מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי עימו, והתאמת המענה המקצועי לצרכיו במהירות וביעילות. המחסומים העיקריים במעבר לקוחות אל הבנק וממנו נובעים בעיקר מהעובדה, שקיים קושי בהעברת בטחונות מבנק לבנק; גורם בעל משמעות במגזר זה, המאופיין בהיקף בטחונות גבוה באופן יחסי. במטרה להגדיל את נתח השוק של הבנק במגזר, תוך התמודדות עם הקושי שמציבים המחסומים על קליטת לקוחות חדשים, פועל הבנק לגיבוש פתרונות, המבוססים בעיקר על שיפור רמת השירות, המקצועיות וההיענות המהירה לצרכים.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים – לרבות מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. מגבלות אלה אפקטיביות בעיקר באשר לבנקים הקטנים במערכת הבנקאית בישראל.
- דרישות להון מינימאלי – מחויבות מהיקף הפעילות העסקית הכוללת במגזר.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות המסחרית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים, על צוריהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות - המבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבת בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר הבנקאות המסחרית.

בכוונת הבנק להמשיך לפעול להרחבת היקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות משניים. זאת, על בסיס מגוון המוצרים המוצע ללקוחות המגזר, כפי שתואר לעיל.

הבנק ימשיך להפעיל, במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית, יחידות ייעודיות, המטפלות בלקוחות המגזרים השונים, ונעזרות במוקדים העיסוקיים הפרוסים גיאוגרפית.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007	
בנקאות	פיננסים (1)	בנקאות	כרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל
במיליוני שקלים חדשים	סך הכל	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
211	211	183	-	2	185
(139)	(139)	(70)	-	-	(70)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
72	72	113	-	2	115
24	24	34	2	6	42
96	96	147	2	8	157
6	6	7	-	-	7
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים בינמגזרי:					
3	3	121	-	3	124
53	53	(9)	-	-	(9)
56	56	112	-	3	115
34	34	28	2	5	35
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות:					
14	14	9	1	2	12
20	20	20	1	3	23
-	-	1	-	-	1
20	20	21	1	3	24
רווח נקי					
11.1%		9.2%			
2,916	2,916	4,349	-	-	4,349
914	914	2,167	-	-	2,167
2,700	2,700	3,801	-	-	3,801
41	41	-	-	-	-
4,797	4,797	2,149	2,149	-	4,298
		4,087	-	-	4,087
		2,432	-	-	2,432
137	137	50	-	-	50
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
61	61	80	-	-	80
5	5	18	-	-	18
6	6	17	2	-	19
סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים					
72	72	115	2	-	113

(1) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

התוצאות המוצגות למגזר הבנקאות המסחרית לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מדידה חדשה באמצעות מערכת ייעודית. מגזר הבנקאות המסחרית מוצג החל מדוחות כספיים אלה בהתבסס על מערכת ממוכנת המשכיית רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר הניהול הפיננסי.

השינוי בהגדרת האוכלוסייה הנכללת במגזר זה נובע בעיקר מהעובדה שאין היא מבוססת על פילוח לקוחות לפי מאפייניהם, אלא לפי שיוכם הארגוני, בהתאם למבנה החדש ולעקרונות הפעילות של שיוך הלקוחות במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית. שינוי זה גורם להסטה של פעילות בין מגזר הבנקאות המסחרית לבין מגזר הבנקאות העסקית.

כמו כן, לקוחות בנקאות מסחרית בסניפי הבנק בחוץ לארץ, שבעבר נכללו במגזר זה, שויכו למגזר הפעילות הבינלאומית.

מגזר בנקאות עסקית

מידע כללי על מגזר הפעילות

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, בהקפי חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח ובמחזורי פעילות של למעלה מ-120 מיליוני שקלים חדשים. במסגרת מגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים לחברות בתחום הבניה והנדל"ן. זאת, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשייכוה המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק. החטיבה העסקית של הבנק אחראית לטיפול בלקוחות המגזר.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על שיפור הרווחיות באמצעות הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים חדשניים ועתירי רווחיות ביחס להון, בעיקר עסקאות במכשירים נגזרים.

המשך הצמיחה הכלכלית וכניסתם של גורמים המעוניינים בהשקעות ריאליות במשק הישראלי עשויים לתרום להגברת הפעילות במגזר זה. קרנות השקעה שפועלות במשק עשויות לעורר את הפעילות בתחום הרכישות ובתחום ההיי-טק.

מוצרים

בנקאות ופיננסים

במסגרת מגזר זה מוצע ללקוחות הבנק מגוון מוצרי הבנקאות והפיננסים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בימוני ואורך; ערבויות לסוגיהן; פעילות סחר-חוץ - 'בוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי'; מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; פעילות במכשירים נגזרים.

נדל"ן

במסגרת זו, מציע הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בניה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי בטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

אשראי לבניה - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובימוני, המיועדות למימון רכישת קרקע ולהשקעה בבניה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

מימון פרויקטים של בניה - מימון פרויקטים של בניה הוא שרות ייחודי, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מוקצית ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבניה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות אותם כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק החקיקה. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה והסדרים נוספים, אשר הינם בעלי השפעה מובהקת על פעילות מגזר הבנקאות העיסוקי:

עסקאות עם אנשים קשורים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312 ("עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה רשאי הבנק לתת אשראי לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, בשיעור שלא יעלה על 10% מהון הבנק. בגין מגבלה זו קובע הבנק בהסכמים עם אנשים אלו, כי ניצול האשראי בפועל ייתאפשר רק אם לא יגרום לחריגה מהמגבלה האמורה.

מימון רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין 323 ("מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים") מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה עלה על 50% מעלות רכישתם, לשיעור שלא יעלה על 70% מהונו של התאגיד הבנקאי. בנוסף, מגבילה ההוראה את יתרת האשראי שנתן תאגיד בנקאי לרכישת אמצעי שליטה של תאגיד בנקאי אחר או של תאגיד החזקה בנקאית, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי האחר עלה על 30% מעלות רכישתם, לנמוך מבין 5% מהונו של התאגיד הבנקאי נותן האשראי או 5% מהונו של התאגיד הבנקאי הנרכש, או שיעור אחר שקבע המפקח לתאגיד בנקאי שהונו נמוך מסך של 500 מיליוני שקלים חדשים. מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק למועד הדוחות הכספיים.

מגבלה ענפית - הוראת ניהול בנקאי תקין 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, כי כאשר סך כל החבויות ("חבות" - כהגדרתה בהוראה, ואחר שנכנס ממנה הניכויים המותרים על פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, ייחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים. המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. נכון למועד הדוחות הכספיים, מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 ("מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 30%, בהתאמה, מהון הבנק. כמו כן קובעת ההוראה, כי סך כל החבויות של ששת הלווים וקבוצת הלווים הגדולים ביותר בבנק לא יעלה על שיעור של 135% מהונו. בגין מגבלות אלה קובע הבנק בהסכמים עם לווים מסויימים או עם קבוצות לווים מסויימות, כי מסגרת האשראי תמומש, במלואה או בחלקה, רק אם לא תגרום לחריגה מהמגבלות.

הבטחת רוכשי דירות - חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 (להלן: "חוק המכר" או "החוק") אוסר על מוכר של דירה ("מוכר" ו"דירה" – כהגדרתם בחוק) לקבל תמורה העולה על 15% ממחירה, אלא אם כן הבטיח את הרוכש באמצעות אחת החלופות המפורטות בחוק. אחת החלופות שנקבעו בחוק להבטחת רוכשי הדירות היא המצאת ערבות בנקאית לפי חוק המכר. השימוש בחלופה זו שכיח מאד, ומקובל בחברות הפועלות בענף הבניה, וכתוצאה מכך, תורם לגידול בהקפי האשראי החוץ מאזני של הבנק.

ליווי פיננסי – ביום 4 בפברואר 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי. מטרת ההוראה להבטיח את כספי רוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, בפרט כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. זאת, באמצעות יישום שיטה של שוברי תשלום. ההוראה קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בנייה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתידי רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסויים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים. ההוראה תחול על הסכמי ליווי שייחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך. הבנק נערך ליישום ההוראה.

באזל II - במסגרת תהליך ההערכות ליישום עקרונות באזל II על ידי התאגידים הבנקאיים בישראל, הודיע המפקח על הבנקים, כי בכוונתו להחיל את הוראות באזל II החל משנת 2009. החטיבה העיסקית, הממונה על מגזר בנקאות עיסקית, נערכת ליישום ההוראות במסגרת ההיערכות הכוללת של הבנק בנושא. החטיבה העיסקית מטפלת בעיקר בהיבטי האשראי הנובעים מהוראות באזל II ומההוראות הנלוות להן. לפרטים בדבר הערכות הבנק ליישום ההוראות, ראה להלן בפרק החקיקה.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המיחשוב בבנק ראה להלן בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות העסקית כוללים יכולת גבוהה של ניתוח באשר לצרכי הלקוחות ובאשר למצבם הפיננסי, לרבות זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק, ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. זאת, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים, ובמקביל לניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מכל פעילות.

לקוחות

לקוחות המגזר הם לקוחות עסקיים גדולים, בעלי מחזור מכירות בהיקף גבוה מ-120 מיליוני שקלים חדשים או היקף חבות העולה על 25 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשינוי המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק, נכללים במסגרת מגזר הבנקאות העסקית כלל הלקוחות המקבלים שירותים בנקאיים בתחום הבנייה והנדל"ן, גם אם הקפי החבות שלהם ברמה בינונית. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים והרפרנטים בחטיבה לבנקאות עסקית, במקביל לסניפים ולמרכזי העסקים של הבנק. לבנק אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית בסקטור תאגידי במטה, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים נעזרים במידת הצורך ביעוץ של הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בנגזרים וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח. לקוחות הנדל"ן מטופלים על ידי סקטור הבנייה והנדל"ן, המהווה אף הוא חלק מהחטיבה העסקית, ופועל, בין היתר, באמצעות ארבע מחלקות עיסוקיות אזוריות, הממוקמות במרכזי הפעילות העיקריים ו-12 סניפים בעלי התמחות בליווי פיננסי.

תחרות

עיקר התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית היא מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ, ולגבי שירותים מסויימים - מול שוק ההון בכללו. כניסתם של בנקים זרים וגורמים חיצוניים, חברות ביטוח בעיקר, מתמקדת באשראי לתקופות ארוכות. נציין, שבמקביל לגידול, בשנים האחרונות, ביתרות האשראי של כלל הסקטור העסקי בישראל, קטן חלקם של הבנקים במימון סקטור זה באופן משמעותי.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק למגזר זה, הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות, ומתן שירותים על ידי חברות ביטוח.

הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הוא התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. המגזר שם את הדגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

אין כמעט מחסומים במעבר של לקוחות בין בנקים בפעילות הבנקאית במסגרת מגזר פעילות זה. זאת, לאור העובדה שלקוחות המגזר, רובם ככולם, הינם לקוחות של מספר בנקים.

בדומה לתחרות במסגרת מוצרי הבנקאות והפיננסים, עיקר התחרות במתן השירותים הייחודיים לבניה ונדל"ן היא בתוך המערכת הבנקאית. גורמים חוץ בנקאיים נכנסו בשנים האחרונות לפעילות שמטרתה מימון פרויקטים בענף. עם זאת, גורמים אלה מוגבלים בהיקפי הפעילות ובשירותים אותם הם מסוגלים ורשאים לספק. כך לדוגמה, חברות ביטוח משתתפות לעיתים במימון פרויקטים על ידי הנפקת פוליסות ביטוח לרוכשים כתחליף לערבויות חוק מכר, אך פעילות זו מבוצעת אף היא בשיתוף עם המערכת הבנקאית, בדרך כלל באמצעות עסקאות משותפות עם בנקים שאינם נמנים על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות. פעילותם העצמאית של בנקים קטנים בענף הנדל"ן, הינה מוגבלת, בעיקר עקב המגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבניה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים כוללים לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבניה והנדל"ן, ופרוסות במרכזי העסקים העיקריים בארץ.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים – לרבות מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. זאת, כתוצאה מהקפי האשראי הגבוהים הנדרשים במסגרת הפעילות במגזר.
- מגבלות רגולטוריות אחרות – מגבלות אלה קשורות, בין היתר, לפעילויות מסויימות. לדוגמה: גורמים חוץ בנקאיים מוגבלים בכניסתם לפעילות עצמאית בענף הנדל"ן כתוצאה מחוק המכר, המחייב, בתנאים מסויימים, הנפקה של ערבויות בנקאיות לרוכשי יחידות בפרויקטים של בנייה. חברות ביטוח, הרשאיות להנפיק פוליסות ביטוח לרוכשים, אינן רשאיות להעניק שירותים אחרים הנדרשים ללקוחות הפועלים בענף הנדל"ן.
- דרישות להון מינימאלי – מחויבות מהיקף הפעילות העסקית.

- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות העסקית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות מעמיקה עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים על צורכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים. גורמים אלה מהווים חסם כניסה משמעותי לפעילות של גורמי מימון המבקשים להיכנס לפעילות במגזר.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר הבנקאות העסקית מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון בהתבסס על הלקוחות הקיימים על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיין. זאת, בין היתר באמצעות הפעולות הבאות:
- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלוקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלוקוח.
 - פילוח הלוקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים, ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
 - שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים, ומעבר הדרגתי למדידת תשואה וסיכון על פי כללים שנכללו בהמלצות באזל II לניהול סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים.
 - מכירת הלוואות או איגוח לטווח ארוך של אשראי, לגביהם קיים קושי במיצוי פוטנציאל הרווחיות ביחס להיקף הון הבנק המוקצה בגינם, וכן על מנת לאפשר גמישות רבה יותר בניהול האשראי ללקוחות אלו בהתייחס למגבלות הרגולטוריות (בעיקר בנושא חבות לקוחות).

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של הקפי הפעילות עם לקוחות מסויימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הריווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הריווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון ועל הביקוש לנדל"ן לסוגיו, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007					
בנקאות ופיננסים (1)	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	סך הכל	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: מחיצוניים בינמגזרי
389 (124)	494 (269)	883 (393)	657 (195)	388 (210)	31 -	- -	238 15	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: מחיצוניים בינמגזרי
265 52	225 27	490 79	462 163	178 8	31 23	- 1	253 131	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: הכנסות תפעוליות ואחרות
317	252	569	625	186	54	1	384	סך ההכנסות
4	56	60	77	53	-	-	24	הפרשה לחובות מסופקים הוצאות תפעוליות ואחרות
78 81	34 29	112 110	133 68	33 11	1 -	- -	99 57	מחיצוניים בינמגזרי
159	63	222	201	44	1	-	156	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
154	133	287	347	89	53	1	204	רווח מפעילות רגילות לפני מיסים
76	55	131	121	31	18	-	72	הפרשה למיסים על הרווח מפעילות רגילות
78	78	156	226	58	35	1	132	רווח מפעילות רגילות לאחר מיסים
2	1	3	5	-	5	-	-	רווח מפעילות בלתי רגילות לאחר מס
80	79	159	231	58	40	1	132	רווח נקי
10.0%			13.0%					תשואה להון
9,264	6,529	15,793	17,499	5,282	-	-	12,217	יתרה ממוצעת של נכסים
6,247	1,437	7,684	12,240	861	-	-	11,379	יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,141	10,633	23,774	26,298	12,468	-	-	13,830	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
260	81	341	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
14,281	-	14,281	37,711	-	37,711	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	17,412	6,211	-	-	11,201	אשראי לציבור (יתרת סוף)
-	-	-	10,753	953	-	-	9,800	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
82	134	216	113	93	-	-	20	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
163	162	325	312	178	-	-	134	מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
24	18	42	72	-	-	-	72	מרווח מפעילות מתן אשראי
78	45	123	78	-	31	-	47	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
265	225	490	462	178	31	-	253	סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים

(1) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

התוצאות המוצגות למגזר הבנקאות העסקית לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מידה חדשה באמצעות מערכת ייעודית. מגזר הבנקאות העסקית מוצג החל מדוחות כספיים אלה בהתבסס על מערכת ממוכנת המשייכת רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר הניהול הפיננסי.

השינוי בהגדרת האוכלוסייה הנכללת במגזר זה נובע בעיקר מהעובדה שאין היא מבוססת על פילוח לקוחות לפי מאפייניהם, אלא לפי שיוכם הארגוני, בהתאם למבנה החדש ולעקרונות הפעילות של שיוך הלקוחות במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית. שינוי זה גורם להסטה של פעילות בין מגזר הבנקאות המסחרית לבין מגזר הבנקאות העסקית.

כמו כן, לקוחות בנקאות עסקית בסניפי הבנק בחוץ לארץ, שבעבר נכללו במגזר זה, שויכו למגזר הפעילות הבינלאומית.

מגזר הפעילות הבינלאומית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כולל פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים, בארץ ובעולם.

הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, במתן שירותים פיננסיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך. מגזר הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ נמצא באחריות החטיבה הפיננסית של הבנק.

פריסה, מוצרים ולקוחות

להלן השלוחות השונות, ופירוט עיסוקיהן ונושאי חקיקה ופיקוח הייחודיים לכל שלוחה:

חברת בת בשווייץ – UMB (Switzerland) Ltd – מתמחה בשירותי בנקאות פרטית, בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד – UMOHC B.V. (להלן: "חברת ההחזקות"). חברת הבת בשווייץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשווייץ.

חברת בת בארצות הברית – חברת UMTB Securities Inc., חברה בבעלות מלאה של הבנק הרשומה במדינת דלאוור בארצות הברית. מספקת ללקוחות הבנק שירותי ברוקר דילר לביצוע פעולות בניירות ערך הנסחרים בשוקי ההון בארצות הברית. הבנק קיבל אישור מבנק ישראל להחזיק בחברה בת כאמור לעיל. ביום 4 באפריל 2007 קיבלה החברה רישיון של ה-SEC Securities and Exchange Commission (SEC) לביצוע פעולות בניירות ערך הנסחרים בשוקי ההון בארצות הברית, והתקבלה כחברה ב-National Association of Securities Dealers (NASD).

סניפי הבנק בחוץ לארץ – הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס:** הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, הבנקאות הפרטית וסחר חוץ. הפיקדונות המופקדים בסניף מבטחים על ידי FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation). מרבית לקוחות הסניף הם תושבי ארצות הברית.

- **סניף לונדון:** הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף קיימן:** הסניף מעניק שירותים בתחום הבנקאות הפרטית, והוא מופעל באמצעות ייצוג הבנק על ידי Butterfield Bank – בנק מקומי באיי קיימן, על פי הסכם ניהול בינו לבין הבנק.

סניפי בנקאות בינלאומית בישראל: הבנק מפעיל שני סניפים מיוחדים, הממוקמים בירושלים ובתל אביב, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית.

נציגויות: פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במכסיקו, באורוגוואי ובגרמניה.

חקיקה ופיקוח

השלוחות בחוץ לארץ כפופות בין היתר, לדיני המדינה בה הן פועלות ולפיקוח הרשויות המוסמכות באותה מדינה, כלהלן:

חברת הבת בשווייץ - רשות הפיקוח הפדראלי של שווייץ (EBK – Eidgenössische Bankenkommision).
חברת הבת UMTB Securities Ltd. - רשות ניירות הערך האמריקאית - Securities and Exchange Commission (SEC) וה-National Association of Securities Dealers (NASD).

סניף לוס אנג'לס - מחלקת מוסדות פיננסיים של מדינת קליפורניה, התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), וה-Federal Reserve. בהתאם לתקנות התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), מחויב סניף לוס אנג'לס להחזיק "נכסים ראויים" ("eligible assets") כהגדרתם בתקנות, בשיעור של 106% מסך התחייבויותיו. על פי תקנות אלו, הפקדה בבנק שלא ויתר על הסכם קיזוז מול המפקיד, אינה בגדר "נכסים ראויים", ולכן מוגבלת האפשרות של סניף לוס אנג'לס להפקיד בבנק בישראל. כמו כן, על פעילות הסניף מוטלות מגבלות מתוקף הוראות US Bank Holding Company Act 1956.

ה-FDIC ערך ביום 19 בנובמבר 2007 ביקורת בסניף לוס אנג'לס, בין השאר, באשר ליישום תכנית הציות לדיני הסודיות הבנקאית ואיסור הלבנת הון. ביום 7 בפברואר 2008 התקיימה פגישה בין נציגי הבנק לבין נציגי ה-FDIC ומתנהלת חליפת מכתבים בין הבנק לבין ה-FDIC בנוגע לממצאי הביקורת ואופן הטיפול בהם.

סניף לונדון - רשות השירותים הפיננסיים – (Financial Services Authority – FSA).
סניף קיימן - הרשות המוניטארית – (CIMA – Cayman Islands Monetary Authority).
נציגות מכסיקו - הפיקוח על הבנקים - COMISION NACIONAL BANCARIA Y DE VALORES.
נציגות אורוגוואי - הפיקוח על הבנקים – Banco Central Del Uruguay.

שינויים טכנולוגיים

מגזר הפעילות הבינלאומית פועל במסגרת קבוצת הבנק לתיאום מערכות ותפעול שוטף. לכל שלוחה יחידת מחשוב מקומית, הפועלת על פי הצרכים הפרטניים של השלוחה. במהלך השנה נבחנו ושודרגו המערכות בכל שלוחה בנפרד, ובוצע תהליך תיאום והתאמה בין השלוחות, ובין השלוחות השונות לקבוצת הבנק בישראל.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות הבינלאומית מבוססים על מתן שירות גלובלי ברמה בינלאומית לשווקים שונים ברחבי העולם, בפרט ללקוחות הבנק. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים

האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הבנה מקומית מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

שיווק והפצה

לכל שלוחה במגזר הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. השיווק מרוכז במטה המגזר בארץ, על פי דרישת כל אחת מהשלוחות ומשיתוף פעולה מלא איתן.

תחרות

שלוחות הבנק בחוץ לארץ מתחרות בבנקים המקומיים במדינותיהם, בבנקים הבינלאומיים, ובשלוחות הבנקים הישראליים בחוץ לארץ. התחרות מתמקדת ברמת השירות והשירותים הניתנים ללקוחות. על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע המגזר משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי בעלי ניסיון רב בשוק הגלובלי, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד המגזר במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקעה אינטנסיבית של מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- גיוס והכשרת כוח אדם מקצועי, הדובר שפות מגוונות.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות.
- היצע מוצרים פיננסיים ייחודיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

המגזר נותן דגש על פיתוח הפעילות ברחבי העולם, כולל הרחבת הפעילות בשלוחות הקיימות ובחינת הקמת מרכזי פעילות נוספים.

המגזר פועל ליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ועבודה משותפת עמם. כמו כן בוחן המגזר אפשרויות לבניית מוצרים ייחודיים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ועונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאוגרפיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון בעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח בארץ ובעולם, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר הפעילות הבינלאומית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
(105)	-	(105)	מחיצוניים
96	-	96	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
(9)	-	(9)	הכנסות תפעוליות ואחרות
56	3	53	
47	3	44	סך ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים			
3	-	3	הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים			
130	-	130	בינמגזרי
-	-	-	
130	-	130	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(86)	3	(89)	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(30)	1	(31)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
(56)	2	(58)	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
(56)	2	(58)	רווח נקי (הפסד)
תשואה להון			
(24.0%)			
יתרה ממוצעת של נכסים			
5,873	-	5,873	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,999	-	5,999	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
3,456	-	3,456	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
766	766	-	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,412	-	4,412	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
2,570	-	2,570	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
-	-	-	
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות			
מסופקים:			
88	-	88	מרווח מפעילות מתן אשראי
17	-	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(114)	-	(114)	אחר
סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני			
(9)	-	(9)	הפרשה לחובות מסופקים

הפעילות הבינלאומית מוצגת לראשונה כמגזר בשנת 2007, בהמשך לשינוי בתפישת ההנהלה את מקומה ושיוכה הארגוני לחטיבה הפיננסית. בשנים קודמות, נכללו תוצאות הפעילות הבינלאומית במסגרת המגזרים האחרים. ההפסד המוצג במגזר נובע בעיקר מהפרשות לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, בסך של 114 מיליוני שקלים בשנת 2007. ללא הפרשה זו, היה המגזר מציג רווח נקי בסך של כ-15 מיליוני שקלים חדשים.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במגזר ניהול פיננסי, מרוכזת במספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים והון. בנוסף, נכללת במסגרת המגזר פעילות ההשקעה במניות של תאגידים ריאליים. זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

המקורות לפעילות בתיק הנוסטרו הם עודפי הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. עודפי הנזילות הם עודפי המקורות מעבר להחזקת אמצעים נזילים כנגד צורכי המימון, כנדרש במודל הנזילות לפי הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 342 - ניהול סיכונים נזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה בפרק ניהול הסיכונים). הפעילות במגזר נועדה למקסם את התשואה מהשקעת עודפים אלה, תוך שמירה על היקפי פעילות ועל רמת חשיפה לסיכונים שוק, הכפופים למגבלות הדירקטוריון וההנהלה. כמו כן הוגדרו קריטריוני סף לפעילות הנוסטרו, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. פעילות תיק הנוסטרו כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות. מגזר הניהול הפיננסי פועל להרחבת השקעות הנוסטרו בארץ ובחוץ לארץ, וכן לכניסה לתחומי השקעה חדשים הכוללים מכשירים מורכבים, בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק נוקט הבנק במדיניות אקטיבית של פתיחה וסגירה של פוזיציות במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר המודל לניהול התיק הזמין למכירה ובדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, וכן בדבר הטמעתה של מערכת חדשה ומתקדמת לניהול סיכונים ולניהול שוטף של החשיפות, ראה בפרק ניהול הסיכונים להלן.

בגין הפעילות במגזר הניהול הפיננסי נדרש הבנק להקצאת הון. חישוב ההון הנדרש מתבצע על פי נוהל בנקאי תקין מס' 341 (הקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים שוק). הבנק מנטר באופן שוטף את צריכת ההון הנדרשת עבור פעילות זו באמצעות חישוב החשיפה לסיכונים שוק הגלומה בתיק הסחיר של הבנק כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 341.

מגזר הניהול הפיננסי מתפקד כמגזר פעילות ה"סולק" את כל הפעילות בבנק, ובכך משאיר למבצעי הפעילות מרווח קבוע וידוע מראש, המחושב בהנחת כיסוי מלא של העסקה. החשיפות לסיכונים שוק נותרות במגזר ניהול פיננסי. המחירים שבהם המגזר "קונה" ו"מוכר" מקורות ושימושים מול יתר יחידות הבנק, לצורך ביצוע פעילות העסקית השוטפת, הם מחירי המעבר ("מחירי צל") של הבנק, הנקבעים באופן שוטף על ידי הניהול הפיננסי. המגזרים השונים מחויבים על ידי מגזר הניהול הפיננסי בגין מקורות המועמדים לרשותם מגיוס חיצוני.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק גיוס כתבי התחייבות ואגרות חוב מהציבור.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים הפועלים בניירות ערך הנסחרים בהוראות בארץ ובעולם.

הבנק מונה בחודש דצמבר 2005 על ידי משרד האוצר כעושה שוק ראשי ביחס לאגרות חוב מסוג "שחר", וזאת בהתאם לחוק מילווה המדינה, תשל"ט-1979. עשיית השוק בהתאם למינוי החלה ביום 4 בספטמבר 2006.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

במגזר נכללים ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכונים שוק וניהול הנזילות. יעדי המגזר בתחומים אלה הם ניהול אקטיבי של החשיפות והנוסטרו, במטרה למקסם רווחים, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, בהתאם למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

כמו כן, יפעל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה במגבלות הנזילות וביעדי יחס ההון המזערי על-פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות לסוגיהם.

בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות הבנק בחדר העסקאות בשווקי הכספים וההון. בכוונת הבנק להרחיב את פעילותו בתחום זה, באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עימם, בין היתר על-ידי הגברה של שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא היכולת של הבנק להבין את גורמי המקור והמיקור המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום ומערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים בארץ ובעולם, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, על מחירי הנכסים הפיננסיים ועל זמינותם, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות בגין 2006, כמפורט להלן.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים (1) במיליוני שקלים חדשים
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
189	(124)	7	(131)		
(221)	340	(1)	341		
(32)	216	6	210		
33	146	32	114		
1	362	38	324		
הוצאות תפעוליות ואחרות					
28	167	14	153		
-	28	-	28		
28	195	14	181		
(27)	167	24	143		
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
(13)	59	9	50		
(14)	108	15	93		
(4)	(1)	-	(1)		
85	9	-	9		
67	116	15	101		
רווח נקי					
14.7%	26.3%				
תשואה להון					
21,482	18,955	-	18,955		
11,306	23,082	-	23,082		
6,828	8,681	-	8,681		
66	45,472	-	45,472		
-	6,790	6,790	-		
-	-	-	-		
74	15,494	-	15,494		
-	-	-	-		
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:					
-	-	-	-		
-	-	-	-		
(32)	216	6	210		
סך הכל רווח מפעילות מימון מחיצוניים ובינמגזרי לפני הפרשה לחובות מסופקים					
(32)	216	6	210		

(1) סווג מחדש.

התוצאות המוצגות למגזר ניהול הפיננסי לשנת 2007 אינן בנוות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006, עקב השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת שיטת מדידה חדשה באמצעות מערכת ייעודית. מגזר ניהול הפיננסי מוצג החל מדוחות כספיים אלה בהתבסס על מערכת ממוכנת המשייכת רווחיות ללקוחות ברמת העסקה הבודדת, לרבות שיוך של עלות המקורות במסגרת הרווח הבינמגזרי מפעילות מימון, כנגד מגזר ניהול הפיננסי. מגזר ניהול הפיננסי כלל בעבר גם תוצאות של הפעילות הבינלאומית. בשנת 2007 מציג המגזר את תוצאות פעילות חדרי העסקאות בשוקי הכספים וההון ואת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

פעילות שיווקית

פעילות השיווק של הבנק והאסטרטגיה השיווקית שלו נגזרות מתוך התכנית האסטרטגית של הבנק. צינורות השיווק, באמצעותם פועל הבנק, ועליהם מושתתת התכנית האסטרטגית, כוללים את מערך הסניפים הפרוסים ברחבי הארץ, מרכזי העסקים, המוקדים העסקיים, יחידות המטה המקצועיות ואת ערוצי הבנקאות הישירה.

האסטרטגיה השיווקית

האסטרטגיה השיווקית נגזרת מיעדי צמיחה וריווחיות עיקריים שנקבעו במסגרת התכנית העסקית של הבנק שבבסיסה עומדת השאיפה להביא את הבנק למימוש היעדים המפורטים להלן:

- הרחבת בסיס הלקוחות, ובפרט גידול במספרם הכולל של לקוחות משקי הבית של הבנק, תוך מיקוד בקהלי מטרה רווחיים.
- הגדלת פעילות הלקוחות בבנק, בד בבד עם גידול בהכנסה הממוצעת ללקוח, תוך התמקדות בלקוחות משכנתאות (טפחות לשעבר), בלקוחות משקי הבית, בלקוחות הבנקאות הפרטית ולקוחות בעלי פוטנציאל רווחיות עתידי, כגון חיילים וסטודנטים.
- שמירה על נתח השוק של הקבוצה בתחום המשכנתאות, ושמירה על מעמדה של הקבוצה כמובילה בתחום.

להגשמת יעדים אלו במסגרת התוכנית השיווקית פועל הבנק על בסיס העקרונות והאמצעים להלן:

- הכרות מעמיקה עם הלקוחות ותקשור התועלות הקיימות בשילוב של הבנקאות הקמעונאית ותחום המשכנתאות, ללקוחות, לעובדים ולקהל הרחב. שילוב זה מאפשר לבנק להציע ללקוחות מגוון גדול יותר של פתרונות תחת קורת גג אחת, ולספק שירות טוב יותר ללקוחות.
- ראייה פיננסית כוללת, לפיה הלקוח וחשבון העובר ושב במרכז, כאשר הבנק מציע הצעות ערך נוספות, המספקות ללקוח ערך מוסף אמיתי, בתחומים שונים, ובין היתר: יעוץ פנסיוני, השקעות, כרטיס אשראי ומשכנתא.
- הצעת מוצרים ושרותים חדשניים בהתאם לצורכי הלקוחות, תוך ניתוח מקצועי של הצרכים, ויישום שיקולי עלות-תועלת בהבט הלקוח.
- חיזוק ובידול המותג של הקבוצה (מזרחי-טפחות), ובניית מיצוב תחרותי בולט ומבדל, המיועד להקנות לבנק מובילות בסביבה התחרותית הקיימת והעתידית. פעילות המיתוג כוללת, בין היתר, שימוש

בתקשורת המונים, המיועדת ליצור אפקט תדמיתי, להעלות את מודעות הציבור לבנק הממוזג, ולבסס את המיצוב של הבנק ושל ערכיו.

- בניית אסטרטגיה שיווקית למותגים עיקריים בקבוצה, בעיקר "מזרחי-טפחות" ו"טפחות", במרכזה מעבר לפעילות בשני ראשים במגזר הקמעונאי תוך יצירת התאמה לפרופיל הלקוח.
- טיפוח ושימור של הלקוחות הקיימים הנמנים עם קהלי היעד האסטרטגיים, והעמקת הפעילות עימם. הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים מתבססת בעיקר על שימור והעמקת הפעילות של נתח הלקוחות הקמעונאיים והעסקיים הקיימים, הגדלת שיעור המשתמשים בערוצי הבנקאות הישירה, בניית הצעות ערך ייחודיות, ופיתוח מדיניות שירות התומכת במיצוב ובצרכי הלקוח.
- פיתוח תשתיות מתאימות, על מנת לאפשר את הפעילות השיווקית הנדרשת, במרכזה פניה לכל לקוח בהצעת הערך המתאימה, במועד המתאים, בערוץ המתאים, ובמסר המתאים לו. פיתוח התשתיות כולל בעיקר פיתוח כלי למידה, ניהול ובקרה, פיתוח מערכות טכנולוגיות, והרחבה ושיפור של הבנקאות הישירה.
- הרחבת זמינות השירות ללקוחות, הן באמצעות פתיחת סניפים חדשים, והן באמצעות התאמתם והוספת תחומי פעילות לסניפים קיימים. כמו כן, הבנק מרחיב את ערוצי ההפצה הישירים, מתוך מטרה לאפשר ללקוח לבחור את עיתוי ההתקשרות ואת ערוץ ההתקשרות המתאימים לו, תוך שילוב בין סניף פיזי לערוצים ישירים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות תאגידים בנקאיים ומתחרים שהם גורמי חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחות זמינותם ומחירי הרכישה והשכירות של נכסים ולנושאי כוח אדם.

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושרותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ. המיזוג בין בנק המזרחי לבין בנק טפחות בראשית שנת 2005, יצר פריסה סניפית ארצית מאוחדת, המונה למועד הדוחות הכספיים 126 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, לרבות 10 סניפי בנק אדנים.

בשנת 2007 נמשכו המאמצים לניצול אופטימאלי של הפריסה הסניפית הממוזגת, תוך התאמת הסניפים, מיקומם ואופיים לתכנית העסקית של הבנק, ועל בסיס בחינה מקיפה של הפריסה הסניפית שערך הבנק בשנת 2005, בעקבותיה הותוותה מסגרת כלל ארצית לפתיחת נקודות מכירה חדשות, לשינויי מיקום, למיזוג ולסגירה של סניפים. תכנית זו מתעדכנת באופן שוטף בהתאם לתנאי השוק ולצרכים באיזורים השונים. במסגרת זו נוספו מאז המיזוג ועד סוף 2007 - 21 נקודות מכירה למשכנתאות, שמספרן הכולל הגיע ל-66. בשנת 2008 מתוכננת פתיחתן של נקודות חדשות, לרבות 8 נקודות מכירה מסחריות חדשות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחות זמינותם ומחירי הרכישה והשכירות של נכסים ולנושאי כוח אדם.

הבנקאות הישירה

בשנת 2007 נמשך מעבר הדרגתי של חלק מפעילות לקוחות מערכת הבנקאות לערוצי הבנקאות הישירה (טלפון, אינטרנט ומכשירים סלולריים). שיעורי ההצטרפות והשימוש במערכות הבנקאות הישירה נמצאים במגמת עליה. מערכת הבנקאות בכללותה מאמצת בהדרגה אסטרטגיה רב-ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה. השירות הניתן באינטרנט, כמו גם המענה הטלפוני המאוּש (call center), מהווים את הערוצים המובילים בתהליך של שיפור וחיזוק נגישות הלקוח לשרותי הבנק, ושיפור השירות בכלל, תוך הסטת הפעילות מהסניף. בנוסף, שירותים אלו מאפשרים לעובדי הבנק להתמחות בשירות ובמכירות.

המדיניות על פיה פועל הבנק בתחום הבנקאות הישירה היא:

- הרחבת השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הפעילות הישירים העיקריים (טלפון, אינטרנט ומכשירים סלולריים), ושידרוגם.
- הרחבת השימוש של לקוחות הבנק במערכות הבנקאות הישירה, מתוך מטרה לשפר את השירות.

- פיתוח המוקד הטלפוני ("השירות הטלפוני של מזרחי טפחות") כערוץ העיקרי להסטת פעילות שוטפת מהסניפים.
- שימוש במערכות הבנקאות הישירה ככלי לבניית יתרון יחסי לבנק ולגיוס לקוחות חדשים מועדפים.

שירותי הבנקאות הישירה המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

השירות הטלפוני - ה-call center של הבנק. באמצעותו ניתן לבצע את מרבית הפעולות הבנקאיות. השירות הטלפוני של מזרחי טפחות מאפשר למנויי לקבל שירות טלפוני במענה קולי ממוחשב או על ידי בנקאי במוקד;

טפחות ישיר - מוקד המאפשר ביצוע מגוון פעולות הקשורות לתחום המשכנתאות. בין היתר: הגשת בקשה להלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע תשלומים.

שירות האינטרנט – במהלך המחצית הראשונה של שנת 2007 הושק אתר אינטרנט חדש לקבלת מידע ולביצוע מגוון רחב של פעולות בנקאיות באמצעות האינטרנט, תוך שיפור ברמת מימשק המשתמש עם המערכת ובמהירות הביצוע, והשגת זמינות גבוהה. בכוונת הבנק להמשיך ולבצע שיפורים במימשק המשתמש, ולהרחיב את מגוון הפעולות הניתנות לביצוע באמצעות האתר במהלך שנת 2008.

השירות הסלולרי - מערכת להפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי, דואר אלקטרוני, פקסימיליה ואינטרנט;

שירות ה-PC - מערכת מקבילה למערכת "מזרחי באינטרנט", המאפשרת חיבור ישיר למחשב הבנק, שלא דרך רשת האינטרנט, וכתוצאה מכך - מהירות פעולה גבוהה יותר;

שירות דואר אלקטרוני - מערכת להפצת פירוט פעולות שבוצעו בחשבון באמצעות דואר אלקטרוני ישירות לכתובת הדואר האלקטרוני של הלקוח;

עמדות שירות - מאפשרות קבלת מידע בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות, וביצוע מספר מוגבל של פעולות בחשבון; בחלק מהסניפים ניתן לבצע במכשירים לשירות עצמי גם פעולות הפקדת שיקים והנפקת שיקים;

כספונים - ברשות הבנק 94 מכשירים למשיכת כספים, בחלקם מתאפשרת גם משיכת מטבע חוץ (דולר ואירו). במהלך הרבעון הראשון של 2007 שילב הבנק ב-20 כספונים אופציה להפקדת שיקים;

שירות הפקס – מאפשר קבלת מידע בנקאי שוטף במגוון נושאים על פי תדירות מוגדרת על ידי הלקוח.

הון אנושי

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים, במונחים של משרה מלאה בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי מחיש שירותי מחשב בע"מ והמזרחי שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים המספקות את שירותי המיחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2007					
בבנק	סניפים בחו"ל	סה"כ הבנק	חברות		סה"כ מאוחדות בחו"ל הקבוצה
			בארץ	מאוחדות בחו"ל	
3,956	64	4,023	177	27	4,227
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2007 (1) (2)					
3,777	64	3,841	173	23	4,037
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה (1) לפי ממוצע חודשי					

2006					
בבנק	סניפים בחו"ל	סה"כ הבנק	חברות		סה"כ מאוחדות בחו"ל הקבוצה
			בארץ	מאוחדות בחו"ל	
3,705	64	3,769	169	18	3,956
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה (1) ליום 31 בדצמבר 2006 (3)					
3,607	64	3,671	163	18	3,852
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה (1) לפי ממוצע חודשי (2)					

(1) כולל השפעת שעות נוספות.

(2) מספר המועסקים על בסיס משרה מלאה לסוף שנת 2007 כולל כ-30 משרות בגין שעות נוספות בהיקף החורג מהממוצע השנתי.

(3) הוצג מחדש.

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות (1):

ליום 31 בדצמבר		
	2007	2006
משקי בית	2,298	1,668
בנקאות פרטית	33	647
עסקים קטנים	791	1,258
בנקאות מסחרית	250	126
בנקאות עסקית	405	216
ניהול פיננסי	299	41
פעילות בינלאומית (2)	151	-
סך הכל	4,227	3,956

(1) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

(2) הוצג לראשונה בשנת 2007

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת יעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. במהלך שנת 2007 שונה המבנה הארגוני והתפקודי של אגף משאבי אנוש והדרכה כדי להתאימו לצרכים המשתנים של הבנק ולתחרות הגוברת במערכת הבנקאית. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים: האחד, הטיפול בפרט, משלב האיתור, דרך הטיפול השוטף, ועד שלב הפרישה. השני, פיתוח משאבי אנוש והדרכה, במסגרת פיתוח המשאב האנושי בבנק על היבטיו השונים.

אגף משאבי אנוש - האגף מרכז את תכנון כח האדם, איתור, קליטה, שימור וטיפוח עובדים, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק, ואת ניהול מערכות השכר והתגמול של הבנק. כחלק ממהלך של טיפוח ההון האנושי הוקמה באגף יחידת רווחה ארגונית. בשנים האחרונות עבר תחום קשרי הבנק עם הקהילה שינוי מהותי, כך שציבור העובדים הפך להיות שותף בפעילות עניפה של מעורבות חברתית. בשנת 2007 עבר התחום לאחריות אגף משאבי אנוש. לפרטים, ראה פרק תרומות ומעורבות קהילתית להלן.

פיתוח משאבי אנוש והדרכה - הבנק משקיע בפיתוח ההון האנושי ובשיפור מתמיד של כישוריהם המקצועיים והאישיים של עובדיו ומנהליו באמצעות בניית מסלולי קידום ופיתוח ומגוון תכניות הכשרה, המוצעות במסגרת מרכז ההדרכה של הבנק.

מרכז ההדרכה אחראי לקיום תהליכים יעילים ואפקטיביים בעת כניסתם של עובדים, חדשים כוותיקים, לתפקיד חדש, להכשרתם המקצועית והניהולית בהתאם לצרכי המקצועות השונים ולרענון הידע באמצעות השתלמויות. בהתאם לצרכי ההדרכה הנגזרים מהפערים בין רמת הידע הנדרשת לעובד למילוי תפקידו לבין רמת הידע בפועל, מכין מרכז ההדרכה תכנית קורסים, המכסה את פערי הידע במקצועות

הבנקאיים השונים, בכישורים הניהוליים ובהיכרות ולמידה של מערכות הבנק. דגש רב ניתן להכשרות ניהוליות כחלק מפיתוח אישי של המנהלים. בנוסף, מעודד הבנק השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית אצל עובדיו, והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות. בשנת 2007 השתתפו כ- 3,400 מעובדי הבנק בכ- 14,500 ימי הדרכה, בעלות של כ- 9.2 מיליון שקלים חדשים. תקציב ההדרכה לשנת 2008 עומד על כ- 8.9 מיליון שקלים חדשים, ומבוסס על תכנית להעברת כ- 12,250 ימי הדרכה לכ- 3,650 עובדים.

התכנית לגידול בכמות העובדים המודרכים, תוך ירידה במספר ימי ההדרכה, לוקחת בחשבון שיפור ויעול שבוצעו בתהליכי הלמידה, כאשר מידי שנה עולה מספרם של הקורסים ויחידות הלימוד המועברים באמצעות למידה מרחוק (ללא הוראה פרונטלית). במסגרת זו בוצעו בשנת 2007 כ- 5,700 אירועי למידה מרחוק (ביצוע מרחוק של מטלות למידה על ידי עובדים), ופותחו 8 קורסים ולומדות נוספים, שישמשו להעברת הדרכות בשנת 2008.

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים כמפורט להלן, וכן עובדי בנק אדנים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

א. **ארגון עובדי בנק המזרחי המאוחד בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין-ארגוני שנעשה בין לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על-ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים"). יחד עם זאת ארגון העובדים מוסמך להכריז על שביתה כללית בבנק רק לפרק זמן שאינו עולה על 4 שעות, או על שביתה במרבית סניפי הבנק לפרק זמן שאינו עולה על 24 שעות, ולכל שביתה ארוכה יותר הוא נזקק להסכמת הסתדרות הפועל המזרחי.

ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק המזרחי המאוחד בע"מ** הוקם על-ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). ביום 19 בספטמבר 2005 נחתמה אמנה בין הבנק לבין ארגון המנהלים (להלן: "האמנה"), בה הכיר הבנק במנהלים כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתירת הסכמים. במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד מיום 11 באפריל 2006 בין הבנק לארגון עובדי הבנק, הכיר ארגון עובדי הבנק גם הוא בנציגות הנפרדת למנהלים ובהיותם יחידת מיקוח נפרדת. לפרטים בדבר ההסכמים שנחתמו ראה להלן.

ג. **ועד עובדי מחיש** - הארגון היציג המוסמך לחתום בשם עובדי מחיש על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי מחיש המועסקים בהסכמים אישיים).

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף נחתמים במסגרת החוקה הסכמי שכר, מעת לעת.

הסכמי שכר

בדצמבר 2003 נחתם הסכם שכר לשנים 2002-2004 ואשר תקופת תוקפו היתה עד יום 31 בדצמבר 2004. הסכם זה חל על כל עובדי הבנק למעט אלו מביניהם אשר ביום 31 בדצמבר 2004 היו עובדי בנק טפחות לשעבר, אשר מוזג עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2005. ביום 18 בינואר 2006 נחתם הסכם שכר לתקופה מיום 1 באפריל 2004 ועד יום 31 במרץ 2005 למי שהיו ביום 31 בדצמבר 2004 עובדי בנק טפחות והפכו להיות עובדי הבנק. ביום 21 בדצמבר 2005 וביום 23 בינואר 2006 נחתמו הסכמים בעניין המרת שכרם של מי שהיו המנהלים והעובדים בטפחות, בהתאמה, לשיטת השכר במזרחי והחלת חוקת העבודה על אותם עובדים (להלן: "הסכמי המרת השכר"). לשנים 2005-2007 לא נחתם עדיין הסכם שכר (למעט מי שהיו עובדי טפחות, ואשר לגביהם נחתם הסכם שכר לתקופה עד יום 31 במרץ 2005).

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה בפרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בנוסף על עדכוני תוספות היוקר במשק, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים של עדכון:

- א. רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה (הרכיב העיקרי בהם הוא שכר היסוד), ותוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד שהעיקרית שבהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר והמגיעה עד 4% (משכר היסוד) לשנה לעובד בעל ותק בבנק של למעלה מ-26 שנות עבודה.
- ב. רכיבים המתעדכנים בצמוד למדד המחירים לצרכן;
- ג. רכיבים אשר צמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה יורד. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה ואף שלילית, גורמים אלה מביאים לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק (להלן "מענקי יובלות"). בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

קיימים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר בקידום בדרגות, ביחס אליו מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק מדי שנה, וכן ברכיב הבונוס. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס או המענק אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה אלא מושפעות הן מהערכה אינדיבידואלית של ביצועי העובד והן ממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

הסדרי פנסיה וגמל

א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי בנק מזרחי ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים. הפקדות אלה, וכן סכומים עתיים וסכום חד פעמי שהופקד בעבר, משחררים את הבנק מהחבות לשלם פיצויי פיטורים על פי החוק לאותם עובדים (לפרטים נוספים ראה באור 16 לדוחות הכספיים).

ב. בהתאם להסכם העבודה שנחתם בין הבנק ועובדיו ביום 30 בדצמבר 1993, העמיד הבנק לרשות עובדיו הלוואות לתקופות ארוכות, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך. בהסכמי ההלוואה נקבע כי סכומי ההלוואה צמודים למדד המחירים לצרכן בתוספת ריבית ריאלית בשיעור שנקבע. כן נקבע כי אם יתברר, במועד הפרעון של כל הלוואה מההלוואות האמורות, כי הפרשי ההצמדה והריבית בגין ההלוואות עולים על שיעור התשואה בתקופת ההלוואה בקופת גמל מסוימת שעל זהותה הוסכם - לא יחויב העובד בסכום העולה על סכום ההלוואה המשוערך לפי תשואה זו. הבנק עורך, במידת הצורך, הפרשות מתאימות בין ההפרשים בגין הריבית על ההלוואה האמורה לבין תשואת קופת הגמל, ובגין השלכות מס, באם תהיינה, על הפחתת ההלוואות. יתרת ההלוואות שניתנו לעובדים במסגרת זו עמדה ביום 31 בדצמבר 2007 על סך של כ-41 מיליוני שקלים חדשים.

ג. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי בנק טפחות ערב המיזוג מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בפברואר 2006, לגבי מי שהיו עובדי טפחות ערב המיזוג, ואשר נכללו בהסכם המרת השכר לעובדים. בגין חבותו עד ליום 1 בפברואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסוי החבות באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל (לפרטים נוספים ראה באור 16 לדוחות הכספיים).

לפרטים בדבר התחייבויות מיוחדות בגין פרישת עובדים בבנק או בבנק טפחות לשעבר, ראה באור 16. י', לדוחות הכספיים.

הסכם קיבוצי מיוחד

ביום 11 באפריל 2006 חתמו ארגון העובדים והבנק על הסכם לסיום סכסוך עבודה שהוכרז על רקע המיזוג עם בנק טפחות (להלן: "הסכם קיבוצי מיוחד"). נקבע כי הוראות ההסכם הקיבוצי המיוחד יהיו בתוקף עד ליום 31 לדצמבר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד"). בתקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד ייושבו כל המחלוקות על ידי מנגנונים שנקבעו, ואשר תכליתם למנוע את השבתת הפעילות בבנק ואת הפנייה לערכאות, זאת למעט חריגים אשר נקבעו בהסכם (כגון במקרה של השבתת המשק כולו). לפיכך, לאורך תקופת ההסכם הקיבוצי ישמר "שקט תעשייתי", בו התחייב הארגון כי לא ישבית את הפעילות בבנק. עקב החתימה על ההסכם משכו הצדדים בהסכמה את ההליכים המשפטיים שהיו תלויים ועומדים ביניהם.

בהסכם הקיבוצי המיוחד נקבע מנגנון לשילוב עובדי הבנק לתפקידיהם החדשים במסגרת המיזוג, והבנק התחייב כי לאורך תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד לא ינקטו הליכים של פיטורים כנגד העובדים הקבועים של הבנק בשל צרכים כלכליים. עם זאת הבנק יוכל לפטר עובדים קבועים בשל צרכים רגולטורים או בשל בעיות משמעת ("פיטורים אינדיווידואליים"). כמו כן, הסכימו הצדדים כי במהלך תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד יוכל הבנק לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה, בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי המיוחד. בנוסף, הסכימו הצדדים על תוכנית פרישה מרצון של עד 200 עובדים במהלך תקופת ההסכם הקיבוצי, והכל כמפורט בהסכם הקיבוצי המיוחד.

בגין עלות התכנית לפרישה מרצון, נרשמה בשנת 2006 הפרשה המתבססת על הערכות ההנהלה, בסכום של כ- 208 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן נקבע, כי בניגוד למצב ששרר לפני ההסכם יוכלו עובדי הבנק לבחור באם להשתייך לארגון העובדים או לא. (יובהר כי ההסכמים הקיבוציים אשר הבנק חותם עם ארגון העובדים חלים גם על אותם עובדים שאינם חברים בארגון). עוד הוגדלה בהסכם הקיבוצי המיוחד מכסת העובדים אשר יועסקו בהסכם אישי.

בנוסף, במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד הסכימו הצדדים על הקמת יחידת מיקוח חדשה למנהלים כהגדרתם שם לצד יחידת המיקוח של כלל עובדי הבנק (להסכם בין ארגון המנהלים לבין הבנק ראה להלן).

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

א. ביום 10 באפריל 2006, חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד (להלן: "ההסכם"), בו אישרו הבנק וארגון המנהלים את האמנה (אשר ביחד עם ההסכם כמו גם הסכמים קודמים בין הצדדים יקראו להלן: "חוקת המנהלים"), בה הכיר הבנק בארגון המנהלים כיחידת מיקוח ובמסגרתה נקבעו עקרונות לפיהם יפעל הבנק לקידום דרג מנהלי הבנק. במסגרת חוקת המנהלים נקבעו, בין היתר, מנגנוני יישוב סכסוכים באמצעות בוררות, הגבלה בדבר כמות המנהלים אשר יעסקו בהתאם לחוזה אישי ואופן מימון ארגון המנהלים (הבנק התחייב להעביר סכום שנתי כולל של 250 אלף שקלים חדשים או 30% מהסכום שישולם לוועד העובדים, לפי הגבוה מבין סכומים אלה). הבנק התחייב כי הסכמי השכר ותנאי העבודה של חברי ארגון המנהלים יקבעו במשא ומתן עם הארגון (אם כי נשארת הזכות לארגון, כל עוד לא נחתם הסכם שכר בין הבנק לבינו, לאמץ הסכם שכר שנעשה עם ארגון העובדים, במקום לנהל משא ומתן עם הבנק או להמשיכו).

כמו כן קבעו הצדדים, כי חוקת המנהלים תהיה בתוקף עד יום 19 בספטמבר 2008, וכי אם לא יבטל אותה הארגון עד חודש ימים קודם לכן, יוארך תוקף החוקה עד יום 19 לספטמבר 2011 ומאז ואילך לתקופה של שנתיים מדי פעם, זולת אם הודיע אחד הצדדים בכתב על ביטולה, הכל בהתאם למנגנון המפורט בחוקת המנהלים.

ב. מכוח האמנה וההסכם הקיבוצי לאישור האמנה שנחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים (ראה להלן) חלים על המנהלים ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בין הבנק לארגון העובדים, עד יום 19 בספטמבר 2005, וכן כל ההסכמים אשר נחתמו ויחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים מיום 19 בספטמבר 2005 ואילך.

ג. בחודש דצמבר 2005, נחתם בין הבנק לבין ארגון המנהלים הסכם בעניין המרת שכר של מי שהיו מנהלים בבנק טפחות והפכו מנהלים בבנק, לשיטת השכר הנוהגת במזרחי, תוך שמירה על ערך תנאיהם.

ד. ביום 22 במרץ 2007 חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם שכר לשנים 2005-2007 בו הסכימו הצדדים על אופן העלאת שכר המנהלים בצורה שנתית, תשלום תוספת הותק, גובה דמי הניהול ועל מתן מענק חד-פעמי לכל מנהל. כמו כן נקבע כי חוקת העבודה למנהלים תהיה בתוקף עד ליום 19 בספטמבר 2011, וכי כל עוד חוקת העבודה הינה בתוקף, לא יפוטרו בפיטורים כלכליים אף מנהל מבין מנהלי הבנק הקבועים (כמשמעו בחוקת העבודה למנהלים), למעט במקרה של פיטורים אינדוידואליים (מסיבות של עבירות משמעת ו/או אי התאמה), אך לא יותר מ-8 מנהלים בגין אי התאמה, או פיטורים אשר ינבעו משינויים רגולטורים, אשר לא היו ידועים לצדדים בעת חתימת ההסכם. בתום תקופת תוקפה של חוקת העבודה תסתיים ההתחייבות לאי-פיטורים כלכליים כאמור לעיל. בנוסף, נקבע כי הבנק ינהיג תוכנית פרישה מרצון למנהלים. בכל אחת משנות ההסכם תכריז ההנהלה על התקופה בה תתאפשר פרישה מרצון, בהתאם למסגרת הכוללת שנקבעה בתכנית הפרישה לעובדים.

הסדרי פנסיה וגמל

א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק המזרחי ערב המיזוג מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים וחל כל האמור לגבי ארגון העובדים לעיל.

ב. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק טפחות ערב המיזוג מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל, פיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006, לגבי מי שהיו מנהלים באותו יום. בגין חבותו עד ליום 1 בינואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסוי החבות הנ"ל באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל.

תנאי עבודה לעובדי מחיש

תנאי ההעסקה של עובדי חברת מחיש מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי מחיש לחברה במהלך השנים, אשר עיקריהם מובאים להלן:

א. עידכון שכרם של עובדי מחיש נקבע על פי מודל הצמדה לתוספות השכר ולשינויים בהפרשות שניתנים לעובדי הבנק (חברת האם). במידה שלגבי שנה מסוימת לא נחתם הסכם שכר בבנק, עד לסוף חודש מרץ של השנה העוקבת, יזכו עובדי מחיש למקדמה אשר תחושב על פי מנגנון עליו הוסכם אשר יהיה נתון לביקורת של מומחים חיצוניים. יתרת התוספת תחושב גם היא על פי מנגנון מוסכם בסמוך לאחר החתימה על הסכם השכר בבנק. כמו כן נקבע, כי אם במסגרת הסכם השכר בבנק תיכלל תוספת חדשה ו/או רכיב שכר חדש, שלא נכללו במודל ההצמדה האמור לעיל, יתקיים משא ומתן עם נציגות העובדים באשר לתוספת שתינתן לעובדי מחיש.

ב. חוקת העבודה קובעת מכסה מקסימלית לעובדים קבלניים במסגרת התקשרות מחיש עם ספקים חיצוניים המעמידים עובדים לרשות מחיש תחת ניהולה המקצועי של מחיש. בהקשר זה יצוין, כי בעבר התגלעו חילוקי דעות בין הנהלת החברה לוועד העובדים, בעניין מכסת העובדים הקבלניים וביצוע פרויקטים בשיטה של מיקור חוץ, וביום 29 לדצמבר 2003, הוכרז סכסוך עבודה בחברה. ביום 31 במרץ 2004 חתמו הצדדים על הסכם לסיום סכסוך העבודה, בו נקבעו תנאים מסויימים ביחס להתקשרות החברה עם ספקים חיצוניים ובחוזי מיקור חוץ. עם זאת, הצדדים הסכימו כי ההסכם האמור אינו ממצה את המחלוקות בעניין מיקור חוץ וכי כל צד שומר לעצמו את מלוא הזכויות והטענות בנושא זה.

ג. בדומה לעובדי הבנק מכוסות התחייבויות מחיש, לתשלום פנסיה ופיצויי פיטורים לעובדיה, למעט קבוצה מצומצמת של עובדים לגביהם נערכה הפרשה, על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי החל על עובדים אלו.

ד. ביום 11 בינואר 2007 נחתם בין הנהלת מחיש לבין ועד העובדים הסכם קיבוצי הכולל תכנית לפרישה מרצון. התכנית קובעת פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לעובדים אשר במועד הפרישה ימלאו להם 55 שנה והם מבוטחים בביטוח מנהלים או בקרן פנסיה צוברת, או מסלול פיצויים מוגדלים לעובדים אחרים. ההחלטה הסופית על אישור או דחייה של בקשה לפרישה מרצון היא בידי המנהל הכללי של מחיש. בגין עלות התכנית לפרישה מרצון, נרשמה בשנת 2006 הפרשה המתבססת על הערכות ההנהלה, בסכום של כ- 25 מיליוני שקלים חדשים.

ה. ביום 8 במרץ 2007, חתמו ארגון העובדים, ארגון המנהלים, ועד עובדי מחיש והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו נקבעו התנאים לשילוב עובדי המחשב של טפחות (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים) במחיש. במסגרת ההסכם נקבע אופן המרת תנאיהם של עובדי המחשב של טפחות לשעבר והתאמתם לתנאים הנהוגים במחיש. בהתאם להסכם, ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי מחיש, לרבות הסכם התשתית במחיש משנת 1989, וכן כל הסכם קיבוצי חדש שייחתם, יחולו על עובדי טפחות שנקלטו.

אופציות

ביום 27 בפברואר 2005 החליט דירקטוריון הבנק על אימוץ תוכנית אופציות לעובדים ונושאי משרה של הבנק וחברות הבנות של הבנק, על פיה יוקצו 12,000,000 כתבי אופציה הניתנים למימוש ל- 12,000,000 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת של הבנק. הקצאת האופציות בוצעה על בסיס דיפרנציאלי, בהתאם ל"דרגת איכות" שעל פיה הוערך כל מנהל. לפרטים נוספים, ראה באור 16 א2. לדוחות הכספיים.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו- 2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות מלאות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים ראה באור 16 ה. עד ז. לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תנאי העסקתם של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי של הבנק - ראה להלן.

יחסי העבודה בבנק אדנים

יחסי העבודה בבנק אדנים מושתתים על מערכת נהלים המסכמים את זכויות וחובות עובדי בנק אדנים כפי שאושרו על ידי דירקטוריון בנק אדנים. מערכת השכר והתגמולים מבוססים על תפקיד העובד, תפקודו ותרומתו לפעילות אדנים. החל משנת 2007 עבר בנק אדנים להסכמי עבודה אישיים, עליהם חותמים העובדים החדשים.

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, מערכים ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. החטיבה כוללת את תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר על פעילות מגזרי משקי הבית והעסקים הקטנים, את תחום המשכנתאות, האחראי על פעילות המשכנתאות, את סקטור בנקאות ישירה, האחראי על צינורות ההפצה באמצעות אפיקי הבנקאות הישירה השונים ואת סקטור בנקאות פרטית, האחראי על הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית ללקוחות נבחרים, והועבר לאחריות החטיבה במהלך שנת 2007. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב בנקאות ישירה הכולל בין היתר את המוקדים הטלפוניים.

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידיים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידיים, האחראי בעיקר על פעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר על פעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שישה מוקדים עסקיים הפרושים גיאוגרפית. כמו כן, מונה החטיבה יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי, סקטור לקוחות מיוחדים והתיישבות ומרכז עסקים יהלומים.

החטיבה הפיננסית - החטיבה כוללת את סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, ואת סקטור פעילות בינלאומית, האחראי לפעילות הבינלאומית, בין היתר באמצעות השלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ. בחטיבה סקטור מסחר בשוקי הכספים וההון, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים וסקטור תפעול מידע ושרות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "חדר אחורי" (Back Office).

החטיבה לניהול נכסי לקוחות וטכנולוגיה - החטיבה כוללת את סקטור קופות הגמל ואת היחידות המטפלות בייעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. כמו כן, אחראית החטיבה על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ, מזרחי טפחות חיתום והנפקות (1980) בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ. לחטיבה אחריות גם על תחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת נוהל בנקאי תקין 357, באמצעות חברת מחיש שרותי מחשב בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לחשבות תכנון ותפעול - בחטיבה זו מרוכזים בקרת כלל הסיכונים השונים של הבנק - באחריות האגף לבקרת סיכונים; אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי ואגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. כמו כן באחריות החטיבה, ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא, ואבטחת מידע בבנק, כנדרש על פי הוראת נוהל בנקאי תק"ן 357.

מערך משאבי אנוש ומינהל - במערך זה מרוכז ניהולם של תחומי משאבי אנוש, הדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים ובינוי), בטחון ואבטחה.

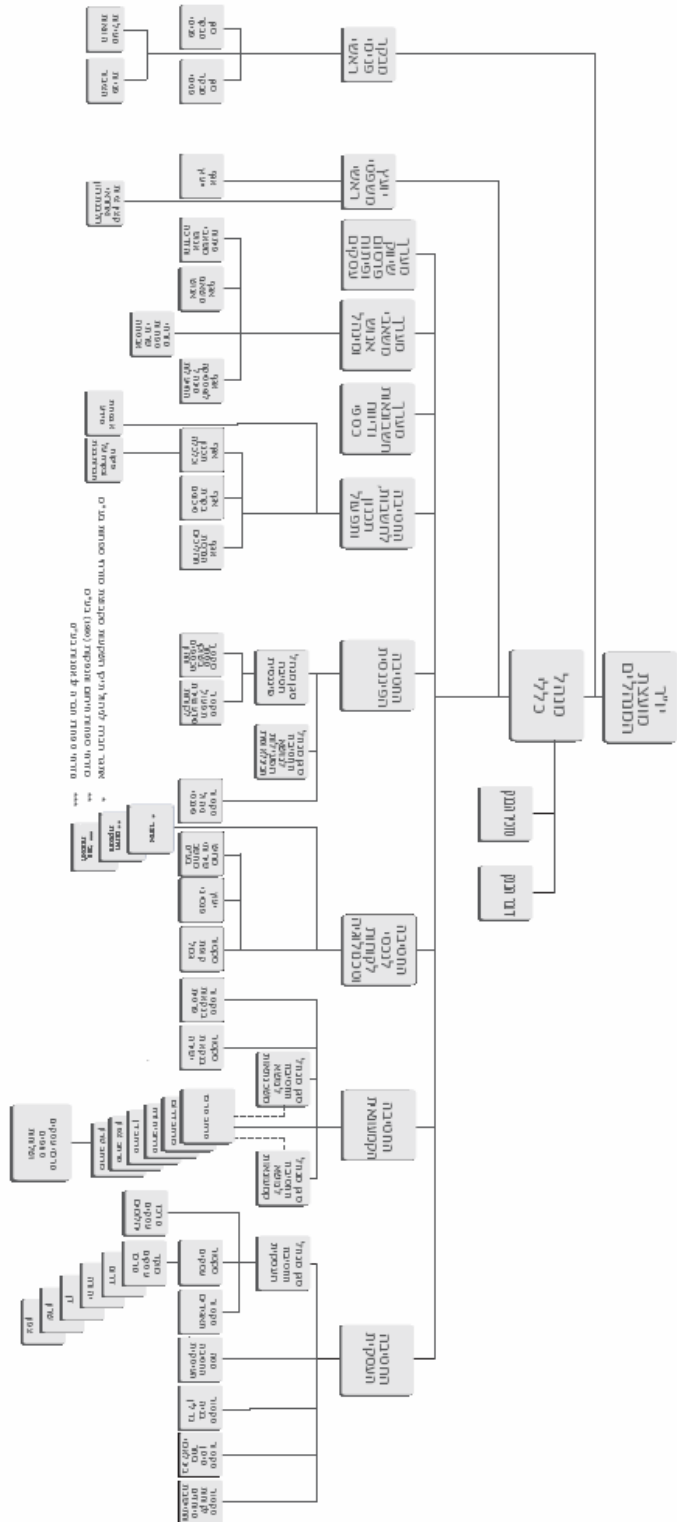
מערך שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - במערך זה מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושרותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

מערך חשבונאות ודיווח כספי - אחראי על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על יישום Sarbanes Oxley בבנק, על הספר הראשי, הנהלת החשבונות והגזברות.

המערך המשפטי – המערך המשפטי אחראי למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים (לרבות קצין הציות אשר ממונה גם על נושא איסור הלבנת ההון), ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

מערך הביקורת הפנימית – המערך אחראי לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראי המערך על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

תרשים המבנה הארגוני של הבנק

דיני המס החלים על קבוצת הבנק

הבנק מסווג כ"מוסד כספי" לענין חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, ובהתאם לחוק זה מחוייב במס שכן ורווח, בנוסף למס החברות המחוייב מכח פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961. לפרטים בדבר תיקון ל"חוק התיאומים בשל אינפלציה", ראה להלן בפרק זה.

מס חברות ומס רווח

השיעור הכולל של מס החברות ומס הרווח החל על הכנסות הבנק, צפוי לקטון בשנים הבאות כדלקמן:

שנה	סה"כ מס (מס חברות ומס רווח באחוזים)
2007	38.53%
2008	36.80%
2009	35.93%
2010 ואילך	35.06%

מס השכר מהווה 15.5% מהוצאות השכר שמשלם הבנק לרבות מסכומים המהווים הפרשות סוציאליות. מס השכר מהווה הוצאה לצורך חישוב מס החברות אך עד שנת 2007 הוא אינו מוכר כהוצאה בחישוב מס הרווח.

שומות מס

לבנק שומות מס סגורות עד וכולל שנת המס 2003. לבנק טפחות לשעבר שומות מס סגורות או נחשבות לסגורות עד וכולל שנת המס 2004. לבנק אדנים שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2006.

הסדרים ואישורים מרשויות המס

הבנק ערך הסדרים וקיבל אישורים מרשויות המס בגין עסקאות מיזוג שביצעה הקבוצה כדלקמן:

- במסגרת מיזוג החברה להשקעות של בנק המזרחי בע"מ לתוך הבנק, הועברו נכסיה והתחייבויותיה של החברה להשקעות לבנק. הפסדים לצורכי מס והפסדים חשבונאיים צבורים שנוצרו בחברה ליום המיזוג יותרו לקיזוז בבנק על פי נוסחה שנקבעה באישור שלטונות המס ולאורך תקופה של 10 שנים, החל משנת 2004.

- שלטונות המס אישרו בחודש אוגוסט 2007 את מיזוגה, החל מיום 31 לדצמבר 2006, של חברת משאבים חב' להנפקות בע"מ לתוך חברת נציבים נכסים וציוד בע"מ, וזאת בהתאם להוראות סעיף 103א' לפקודת מס הכנסה.

לפרטים נוספים, ראה באור 28 בדוחות הכספיים.

לבנק הסדרים עם שלטונות מס כדלקמן:

- הסדר שלוחות חו"ל – על פי הסדר זה חברות בנות מסויימות בבעלות מלאה של הבנק והפועלות בחוץ לארץ, משלמות מיסים בישראל על הכנסותיהן בהתאם לדוחותיהן הכספיים. מיסים המשולמים בחוץ לארץ ניתנים לקיזוז מהמס המתחייב בארץ וחלוקת דיבידנד לבנק פטורה ממס בישראל.
- הסדר יישום המלצות ועדת גבעולי ביחס לביטול הפרשות לחובות מסופקים – על פי הסדר זה, כאשר הבנק מבטל הפרשות לחובות מסופקים שערך בספריו בחמש השנים שקדמו לביטול, מחוייב הבנק במס כאילו לא בוצעו ההפרשות כלל ובתוספת 50% מהריבית הנקובה בפקודת מס הכנסה מיום ביצוע ההפרשה ועד יום הביטול.

פעילות חוץ לארץ

לבנק סניפים בלוס-אנג'לס, בלונדון ובקיימן. רווחים ו/או הפסדים של סניפים אלה נכללים ברווחים או בהפסדים עליהם מדווח הבנק לשלטונות המס בישראל.

מדינת ישראל חתומה על אמנות למניעת כפל מס עם ארצות הברית ועם אנגליה. בהתאם להוראות האמנה עם מדינות אלה, מיסים המשולמים במדינות אלה בגין פעילות הסניפים שם, ניתנים לקיזוז כנגד חבות המס של הבנק בישראל. תקרת הקיזוז של מיסי חוץ לארץ בישראל הינה בגובה חבות המס הנובעת בגין רווחי סניפים אלה במס בישראל.

הסניף בקיימן אינו חייב במס במקום רישומו.

לבנק חברה בת בהולנד, הפועלת כחברת החזקות, ומחזיקה בחברה שוויצרית המפעילה בנק בשווייץ. על חברות אלה חל הסדר שלוחות חוץ לארץ, כמפורט לעיל.

תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) ולחוק מס ערך מוסף

ביום 26 בפברואר 2008 התקבל חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008 (להלן: "התיקון"), לפיו תחולתו של חוק התיאומים בשל אינפלציה תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. במסגרת התיקון בוצעו גם שינויים בחוק מס ערך מוסף, המשפיעים על חישוב מס הרווח ומס השכר המשולמים על ידי מוסד כספי.

השפעת ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה, נכון ליום 31 בדצמבר 2007, מוערכת בהקטנת הרווח הנקי בכ- 15 מיליוני שקלים חדשים בגין כל עליית מדד שנתית בשיעור 1%.

התיקונים לחוק מס ערך מוסף, על בסיס הוצאות השכר בשנת 2007, צפויים להגדיל את הרווח הנקי של הבנק בהיקף של כ- 5 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2008 ובכ- 10 מיליוני שקלים משנת 2009 ואילך.

לפרטים, ראה באור 28 ד. לדוחות הכספיים.

חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995 ("חוק הייעוץ")
חוק הייעוץ קובע כללים לעיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, ומסדיר, בין היתר, את עיסוק התאגידים הבנקאיים ביעוץ השקעות. בחוק הייעוץ הוגדרו ונקבעו חובות האמון והזהירות של יועצי השקעות כלפי לקוחותיהם, כמו גם חובת גילוי נאות לגבי העניינים המהותיים ליעוץ הניתן ולעסקאות המוצעות על ידי היועצים, חובת סודיות כלפי הלקוחות וחובת עריכת הסכם ייעוץ. כמו כן, אוסר החוק לפעול בניגוד עניינים או לקבל טובות הנאה כלשהן בקשר ליעוץ השקעות זולת שכר והחזר הוצאות מהלקוח.

בנוסף, חוק הייעוץ מסמיך את רשות ניירות ערך לפקח על יועצי ההשקעות, ביניהם תאגידים בנקאיים, ואף להטיל עליהם קנסות כספיים אזרחיים מקום שלא עמדו בדרישות החוק.

החוק מגדיר מהם הנכסים הפיננסיים וניירות הערך הכפופים לחוק. עוד נקבע, כי הפרת הוראות החוק, המהווה עבירה משמעתית, תחול גם על תאגידים בנקאיים, ולא רק על יועצים המועסקים על ידיהם. הוראה דומה נקבעה לגבי הפרת הוראות החוק שבגינן חלה אחריות פלילית.

תיקונים מהותיים נוספים בחוק הייעוץ נוספו בעקבות רפורמת בכר. לפרטים, ראה באור 19 ד. 22) לדוחות הכספיים.

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 ("חוק איסור הלבנת הון")

חוק איסור הלבנת הון מטיל איסור, בין היתר, על ביצוע פעולות שונות המוגדרות בחוק, ברכוש שמקורו, במישרין או בעקיפין בעבירה, ברכוש ששימש לביצוע עבירה וברכוש שאיפשר ביצוע עבירה.

בחודש פברואר 2002 נכנס לתוקף צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), תשס"א-2001 (להלן: "הצו"), שהוצא על-ידי נגיד בנק ישראל באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, מתוקף סמכותו כמוגדר בחוק איסור הלבנת הון. הצו קובע, בין היתר, חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים החלות על תאגידים בנקאיים, וכן על תאגידי עזר בנקאיים, כהגדרתם בחוק. במקביל להוצאת הצו הוצאו צווים מקבילים אשר הטילו חובות דומות על נותני שירותים פיננסיים אחרים מלבד תאגידים בנקאיים. את הוראות החוק והצו האמורים, משלים התיקון להוראת נוהל בנקאי תקין 411 בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור, זיהוי לקוחות וניהול רישומים. בהוראה זו הוראות משלימות וחובות נוספות למניעת הלבנת הון ומניעת טרור, בעיקר בנושא "הכר את הלקוח", מעקב אחר חשבונות, הגדרת לקוחות בסיכון גבוה, בנקאות קורספונדנטית ועוד.

ביום 12 בדצמבר 2006 תוקן הצו תיקונים מהותיים, שחלקם נכנסו לתוקף עם פרסומו, וחלקם בהדרגה עד יום 12 בפברואר 2008. במסגרת תיקונים אלה נקבעו, בין היתר, הקלות בזיהוי ואימות של שליחים ולקוחות מזדמנים ישראלים, נוספה חובה לבדוק לקוחות וצדדים לפעולות מול רשימות של אירגוני ופעילי טרור, והורחבה חובת דיווח על פעולות בחשבונות הנכללים ברשימה. כמו כן, ניתנה סמכות למפקח על הבנקים לקבוע בהוראה דרכי אימות מיוחדות, נוספו תיקונים קלים לעניין הצהרות על נהנים ופתיחת חשבון קורספונדנט, ונוסף סעיף לעניין חובות הזיהוי של חברות כרטיסי אשראי. בנוסף, הונמך סף הדיווח בפעולות מול מדינות וטריטוריות הנכללות ברשימת מדינות בסיכון ל- 5,000 שקלים חדשים.

במהלך שנת 2007 פירסם המפקח על הבנקים הבהרות נוספות באשר לאופן יישום הצו. הבנק ערוך ומיישם את הוראות הצו המתוקנות, בין היתר בהתאם להבהרות המפקח.

ביום 15 בינואר 2008 פורסמו ברשומות תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 411, דבר שיאפשר למפקח על הבנקים להטיל על תאגיד בנקאי עיצום כספי בגין הפרת הוראותיו.

לפרטים בדבר האחראי למילוי חובות הבנק על פי חוק איסור הלבנת הון והוראות ניהול בנקאי תקין 411, ובדבר פעולות הבנק ליישום ההוראות, ראה להלן בפרק ניהול סיכונים.

חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002 ("חוק נתוני אשראי")

חוק נתוני אשראי נכנס לתוקפו בחודש אוגוסט 2004. החוק מהווה את התשתית התחקיתית להפעלת שירותי אשראי ושירות מידע על עוסקים (מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן), על-ידי מי שיקבלו רישיונות לעשות כן. השירותים האמורים כוללים איסוף, ניהול והחזקה של נתונים שונים, כמפורט בחוק נתוני אשראי, לצורך מסירתם לאחר.

חוק נתוני אשראי קובע, בין היתר, כי בעל רישיון כאמור לעיל, רשאי לאסוף נתונים שונים על לקוח, כאשר במקרים מסוימים ניתן לאסוף נתונים על הלקוח גם ללא הסכמתו (כגון נתונים בדבר אי תשלום חובות על-ידי הלקוח). בין מקורות המידע הנכללים תאגידים בנקאיים ומנפיקי כרטיסי חיוב. מכוח חוק נתוני אשראי הותקנו תקנות שירות נתוני אשראי, התשס"ד-2004, אשר תכליתן לקבוע את ההסדרים הדרושים לצורך יישום הוראות חוק נתוני אשראי. התקנות קובעות, בין היתר, את אופן העברת הנתונים מתאגידים בנקאיים לבעלי רישיון, את תוכנם ואת התשלומים שישולמו לתאגידים הבנקאיים עבור מסירת מידע לבעלי הרישיון.

במסגרת תיקון מס' 3 לחוק, שהתקבל ביום 25 לחודש יולי 2007, נמחקה הדרישה, כי "מקור מוסמך", כהגדרתו בחוק, לא יעביר מידע על חוב של לקוח לבעל רישיון שירות נתוני אשראי בטרם חלפו 90 יום לפחות מהמועד שבו היה אמור החוב להיפרע וטרם נפרע. כמו כן, בוטלו מספר מגבלות על מסירת מידע בדו"ח האשראי על-ידי בעל רישיון שירות נתוני אשראי.

עוד נקבע בתיקון, כי כאשר נודע למקור מידע שנפלה טעות במידע שהעמיד לרשות בעל רישיון, יודיע מקור המידע לכל בעל רישיון שמסר לו בעבר מידע על הלקוח אודות הטעות, התיקון או השינוי, ובעל הרישיון יהיה חייב לתקן את המידע, ליידע את הלקוח, ולמסור דו"ח מתוקן לכל מי שקיבל ממנו דו"ח על הלקוח בששת החודשים הקודמים. החוק קובע גם מספר תיקונים לעניין הטלת עיצום כספי על ידי רשם שירות נתוני אשראי על מי שפעלו בניגוד להוראות החוק.

התיקון ייכנס לתוקף תשעה חודשים מיום פרסומו בכפוף להתקנת תקנות מתאימות. הבנק מוסר מידע לבעל רישיון שירות נתוני אשראי בהתאם להוראות החוק, ונערך ליישום הוראות תיקון 3 כמפורט לעיל.

חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 ("חוק איסור מימון טרור")

בחודש ינואר 2005 פורסם חוק איסור מימון טרור הקובע עבירות בקשר למימון פעולות וארגוני טרור. חוק איסור מימון טרור אוסר, בין היתר, על ביצוע פעולות ברכוש במטרה לקדם, לאפשר או לממן פעילות טרור. במסגרת חוק זה נערכו גם תיקונים בחוק איסור הלבנת הון אשר נועדו לייעל את המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור.

בחודש פברואר 2005 תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411, אשר כללה עד לאותו מועד הוראות בקשר עם חוק איסור הלבנת הון, באופן שהוטלו על התאגידים הבנקאיים חובות שונות בקשר עם חוק איסור מימון טרור. בנוסף הוציא המפקח על הבנקים מספר חוזרים בנושא דיווח על פעילות בחשבונות לקוחות החשודים כטרוריסטים, הכרזות על ארגוני טרור והתאחדות בלתי מותרת וכיו"ב. חקיקת החוק ותיקון ההוראה מעמידות כמקשה אחת את המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור.

חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006

ביום 3 בינואר 2006 פורסם חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006. מטרת החוק הינה הגברת הפעולות לאיתור נכסים הנמצאים בישראל, שיש יסוד להניח כי בעליהם ניספו בשואה. במסגרת חוק זה הוקמה חברה ממשלתית אשר תפעל לאיתור נכסים כאמור אשר יהפכו לקניינה ויועברו לבעלי הזכות בהם, ככל שאלו יאותרו. בהתאם להוראות החוק, כל אדם המחזיק או מנהל נכס של נספה שואה חייב לדווח על כך לחברה הממשלתית תוך 30 יום מהמועד בו תפרסם החברה מודעה על כך, או מיום היוודע על הימצאותו של נכס כאמור ברשותו. לפרטים בדבר פניית החברה לבנק, ראה בפרק הליכים משפטיים.

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 32) התשס"ז-2007

בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, קיים איסור על שימוש במידע פנים בניירות ערך של חברה. התיקון לחוק האמור שהתקבל ביום 15 לחודש מאי 2007, מרחיב את האיסור גם ביחס למכשירים פיננסיים נגזרים. בגין עבירה של שימוש במידע פנים ותרמית במכשירים פיננסיים נגזרים על ידי איש פנים בחברה, קובע החוק קנס או 5 שנות מאסר.

בנוסף, הורחבה החזקה הקבועה בסעיף 52 גם ביחס לשימוש במידע פנים בניירות ערך של חברה. חזקה זו קובעת, כי כאשר איש פנים מרכזי בחברה, רכש או מכר ניירות ערך או אופציות שלושה חודשים מהיום שבו נמכרו או נרכשו לחברה ניירות ערך, יראו אותו כמי שעשה שימוש במידע פנים.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007

ביום 26 ביוני 2007 התקבל תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007. התיקון לחוק נועד להגביר את רמת התחרות בין הבנקים, ולשם כך הוא קובע הסדרים המתייחסים לפיקוח על מחירי העמלות ולהגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים, כך שללקוחות תהיה אפשרות מעשית להשוות בין מחירי השירותים הבנקאיים. לפרטים בדבר התיקון לחוק והשפעתו על תוצאות פעילות הבנק, ראה באור 19 ד. 15) לדוחות הכספיים.

חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008

ביום 3 לחודש פברואר 2008 אושר חוק מערכת תשלומים התשס"ח - 2008. בעקבות המלצות של קרן המטבע הבין-לאומית והבנק העולמי, שקבעה סטנדרטים בין-לאומיים בנושא מערכות תשלומים, החליט נגיד בנק ישראל בדצמבר 2002 על רפורמה במערך התשלומים בישראל, לצורך התאמת מערכות התשלומים המקומיות לסטנדרטים אלה. במסגרת רפורמה זו הוחלט על הקמת מערכת חדשה לתשלומים ולסליקה של מטבע ישראלי, שבה ישתתפו הבנקים וייסלקו תשלומים גדולים בזמן אמת (RTGS - Real Time Settlement). בחודש אוגוסט 2007 השיק בנק ישראל את מערכת התשלומים בזמן אמת RTGS. המערכת מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

מטרת החוק לעגן את ההוראות הנדרשות לצורך מזעור הסיכונים הגלומים בהעברת תשלומים בזמן אמת כאמור, ולצורך הקניית ודאות משפטית, במטרה להבטיח את יציבותן של מערכות התשלומים. החוק מחיל על מפעילי מערכות תשלומים חובות שמטרתן להבטיח את יציבותן ותפקודן היעיל של מערכות אלה לצורך הפחתת הסיכון המערכתי העלול להיווצר כתוצאה מפעילות בלתי תקינה שלהן. לאור חשיבותן של מערכות התשלומים, נקבע כי הן תהיינה נתונות לבקרה של בנק ישראל, וכי לנגיד בנק ישראל יוקנו לשם כך סמכויות מתאימות, ובין השאר, סמכות לתת הוראות למפעיל המערכת וסמכות לקבלת מידע. כמו כן, יוסמך בנק ישראל לתת אשראי תוך יומי למשתתף במערכת כאמור, לצורך הבטחת התפקוד היעיל של המערכת, כנגד ביטחונות.

חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2008

חוק ההסדרים, שפורסם ביום 1 בינואר 2008, כולל בין היתר, תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005. במסגרת התיקון האמור נקבע, כי תאגידים בנקאיים שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו, החל ביום 1 בינואר 2009,

ובכפוף לקבלת רישיון מתאים מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, לייעץ, כחלק משרותי הייעוץ הפנסיוני שהם נותנים, גם לגבי מוצרים פנסיוניים שיש להם מרכיב ביטוחי, ובכלל זה: ביטוח מנהלים, ביטוח חיים הכולל מרכיב חסכון, וביטוח אובדן כושר עבודה, ובלבד שהוא חלק מפוליסת ביטוח מנהלים או ביטוח חיים. תאגידים בנקאיים שהונם העצמי עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו לתת ייעוץ פנסיוני, לרבות במוצרים פנסיוניים ביטוחיים, במועדים מאוחרים יותר.

הבנק פועל בתחום הייעוץ הפנסיוני בהתאם לרישיון מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון. לפרטים בדבר השפעה אפשרית של התיקון לחוק על פעילות הייעוץ, ראה פרק צפי להתפתחויות.

חוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008

התיקון לחוק שהתקבל ביום 23 לחודש ינואר 2008, כולל תיקונים לחוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל) ותיקונים משלימים לחוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ביטוח) ולחוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני).

מטרת התיקון לחוק היא הסטת החיסכון הפנסיוני למסלול קצבה מינימאלית והעברת מועד קבלת ההחלטה על אופן משיכת הכספים (הון, קצבה) לגיל פרישה.

לפיכך, נקבע סכום מינימאלי מתוך הכספים שהעמית צבר, אותו יוכל למשוך כקצבה חודשית בלבד עם פרישתו לגמלאות. מעל סכום זה, יוכל העמית לבחור אם למשוך את היתרה כמשיכה חד פעמית או להגדיל את הקצבה החודשית מעל הסכום המינימאלי.

אישור קופת גמל שניתן עד היום על ידי הממונה על שוק ההון וביטוח וחסכון במשרד האוצר לקופות גמל הוניות יעמוד בתוקפו, ולא יהיו שינויים לגבי הכללים החלים על סכומים שהופקדו עד סוף 2007. אולם, החל מ-1 בינואר 2008 יופקדו הכספים ל"קופת גמל לא משלמת לקצבה", אותם ניתן יהיה למשוך רק בגיל פרישה על ידי העברתם ל"קופת גמל משלמת לקצבה" על מנת לקבל תשלומים חודשיים שלא יפתחו מסכום הקצבה המינימאלי שנקבע בחוק. הגבלות אלו לא יחולו על כספי פיצויים.

במסגרת התיקון לחוק מבטלות קופות הגמל המרכזיות לפיצויים שרשומות על שמו של המעביד. יחד עם זאת, קופות פעילות שבמועד חודש דצמבר 2007 הופקדו בהן כספים על ידי המעביד, ניתן יהיה להמשיך ולהפקיד בהן כספים עד סוף שנת 2010, וגם זאת רק בגין עובדים שבגינם הופקדו כספים בדצמבר 2007. בנוסף, מגדיל התיקון את שיעור ההוצאה המוכרת לרכישת אבדן כושר עבודה ומשווה את הטבות המס בין תוכניות לפנסיה מקיפה לבין תוכניות שאינן לפנסיה מקיפה.

לפרטים בדבר הסדרי פנסיה של עובדי הקבוצה, ראה פרק ההון האנושי.

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק

ביום 30 בדצמבר 2007 פורסם צו הרחבה בדבר ביטוח פנסיוני שתחולתו מיום 1 בינואר 2008. הצו קובע, כי על מעביד חלה חובה להפריש סכומים מתאימים לטובת ביטוח פנסיוני עבור עובדיו אשר להם ותק של 9 חודשים ומעלה, בכפוף לתנאים שנקבעו בצו. על-פי הוראות הצו, הפרשות פנסיוניות מחליפות

את פיצויי הפיטורין בהתאם לשיעורי ההפרשה. גובה ההפרשות יעמוד בשנה הראשונה על 2.5% מגובה המשכורת, מהם 1.667% הפרשות המעביד ו- 0.833% הפרשות העובד, וישתנה בהתאם להוראות הצו. הבנק מקיים את הוראות הצו. לפרטים בדבר הסדרי הפנסיה של עובדי הקבוצה, ראה פרק ההון האנושי.

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008
לפרטים בדבר התיקון לחוק התיאומים, שאושר ביום 26 בפברואר 2008, ובדבר הערכת הבנק באשר להשפעת החלת החוק על ריווחי הבנק משנת 2008 ואילך, ראה באור 28 ד. לדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 325

ההוראה עוסקת באיסור חריגות מהמסגרת המאושרת בחשבון עובר ושב וחשבון חוזר דביטורי (להלן יחדיו "חשבון העו"ש"), למעט במקרים חריגים כמפורט בהוראה, ובעיגון מסגרות האשראי בחשבון העו"ש בהסכם בין הבנק ללקוח. הבנק נדרש, בין היתר, להחתים את כל הלקוחות להם מוכן הבנק לאפשר יתרות חובה בחשבון העו"ש על הסכם מסגרת ביחס למסגרת האשראי בחשבונם.

מרבית ההסדרים אותם יוצרת ההוראה נכנסו לתוקפם במהלך שנת 2006. החל מיום 1 בינואר 2007, חלה ההוראה גם על חשבונות במט"ח. עד ליום 1 ביולי 2007 היה בנק רשאי להעמיד מסגרת אשראי באופן חד צדדי גם ללקוחות שאין להם הסכם מסגרת. הבנק פועל בכל הקשור למסגרות האשראי בהתאם להוראה, ועל בסיס מסגרות אשראי שהותאמו לצרכי הלקוחות. השפעת יישום ההוראה על תוצאות הפעילות של הבנק, אינה מהותית.

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "ההוראה"). ההוראה מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות 5, 114 ו-118 בארצות הברית, ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי ההוראה נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, לרבות הפרשה בגין הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים.

בהתאם להנחיות המפקח, תיושם ההוראה בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מ- 1 בינואר 2010 ואילך, ללא יישום למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות.

במסגרת הערכותו ליישום ההוראה, השלים הבנק, למועד פרסום הדוחות הכספיים, את הגדרת התהליכים ומערכות המחשב הנדרשים לצורך יישום ההוראה, והחל בתהליך של בחירת ספק תוכנה ליישום הפיתוחים והשינויים הנדרשים במערכות. בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה של יישום ההוראה על ההון העצמי של הבנק, הואיל וטרם גובשו סופית המודלים לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי. השלמת גיבוש המתודולוגיה ואומדן ראשוני של השלכות היישום צפויים בסוף המחצית הראשונה של שנת 2008. לפרטים, ראה באור 1 כד. לדוחות הכספיים.

הוראת הדיווח לציבור 645 ("Sarbanes Oxley Act 302")

בהתאם להוראת הדיווח לציבור 645 אשר פורסמה בחודש נובמבר 2004, עודכנה בחודש מאי 2007, ומבוססת על סעיף 302 של Sarbanes Oxley Act האמריקאי (להלן: "SOX Act"), החל מהדוחות הכספיים שפורסמו ליום 30 ביוני 2005, מצהירים המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הצהרות אישיות, המצורפות לדוחות הכספיים, בנושא האפקטיביות של "הבקורות והנהלים לגבי הגילוי".

Sarbanes Oxley Act 404

בחוזר מיום 5 בדצמבר 2005 הורה המפקח על הבנקים, כי תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act, וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחו. הנחיות אלה קובעות, בין היתר, כי הנהלת התאגיד תצהיר על אחריותה להקמה ולתחזוק של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי, וכן כי תינתן הערכה לתום שנת הכספים האחרונה של התאגיד, של יעילות המערך ונהלי הבקרה הפנימית של התאגיד על הדיווח הכספי. יישום דרישות המפקח מחייב בחינה מעמיקה של מערכות התשתית של הבקורות הפנימיות בתאגידים הבנקאיים, ושידרוג ו/או הקמה של מערכות אלה בהתאם לממצאי הבחינה. הנחיית המפקח קובעת, כי הצהרת הנהלה באשר לאחריותה לבקרה והערכתה באשר למערך הבקרה, כאמור בהוראה, תינתנה לראשונה לגבי הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. עם פירסום ההוראה החל הבנק בהערכות ליישומה, תוך הסתייעות ביועץ חיצוני. כחלק מהערכותיו רכש הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2007 מערכת מחשב ייעודית לניהול בקורות. למועד פרסום הדוחות הכספיים, הבנק בשלבים מתקדמים של הערכותו לקיום ההוראה.

הוראות אחרות

בנוסף, נדרשים התאגידים הבנקאיים, לדווח למפקח דיווחים מיידיים (בין היתר, על מעילות, הונאות ורכישת אמצעי שליטה) ודיווחים חודשיים (בין היתר דיווחים על נתונים כספיים, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי, הסגל הבכיר ורואה החשבון, יחס הון לרכיבי סיכון וכד').

פרטים באשר לדינים נוספים, ובין היתר הוראות של המפקח על הבנקים, שהשפעתם מתמקדת בעיקרה בפעילות של מגזר פעילות מוגדר, נכללים במסגרת סעיף החקיקה כחלק מתיאור אותו מגזר פעילות בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות.

המלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ("ועדת באזל")

כללי

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי שנוסד בשנת 1974 על ידי בנקים מרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח המקובלים על ידי הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. ביום 26 ביוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות חדשות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות השונות (להלן: "באזל II"). בחודש יוני 2006 התפרסם נוסח סופי ומעודכן של ההוראות. המלצות באזל II מחליפות את ההוראה הקודמת משנת 1988, המכונה באזל I, שכללה דרישות הון בגין סיכון אשראי, והורחבה בשנת 1996, כדי לכלול דרישות הון גם בגין סיכון שוק.

יישום הנחיות באזל II אמור לשפר את המדידה ואת ניהול הסיכונים השונים, בפניהם ניצב המוסד הפיננסי, וכן להבטיח התאמה טובה יותר של דרישות ההון לרמת הסיכון לה חשוף המוסד הפיננסי.

עיקרי המלצות ועדת באזל

בעוד שההוראה המכונה באזל I כיוונה בעיקרה להקצאת הון בגין סיכון האשראי וסיכון השוק להם חשוף המוסד הפיננסי, הרחיבה באזל II את ההנחיות במטרה להגדיל את יציבות המוסדות הפיננסיים גם באמצעות הטמעה של תרבות ניהול ובקרה של סיכונים. לפיכך, כוללת הוראת באזל II, מלבד שינוי מהותי באופן חישוב ההון (הנדבך הראשון של ההוראה), גם שני נדבכים נוספים, כפי שיפורט להלן.

הנדבך הראשון של באזל II כולל הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון שוק וסיכון אשראי, וכן גם בגין סיכון תפעולי (הקצאת הון שאיננה נדרשת לפי באזל I). ההנחיות החדשות משפרות את אופן הקצאת ההון בגין סיכון אשראי באמצעות מתן אפשרות לחשב את ההון המינימאלי על ידי מודל סטנדרטי, הדומה במהותו למודל של באזל I, אלא שהוא מסתמך על דירוג חיצוני של החוב על ידי סוכנויות דירוג המוכרות על ידי המפקח, עושה שימוש במספר רב יותר של קבוצות חשיפה, תוך התאמת מקדמי הסיכון לקבוצות השונות, ומכיר בבטחונות פיננסיים נוספים הניתנים לקיזוז מהחשיפה. כמו כן, מאפשרות ההוראות לבנקים לחשב את דרישת ההון המינימאלי לפי מודלים פנימיים. מודלים אלה מתבססים על הערכות הבנק לגבי איכות הלווים שלו, ההסתברות שייכנסו למצב של כשל אשראי, ורמת ההפסד שייגרם לבנק במקרה של כשל אשראי. השימוש במודלים פנימיים מחייב אישור של הגורם המפקח (בישראל: בנק ישראל), העשוי להינתן רק אחר עמידת המודל בתהליכי תיקוף נרחבים. כמו כן, הנדבך הראשון מכיר בשיטות הפחתת סיכון אשראי (CRM) רחבות יותר, בהשוואה לאלה שנתמכו בבאזל I.

על מנת להפעיל את המודלים המתקדמים נדרשים הבנקים לבנות מערכת דירוג אשראי דו-ממדית (הסתברות לחדלות פירעון – PD, ושיעור ההפסד בהינתן חדלות פירעון – LGD), המבוססת על תהליכי כימות ותיקוף של החישובים. כחלק מהתהליך נדרש הבנק לבחור את פילוסופיית הדירוג: מערכת דירוג

בעלת אופק זמן נקודתי, שמתחשבת רק במצב הכלכלי בו נמצא המשק כיום, או מערכת דירוג בעלת התייחסות מחזורית, אשר מביאה בחשבון מחזור עסקים שלם. בנוסף, מחויב הבנק לבנות מנגנון פיקוח ובקרה על תהליך מתן האשראי וניהול הסיכונים. על מנגנון זה לעמוד בסטנדרטים של עצמאות, שקיפות, אחריות מקצועית של העוסקים בדירוג, בקרה וביקורת, ואחריות של ההנהלה והדירקטוריון.

בתחום הסיכונים התפעוליים, מציעות ההמלצות שלוש גישות חלופיות לחישוב ההון הנדרש: גישת האינדיקאטור הבסיסי, על פיה יקצה הבנק הון בגין סיכונים תפעוליים בשיעור קבוע מהרווח הגולמי השנתי הממוצע; הגישה הסטנדרטית, במסגרתה יחושבו דרישות ההון על ידי הכפלת ההכנסה הגולמית הנובעת מכל קו עסקים במקדם ספציפי לאותו קו עסקים; גישת המדידה המתקדמת, על פיה יקצה הבנק הון בהתאם למודל פנימי שיפותח בתוך הארגון.

המלצות באזל II מגדירות מספר עקרונות לניהול סיכונים תפעוליים, המתייחסים להיבטים כגון: מידת הפיקוח מצד ההנהלה ודירקטוריון הבנק, קיום מבנה ארגוני ותרבות ארגונית מתאימים, לרבות מערך דיווח פנימי וזרימת מידע יעילה ואפקטיבית, וקיומן של מערכות תומכות מתאימות. מערך הטיפול בסיכון התפעולי מחויב לפעול למיפוי ולזיהוי הסיכון התפעולי, לאיסוף נתוני כשל בפועל ולנקיטת פעולות שנועדו לצמצם את מידת הנזק הפוטנציאלי מהתרחשות כשל תפעולי בבנק. עקרונות באזל II קובעים בנוסף, גם את אחריות הביקורת הפנימית, כנדבך נוסף במסגרת הטיפול בסיכון התפעולי.

הנדבך השני של באזל II עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SRP) והתהליך בתוך הבנק (ICAAP), שנועדו להבטיח, כי רמת ההון של הבנק תואמת את פרופיל הסיכון שלו. זאת, מעבר לדרישת ההון המינימאלית שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון.

במסגרת זו נבדקת, בין היתר, רמת ההון הנדרשת בגין סיכונים נוספים שאינם נכללים בהקצאת ההון המינימאלית בנדבך הראשון, כגון: סיכון הריבית בתיק הבנקאי, סיכון ריכוזיות, סיכון נזילות, סיכון מוניטין ועוד. בנוסף, נבדקים במסגרת הנחיות נדבך זה תהליכי ניהול הסיכונים בבנק, תהליכי בקרת הסיכונים, רמת הממשל התאגידי של הבנק, קיומם של נהלים תומכים, דיווחים וניהול תהליכים שיש להם קשר הדוק עם ניהול הסיכונים והרווח של התאגיד, כמו תהליכי תמחור האשראי, תהליכי הדירוג, הקצאת הון פנימי, הגדרת סמכויות ועוד.

בנוסף, מטרת הנדבך השני לבדוק, אם יש לבנק די הון כדי לעמוד בתוכנית האסטרטגית שלו, ואם יש לו די הון כדי להתגונן כנגד מצבי שפל ומשברים בכלכלה, היכולים להתרחש לאורך זמן. לפיכך, מהווים מבחני המצוקה (STRESS TESTS) כלי חשוב בהערכת ההון הנדרש מהבנקים, ולאלה מקום חשוב במסגרת הנדבך השני של ההוראה.

הנדבך השלישי של הוראת באזל II עוסק בדרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור. במסגרת זו נדרש המוסד הפיננסי לתת גילוי על רמת הסיכון שלו ועל תהליכי ניהול הסיכונים שלו. זאת, באופן נרחב, מפורט ומעמיק יותר, בהשוואה להוראות הקודמות.

יישום המלצות ועדת באזל במערכת הבנקאית בישראל

בישראל כבר החל תהליך יישום עקרונות באזל II, ובמסגרת זו הודיע המפקח על הבנקים, כי בכוונתו להחיל את הוראות באזל II החל משנת 2009.

בתחילת יולי 2007, פרסם בנק ישראל טיוטת תרגום של המלצות ועדת באזל II. נוסף לכך, הוקמו בבנק ישראל צוותי עבודה, שמטרתם גיבוש הדרישות מול התאגידים הבנקאיים. עבודתם של צוותים אלה לוותה בפרסום שורה של מסמכים מנחים המגדירים במפורט את אופן היישום הרצוי של המלצות וועדת באזל על-ידי התאגידים הבנקאיים בישראל. בנק ישראל הינחה את הקבוצות הבנקאיות לפעול ליישום המלצות ועדת באזל, לרבות הנדבכים השני והשלישי, בכפוף לתוכנית עבודה רב שנתית כוללת, אשר תתייחס למכלול ההיבטים המושפעים מיישום ההמלצות, ותתבסס על תוצאות סקרי ניתוח פערים סדורים ופרטניים.

בחודש אוגוסט 2007 הורה המפקח על הבנקים לבצע "סקר השפעה כמותית", במסגרתו נדרשו הבנקים לבחון ולחשב את ההשפעות של יישום הגישה הסטנדרטית לחישוב ההון המינימאלי בהתאם להוראות באזל II על הקצאת ההון הנדרשת מכל בנק.

בנוסף, הורה המפקח על הבנקים, במסגרת הוראת שעה מחודש דצמבר 2007, ליישם מספר הנחיות הנוגעות לגילוי בדוחות הכספיים, ומהוות יישום של חלק מנדבך 3 של באזל II, על בסיס מידע הקיים בבנק טרם יישום המלצות באזל II.

היערכות הבנק ליישום ההמלצות

בנק מזרחי טפחות החל בהיערכותו ליישום הנחיות באזל II, עוד לפני שפורסמו הנחיות בנק ישראל בנושא. הבנק רואה אתגר ביישום ההוראה בשל החשיבות הרבה שהוא מייחס לתהליכי ניהול הסיכון, בקרת הסיכון והממשל התאגידי בקבוצה הבנקאית. בנוסף, הוראת באזל II מכירה בעובדה, כי עסקי קמעונאות ומשכנתאות, שהם קוי עסקים עיקריים בפעילות הבנק, חשופים לרמת סיכון נמוכה באופן יחסי, ועל כן דרישת ההון בגין פעילויות אלה קטנה בהשוואה לדרישת ההון לפי באזל II.

הבנק התניע את פרויקט באזל II עוד בשנת 2006, הקים וועדת היגוי שבראשה עומד חבר הנהלת הבנק, הקים את צוותי העבודה הנדרשים, והחל בביצוע תהליכי מיפוי הפערים והמיפויים הטכנולוגיים הנדרשים ליישום ההוראה. הפרויקט מבוצע ברמת הקבוצה, לפי תוכנית עבודה מפורטת הכוללת את כל מרכיבי ההוראה.

דירקטוריון הבנק אישר את תוכנית העבודה הרב שנתית, שהוכנה לצורך עמידה בכלל ההנחיות של ועדת באזל. על פי תוכנית זו, מתבצע בבנק פרויקט רחב היקף בהשתתפות כלל החטיבות והיחידות הארגוניות ובסיוע יועצים חיצוניים לצורך יישום הגישה הסטנדרטית ולבניית המודלים המתקדמים. תוכנית העבודה

כוללת גם פרק ייעודי לניהול הסיכונים התפעוליים בהתאם לדרישות באזל II, וכמקובל בבנקים המובילים בעולם.

נכון ליום 31 בדצמבר 2007 נמצאת קבוצת הבנק בתהליכי יישום מתקדמים של ההוראה, ובמסגרת זו החל תהליך קליטת הנתונים הנדרשים לשם חישוב ההון לפי דרישות באזל II, לתוך מערכת "Algorithmics" שנבחרה להיות מערכת ניהול הסיכונים האינטגרטיבית בבנק, המנהלת את סיכון השוק, ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכון האשראי, ניהול הנזילות, וכן את חישובי ההון לפי באזל II. הקבוצה השלימה את חישובי ההון לפי המודל הסטנדרטי, הנדרשים מבנק אדנים.

הבנק החל בהיערכות ליישום הנדבך השני והשלישי של ההוראה, בהתאם להנחיות בנק ישראל בנושא. נכון ליום 31 בדצמבר 2007, השלים הבנק ביצוע של מספר סקרי פערים הקשורים לנדבך השני של ההוראה, שחלקם בוצע על ידי יועצים בעלי שם מחוץ לארץ: סיכון נזילות, סיכון אשראי וסיכון הריבית בתיק הבנקאי. יתר הסקרים הנדרשים צפויים להיות מושלמים עד לסוף הרבעון הראשון של שנת 2008. הבנק החל בטיפול בפערים העולים מהסקרים שהושלמו.

בנוסף, השלים הבנק את סקר הפערים גם בנושא הסיכון התפעולי, והחל בטיפול בפערים בהתאם לתוכנית עבודה מפורטת שאושרה על ידי הדירקטוריון. הבנק הקים מבנה ארגוני תומך לטיפול בסיכון התפעולי, והוא נמצא בשלבים מתקדמים של שדרוג מדיניות הבנק לטיפול בסיכון התפעולי. הבנק השלים ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל הקבוצה, כחלק מממודולוגיית הזיהוי של הסיכון התפעולי, וכמקובל בבנקים מובילים בעולם.

לפרטים נוספים בנושא הערכות הבנק ליישום הוראות באזל II, ראה פרק ניהול הסיכונים.

הצעות חוק

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים קיימות מספר הצעות חוק בשלבי חקיקה שונים, וביניהן הצעות בנושא ריביות על יתרות זכות בחשבון עו"ש ובנושא העמלות שגובים הבנקים. הצעות חוק אלו נועדו להגביר את הפיקוח וההסדרה של יחסי בנק לקוח, במיוחד לקוחות מתחום משקי הבית, ועיקרן הגבלת היכולת להעלות עמלות, הגבלת סך הכנסות מעמלות, איסור גביית עמלות בגין שירותים מסוימים ועוד. עם זאת, למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי מכירת פעילות קופות הגמל וההסכמים לתפעול ולהפצה, לפי העניין, שנחתמו בעקבות מכירת פעילות הקופות. לפרטים, ראה באור 6 ה. 2) לדוחות הכספיים.
- ב. שטר נאמנות מיום 16 בנובמבר 2006 בקשר עם שטרי הון מורכבים שהונפקו. בהתאם לשטר הנאמנות, הבנק יהיה רשאי, ללא צורך בהסכמת הנאמן ו/או מחזיקי שטרי ההון, להנפיק שטרי הון נוספים מאותה סדרה עד לערך נקוב של 2 מיליארד שקלים חדשים בכפוף לאישור בנק ישראל. כן יהיה רשאי הבנק להנפיק סדרות נוספות של כתבי התחייבות ו/או אגרות חוב ו/או שטרי הון נדחים ו/או תעודות התחייבות אחרות שיעמדו בדרגת ביטחון עדיפה או נחותה או זהה לשטרי ההון הנדחים. לפרטים, ראה באור 11 א. לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמי עבודה שנחתמו עם אירגון העובדים, אירגון המנהלים ומורשי החתימה וועד עובדי מחיש. לפרטים, ראה בפרק ההון האנושי לעיל.
- ד. כתבי שיפוי. לפרטים, ראה באור 19 ד. 6) עד 11) לדוחות הכספיים.
- ה. הסכם לרכישת 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ על הזכויות הנלוות לו. לפרטים, ראה באור 6 ה. 4) לדוחות הכספיים.
- ו. מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ לקראת גיבוש הסדר חדש במסגרתו יונפקו כרטיסי אשראי ממותגים של הבנק, ויוקצו לבנק מניות בחברות הנ"ל בשיעור של 3.6%. לפרטים, ראה באור 6 ה. 5) לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים שהבנק צד להם ראה באור 19 ד. 12) ו- 13) לדוחות הכספיים.

ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא איתור והשבת נכסים של קרבנות שואה (להלן: "ועדת החקירה")

בחודש אפריל 2001 נחתם בין הבנק ובנקים נוספים, לבין ועדת החקירה, מסמך עקרונות בדבר הסדר בדיקה חיצונית של חשבונות קורבנות השואה בבנקים בישראל, בעקבותיו מונו לסייע לוועדת החקירה בודקים חיצוניים לאיתור חשבונות בנק של קורבנות השואה.

בחודש ינואר 2005 פורסם דוח מסכם של ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא הבדיקה בבנקים בישראל של נכסי קרבנות השואה (להלן: "דוח הוועדה"). לפי דוח הוועדה, המחוייבות לכאורה של הבנק נעה בין 1.8 מיליוני שקלים חדשים לבין 12.9 מיליוני שקלים חדשים בתנאי ריבית והצמדה שונים.

הבנק חולק על ממצאי דוח הוועדה, ולדעתו, בהסתמך על מסמכים שקיבל מועדת החקירה ששימשו בסיס לדוח, ועל פי חוות דעת משפטית המבוססת על מסמכים אלה, עומדות לו טענות הגנה בעלות משקל, הן במישור העובדתי והן במישור המשפטי, כנגד ממצאי ועדת החקירה ומסקנותיה. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטית, רמת החשיפה המשפטית של הבנק, בעקבות ממצאי ועדת החקירה ומסקנותיה, היא נמוכה.

ביום 3 במאי 2007, פנתה החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ, שהוקמה מכוח חוק (להלן: "החברה") לבנק, בדרישה כי הבנק יבצע בדיקה באשר לנכסים אשר הינם נכסים של נספי שואה (לרבות נכסים אשר הבנק חולק כי הינם נכסים של נספי שואה). לאחר עריכת הבדיקה כאמור, נדרש הבנק להעביר כספים אלו, בתוספת ריבית והצמדה לחברה. ביום 8 במאי 2007 השיב הבנק לפניית החברה, וחזר על עמדתו, לפיה אין הוא מחזיק רכוש של נספי שואה, עמדה שמצאה ביטוי בדוח ועדת החקירה.

ביום 4 ביוני 2007 סוכם על דעת הבנק, כי הכנסת תעביר לידי החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ את כלל המידע והממצאים שברשותה הנוגעים לנכסים של נספי השואה אשר נאספו במסגרת עבודת ועדת החקירה, והבנק הביע הסכמתו ונכונותו לשתף פעולה בעניין זה עם החברה. לאחר תאריך זה היו חילופי מכתבים נוספים בין החברה ו/או נציגיה לבין הבנק ו/או נציגיו, בעקבותיהם המשיך הבנק לספק מסמכים לחברה. נכון למועד דוחות כספיים אלה, טרם נתקבלה כל דרישה נוספת או תביעת חבות מהחברה.

ראה גם עיקרי חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו – 2006 בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

מעצר עובד הבנק בארצות הברית

ביום 19 בדצמבר 2007 נעצר בארצות הברית עובד הבנק, שפרש בינתיים לגמלאות, בטענה, בין היתר, שהוא סייע לשיבה שמקום מושבה בארצות הברית להונות את רשויות המס וניירות ערך שם ואף הוגש נגדו ונגד אחרים כתב אישום לבית המשפט בלוס אנג'לס.

סניף הבנק בלוס אנג'לס קיבל subpoena להצגת מסמכים. מכיוון שמדובר בחקירה פלילית שעדיין מתנהלת על ידי רשויות האכיפה בארצות הברית ("רשויות האכיפה"), ה-subpoena כולל איסור מסירת מידע לאחרים, אולם, הבנק הבהיר לרשויות האכיפה כי במסגרת הדוחות הכספיים השנתיים שלו יינתן גילוי נאות לעניין.

הבנק הביע את נכונותו לסייע ולשתף פעולה עם רשויות האכיפה בהתאם להוראות החוק והאמנה בין ישראל לארצות הברית. רשויות האכיפה הסכימו שהיענות של הבנק ל-subpoena תהיה בתהליך של המצאת מסמכים, שישתרע על פני מספר שבועות. הבנק החל בהמצאת המסמכים.

עוד יצוין, כי רשויות האכיפה מסרו שהבנק הוא אחד מיעדי החקירה, אך הן עדיין שוקלות את עמדתן כלפיו. על פי בדיקות שנערכו על ידי הבנק הוא לא ביצע עבירות כלשהן בישראל או בארצות הברית, ואם אמנם בוצעו עבירות כל שהן על ידי עובד הבנק כפי שנטען בכתב האישום, שהוגש נגדו, הוא עשה כך בניגוד לנהלי הבנק ובניגוד למחויבות שלו כלפיו.

הבנק דיווח למפקח על הבנקים על התפתחות האירועים שלעיל.

מכתב רשות ההגבלים העסקיים

ביום 19 במרץ 2008 התקבל מכתב מרשות ההגבלים העסקיים, לפיו, נוכח ממצאי חקירת הרשות שנערכה בחודש נובמבר 2004, בוחנת הממונה על הגבלים עסקיים את אפשרות הפעלת סמכותה לפי החוק ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. בטרם תקבל הממונה החלטה האם לעשות שימוש בסמכותה לפי החוק, ניתנה לבנק האפשרות להביא את עמדתו, בכתב, בפני הממונה, וזאת עד ליום 5 במאי 2008.

הבנק יעיד בחומר שרלבנטי לשימוע ויצג את עמדתו בפני הממונה. הבנק אינו יכול להעריך, בשלב זה, את ההשלכות של שימוש בסמכות הממונה לפי החוק, אם תעשה כן.

אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק

להלן מובאים פרטים בדבר אירועים מהותיים בעסקי הבנק, אשר חורגים ממהלך העסקים הרגיל:

א. מכירת קופות הגמל וקרנות הנאמנות

כחלק מהיערכות הבנק ליישום רפורמת בכר, אישר דירקטוריון הבנק ביום 13 בנובמבר 2005, מכירה של פעילות קופות הגמל וקרנות הנאמנות שניהל הבנק.

- **מכירת קופות הגמל** - ביום 5 במרץ 2007, לאחר שהתקבלו כל האישורים הרגולטורים שנדרשו, הושלמה העסקה למכירת פעילות ניהול קופות הגמל של הבנק בתמורה לסך של כ- 343 מיליון שקלים חדשים, לאחר ההתאמות שסוכמו בין הצדדים לעסקה. סכום התמורה חושב על פי שיעור של 3.63% מהיקף נכסי קופות הגמל שניהל הבנק נכון ליום 28 בפברואר 2007, בסך של כ- 9.4 מיליארדי שקלים חדשים.

במסגרת העסקה נשאר הבנק ערב, למשך 5 שנים מיום 5 במרץ 2007, 3 שנים מהן ללא תמורה, לערכן הנומינלי של הפקדות העמיתים שהינם עמיתי מספר קופות גמל הנכללות בעסקה, על פי הוראות תקנוניהן. הסכום הנערב הוא כ- 143 מיליון שקלים חדשים, המחושבים כנכסי סיכון לפי הוראות בנק ישראל כנגד נכסים בפועל בהיקף של כ- 3.1 מיליארדי שקלים חדשים.

כחלק מהעסקה נחתמו בין הצדדים, נוסף להסכם המכר, הסכם תפעול, הסכם הפצה והסכם למתן שירותים מיוחדים.

בגין העסקה רשם הבנק בדוח רווח והפסד לרבעון הראשון של שנת 2007 רווח נקי מפעולות בלתי רגילות בסך של כ-199 מיליון שקלים חדשים.

- **מכירת החזקות הבנק (60%) בנתיבות חברה לניהול בע"מ** - ביום 28 ביוני 2007 הושלמה העסקה למכירת פעילות ניהול קופות הגמל שבניהול נתיבות, בתמורה לסך של כ- 51.8 מיליון שקלים חדשים, המהווים 2.7% מממוצע היקף הנכסים שנוהלו על ידי נתיבות ב- 3 החודשים השלמים האחרונים לפני השלמת העסקה. העסקה הושלמה לאחר שהתקבלו כל האישורים הרגולטוריים הנדרשים.

הרווח שנבע לנתיבות מהשלמת העסקה הינו בהיקף של כ- 32 מיליון שקלים חדשים לאחר מס. בגין העסקה רשם הבנק בדוח רווח והפסד לרבעון השני של שנת 2007 רווח נקי מפעולות בלתי רגילות בסך של כ- 19 מיליון שקלים חדשים (60% - כשיעור החזקותיו בנתיבות).

כחלק מהעסקה, ובנוסף להסכם המכר, נחתמו בין הצדדים הסכמים נוספים, לרבות הסכם לתפעול קופות הגמל על ידי הבנק והסכם למתן שירותים לעמיתי קופות הגמל על ידי הבנק בשנת 2007.

- **מכירת קרנות הנאמנות** – ביום 10 באפריל 2006 חתמו הבנק ועמדה ניהול קרנות נאמנות בע"מ (להלן: "עמדה") - חברה בת בשליטה מלאה של הבנק, על הסכם למכירת פעילות ניהול קרנות הנאמנות של עמדה.

במסגרת ההתקשרות למכירת הקרנות נחתמו הסכמים להפצת הקרנות והסכמים למתן שירותים נוספים לקרנות על ידי הבנק. בהסכמי ההפצה מיום 10 באפריל 2006 ומיום 7 ביוני 2006 נקבע, בין היתר, כי הבנק יפיץ ללקוחותיו יחידות בקרנות הנאמנות המנוהלות על ידי הקונה (ובכללן קרנות עמדה שנמכרו), ויאפשר להם לרכוש ולהחזיק את היחידות באמצעות הבנק, בתמורה לעמלת הפצה בשיעור כמפורט בהסכמים.

ביחס לקרנות עמדה, הסכם ההפצה יעמוד בתוקפו לתקופה של 10 שנים שתחילתה במועד ההשלמה, ובתום תקופה זו יוארך ההסכם באופן אוטומטי לתקופות נוספות בנות שנה אחת כל אחת בכפוף למסירת הודעת ביטול של מי מהצדדים 90 יום מראש. ביחס לקרנות אחרות – הסכם ההפצה יהיה בתוקף החל ממועד תחילת תקנות ההפצה, וכל צד יהיה רשאי לבטלו בכל עת בהודעה מראש של 90 יום.

עוד נקבע בין הצדדים שהרוכשות תפעלנה להחליף את הנאמן (כמשמעו בחוק ההשקעות המשותפות בנאמנות) בקרנות הנרכשות, כך שחברת הנאמנות של הבנק תמונה כנאמן לקרנות הנאמנות במועדים המוקדמים ביותר האפשריים לפי כל דין או הסכם, וזאת לתקופה של חמש שנים החל מתקופת תחילת כהונת חברת הנאמנות של הבנק בכל קרן. בהתאם להוראות חוזר מיום 15 בנובמבר 2006 שפירסמה רשות ניירות ערך למנהלי קרנות ולנאמנים "בעניינים הנוגעים לאי תלות הנאמן ולתקופת כהונתו" נדחתה החלפת הנאמן בקרנות הנרכשות, כך שההחלפה צפויה להתבצע בהדרגה (בכל קרן בנפרד) במהלך השנים 2008-2009.

הבנק ועמדה אחראים על פי ההסכם לכל המצגים שניתנו לקונות בהסכם במשך תקופה של שלוש שנים ממועד ההשלמה, בכפוף לחריגים מסויימים. אחריות הצדדים לפי ההסכם אינה חלה לגבי נזקים עקיפים ו/או עתידיים ו/או תוצאתיים, צפויים או בלתי צפויים, לרבות פגיעה במוניטין שייגרמו לצדדים, אלא לנזקים ישירים בלבד.

ביום 8 ביוני 2006, הושלמה עיסקת המכירה, ובתמורה קיבלה עמדה מהקונות סך של כ-213 מיליון שקלים חדשים, והבנק רשם רווח הון בסך של כ-130 מיליון שקלים חדשים לאחר השפעת המס. התמורה כפופה להתאמה חד פעמית (הוספה או הפחתה של התמורה), בין היתר בגין שינוי שיחול, ככל שיחול, במהלך תקופה של שלוש שנים ממועד ההשלמה, בשיעור עמלות ההפצה שניתן לגבות בהתאם לתקנות עמלות ההפצה, על בסיס נוסחה שנקבעה. למועד הדוח הכספי תקנות עמלות ההפצה לא שונו.

מכירת קופות הגמל וקרנות הנאמנות בניהולו של הבנק הינה פועל יוצא של הערכות הבנק ליישום הוראות הרפורמה בשוק ההון אשר בהתאם לתיקוני החקיקה בעקבותיה, נאסר על תאגיד בנקאי להחזיק אמצעי שליטה כלשהם בחברה לניהול קופות גמל או בקופות גמל ובחברה לניהול השקעות

משותפות בנאמנות. לצד זה נקבע, כי תאגיד בנקאי שהונו העצמי אינו עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים (כמו הבנק), יהיה רשאי לקבל רישיון ייעוץ פנסיוני ולמכור מוצרים פנסיוניים בכפוף למגבלות מסוימות, משהשלים מכירת החזקותיו בקרנות נאמנות ו/או בקופות גמל בשליטתו. בדבר קבלת רישיון ייעוץ פנסיוני על-ידי הבנק, ראה להלן.

כתוצאה מיישום רפורמת בכר, ועם השלמת מכירתן של קרנות הנאמנות וקופות הגמל כאמור לעיל, פסקו הכנסות הבנק מדמי ניהול בגין קופות הגמל וקרנות הנאמנות שהוחזקו על-ידי קבוצת הבנק. יחד עם זאת, הבנק רשאי לגבות עמלות הפצה בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות שהותקנו מכח חוק קופות הגמל ומכח חוק השקעות משותפות בנאמנות. למועד הדוחות הכספיים הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית מנהלי קרנות הנאמנות להפצת יחידות וקרנות נאמנות בניהולם בתמורה לדמי הפצה בשיעורים המותרים על פי תקנות עמלות ההפצה. כמו כן, הבנק החל לעסוק ביעוץ פנסיוני, והתקשר בהסכמי הפצה עם יצרני מוצרים פנסיוניים ובהסכמי ייעוץ פנסיוני עם לקוחות, כמפורט להלן. לפיכך, למרות הירידה בהכנסות הקבוצה בטווח המידי, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה הכוללת על סך הכנסות הקבוצה בעתיד, כאשר ימוצה פוטנציאל הפעילות של הפצת קרנות נאמנות ושל ייעוץ פנסיוני.

להלן הכנסות הבנק מפעילות בתחום קופות הגמל וקרנות הנאמנות (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2006	שנת 2007	
102	-	דמי ניהול קופות גמל
33	-	דמי ניהול קרנות נאמנות
11	28	עמלות הפצה מקרנות נאמנות

ב. קבלת רישיון ייעוץ פנסיוני - בהמשך למכירת נכסי קרנות הנאמנות וקופות הגמל שנוהלו על ידי הבנק או חברות בשליטתו, קיבל הבנק ביום 7 באוגוסט 2007 מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר רישיון ייעוץ פנסיוני לתאגיד. כמו כן, במסגרת מתן הרישיון קיבלו בעלי השליטה בבנק היתר לשליטה ביעוץ פנסיוני.

עם קבלת הרישיון כאמור, החל הבנק לפעול בתחום מתן ייעוץ פנסיוני ללקוחות שכירים ועצמאיים. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיוניים מורשים ובעלי רישיון בסניפים של הבנק ובפריסה ארצית רחבה. הייעוץ לגבי התמהיל הפנסיוני המתאים ללקוח ניתן על בסיס מערכת ממוחשבת המנתחת את נתוני המוצרים הפנסיוניים ואת העדפות הלקוח, תוך שימוש במודל ייעודי הממכסם את תוחלת תשואת התיק הפנסיוני ברמת הסיכון המתאימה ללקוח.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), תשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, רשאי הבנק לגבות מיצרני המוצרים הפנסיוניים עמלות הפצה בשיעורים משתנים, בין היתר בהתאם לסוג המוצר ולשליטה באותו מוצר ערב כניסת החוק לתוקף – יום 10 באוגוסט 2005 (להלן: "היום הקובע"), כדלקמן:

- קרנות פנסיה (שלא נשלטו על-ידי בנקים) וקופות גמל שאינן בנקאיות (שלא נשלטו על-ידי בנקים ביום הקובע) - עמלה בשיעור של עד 0.25% לשנה בגין הכספים שהופקדו בקרן או בקופה, לפי העניין, החל מיום 1 בינואר 2006. לגבי כספים שהופקדו בקרן או בקופה עד יום זה תגבה עמלה בשיעור של עד 0.1% לשנה בלבד.
 - קופות גמל בנקאיות (שנשלטו על-ידי בנקים ביום הקובע) - עמלה בשיעור של עד 0.25% לשנה לגבי כלל הכספים שהופקדו, גם אם הופקדו לפני יום 1 בינואר 2006.
 - קופות גמל בנקאיות, שהוחזקו ביום הקובע במשותף על-ידי בנקים ועל-ידי גורמים נוספים - עמלת הפצה בשיעור של עד 0.25% לשנה, ובהתאם לשיעור האחזקות של הבנק הרלבנטי באותה קופה.
- בנק יהא רשאי לגבות עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים של לקוח שחתם על הסכם ייעוץ עם הבנק, ולאחר שהבנק חתם על הסכמי הפצה עם יצרני המוצרים הפנסיוניים.
- למועד פרסום הדוח הכספי נחתמו הסכמי הפצה עם 35 חברות מנהלות ויצרניות של מוצרים פנסיוניים, המחזיקות בכ- 85% מנחם השוק הרלוונטי.

ג. רכישת השליטה בבנק יהב - ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש הבנק 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן "יהב"), על הזכויות הנלוות אליהן (להלן: "המניות הנרכשות"). בתמורה למניות הנרכשות ישלם הבנק את התמורה המתוארת להלן, אשר תתבסס על ההון העצמי הנדרש של יהב לצורך שמירת יחס הון מזערי של 10% (להלן: "ההון העצמי הנדרש"). הוסכם כי יהב ימשיך לקבל שירותי מחשוב מבנק הפועלים, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין בנק הפועלים לבין יהב וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד השלמת העסקה. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט למכירת המניות הנרכשות על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות מיום 27 במרץ 2007.

ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם בין הצדדים, לפיה, בין השאר, נקבע המועד להשלמת העסקה ליום 27 במרץ 2008, אך אם עד לאותו מועד לא תושלם מכירת קופות הגמל של יהב או הנשלטות על ידו (להלן: "הקופות") יידחה מועד ההשלמה עד ליום 27 ביוני 2008. כמו כן נקבעו, בכפוף להוראות כל דין, הסדרים הנוגעים להיערכותו של יהב בקשר לתחרות במגזר בו הוא פועל. בנוסף, גיבשו הצדדים ביניהם את התמורה הסופית שישלם הבנק עבור מניות יהב שבבעלות בנק הפועלים בהתאם לעקרונות החישוב שנקבעו בהסכם, לסך של 371 מיליוני שקלים חדשים, כך שהתמורה לא תותאם עוד לפי שינויים בהונו או בתוצאותיו של יהב עד למועד ההשלמה (למעט התאמה שעשויה לנבוע מחלוקת דיבידנדים). בנוסף, יהיה בנק הפועלים זכאי לקבל 50% מתוספת ההון העצמי שצפויה בבנק יהב כתוצאה ממכירת הקופות.

השלמת העסקה מותנית במספר תנאים מתלים, ובכללם קבלת הסכמת הממונה על ההגבלים העסקיים; קבלת היתר נגיד בנק ישראל לרכישה ולהחזקה של המניות הנמכרות ולשליטה בבנק יהב על ידי הבנק; השלמת מכירת הקופות; העברת מניית הייסוד בבנק יהב (המהווה חלק מהמניות הנרכשות) בהתאמה לאמור בפרק "הון המניות" שבתזכיר ההתאגדות של בנק יהב.

ד. הסכם עם ישראלכרט – ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו- "יורופיי", בהתאמה) אשר עיקריו מפורטים להלן. ישראלכרט, יורופיי והבנק ינהלו משא ומתן מואץ ביניהם (במגמה לסיימו לפני 3 באפריל 2008, בהתאם לתוספת למזכר העקרונות שנחתמה ביום 4 במרץ 2008) להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים, בהסכם חדש (לתקופה של 10 שנים) שמטרתו הנפקת כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות" וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי ישראלכרט ו/או יורופיי לכרטיסי חיוב שיופקו על ידן ויפוצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן: "ההסכם החדש").

ההסכם החדש ייחתם לא יאוחר מיום 3 באפריל 2008 (בהתאם לתוספת למזכר העקרונות, כאמור), ותמורתו יהיה הבנק זכאי להקצאה, ללא תמורה נוספת, של 3.6% מניות רגילות בישראלכרט ויורופיי, זאת כאמור עבור ההסכם החדש וההסדרים במסגרתו.

היה ולא ייחתם ההסכם החדש עד ליום 3 באפריל 2008, יהיה הבנק זכאי להקצאה של 1.8% מניות רגילות בישראלכרט ויורופיי, ובתמורה ימשיך את הסכמי ההתקשרות הקיימים היום לתקופה של 10 שנים מיום חתימת מזכר העקרונות. במקרה זה, יהיה הבנק רשאי להפיץ את הכרטיס הממותג באמצעות כל גורם אחר שיבחר. בחודש דצמבר 2007 הוקצו לבנק 1.8% המניות, כאמור לעיל.

יובהר כי סך המניות המרבי שיוקצה לבנק תמורת ההסכמים כאמור יהיה 3.6% ממניות ישראלכרט ויורופיי. המניות יוקצו בכפוף למתן "זכות סירוב ראשונה" מקובלת לבנק הפועלים בע"מ בהעברת המניות על ידי מזרחי טפחות לצד ג' וכן בכפוף לתקופת חסימה, לפיה מזרחי טפחות לא יחזיק רשאי להעביר את המניות לצד ג' כלשהו (למעט לבנק הפועלים) למשך תקופה של שנה אחת (זכות הסירוב הראשונה ותקופת החסימה האמורות תעמודנה בתוקף כל עוד לא נרשמו מניות ישראלכרט ו/או יורופיי למסחר בבורסה).

מזכר ההבנות כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן כאלו.

ה. רישום למסחר של שטרי הון מורכבים - ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 שטרי ההון המורכבים בסך כ-460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, שהונפקו על ידי הבנק בחודש נובמבר 2006, המהווים "הון משני עליון" לעניין שמירת יחס הון מזערי. במהלך חודש יוני הונפקו ונרשמו למסחר שטרי הון נוספים מאותה סדרה בסך כ-500 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב. לפרטים, ראה באור 11 א. לדוחות הכספיים.

ו. חתימת הסכם קיבוצי עם נציגות המנהלים

ביום 22 במרץ 2007 חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם שכר לשנים 2005-2007 בו הסכימו הצדדים, בין היתר, על אופן תגמול המנהלים, על תוקף חוקת העבודה למנהלים, לגבי מגבלות באשר לפיטורי מנהלים ובאשר להנהגת תוכנית פרישה מרצון למנהלים. לפרטים, ראה פרק ההון האנושי.

אסטרטגיה עסקית

ביום 24 בדצמבר 2007 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2008-2012, המבוססת על העקרונות הבאים:

- היעד הוא להציג בשנת 2012 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע בשיעור של כ- 18%.
- בתקופת תוכנית החומש האסטרטגית יישמר יחס הלימות ההון של הבנק (כולל שטרי הון מורכבים) בשיעור שלא יפחת מ- 11.2% ויחס הלימות ההון (לא כולל שטרי הון מורכבים) בשיעור שלא יפחת מ- 10%, בהתאם להחלטה קודמת של הדירקטוריון מחודש מאי 2007, זאת, על רקע הנוהג המקובל בבנקים בעולם לשמור על יחס הלימות הון בשיעורים העולים על דרישות המינימום של הרגולטורים, במטרה לבטא בפני מפקידים ומשקיעים את הגישה השמרנית ואת הסטנדרטים הבינלאומיים שמבקש הבנק לאמץ לעצמו, וכן לאור כוונת המפקח על הבנקים לאמץ את הוראות באזל II ולהקצות הון גם בגין סיכונים תפעוליים. ביום 25 בפברואר 2008 החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל שטרי הון מורכבים) לא יפחת משיעור של 12%.
- בתקופת תוכנית החומש תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ- 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו- 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות.

תחזיות והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק

הבנק מבסס את תוכנית הצמיחה העתידית שלו על מספר מאמצים עיקריים בתחומים הבאים:

- המשך תהליך הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר משקי הבית;
- שמירת מעמדו כמוביל בשוק המשכנתאות;
- שדרוג תשתיות המסחר והביצוע (חדרי העסקאות) והמשך ביסוס מעמד מוביל בתחום זה;
- התרחבות בפעילות הבינלאומית, וגם זאת בדגש על תחומי הבנקאות הפרטית ותשתיות המסחר;
- הרחבת בסיס הלקוחות העסקיים וגיבוש הצעות ערך ייחודיות ובמיוחד לעסקים קטנים ובינוניים.

מנועי הצמיחה מכוונים להגדלת הכנסות הבנק בשיעור שנתי ממוצע של למעלה מ- 8% (אם כי לא לינארי) מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של כ- 4% בלבד (שגם הוא אינו לינארי). יודגש, כי שיעורים אלו כוללים בתוכם את העלויות הכרוכות ברכישת השליטה בבנק יהב ובניית הקבוצה כולה בראיה רב מותגית.

הבנק מבסס את התוכנית האסטרטגית הרב שנתית החדשה, בין יתר הנושאים, על הטמעה של רכישת השליטה בבנק ייב, על היתרונות שעשויים לנבוע לבנק מיישום המלצות באזל II, תחומי יעוץ פנסיוני וביטוח, המשך הצמיחה האורגנית, שליטה ברמת ההוצאות והתייעלות מתמדת תוך הכנסת מרכיבים הולכים וגדלים של רכיבי תגמול משתנים מבוססי ביצועים, והמשך הרחבת פעילות אגף לתפעול עורפי תוך העברת פעילות לוגסטיקה ותפעול מהמערך הסניפי לאגף זה, תהליך שהחל בו הבנק בתחילת 2007.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

צפי להתפתחויות

ייעוץ בביטוח

בהתאם לתיקוני חקיקה שנכללו בחוק ההסדרים במשק המדינה, שאושר במסגרת אישור התקציב לשנת 2008, יוכל הבנק, החל מחודש ינואר 2009, ובכפוף לקבלת רישיון מאגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, להעניק במסגרת שרותי הייעוץ הפנסיוני שהוא נותן, גם יעוץ במוצרי ביטוח מנהלים, ביטוח חיים הכולל מרכיב חסכון וביטוח אובדן כושר עבודה, ובלבד שהוא חלק מפוליסת ביטוח מנהלים או ביטוח חיים. מתן ייעוץ לביטוח, כאמור, יאפשר הרחבה של פעילות הייעוץ הפנסיוני של הבנק. לפרטים בדבר תיקון החקיקה האמור, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

הבנק יחזיק זכאי לקבל עמלת הפצה מחברות הביטוח באופן דומה להסדרים הנהוגים באשר למוצרים הפנסיוניים האחרים, קרי: קרנות פנסיה וקופות גמל. לפרטים בנושא עמלות הפצה, ראה בפרק אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק.

כחלק מהיערכותו לתת ייעוץ בביטוח, יעדכן הבנק את מודל הייעוץ, על מנת שיקלול את מוצרי הביטוח, בנוסף לקרנות הפנסיה ולקופות הגמל הנכללות בו, ויחתום על הסכמי הפצה עם חברות הביטוח שתהיינה מעוניינות בכך.

רכישת אחזקות בבנק יהב

ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "יהב") על הזכויות הנלוות לו. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט לרכישת המניות והזכויות כאמור על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות. ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם, בה נקבעו, בין היתר, התמורה שישלם הבנק והמועד להשלמת העסקה. השלמת העסקה מותנית במספר תנאים מתלים כמפורט בהסכם. רכישת האחזקות בבנק יהב תואמת את האסטרטגיה העסקית של הבנק, השמה דגש, בין היתר, על פיתוח הפעילות הקמעונאית של הקבוצה. לפרטים נוספים בדבר רכישת האחזקות בבנק יהב, ראה באור 6 ה.4) לדוחות הכספיים.

רכישת אחזקות בישראכרט

ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ו"ורופי" (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראכרט" ו-"ורופי", בהתאמה) לפיו ינהלו הצדדים משא ומתן מואץ להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים ביניהם בהסכם חדש, במסגרתו ייקבע, בין היתר, כי יונפקו כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות", וכי הבנק יהא זכאי להקצאה של 3.6% מניות רגילות בישראכרט ו"ורופי"; הכל כמפורט במזכר העקרונות, וכפי שייקבע בהסכם החדש. הקצאת המניות בישראכרט ו"ורופי" והנפקת הכרטיסים הממותג תאפשרנה לבנק להרחיב ולהעמיק את נוכחותו ואת מעורבותו במגזר הקמעונאי בכלל ובתחום כרטיסי האשראי בפרט. לפרטים נוספים בדבר מזכר העקרונות, ראה באור 6 ה.5) לדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, למדיניות הממשלה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות, כתבי התחייבות ואגרות חוב לסוגיהם והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי ריווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו הטילה ההנהלה מגבלת החזקת אמצעים מזילים כנגד מפקידים גדולים. מגבלה זו היא חלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות. בדבר הרכב הפקדונות לסוגיהם ובחלוקה לפי סוגי מפקידים, ראה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 ובבאורים 9 ו-10 הנלווים להם.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית ובכלל זה עבור הבנק. הבנקים יכולים ללוות ולהלוות כסף מול בנק ישראל ברצועת מחיר הנעה בטווח של כ-1% מעל או מתחת לריבית המתפרסמת על ידי בנק ישראל. יצוין כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות. שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבינבנקאי. ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל. להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על ידי בנק ישראל, לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית בנק ישראל

מידי חודש מפרסם בנק ישראל את שער הריבית שישורר במהלך החודש הבא. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מכרזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך.

פיקדונות בבנק ישראל לספיגת עודפי הנזילות

בנק ישראל מעמיד מכרזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מכרזי הפיקדונות הינם לזמן קצר של 1 או 7 ימים, וריבית המקסימום במכרזים אלו הינה ריבית בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מיגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-1% מריבית בנק ישראל. בסוף שנת 2006 הודיע בנק ישראל כי השלים תהליך של החלפת הכלי המוניטרי העיקרי של בנק ישראל שיועד לספיגת עודפי נזילות במשק – מפיקדונות במכרזים לבנקים למק"מ המונפק לציבור הרחב במכרזים רגילים. פעילות זו של בנק ישראל הביאה את המערכת הבנקאית למצב בו יש צורך בהלוואות מוניטריות במהלך כל חודש הפעילות.

הלוואות מבנק ישראל לצמצום מחסור נזילות

בימים בהם קיימים במערכת גירעונות נזילות, מעמיד בנק ישראל מכרזי אשראי לזמן קצר של 7-1 ימים, בהם ריבית המינימום הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, מעמיד בנק ישראל חלון אשראי יומי בריבית הגבוהה ב- 1% מריבית בנק ישראל. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות מכרזי האשראי והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת בסכום הבטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל. בנק ישראל החל ברבעון הרביעי של 2006, בהפעלת מכרזים לרכש חוזר (REPO) לרכישה חוזרת של איגרות חוב ומק"מ. כלי זה נועד אף הוא להזרמת נזילות למערכת הבנקאית.

חובת נזילות

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות באמצעים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים, בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות לפי דרישה ו- 3% על פיקדונות לזמן קצוב של שבוע עד שנה. בפיקדונות לתקופות של שנה ומעלה, לא קיימת חובת נזילות. לפרטים בדבר ניהול סיכוני הנזילות על ידי הבנק ראה בפרק ניהול הסיכונים.

מלוות קצרי מועד

המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקות שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשוני.

RTGS מערכת תשלומים בזמן אמת

באוגוסט 2007 השיק בנק ישראל את מערכת התשלומים בזמן אמת RTGS – (Real Time Gross Settlement) המערכת מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית. הבנק נערך מיכונית וניהולית לשינוי מהותי זה באופן העברת הכספים בישראל. במסגרת הערכות, רכש הבנק מערכת ממוחשבת לניהול נזילות יומית, ופיתח ממשקים פנימיים, המאפשרים את ביצוע ההעברות השקליות בזמן אמת.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת מאז ייסודה בהנפקת תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

במסגרת תשקיף מדף שפירסמה החברה לציבור ביום 28 בנובמבר 2006, בתוקף לשנתיים, רשאת טפחות הנפקות להנפיק לציבור תעודות התחייבות נוספות בערך נקוב של כ-5 מיליארדי שקלים חדשים. במסגרת זו הנפיקה החברה עד ליום 31 בדצמבר 2007 תעודות התחייבות בהיקף של 750 מיליוני שקלים חדשים, מהם 450 מיליוני שקלים חדשים התחייבויות נדחות. למועד הדוחות הכספיים הונפקו לציבור על-ידי החברה תעודות התחייבות (סדרות 25-30) בערך נקוב כולל של 1,974 מיליוני שקלים חדשים. היתרה המשוערכת ליום 31 בדצמבר 2007 של תעודות התחייבות אלו שבמחזור הסתכמה ב- 2,093 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ- 451 מיליון שקלים חדשים (460 מיליון שקלים חדשים ערך נקוב), באמצעות הנפקה של שטרי הון מורכבים (סדרה א'), שיחשבו להון משני עליון לעניין שמירת יחס הון מזערי. ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 שטרי ההון המורכבים. בחודש יוני 2007 גייס הבנק בהקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים 490 מיליון שקלים חדשים (500 מיליון שקלים חדשים ערך נקוב) נוספים במסגרת הרחבת סדרה א' של שטרי ההון. איגרות אלה נרשמו למסחר מייד עם הנפקתן. היתרה המשוערכת של שטרי ההון המורכבים ליום 31 בדצמבר 2007 עמדה על כ- 972 מיליון שקלים חדשים. לפרטים, ראה באור 11 א. לדוחות הכספיים.

דירוג התחייבויות הבנק

התחייבויות הבנק מדורגות באופן שוטף על ידי מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ (להלן: "מעלות") בדירוג של AA+. לפרטים בדבר שטרי ההון הנדחים שהונפקו על ידי הבנק, ראה באור 11 א. לדוחות הכספיים.

אשראי בריבית משתנה

חלק ניכר מהאשראי שנותן הבנק הוא בריבית משתנה. במגזר השקלי הלא צמוד, האשראי בריבית משתנה ניתן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בשיעור ריבית הפריים. שיעור ריבית הפריים מבוסס על ריבית בנק ישראל בתוספת של 1.5%, ובמידה שישתנה יחס זה, יהיה הבנק רשאי לשנות בהתאם גם את שיטת קביעת הריבית המשתנה. ריבית הפריים עשויה להשתנות בכל חודש, בהתאם להחלטת נגיד בנק ישראל על שינויים בריבית המוניטרית.

במגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, עיקר ההלוואות בריבית משתנה הן משכנתאות. מנגנון שינוי הריבית מבוסס על העלות הממוצעת של גיוס מקורות במערכת הבנקים למשכנתאות. תדירויות שינוי הריבית בהלוואות המשכנתא צמודות המדד הן מגוונות, בהתאם לסוג ההלוואה: שנה, שנתיים וחצי, 5 שנים, 7 שנים ו-10 שנים. לאור צימצום בשנים האחרונות של הקפי הגיוס המבוצע באופן ישיר על-ידי בנקים המוגדרים כבנקים למשכנתאות (בעיקר עקב מיזוגם של בנקי המשכנתאות הגדולים לתוך חברות האם שלהם) בוחן הבנק, בשיתוף עם בנק ישראל, את המרת "עוגן המקורות" בעוגן חלופי, תוך שמירה על גובה המירווח.

במגזר מטבע החוץ, עיקר ההלוואות הן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בריבית הליבור. התקופות המקובלות הם ליבור לחודש ול-3 חודשים. בתחום המשכנתאות קיים מסלול נוסף של ריבית משתנה, בתדירות של 3 חודשים, 6 חודשים ושנה, בו מנגנון עדכון הריבית נקבע על פי הנמוך שבין מרווח מסוים מעל עלויות הגיוס לבין מרווח מסוים מעל ריבית הליבור.

ניהול סיכונים

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים פיננסיים ואחרים, בעיקר - סיכונים שוק ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת הסיכונים העשויים לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 של בנק ישראל. במסגרת זו מונו בקבוצה מנהלי סיכונים, והוקם אגף לבקרת סיכונים. הנהלת הבנק רואה במערך ניהול ובקרת סיכונים של הבנק את אחת מיכולות הליבה שלו, ולפיכך, מדיניות הבנק היא לפעול באופן מתמיד לשיפור מערך ניהול ובקרת הסיכונים. בפרט, נמצא הבנק בשלבים מתקדמים של יישום הנחיות באזל II, ויישום מוצלח של ההנחיות הינו מרכיב חשוב בתפיסת הדירקטוריון והנהלת הבנק להעצמתה של תרבות ניהול ובקרת סיכונים בבנק.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. כחלק מגישה זו, רכש הבנק מערכת ניהול סיכונים חדשה (מערכת "אלגוריתמיקס") המאפשרת לנהל ולבקר תחת פלטפורמה אחת את סיכון השוק ואת סיכון הנזילות של הבנק, ובעתיד גם את סיכונים האשראי השונים, כולל יישום הוראת באזל II לחישוב הון רגולטורי והון כלכלי. הבנק החל ביישום מודול מתקדם של המערכת, המאפשר לו ניהול ובקרה של חשיפות הלקוחות בשוק ההון, תחת התשתית המשמשת אותו לשם ניהול סיכונים השוק, הנזילות והאשראי. במהלך שנת 2007 הושלם מהלך המאפשר הפעלת מודלים מתקדמים לשם ניהול חשיפת לקוחות שוק ההון בזירת המט"ח. מהלך זה יורחב בשנת 2008 במטרה לכלול לקוחות הפועלים בזירות מסחר אחרות. כמו כן, נכון לסוף שנת 2007, החלה המערכת בקליטת הקבצים לשם חישוב ההון הרגולטורי הנדרש על פי הנחיות באזל II (נדבך 1 – שיטה סטנדרטית).

סיכון אשראי

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד, והן ברמה של ענפי משק. כאמור לעיל, נמצא הבנק בשלבי יישום מתקדמים של הנחיות באזל II. למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיביה האיכותיים, השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק. בתחילת שנת 2008, סיים הבנק ביצוע סקר פערים בנושא דרישות באזל II בנוגע לניהול סיכון האשראי, והוא נמצא בתהליך של לימוד הפערים במטרה לפעול לסגירתם.

מנהל סיכונים האשראי בבנק הוא מנהל החטיבה לבנקאות עסקית. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פרעונו בהתאם לתנאיו ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם שהאשראי בסמכותו. בבנק פועלת יחידה לאיתור ובקרה,

המפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך הצפה והתרעה על חשבוניות ולקוחות חריגים, לרבות תוך הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. בנוסף, פועלת בבנק יחידה לבקרת אשראי במסגרת האגף לבקרת סיכונים (ראה להלן בפרק זה), המדווחת על ממצאיה באופן ישיר למנהל הכללי.

הנהלים לטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים תדיר, כדי להתאימם באופן שוטף לסביבה העסקית המשתנה, ותוך הפקת לקחים מאירועים שונים. כחלק ממדיניות הבנק, שותפים אנשי האשראי של הבנק בכל וועדות הבנק בנושא ניהול סיכונים, שכן קיים קשר הדוק בין ניהול סיכונים האשראי של הבנק לבין ניהול סיכון הנזילות, הסיכון התפעולי וסיכון השוק של הבנק. במאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העובדים העוסקים באשראי, נערכות פעולות הדרכה והשתלמויות מקצועיות בכל הרמות, תוך התמקדות בשיפור המקצועיות בנושאים ספציפיים. במקביל, מושקעים אמצעים רבים בשיפור ובשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי, לצורך הערכה נכונה של הסיכונים העסקיים אצל הלווים, ותוך מתן דגש להערכת כושר הפרעון שלהם ולבקרה על פעילותם העסקית.

פיזור סיכונים - מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר. פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים:

- פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים.
- פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות.
- פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים.
- פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות).

ענפי משק: בהנהלת הבנק ובדירקטוריון נערכים, בהתאם לצורך, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בעיקר ביחס לענפים הרגישים לתנודתיות במחזורי העסקים. מדיניות האשראי לענפים הרגישים נקבעת בהתבסס על ניתוח כלכלי של ההתפתחויות החזויות בענפים אלה. הבנק מקפיד על פיזור החבות בין ענפי המשק השונים, כך שלא תיווצר חבות חריגה בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 315.

אשראי לענפים מסוימים, כמו ענף היהלומים, ענף החקלאות, ענף הבנייה (על ענפי המשנה הכלולים בו), רשויות מקומיות, אשראי ליסינג וחברות סטארט-אפ מטופל על ידי יחידות מקצועיות ובעלי תפקידים המתמחים בענפים אלה. לענפים האמורים נקבעו כללים ונהלים ספציפיים, בנוסף לנהלים הכלליים הנוגעים להעמדת אשראי, וזאת על מנת להתמודד עם סיכונים האשראי הייחודיים לענפים אלה.

לקוחות גדולים: הבנק פועל בתחום האשראי ללקוחות גדולים באמצעות סקטור תאגידים, במסגרתו פועלים צוותים בעלי התמחויות ענפיות. לעתים, הבנק מגביל את חלקו באשראי ללקוח גדול ביחס להיקף האשראי הכולל לאותו לקוח במערכת הבנקאית, ובמקרים מסוימים מתנה את השתתפותו במימון עסקאות מסוימות ביצירת חבילת מימון כוללת בה ישתתפו גם בנקים נוספים (במסגרת הסדרי

קונסורציום). הבנק מקפיד על עמידה במגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים ועל חבותם הכוללת של ששת הלווים הגדולים, בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 313.

מגזרי הצמדה: הפיזור מתבטא גם במתן אשראי במגזרי הצמדה שונים, כך שחלק מהאשראי רגיש יותר לתנודות במדד המחירים לצרכן (אשראי צמוד מדד), חלקו רגיש יותר לשינויים בריבית הפריים (אשראי שקלי לא צמוד), וחלקו לתנודות בשערי החליפין של המטבעות (אשראי במטבע זר או צמוד שער חליפין של מטבע זר).

פיזור גיאוגרפי: בתחום האשראי לבניה, ובמקרים מסויימים בתחום המשכנתאות, מקפיד הבנק על פיזור גיאוגרפי, במטרה להקטין ריכוזיות יתר במתן האשראי.

ביטוח אשראי - הבנק עושה שימוש בביטוח אשראי בתחום ההלוואות לדיור (משכנתאות), כך שמשכנתאות בשיעורי מימון גבוהים מובטחות, לגבי אותו חלק החורג משיעור המימון שקבע הבנק, על ידי חברת הביטוח EMI. באופן זה מקטין הבנק את הסיכון בהלוואה לשיעור מוגבל מהיקף הבטחונות. לפרטים, ראה פרק תאור מגזר משקי הבית.

שיקולים במתן אשראי - השיקולים למתן אשראי מתבססים בעיקר על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בענף, ותק בבנק, התנהגות החשבון וכו', וכן על טיב הבטוחות, כפי שיפורט להלן. כמו כן, פועל הבנק להתאים את סוג האשראי ותנאיו לצרכי הלקוח. במקרים בהם ניתן האשראי בעיקר תוך הסתמכות על טיב לווה, ללא דרישה לכיסוי מלא או חלקי בבטוחות, קיימות לעיתים התניות שונות, ובין השאר – שמירה על יחסים פיננסיים.

סמכויות למתן אשראי - במטרה לייעל את תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי תוך מיזעור רמת הסיכון, נקבע מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ולוועדות האשראי ברמות השונות, עד לדרג ועדת האשראי הדיריקטוריונית והדיריקטוריון. החלטות למתן אשראי, החל מרמת המרחב, מתבצעות באמצעות ועדות אשראי, וזאת כדי למזער את הסיכון שבהסתמכות על שיקול דעתו של מחליט יחיד. במסגרת סמכויות האשראי, נקבעו מגבלות על סכום האשראי, וכן על שיעור האשראי ללא בטוחות, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות, ונקבעו הנחיות נוספות ליכולת הפעלת הסמכות במצבים שונים.

בטוחות - בנהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים שיוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות העיקריות המקובלות בבנק הן: שעבוד של נדל"ן, רכב, פקדונות, ניירות ערך, שוברי אשראי, צ'קים, ערבויות בנקאיות וערבויות של מוסדות, של תאגידים או של יחידים. במסגרת מדיניות הבטוחות, נקבעו כללים ועקרונות באשר לרמת ההסתמכות על כל סוג בטוחה, בהתאם לאופייה, סחירותה, מהירות מימושה ומעמדה המשפטי, וזאת בנוסף לבחינת כושר החזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי.

הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לסוג האשראי אותו הן מבטיחות, תוך התייחסות לטווח הזמן, לסוגי הצמדה, לאופי האשראי, למטרתו וכן למהירות יכולת המימוש שלהן. שווי הבטוחות בהתאם למקדמי הביטחון, מחושב, ככל שניתן, באופן אוטומטי על ידי מערכות המחשוב. מקדמי הביטחון לסוגי הבטוחות השונים נבדקים לפחות אחת לשנה, ומאושרים בועדת האשראי הדירקטוריונית. הבנק מאשר באופן פרטי ומוגבל, גם מתן אשראי כנגד התחייבות הלוואה בלבד.

במסגרת נוהלי הבנק נקבעו כללים באשר לניהול השוטף של הבטחונות, ובכלל זה באשר לעדכון ערכם של הבטחונות. בטחונות שהם ניירות ערך סחירים מתעדכנים באופן שוטף לפי ערכם בשוק; פקדונות וערבויות בנקאיות מתעדכנים באופן שוטף לפי תנאיהם. לגבי בטוחות שהן נדל"ן, קובע הנוהל את המועד להערכת שווי על ידי שמאי מוסמך בהתאם לסוג האשראי המובטח על ידי הנכס. כמו כן, מבוצעת הערכת שווי במקרים של חשש לירידה מהותית בערך בטחון, העלולה להעמיד את הבנק במצב של חוסר בטחונות.

חשיפה מטבעית באשראי - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכויי החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקורות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הבטחונות שלהם הוא ניירות-ערך.

אשראי בענף הבניה והנדל"ן - במימון ענף הבניה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבניה למגורים באזורי הביקוש וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים בהם מתבצעת הבניה ובהתאם לביקושים הרלוונטיים.

במתן אשראי לבנייה הבנק מתמקד בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלוואה. הבנק נעזר במפקחי בניה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח שלוחות אזוריות של סקטור הנדל"ן והבנייה. יתרת האשראי הכספי לנדל"ן שניתן בשיטת הליווי הפיננסי היוותה ב-31 בדצמבר 2007 כ-37% מסך האשראי הכספי לענף הנדל"ן, בהשוואה ל-42% מסך האשראי הכספי לענף ב-31 בדצמבר 2006.

מעקב ובקרה - מערכות המחשוב של הבנק מספקות לבעלי התפקידים, לרבות ליחידה ספציפית שתפקידה איתור ובקרה של סיכויי אשראי, כלי בקרה לאיתור חריגות ממסגרות האשראי ופערי

ביטחונות, וכן כלים לאיתור התפתחות סיכוני אשראי הנובעים מקיום פרמטרים שונים בהתפתחות חשבון הלקוח ובהתנהלותו.

דירוג לווים - הבנק פיתח מערכת לדירוג לווים עסקיים, המבוססת על מודל תבחינים ממוחשב המשלב הערכות כמותיות ואיכותיות ביחס ללווים, ואשר הותאמה למגוון הלווים העסקיים על פי ענפי המשק השונים.

השימוש במערכת זו מתייחס למרבית האשראי העסקי של הבנק. מטרת המערכת היא שיפור ניהול סיכוני האשראי ותהליכי קבלת ההחלטות. המערכת קובעת דירוג לווים כפונקציה של טיב הלקוח, הבטוחות שהעמיד והיקף האשראי שקיבל. דירוג הלווה מהווה בסיס גם לתמחור האשראי הרלוונטי.

חשיפת אשראי בפעילות לקוחות במכשירים פיננסיים נגזרים - נקבעו כללים ונהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקאות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, וכן כללים לסגירת החשיפות הנוצרות בגין עסקאות אלו. אמצעי המעקב והבקרה על הפעילות ועל החשיפות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים נמצאים בתהליך מתמיד של שיפור. בבנק יחידה ייעודית המתמחה בבקרת חשיפות הנובעות מפעילות בשוק ההון.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באשראי בעייתי דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, תוך הפרדה מהדרג שאישר או טיפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. לפיכך, מרכז הטיפול בלקוחות אלו בסקטור נפרד בחטיבה העסקית.

הפרשה לחובות מסופקים - בבנק נהוגה מערכת של דוחות ממוחשבים שנועדו לאתר חשבונות, לקוחות ועסקאות שהם בעלי סיכון אשראי גבוה מהמקובל. החלטה על הפרשה לחובות מסופקים מבוצעת על בסיס סריקה של כלל תיק האשראי תוך הסתייעות בדוחות אלה ועל פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. במסגרת ההחלטה נלקחים בחשבון שיקולים באשר לטיב העסקה, מצבם הפיננסי של הלווה ושל הערבים, ובאשר להיקפם ואיכותם של הבטוחות שבידי הבנק. כמו כן, נעשית הערכה באשר להשפעה של שינויים בסביבה העסקית על הלווה ועל עסקיו.

סיכוני שוק

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור אינפלציה ובשערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. סיכוני השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם סיכוני ריבית, סיכוני בסיס וסיכוני נזילות.

ניהול סיכוני השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה.

החשיפות לסיכוני שוק (בסיס, ריבית ונזילות) מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

מודל ה-VAR ומבחני המצוקה (ראה הסבר למודלים אלו בפרק ה-VAR להלן) הם האמצעי הניהולי המרכזי בתחום ניהול סיכוני השוק. החל משנת 2005 פועל הבנק תחת מגבלות הדירקטוריון לסיכוני שוק כאשר אלה מבטאות במונחי VAR ומבחני מצוקה. לצורך יישום מודלים אלה, הוגדר ההון הפנוי של הבנק כמקור שקלי לא צמוד. מגבלות הדירקטוריון קובעות, כי ערך ה-VAR של כלל פעילותו של הבנק, לאופק השקעה של חודש, בגבוהה מבין מספר שיטות חישוב, לא יעלה על 6% מההון העצמי, וכי ההפסד המרבי במבחני הקיצון בגבוהה מבין מספר שיטות חישוב, לא יעלה על 15% מההון העצמי. האגף לבקרת סיכונים מבצע בדיקות להלימות מודל ה-VAR על בסיס שנתי (BACKTESTING), תוך שימוש במודלים מתקדמים בתחום. המעקב והבקרה אחר החשיפות לסיכוני השוק השונים בחברות הבנות מתבצעים בבנק באופן שוטף.

נוהל ניהול חשיפות לסיכוני שוק, אשר אושר בדירקטוריון הבנק בשנת 2005, מתווה בין היתר את מדרג הסמכויות, ואת תדירות הדיונים והדיווחים על מצב החשיפות ברמות השונות. בהתאם לנוהל, סמכות קבלת ההחלטות בנוגע לניהול החשיפות הינה בידי המנהל הכללי, בכפוף למסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק נדונה, מגובשת ומבוקרת במסגרת ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות בראשותו של המנהל הכללי של הבנק. ועדה זו מתכנסת בדרך כלל אחת לחודש או לעיתים תכופות יותר, כאשר קיימות או חזויות התפתחויות מיוחדות בשווקים השונים. בהתאם לנוהל, נדרש המנהל הכללי של הבנק לדווח לדירקטוריון מיידית על חריגה ממגבלות הדירקטוריון ובקורות אירועים חריגים חיצוניים או פנימיים.

מנהל החטיבה הפיננסית, המכהן כמנהל סיכוני השוק, עומד בראשות ועדה לניהול סיכונים המתכנסת בתדירות שבועית, ודנה בפעילות מעשית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות. למנהל הסיכונים סמכות לקבל החלטות בנושא ניהול החשיפות בכל מגזרי ההצמדה, על מנת ליישם את המדיניות שנקבעה על ידי המנהל הכללי, ובכפוף למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. על מנהל החטיבה הפיננסית לדווח למנהל הכללי של הבנק בדיווח מיידי על חריגה ממגבלות הנהלה, מעבר לחריגה המותרת על ידי מנהל הסיכונים בבנק. ניצול סמכויות של מנהל הסיכונים לחריגה ידווח בישיבה הקרובה של ועדת ההנהלה לניהול נכסים והתחייבויות.

בקורות אירועים חריגים בשוקי הכספים וההון, כגון: שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית, זעזועים בשוק מטבע החוץ, שינויים במדיניות הפיסקלית או המוניטרית, מתכנסות הוועדות לדיון מיוחד, על מנת לקבל החלטות המתחייבות משינויים אלה.

בבנק פועל באופן שוטף "פורום ניטור סיכונים" המתכנס בתדירות חודשית, במטרה לקבוע את תרחישי הקיצון של הבנק, ולדון ולקבוע מתודולוגיות לניהול ולבקרת הסיכונים. בוועדה, שבראשותה עומד מנהל

החטיבה לחשבות תכנון ותפעול, שותפים נציגי החטיבה הפיננסית, החטיבה לחשבות תכנון ותפעול, והחטיבה העסקית.

בבנק פועל גם פורום נזילות, באחריות החטיבה הפיננסית, המתכנס בתדירות יומית, במטרה לדון במצב הנזילות, ולתאם בין צרכי הנזילות של היחידות השונות בבנק לבין "ספקי" הנזילות ומנהלי הנזילות. הפעילות השוטפת של הוועדות שהוזכרו לעיל, מאפשרת קיום תקשורת שוטפת בנושא ניהול הסיכונים השונים בין כל החטיבות בבנק השותפות לתהליך ניהול הסיכונים ולבקרתו.

דירקטוריון הבנק מקבל עדכון אחת ל-6 שבועות על מצב ניהול הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים. כמו כן, מקיים הדירקטוריון בתדירות רבעונית דיון ב"מסמך חשיפות", כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 339.

בדיקה וניהול של החשיפות לסיכוני השוק השונים מתבצעות באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי שבחטיבה הפיננסית. בקרת סיכוני שוק מבוצעת על ידי האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לחשבות, תכנון ותפעול. מנגנוני כימות החשיפות והבקרה אחר העמידה במסגרות המאושרות לפעילות מעוגנים בנהלי עבודה פנימיים.

האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שההסתברות להתרחשותו אינה עולה על 1%. להלן ערך ה-VAR המקסימלי (על פי השיטה ההיסטורית) של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	2006	2007
ליום 31 בדצמבר	128	126
ערך מקסימלי במהלך השנה	168 (בנובמבר)	169 (אוגוסט)
ערך מינימלי במהלך השנה	110 (בפברואר)	104 (ינואר)

לצורך חישוב הלימות ההון בגין סיכוני שוק, בהתאם להוראות בנק ישראל, קבע הבנק מדיניות ונהלים להגדרת התיק הסחיר של הבנק. הבנק מחשב את הלימות ההון הנדרשת ממנו לפי המודל הסטנדרטי ועל בסיס מאוחד, כנדרש בהוראת נוהל בנקאי תקין מס' 341 של בנק ישראל. כחלק מהערכותו ליישום הוראות באזל II בוחן הבנק את ההנחיות בדבר דרישת ההון בגין סיכוני השוק, לרבות אפיון מחדש של התיק הסחיר.

ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוז' מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון.

בשנת 2007 בנה הבנק מודל לחישוב חזית היעילות של תיק ניירות ערך הזמינים למכירה. במחצית השניה של שנת 2007 החל המודל לשמש כלי עזר לניהול התיק הזמין למכירה של הבנק. מתודולוגית ניהול התיק, תחת מודל חזית היעילות, מבוססת על ניהול תוחלת תשואה ביחס לרמת הסיכון בה מעוניין הבנק להימצא.

סיכון בסיס

סיכון בסיס הצמדה הוא הסיכון של שחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס ההצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים.

להלן ניתוח רגישות רווחי קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן, ליום 31 בדצמבר 2007:

רווח (הפסד) במיליוני שקלים חדשים

תרשימים		תרשיש קיצון היסטורי (1)				
		עליה		ירידה		
		עליה של 10%	עליה של 5%	ירידה של 5%	ירידה של 10%	מקסימאלית
מדד	252	126	(126)	(252)	76	(23)
דולר	11	(1)	20	(62)	(1)	8
ליש"ט	-	-	2	5	-	1
יין	1	1	-	3	2	-
אירו	5	1	12	43	2	15
פר"ש	7	4	(3)	(7)	7	(4)

(1) תרשישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד, ב-10 השנים האחרונות.

סיכון ריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון של שחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפרעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו.

להלן תיאור רגישות הפוזיציות של הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2007, לתזוזות מקבילות של 1% ושל 2% בעקומי הריביות (במיליוני שקלים חדשים):

תזוזות מקבילות של 1%		תזוזות מקבילות של 2%		
עליית עקום	ירידת עקום	עליית עקום	ירידת עקום	
(105)	106	(208)	212	שקל צמוד למדד
(19)	19	(37)	37	שקל לא צמוד
(9)	10	(18)	23	מטבע חוץ
(133)	135	(263)	272	כל המגזרים

סיכון הריבית בתיק הבנקאי של הבנק מנוטר בתדירות שבועית, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, והן באופן פרטני במונחי Economic Value of Equity - EVE, מודל הבוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, לרבות עלייה / ירידה מקבילה של עקום הריבית ב-2% . מדידת סיכון הריבית באמצעות מודל זה החלה ברבעון הרביעי של שנת 2007, ונמצאת בשלבי יישום, לימוד והטמעה.

במסגרת עריכת התחזית לפרעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי סילוקים מוקדמים. שיעורי הסילוק המוקדם נקבעים לפי מגזרי ההצמדה וסוג הריבית, ובהתבסס על ניתוחים סטטיסטיים של אירועי סילוקים מוקדמים בעבר.

מודל ה-VAR (Value at Risk)

כנדרש על פי הוראות בנק ישראל, מחשב הבנק את ערכי ה-VAR וערכי מבחני הקיצון ברמה חודשית. חישוב ערך ה-VAR מתבצע בכל שלוש שיטות החישוב המקובלות בעולם: השיטה האנליטית (פרמטרית), שיטת סימולצית מונטה קרלו ושיטת הסימולציה ההיסטורית.

להלן תמצית המודלים המשמשים את הבנק לחישוב הערך בסיכון:

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש.

ערך ה-VAR מהווה אומדן לרמת סיכון השוק במונחים כספיים. ערך ה-VAR יכול לעלות כתוצאה מעלייה בתנודתיות של גורמי סיכון, או כתוצאה מעלייה ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות השונות שבתיק הבנק. יש לראות את אומדן ה-VAR כ"מדחום לסיכון", שכן ניתוח תוצאות ה-VAR בצורה שוטפת, מאפשר להנהלת הבנק לקבל מידע ערכי על רמת הסיכון הגלומה בפעילויות שונות של הבנק, לאבחן את פרופיל הסיכון של הבנק, ולנקוט פעולות במטרה לגדר סיכונים מסוימים בפעילותו. מודל ה-VAR מתאים לתנאי שוק רגילים, ואינו אומד הפסדים אפשריים מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בחישוב. לפיכך, מחזק הבנק את המתודולוגיה באמצעות מבחני קיצון.

מבחני קיצון - מודל זה אומד את ההפסד הצפוי לבנק, כתוצאה מתנודות חריפות במחיריהם של גורמי הסיכון בשוק. למעשה, אומד מודל זה, בשיטותיו השונות, את ההפסד הפוטנציאלי ב"זנב השמאלי" של ההתפלגות, קרי: מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בעת חישוב ה-VAR. שיטות מבחני המצוקה של הבנק נחלקות לשניים: שיטות סובייקטיביות, המסתמכות על החלטה של פורום ניטור סיכונים שהוקם בבנק, ושיטות אובייקטיביות, המסתמכות בין היתר על אירועים ותרחישים קיצוניים, שאירעו בעבר.

הבנק הקים תשתית ניהולית וטכנית לחישוב מודל ה-VAR ולחישוב מבחני קיצון באלטרנטיבות שונות. תוצאות המודלים, כולל ניתוח התוצאות, מדווחות באופן שוטף למנהל סיכונים השוק של הבנק ולמנהל הכללי, ואחת לרבעון לדירקטוריון הבנק.

הנתונים עליהם מבוססים חלק מחישובי ה-VAR הם נתונים היסטוריים. לפיכך, הבנק בוחן את איכות נתוני השוק המשמשים אותו לחישוב ה-VAR, בין היתר באמצעות תהליך ה-BACKTESTING, וזאת כדי לשפר את איכות הניבוי של המודלים בהם הוא משתמש.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור המודלים בהם הוא משתמש, בכל ההיבטים הנדרשים. הבנק מוצא במודלים חדישים אלה כלי ניהולי חשוב, והוא פועל להרחבת השימוש בהם ככלים למעקב ולבקרה אחר רמת הסיכון הגלומה בפעילות הבנק בתחומים השונים. במהלך השנה האחרונה המשיך הבנק והרחיב את השימוש במודלים אלה, בין היתר לבחינת חלק מהחלטות ההשקעה שלו. זאת, על ידי בחינת הרווח הפוטנציאלי מאלטרנטיבת ההשקעה, ובחינת הסיכון הגלום בה, המבוסס על ידי השינוי בערך ה-VAR כתוצאה מביצועה של העסקה החדשה (VAR "מוסף", INCREMENTAL VAR).

כאמור, הבנק רכש מערכת חדשה לניהול סיכונים, שהמודולים השונים שלה מוטמעים בהדרגה בבנק. נכון לסוף שנת 2007, נמצא הבנק בשלבים אחרונים של הכנסה ליצור של המערכת בכל הקשור לחישובי VAR, מבחני מצוקה (STRESS TESTS), ניהול סיכון הנזילות וחישובים נוספים כפי שנדרש על ידי ניהול הנכסים והתחייבויות.

הון פיננסי ומצב הצמדה

הון פיננסי - ל-31 בדצמבר 2007 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, בכ-4,028 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, בתוספת אשראי שסווג כהשקעה במניות על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, ובתוספת ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים, מימן במהלך 2007 שימושים בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד למדד, בהתאם למדיניות ניהול הנכסים והתחייבויות בכל עת.

סיכונים נזילות

סיכונים נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכונים הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, כפי שתוארנה להלן, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה. בבנק פותח מודל פנימי לאמידת צרכי הנזילות והאמצעים הנזילים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 "ניהול סיכונים נזילות".

המודל הפנימי של הבנק מבוסס על ממצאים סטטיסטיים לגבי התנהגות הציבור. הוקמה מערכת מידע למדידה, בקרה ודיווח יומי על מצב הנזילות. דירקטוריון הבנק אישר בסוף שנת 2004 מסמך מדיניות, הכולל מדרג סמכויות, נהלים, מגבלות ותוכנית חירום לטיפול במקרה של משבר נזילות. הדירקטוריון קבע יחס מינימלי של 1 בין האמצעים הנזילים לבין צרכי המימון, במהלך חיים רגיל ובתרחישים שונים. בנוסף, קבעה הנהלת הבנק מגבלות בנושאים הבאים:

- יחס אמצעים נזילים לצורכי מימון הגבוה מ-1, אשר ישמש כ"כרית בטחון".
- הרכב אופטימלי של אמצעים נזילים לכיסוי "כרית הבטחון" וצרכי המימון.
- הקצאת אמצעים נזילים בגין יתרות המפקידים הגדולים.

בשנת 2007 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

לבנק עודפי אמצעים נזילים על צורכי המימון, לתקופה של חודש, בהיקפים ניכרים, הן במטבע ישראלי, והן במטבע חוץ. עודפי הנזילות במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל לתקופה של עד שבוע ובאגרות חוב ממשלתיות. עודפי הנזילות במטבע חוץ מושקעים בפיקדונות לתקופות קצרות בבנקים בחוץ לארץ, בבנקים מקומיים ובבנק ישראל, ובאגרות חוב הניתנות למימוש מהיר.

ניתוח כמותי של סיכוני השוק

להלן נתונים עיקריים המשקפים את סיכוני השוק, כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ל-31 בדצמבר 2007 ול-31 בדצמבר 2006, מוצג בבאור 17 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בבאור זה לאור השוני בהתייחסות לסעיפי ההון, לחובות בעייתיים מסוימים, להשקעות בחברות מוחזקות ולשאר הפריטים שאינם כספיים, בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית, כפי שיתואר להלן.

כדי לשקף את חשיפות הבנק באופן כלכלי, מסווג הבנק חובות בעייתיים מסוימים כאשראי שקלי במגזר הלא צמוד, במקום במגזרי האשראי המקוריים. חבות לקוח המסווגת כניירות ערך, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מסווגת לצורך ניהול נכסים והתחייבויות כאשראי שקלי לא צמוד, ככל חוב בעייתי.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים, ל-31 בדצמבר 2007, כמוצג בבאור 17 בדוחות הכספיים, מסתכמים בכ-1.8 מיליארדי שקלים חדשים. לאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות המסופקים ולהון הפנוי וסיווג אשראים בעייתיים מסוימים למגזר השקלי הלא צמוד, מסתכמת הפוזיציה במגזר הצמוד למדד ל-31 בדצמבר 2007 בעודף שימושים בסך

כ- 1.7 מיליארדי שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2006 הסתכם עודף השימושים בסך של כ-1.3 מיליארד שקלים חדשים.

עודף ההתחייבויות במטבע חוץ בקבוצה, הכולל נכסים והתחייבויות מאזניים וחוזי מאזניים ל-31 בדצמבר 2007, כמוצג בבאור 17 בדוחות הכספיים מסתכם בכ- 207 מיליוני שקלים חדשים. ההתחייבויות במטבע חוץ כוללות פיקדונות במטבע חוץ המשמשים למימון השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ בסך כ-258 מיליוני שקלים חדשים, מהם כ-250 מיליוני שקלים חדשים מוצגים במאזן הבנק כפריטים שאינם כספיים. ייחוס הפיקדונות במטבע חוץ למימון השקעה בחוץ לארץ מקטין את ההתחייבויות במגזר מטבע החוץ בבנק בהתאם. לאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, סיווג אשראים בעייתיים מסוימים למגזר השקלי הלא צמוד, לבנק עודף מקורות במגזר מטבע החוץ ל-31 בדצמבר 2007 המסתכם בכ-296 מיליוני שקלים חדשים, וזאת בהשוואה לעודף שימושים של 135 מיליוני שקלים חדשים נכון ל-31 בדצמבר 2006.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד, לאחר ייחוס ההון הפנוי וסיווג אשראים בעייתיים מסוימים, כאמור, מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ. בתוספת ד' לסקירת ההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע (מח"מ). תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות של שיעורי המשיכה בתחנות היציאה מתוכניות החיסכון בקבוצה ושל שיעורי הסילוק המוקדם של משכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

במגזר השקלי הלא צמוד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים בכ-0.04 שנה בלבד, עקב העובדה שסיקור הפעילות במגזר השקלי הלא צמוד היא בריבית ניידת צמודה לפרויים, שסיכון הריבית בגינה הוא מזערי. הפרש המח"מ אינו משקף את מידת הסיכון בחשיפה לריבית קבועה, הנמדדת כאמור לעיל במודל VAR ומבחני קיצון.

מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד גבוה ממח"מ הנכסים ב-0.43 שנים, לעומת 0.31 שנים בשנת 2006. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים בחסכונות ובהלוואות. ללא הנחות אלה, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות בכ-1.02 שנים. הפרש שיעור התשואה הפנימי (שת"פ), ללא הנחת פירעונות מוקדמים כאמור, יורד מ- 0.36% ל-0.24%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.11 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. השפעת הנחת הפירעונות המוקדמים בחסכונות ובהלוואות על הפרשי המח"מ והשת"פ במגזר זה היא זניחה.

תקופות לפירעון - תזרימי המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בבאור 18 בדוחות הכספיים, שונה במהותו בין מגזרי הצמדה בהתאם לאופי הפעילות במגזר.

במגזר השקלי הלא צמוד, מרבית הפעילות, הן מצד המקורות והן מצד השימושים, מתרכזת לתקופות של עד שנה. ליום 31 בדצמבר 2007, כ-97% מכלל ההתחייבויות הן לתקופה זו (לעומת 93% ביום 31 בדצמבר 2006) וכ-81% הן לתקופות של עד חודש (לעומת 75% ביום 31 בדצמבר 2006).

במגזר הצמוד למדד, הפעילות העיקרית בצד המקורות הייתה גיוס פיקדונות. חלק מההפקדות הן לתקופה של 10 שנים, עם אפשרות למשיכה מתום שנתיים. להערכת הבנק, פיקדונות אלה ימשכו לפני תום התקופה, אולם על פי ההוראות החשבונאיות, יתרות אלה מוצגות בבאור בהתאם לתקופה המרבית. שיעור ההתחייבויות לתקופות של מעל לשנתיים מתוך סך ההתחייבויות עלה מכ-68% בסוף שנת 2006 לכ-69% בסוף שנת 2007. הבנק מיחזר בשנת 2007 כ-85% מהמשיכות בפיקדונות צמודי מדד בהפקדות מחודשות במגוון סוגי הפיקדונות הקיימים בבנק, לעומת 95% בשנת 2006.

במטבע חוץ קיים עודף שימושים לטווח ארוך הממומן ממקורות קצרים עד שנה. ניסיון העבר מורה כי הפיקדונות הקצרים ממוחזרים באופן שוטף ומהווים בסיס לשימושים ארוכי טווח במטבע חוץ. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2007 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-73.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2006, להיקף של כ-75.3 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2007, גידול של כ-2.8%.

העלייה הייתה במגזר השקלי הלא צמוד. היקף פיקדונות הציבור במגזרים אלה הגיע לסך של כ-36 מיליארדי שקלים חדשים במגזר השקלי הלא צמוד ו-19 מיליארדי שקלים חדשים במגזר מטבע חוץ, עליות של כ-5.7% וכ-6%, בהתאמה לעומת שנת 2006. במגזר הצמוד למדד חלה ירידה בשיעור של כ-4.6%. בשנת 2007 לא חלו כל מגבלות על אפשרות גיוס הפיקדונות לסוגיהם השונים בבנק.

מכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים.

הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד. הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסווגת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות, כמפורט בבאור 1 י"ד לדוחות הכספיים.

הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי בתיק הנוסטרו. במסגרת זו, מבטיח הבנק זכאות לתשלום במקרה של שינוי בדרוג האשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר המתייחס לצדדים נגדיים שהם מדינות או בנקים בחוץ לארץ. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בוועדה לניהול סיכונים, ומובאות

לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הסכום הנקוב של נגזרות אשראי אלה ליום 31 בדצמבר 2007 עמד על 692 מיליוני שקלים חדשים.

מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגית "דלתא ניוטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים. מגבלת ה-VAR על תיק האופציות של הבנק מחושבת ברמה יומית.

בשנת 2007 הפעיל הבנק, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול מתקדם, הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר, בכל שעה (INTRADAY VAR). בכוונת הבנק להרחיב את השימוש במודול זה לכל פעילות הנגזרים שלו במהלך שנת 2008.

היקף העסקאות במכשירים נגזרים לפי הסוגים השונים מפורט בבאור 19 ה. לדוחות הכספיים.

סיכונים תפעוליים

הנחיות באזל I התייחסו לסיכון התפעולי כאל סיכון שיורי, ולמעשה הוגדר סיכון זה כסיכון שאינו סיכון שוק או סיכון אשראי. הוראות באזל II הגדירו את הסיכון התפעולי באופן מפורש, וצינו גורמים עיקריים כמחוללי הסיכון התפעולי (תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, ואירועים חיצוניים). בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל II, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי.

- אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסים במהלך 15 השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, ביניהם:
- א. אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.
 - ב. אירועים אלה יכולים לקרות כתוצאה מכשל תפעולי, אך יכולים להיות גם משולבים בסוגי סיכון אחרים, כגון סיכון שוק או סיכון אשראי.
 - ג. לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי.

כחלק מהערכות הבנק ליישום הנחיות באזל II, ובהתאם להוראות בנק ישראל בנושא, השלים הבנק במהלך שנת 2007, ביצוע סקר פערים בנושא הסיכון התפעולי. הבנק החל בביצוע פעולות לסגירת הפערים שנמצאו.

במסגרת זו הקים הבנק במטה יחידה שתאסוף ותזהה סיכונים תפעוליים מכל יחידות הבנק. לצד יחידה זו פועלת, כנדבך נוסף, יחידה לבקרה על הסיכון התפעולי, שתתמקד בפעולות שבוצעו לשם צמצום הסיכון התפעולי ובחישובי ההון הנדרשים על-פי הנחיות באזל II. מתוך הבנה, שהסיכון התפעולי דורש ראייה

אינטגרטיבית, הוכפפו שתי היחידות למנהל הסיכונים התפעוליים של הבנק. נדבר נוסף בתחום הסיכונים התפעוליים משמשת הביקורת הפנימית, הפועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי. גישת הבנק היא שהאחריות לניהול הסיכון התפעולי מוטלת בראש ובראשונה על המנהלים והעובדים בקווים העסקיים השונים.

הבנק השלים במהלך שנת 2007 ביצוע סקרים תפעוליים, במהלכם מופו סיכונים אלה ברוב יחידות הבנק. סקרים אלה מהווים את אחד הכלים העיקריים לזיהוי הסיכונים התפעוליים.

ממצאי הסקרים בנושא הסיכון התפעולי, וכן דיווחים בדבר ארועים רלבנטיים, נדונים בועדת ההיגוי לסיכונים תפעוליים ואבטחת מידע, בראשה עומד חבר הנהלה. הבנק פועל לסגירת פערים באותם מקרים בהם נמצא, שיש לשפר את הבקורות על מנת להבטיח מיזעור הסיכונים התפעוליים. זאת, על בסיס סדרי עדיפויות הנגזרים מחומרת הסיכון ומההסתברות להתממשותו, ובהתאם להחלטות ועדת ההיגוי. היחידה לסיכונים תפעוליים עוקבת באופן שוטף אחר ההתקדמות בביצוע השיפורים הנדרשים, ומדווחת לוועדת ההיגוי.

מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי קובעת שמדובר בתהליך ארגוני ותרבותי. לפיכך, החל הבנק בביצוע פעולות בחינה ראשונות במספר יחידות בבנק כדי לקבוע סטנדרטים ברורים לאיסוף אירועי הכשל, לדיווח של הרפרנטים לסיכון התפעולי, להפעלת מערכות ממוחשבות לאיתור וזיהוי סיכונים תפעוליים ועוד. פיילוטים אלה אמורים לסייע לבנק להגביר את המודעות והתרבות הארגונית לטיפול בסיכון התפעולי.

נכון לסוף שנת 2007 נמצא הבנק בתהליך לשדרוג מדיניות הבנק בנושא הסיכון התפעולי והתאמת המדיניות הקיימת לדרישות באזל II ובנק ישראל. בנוסף, נמצא הבנק בתהליך לשדרוג מדיניות ההמשכיות העסקית שלו, והתאמתה לדרישות באזל II.

אבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע, הכפוף למנהל החטיבה לחשבות, תכנון ותפעול. היחידה לאבטחת מידע, שבראשה עומד מנהל אבטחת המידע, אחראית לקביעת מדיניות אבטחת המידע בבנק, לפיתוח תוכנית אבטחת מידע ולמעקב אחר יישומה בבנק, לבחינה של אפקטיביות מערכת אבטחת המידע ולטיפול באירועים חריגים בתחום אבטחת המידע. יישום מדיניות אבטחת המידע בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות יחידת אבטחת מידע במחיש שרותי מחשב בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. ראה גם בפרק המיחשוב לעיל.

סיכונים משפטיים

הוראת ניהול בנקאי תקין 339 קובעת, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לפעול למזעור הסיכונים המשפטיים הנגזרים מפעילויותיהם השונות. בהתאם להוראה, סיכון משפטי הוא "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

במסגרת היערכות הבנק לניהול הסיכונים המשפטיים ולקיום ההוראה, מונה מנהל סיכונים משפטיים, שתפקידו לנהל סיכונים אלה ולפעול למזעורם. כחלק מתכנית ניהול הסיכונים ניתח הבנק את מרכיבי הסיכון המשפטי בפעילותו (כגון: העדרו או קיומו של הסכם ואפשרות אכיפה של הסכם), את אופקי הסיכון (סוג ההסכם, זהות הצד הנגדי, יצירת בטחונות וכו') ואת מאפייני הסיכון הספציפיים לאופקי הסיכון השונים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה.

בבנק נקבעו נהלים, המסייעים למיזעור הסיכונים המשפטיים בפעילויות וביחידות השונות של הבנק. הנהלים קובעים, בין היתר, את הממשקים בין מערך הייעוץ המשפטי של הבנק לבין היחידות השונות שלו, מגדירים את סוגי ההסכמים עליהם רשאי הבנק לחתום ואת נהלי עריכתם, קובעים את האופן בו נבחן הצד הנגדי להסכם, לרבות סמכותו לפעול של מי שפועל בשם אחרים, ומגדירים את אופן הטיפול בקבלתם וברישומם של בטחונות. כמו כן, הוגדר חלקו של המערך המשפטי בהכנת הנהלים הפנימיים של הבנק, ובהכנת המסמכים והטפסים הנגזרים מהם.

המערך המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, בתקנה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של יחידות הבנק. הבנק פועל למיזעור הסיכונים תוך לקיחת בחשבון של התפתחויות אלו, ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, המערך המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים בהסכמים האחידים אשר בשימוש הבנק, בכל הסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות.

מערכות המידע של הבנק תומכות בניהול הסיכונים המשפטיים, בין היתר באמצעות הפקה מיכונית של מסמכים משפטיים סטנדרטיים ומעקב אחר קבלת בטחונות. כמו כן, הבנק עושה שימוש במערכת מיכונית ייחודית למעקב אחר תהליך הרישום הסטטוטורי של בטחונות מסויימים.

עקרונות הנהלים המחייבים את יחידות הבנק בישראל, באשר לטיפול בהתקשרויות משפטיות, מחייבים גם את סניפי הבנק בחוץ לארץ, תוך שסניפים אלה עושים שימוש בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים שאושרו על-ידי המערך המשפטי בישראל. בנוסף, נקבעו לכל סניף, גם הנחיות ספציפיות התואמות את התנאים והסיכונים הייחודיים בפניהם ניצב אותו סניף.

ציות

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות, החלות עליו בקשריו העסקיים עם לקוחותיו, מכוח ההוראות הרגולטוריות השונות החלות על תאגיד בנקאי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002, מחייבת את התאגידים הבנקאיים למנות קצין ציות כחלק מהפעולות שהם נוקטים לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו ולעמידה בהוראות איסור הלבנת הון, וכחלק מניהול הסיכונים של הבנק. זאת, במטרה להקטין את ההסתברות להפרת חוקים והוראות, להביא לגילוי מוקדם של הפרות כאמור, ולצמצם את חשיפת הבנק לתביעות, לפגיעה במוניטין ולנזקים העלולים להיגרם בעטיים של אלה.

על פי ההוראה, ביצע הבנק בשנת 2002 סקר תשתיות, אשר במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, נסקרו הנוהלים, מערכות המחשב והבקורות המתאימים בתהליכי העבודה השונים בבנק, וזהו הסיכונים לחריגה מההוראות, והוגדרו הבקורות והדרישות להשלמת הטיפול בפערים שאותרו. כמו כן, בהמשך להשלמת המיפוי כמתואר לעיל, מתבצע בבנק באופן שוטף מעקב אחר דינים חדשים, לרבות הוראות בנק ישראל, ופסקי דין המתפרסמים מעת לעת, ונבחנת עמידת הבנק בהוראות הרלבנטיות.

במסגרת היערכות הקבוצה לקיום הוראת ניהול בנקאי תקין 308 החלה לפעול בשנת 2002 יחידת הציות, בראשה עומד קצין הציות, אשר אחראי גם ליישום החוק לאיסור הלבנת הון, התש"ס-2000 וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005, כפי שיפורט להלן. כמו כן, מונתה ועדה אשר תפקידה, לסייע ליחידת הציות לקיים את חובותיה.

יחידת הציות מעדכנת, על פי הצורך, את הדרישות לסגירת פערים, אם קיימים, בהתאם לדינים העדכניים, ועוקבת אחר הטיפול בדרישות, ובין היתר אחר התאמת הנוהלים, ביצוע הדרכה להטמעת ההנחיות ושינויים במערכות המחשב. זאת, במטרה להבטיח עמידת הבנק בהוראות העדכניות. במסגרת זו, הושקה בבנק בחודש דצמבר 2007 לומדה חדשה בשם "הבנק והצרכן – הוראות צרכניות", במטרה להגביר את מודעות העובדים ולהעשיר את הידע שלהם בתחום זה. נקבע, שכל עובדי הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק יחוייבו לעבור בחינה במסגרת הלומדה.

איסור הלבנת הון ומימון טרור

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 והדינים שנקבעו מכוחם מטילים על הבנקים חובות של זיהוי הלקוחות, רישום פרטיהם ודיווח על פעולות מסוימות המתבצעות באמצעות התאגיד הבנקאי. לפרטים נוספים בדבר הוראות החוק ראה בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

כחלק מהערכות הבנק ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 411 - מניעת הלבנת הון, מימון טרור וזיהוי לקוחות, אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון מדיניות הבנק בנושא לקוחות בסיכון. במסגרת זו הורחבה הרשימה הבסיסית שנכללה בהוראה, ונוספו תבחינים נוספים לחשבונות בסיכון שהיו במעקב מיוחד.

במהלך שנת 2007 נמשכה בבנק הפעילות הנדרשת ליישום הוראות החקיקה בנושא איסור הלבנת הון, ובכלל זה: עדכון והטמעה של נהלים ביחידות השונות ועריכת שיפורים במערכות המיכניות. במסגרת זו הושקה מערכת מחשב חדשה, המסייעת באיסוף הדיווחים הסוביקטיביים הנדרשים על-פי צו איסור הלבנת הון, בריכוז הנתונים הנדרשים בגינם ובבקרה ומעקב אחר הטיפול בדיווחים אלה.

בנוסף, בוצעו הדרכות לעובדים, ועודכנו הלומדה בנושא איסור הלבנת הון והמבחן הנלווה לה. המהלכים שבוצעו הביאו להגברת המודעות לנושא, וכתוצאה – לגידול במספר הדיווחים המועברים לאחראי ליישום החוק בבנק.

בקרת סיכונים

עד לשנת 2006 בוצעה פעילות בקרת הסיכונים בבנק באמצעות מספר יחידות. במהלך שנת 2006 הוקם בבנק אגף בקרת סיכונים, המהווה חלק מהחטיבה לחשבונות, תכנון ותפעול. האגף מרכז את כל היחידות האחראיות על הבקרה בתחומי הפעילות השונים של הבנק, תוך הפרדה ברורה מהיחידות העוסקות בפעילות העסקית.

הבקרה על סיכונים אשראי מתבצעת באמצעות הערכה שוטפת של רמת הסיכון של לקוחות הבנק (Loan Review) לצורך הערכת איכות האשראי, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 319. הבקרה מתבצעת גם על אשראי בסניפי חו"ל. פעילות הבקרה מותאמת בהדרגה לדרישות באזל II.

הבקרה על סיכונים שוק ונזילות מתבצעת בין היתר באמצעות בדיקה והערכה של המודלים המיושמים למדידת הסיכונים, של בסיס הנתונים המשמשים מודלים אלו ושל מידת ההתאמה של הפעילות בפועל לעקרונות ולמגבלות החשיפה המאושרות על ידי הדירקטוריון והנהלה. פורום ניטור סיכונים, בראשות מנהל החטיבה לחשבונות, מתכנס אחת לחודש לדיון בסוגיות הקשורות לבקרת סיכונים ולמתודולוגיות של מדידת הסיכון. הבקרה כוללת גם ביצוע BACKTESTING על המודלים לחישוב חשיפות.

ניהול הסיכון התפעולי ובקרתו פועלים ליישום מדיניות הבנק בנושא הסיכון התפעולי, לפי הנחיות באזל II ובנק ישראל.

מתבצעת בקרה שוטפת על חשיפה בגין פעילות לקוחות בשוקי ההון, ועל עמידת הלקוחות במסגרות ובמגבלות שנקבעו לפעילותם בבנק.

כמו כן, מתבצעת בקרה על פעילות חדר העסקאות, כולל בדיקת עמידה במגבלות שונות שקבעו הדירקטוריון והנהלה ובדיקה של עסקאות חריגות.

גורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון המשפיעים על הבנק ועל פעילותו, ראה דיון בפרק ניהול סיכונים לעיל. להלן מיפוי גורמי הסיכון והשפעתם על קבוצת הבנק:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	בינונית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית
השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה
סיכון ריבית	נמוכה
סיכון אינפלציה	נמוכה
סיכון שערי חליפין	נמוכה
סיכון מחירי מניות	נמוכה
סיכון נזילות	נמוכה
סיכון תפעולי	נמוכה
סיכון משפטי	נמוכה
סיכון מוניטין (1)	נמוכה

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

להלן תיאור המתודולוגיה ששימשה את הבנק לביצוע הערכת השפעת הסיכונים השונים:

סיכוני שוק

מידת השפעת הסיכון בוצעה באמצעות ערכי ה-VAR בגין כל סיכון, ביחס לערך מגבלת ה-VAR שקבע הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק קבע את מגבלת ה-VAR על מנת למנוע יצירת סיכון שוק גבוה, ולכן נקבע כי סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה גדולה, סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה מ-70% ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה בינונית, וסיכון עם ערך VAR הנמוך מכך נחשב לבעל השפעה קטנה.

סיכונים אחרים

מידת ההשפעה של סיכוני אשראי, סיכוני הנזילות, הסיכונים התפעוליים, הסיכונים המשפטיים וסיכון המוניטין נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת.

הערכות ההנהלה נקבעו בין היתר על בסיס ההנחה כי סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים מהותיים יותר מסיכוני שוק, מבחינה סטטיסטית.

מעורבות חברתית ותרומות

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות, ולתמוך בצרכי הקהילה על גווניה השונים. הנהלת הבנק מאמינה, כי נתינה שכזו, לא פחות משהיא תורמת לקהילה, מבטאת את רוחו ואופיו של הבנק, תורמת ליצירת אווירה של מחויבות, "גאוות יחידה" והזדהות בקרב העובדים והמנהלים, ובסופו של דבר מותירה את רישומה גם על ההישגים העסקיים.

החל משנת 2005 מתמקד הבנק בתחום חברתי מוגדר - "קידום וטיפול ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסר", ומנתב אליו את מרבית התרומות והפעילות ההתנדבותית של הבנק ושל עובדיו. בשנת 2006 עבר הבנק מדפוס פעולה של תגובה לדפוס פעולה של יוזמה ומיקוד בנושא החברתי, בדומה לגופים עסקיים אחרים, אשר אימצו מדיניות של מעורבות חברתית.

הבנק פועל למימוש המדיניות החברתית באופן, שמביא לידי ביטוי את עוצמותיו, מערב את עובדי הבנק בהתנדבות אקטיבית, וממנף את יכולותיו ומשאביו הפיזיים, הכספיים והאנושיים.

לשם הדגשת החשיבות שמייחס הבנק למהלך אסטרטגי זה, הושק מותג קהילתי חדש, הכולל לוגו ושם, "מזרחי טפחות בקהילה". מותג קהילתי זה נועד לייחד את פעילותו הקהילתית של הבנק, וליצור הזדהות בקרב עובדי הבנק ומנהליו. הפעילות הקהילתית הממוקדת מתבצעת תוך שיתוף מרבי של עובדים ומנהלים, גיוון ופיזור גיאוגרפי של הפעילות תוך ניצול פריסת הבנק, קיום שותפויות רחבות עם שותפים קהילתיים ברחבי הארץ, ותקשור פנים-ארגוני וחוץ-ארגוני מוגבר של המעורבות הקהילתית.

בעקבות המהלך האסטרטגי, שהתבצע בתחום זה, הוגדלה באופן משמעותי ההקצבה הכספית לתחום הקהילה, ובמקביל להתמקדות בתחום חברתי מוגדר, החל תהליך מובנה ומתמשך של שיתוף כלל עובדי הבנק בפעילות הקהילתית שהבנק יזם. בהתאמה לערכי המותג של הבנק - יוזמה, הדדיות ואקסטרה - נקראו העובדים להיות שותפים לפרויקטים קהילתיים הנתמכים על ידי הבנק. כתוצאה מכך, הפך נושא התרומה לקהילה ליעד חשוב על סדר יומם של עובדי הבנק, תוך שההנהלה דואגת לתמרץ ולדרבן עובדים ליטול חלק בפעילות זו, והתוצאות ניכרות היטב בשטח ובתגובות החמות, הן מצד הגורמים בקהילה אליהם מופנית הפעילות, והן מצד העובדים.

במסגרת התוכנית החברתית של הבנק, מתקיימת פעילות בכל אתר שבו יש לבנק נוכחות עסקית, תוך קיום שותפות רחבה עם ארגונים חברתיים וקהילתיים מקומיים.

למעלה מ-100 מסניפי הבנק ויחידות המטה קשרו קשרים עם גופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה, בישובים בהם ממוקמים הסניפים ויחידות המטה של הבנק. "אימוץ" גופים אלו בא לידי ביטוי בהתנדבות עובדי הסניף ויחידות המטה, ליווי וחניכה תוך מתן סיוע לאוכלוסיות המטופלות בהם, והענקת סיוע כספי - תרומת הבנק, לרכישת מוצרים מוחשיים לרווחת הילדים ובני הנוער.

בין מגוון הפעילויות של "מזרחי טפחות בקהילה" פרויקטים המבוצעים מעת לעת בחגי ישראל, ומתן סיוע לאוכלוסיות נזקקות בעיתות שיגרה, ואף בעיתות חירום ומשבר. בנוסף, במהלך השנים 2006-2007 בוצעו מיזמים ייחודיים - פרויקטים רוחביים שונים הקשורים בהקניית כישורי חיים לילדים ולבני נוער, במטרה לסייע להם בבניית עתידם ובכינונם של חיים טובים יותר, ובסיוע לאוכלוסיות ילדים בעלי מוגבלויות שונות.

במסגרת פעילות הבנק פותחה, בין היתר, ערכת ההדרכה "פינסי", המכשירה בני נוער בתחומים הפיננסיים, ומוקנית בהנחייתם של עובדי הבנק המתנדבים בבתי ספר ובגופים חברתיים. כמו כן, גובשה תכנית תמיכה בקהילת עולי אתיופיה בשדרות המבוצעת בשיתוף עמותות חברתיות מקומיות, והופק מדריך מידע ייחודי "ערך מוסף" למוצרים המיוצרים על ידי ארגונים חברתיים באמצעות אנשים בעלי צרכים מיוחדים במטרה לסייע לאוכלוסיית עמותות אלו בחשיפת מוצריהם ובמכירתם. הבנק מוביל תרבות ארגונית במסגרתה אנו מעודדים רכישת פרטי שי ומתנות ממדריך "ערך מוסף" לאירועים שונים שהבנק מקיים.

במטרה להרחיב את מעגלי השותפים לפעילות ככל שניתן, הבנק יוזם פרויקטים לצורך "בעלי עניין" נוספים: עובדים ובני משפחותיהם – באמצעות פרויקטים "ילדים למען ילדים" ו"הילד הזה הוא אתה"; לקוחות - נמשך ביצוע פרויקט שיתוף לקוחות הבנק בהחלטה בדבר ייעוד תרומות לעמותות חברתיות, שעניין סיוע לילדים ובני נוער, להן יעביר הבנק תמיכה לביצוע מיזמים חברתיים. פעילויות "מזרחי-טפחות בקהילה" מצליחות לקדם באופן משמעותי מגזרים ונושאים חברתיים רבים, תוך שהן מאפשרות לעובדי הבנק כר נרחב לביטוי אישי ולהעצמה רגשית.

בכוונת הבנק להרחיב במהלך שנת 2008 את הפעילות בשטח באמצעות הסניפים ויחידות המטה שטרם התקשרו עם גופים מתאימים בקהילה, ולהעמיק את הקשר עם הגופים המאומצים על ידי הבנק. כמו כן, יתבצעו מספר מיזמים חדשים בשיתוף עם עמותות חברתיות שונות, כגון: "משאלת לב" - פרויקט להגשמת חלומות של ילדים חולים במחלות קשות, פרויקט עם עמותת על"ם המטפלת בנערים בסיכון לשיפור מיומנויות תקשורת אפקטיבית, ופרויקט "גם אני יכול" בשיתוף משרד החינוך במסגרתו תלמידים יסייעו במתן פתרונות טכנולוגיים למוגבלויות שונות.

בשנת 2007 הקדישה קבוצת הבנק למעורבות חברתית ולתרומות כ- 3.1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 2.6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006. בנוסף, השקיעו עובדי הבנק ומנהליו במהלך שנת 2007 למעלה מ- 24,000 שעות בעבודה קהילתית במסגרת הפעילויות השונות.

גילוי על המבקר הפנימי

פרטי המבקר הפנימי

להלן פרטים באשר למבקר הפנימי הראשי של קבוצת הבנק:

שם	חיים גיט
תאריך תחילת כהונתו	פברואר 1999
השכלה	רואה חשבון CPA; תואר ראשון בחשבונאות (B.A.) (אוניברסיטת תל אביב), תעודה בראיית חשבון (האוניברסיטה העברית)
ניסיון	מבקר ראשי – אחראי על תחום הביקורת בפקוח על הבנקים בבנק ישראל; סגן מבקר פנימי ראשי בבנק המזרחי.

בהתאם להוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות- התשנ"ט 1999, המבקר הפנימי אינו בעל עניין בתאגיד, אינו נושא משרה, ואינו קרוב של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב- 1992, לא משמש המבקר הפנימי בתפקיד נוסף על תפקידו כמבקר פנימי ראשי, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור. בנוסף, לא משמש המבקר הפנימי של הבנק בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

בהתאם לסעיף 8 בכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992, מתמנים עובדי הביקורת אך ורק בהסכמת המבקר הפנימי. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר הפנימי לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקר הפנימי בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקר הפנימי.

המבקר הפנימי מחזיק ב-96,000 כתבי אופציה לרכישת 96,000 מניות רגילות של הבנק בנות ערך נקוב של 0.1 שקל חדש למניה.

להערכת הדירקטוריון אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקר הפנימי כדי להשפיע על טיב עבודתו.

המבקר הפנימי הינו עובד הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי

בחודש פברואר 1999 אושר מינויו של המבקר הפנימי על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונו ועל השכלתו של המבקר.

זהות הממונה על המבקר הפנימי

הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים (לגבי מערכות מידע- חמש שנים), ממנה נגזרת תוכנית עבודה שנתית.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

- מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם לסיכון (תוך התייחסות נפרדת לתדירות הביקורת בסניפים, ביחידות מרכזיות ובחברות הבנות).
- סקרי מוקדי סיכון למעילות והונאות שנערכו בבנק.
- סקר סיכונים של מערכות מידע שנערך במערכת הביקורת.
- ממצאי הסקר האחרון של הבקרה בדוח המשלים של רואה החשבון החיצוני.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של מערך הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימי ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. במקביל, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מוגשת התוכנית לאישור יושב ראש הדירקטוריון.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספות בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת ועדת הביקורת והמנהל הכללי.

שינויים בתוכנית העבודה מבוצעים על ידי המבקר הפנימי בהתאם לנדרש, בתאום עם יושב ראש ועדת הביקורת ו/או ועדת הביקורת הדירקטוריונית.

בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימי, ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. במקביל, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור יושב ראש הדירקטוריון.

לעניין בחינתן על-ידי המבקר הפנימי של עסקאות מהותיות שבוצעו בתקופת הדיווח, יצוין, כי המבקר הפנימי לא בחן את עסקאות המכירה של קופות הגמל ושל פעילותן.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חו"ל

המבקר הפנימי של הבנק, כולל בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידו כמבקר פנימי שלהם, למעט שתי חברות בנות בנקאיות (בנק אדנים ובנק מזרחי שוויץ), שהיה להן מבקר פנימי משלהן בתקופת הדיווח. ביחס לחברות אלה, המבקר הפנימי מוודא באופן שוטף קיום ביקורת פנימית נאותה כנדרש בכללי הבנקאות.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו

כאמור, המבקר הפנימי הינו עובד הבנק במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים שהיו כפופים למבקר הפנימי במהלך שנת 2007, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

בישראל	מחוץ לישראל
עובדים שעסקו	עובדים שעסקו
בביקורת פנימית	בביקורת פנימית
39.25 (1)	6
	1.5 (2)

- (1) כולל שני עובדי ביקורת, וכן סיוע גורם חיצוני בהיקף רבע משרה בבנק אדנים. בנוסף, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי-טפחות, מיקור חוץ בהיקף של משרה וחצי עד פברואר 2007, וארבע וחצי משרות בהמשך השנה.
- (2) כולל העסקת גורמים חיצוניים במזרחי שוויץ ובסניף לוס אנג'לס.

בדוח ביקורת של בנק ישראל מדצמבר 2005 צוין, כי בעקבות השינויים במיפוי ובהערכת הסיכונים, והשלכות הנגזרות מדרישות כגון באזל II ויישום דרישות Sarbanes Oxley Act באשר לאופייה ולהיקפה של עבודת הביקורת, יש להגדיל את תשומות כוח האדם הכפוף למבקר, וכן לרענן את כוח האדם מבחינת שיעור העובדים שהם בעלי תארים רלוונטיים, ותק של העובדים בביקורת וחיזוק ההדרכה לעובדים. ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק דנה בדוח הביקורת של בנק ישראל האמור במספר ישיבות, והחליטה בישיבתה מיום 12 בפברואר 2007 לאשר את תוכנית הביקורת לשנת 2007 שהוגשה על ידי המבקר הפנימי הראשי. כמו כן הוחלט, כי תוספת כוח האדם שנדרשה לצורך ביצוע התוכנית לשנת 2007 וטיפול כוח האדם, תבוצע בדרך של מיקור חוץ (תוספת של 4.5 משרות), בהתאם למשימות הדרושות לביצוע תוכנית הביקורת, ולא באמצעות תוספת תקני כוח אדם קבועים. בחודש אוקטובר 2007 החליטה ועדת הביקורת על המרת שני תקנים מאלה, שאושרו כמיקור חוץ בפברואר 2007, לשני תקני כח אדם פנימיים קבועים. הביקורת הפנימית פועלת ליישום החלטות הוועדה.

עריכת הביקורת

המבקר הפנימי עורך את הביקורת על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב 1992, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

גישה למידע

המבקר הפנימי קיבל גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידו, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנה למבקרים גישה מלאה כאמור.

הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקר

המבקר מעביר כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת לרבעון מגיש המבקר במסגרת דיווח לחברי ועדת ביקורת, את התמציות של כל הדוחות שהופצו במהלך הרבעון. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, על פי בקשת המנהל הכללי או המבקר הראשי, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי או בהנהלת הבנק. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימי, ותוך יידוע יושב ראש הדירקטוריון, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

בהתאם לסעיף 6 (ב) (2) לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג – 1992, הופצה ביום 5 ביולי 2007 רשימה חצי שנתית, במסגרת דיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2007. הדיווח הוצג בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 9 ביולי 2007. דוח סיכום שנתי של עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2007 נמסר ביום 13 בפברואר 2008 לחברי ועדת הביקורת. הדוח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 18 בפברואר 2008. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות חודשיות של ועדת ביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימי

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימי, יש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימי

לפרטי התגמול והתשלומים למבקר הפנימי ראה בפרק שכר נושאי משרה בכירה.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימי כדי להשפיע על שיקול דעתו של המבקר בקשר עם עבודתו.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות. להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים, למעט בהלוואות לדירור, מבוצעת הן על פי בחינה ספציפית של איכות האשראי, תוך התייחסות למכלול הגורמים המשפיעים עליו, והן באמצעות מנגנון אוטומטי הסורק את תיק האשראי של הבנק ומצביע על אשראים בעייתיים בהתאם לפרמטרים שנקבעו, לצורך בדיקה פרטנית. סיווג החובות הבעייתיים וקביעת ההפרשות נעשים על פי מדרג סמכויות של בעלי תפקידים שונים בקבוצה, בהתאם לקריטריונים הבאים: הסיכון המתייחס לתיק האשראי, ההיקף והטיב של המידע המצוי בידי ההנהלה באשר לחיוב, פעילותו העסקית, עמידתו בהתחייבויותיו וערך הביטחונות שהועמדו על ידו. ההפסדים בפועל יכולים להתברר כשונים מההפרשות הספציפיות שנעשו.

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". בהתאם לחוזר, הבנק יישם החל מיום 1 בינואר 2010 הוראות חדשות בנושא חובות פגומים. יישום ההוראה יגרום לשינוי באומדן וברישום ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים. לפרטים נוספים בדבר ההוראות החדשות ראה באור 1 כ"ד. לדוחות הכספיים.

ההפרשות לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור, הנערכות בגין הלוואות לדירור, מחושבות בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, לפיהן נקבעו מקדמי הפרשה לפי עומק הפיגור בהחזר ההלוואה. עומק הפיגור בהחזר ההלוואה הוא נתון אובייקטיבי, אולם מקדמי ההפרשה הינם קביעה, כאמור, של המפקח על הבנקים. שינוי במקדמים או ייחוסם לעומקי פיגור אחרים, עשויים לגרום לשינוי בגובה ההפרשה לחובות מסופקים. כמו כן, ההפסדים בפועל יכולים להתברר כשונים מההפרשות שנעשו על פי נוסחת עומק הפיגור.

ביום 1 בינואר 2006 פרסם בנק ישראל חוזר לעניין אופן חישוב ההפרשה לפי עומק הפיגור. לפרטים בדבר ההנחיות שנכללו בחוזר ראה באור 1 ט"ז. 3) לדוחות הכספיים. ההשפעה המצטברת של יישום החוזר הייתה תוספת של הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור בסכום של כ-54 מיליוני שקלים חדשים.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת בהתאם לנוסחה שקבע המפקח על הבנקים, ועל פי הסיווגים של החובות הבעייתיים הנקבעים על פי שיקול דעת של בעלי התפקידים השונים, בהתאם לנהלים שנקבעו בנושא ועל פי כללים נוספים שהוגדרו בהוראות נוהל בנקאי תקין. שינוי בשיטת סיווג החובות ושינוי במקדמים עשויים לגרום לשינוי בגובה ההפרשה הנדרשת. יש לציין שההפרשה הנוספת אינה מוכרת לצרכי מס, והשפעתה על הרווח הנקי היא במלוא סכום ההפרשה.

לפרטים בדבר יתרת ההפרשה לחובות מסופקים והתנועה במהלך שנת 2007 ראה באור 4. ג לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים מטופלים ומוצגים על פי התקנים האמריקאיים FAS 133, FAS 149 ו-FAS 155. על פי ההוראות, כל הנגזרים מוצגים במאזן על פי השווי ההוגן. השווי ההוגן של הנגזרים נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או על פי מודלים כלכליים מקובלים, הכוללים הנחות ומשתנים, הנבחרים באופן שוטף לצורך התאמתם לתנאי השוק השוטפים. שינוי בהנחות ובמשתנים הכלכליים יביא לשינוי בשווי ההוגן של הנגזרים.

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שווי ההוגן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. שוויים ההוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק.

התחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על שיעורי היוון שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים שיעור ההיוון בחישוב האקטוארי לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה הינו 4%. בגין עליה/ירידה של 0.25% בשיעור ההיוון, תקטן/תגדל ההתחייבות האקטוארית בכ-4 מיליוני שקלים חדשים.

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תוכנית אופציות למנהלי הבנק, שערכה נאמד לפי מודל בלק ושוולס בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית

התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה. ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני התקופה שהנהלת הבנק הניחה כי בה יחולקו האופציות. לפרטים, ראה גם באור 1 י"ג.

הפרשות בגין תביעות משפטיות נקבעות על פי הערכת ההנהלה, ומבוססות על חוות דעת משפטיות. בין יתר התביעות המשפטיות קיימות גם בקשות לתביעות ייצוגיות. ההפרשה נערכת בגין תביעות שלדעת ההנהלה צפוי הפסד בגין, והיא מבוססת על הערכת ההפסד בהתאם למידע שבידי הנהלות חברות הקבוצה. בגין תביעות שסביר שלא ייגרם הפסד בגין, או שהסיכוי להפסד בגין קלוש, לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים. ייתכן שתוצאות התביעות בפועל, תהיינה שונות מהערכות ההנהלה כאמור לעיל, שעל פיהן נערכה הפרשה להפסד בספרים, וההשפעה על הדוחות הכספיים עלולה להיות מהותית.

הפרשה לירידת ערך נכסים נערכת בהתאם לתקן חשבונאות מספר 15 "ירידת ערך נכסים". הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

במאזן הבנק ליום 31 בדצמבר 2007 נכללת הפרשה לירידת ערך בסכום של כ-3 מיליוני שקלים חדשים. בשנת 2006 מכר הבנק חמישה נכסים שעלותם בספרים כללה הפרשה לירידת ערך, בהתאם לשמאות שנתקבלה, בסכום של כ-19 מיליוני שקלים חדשים. בשנת 2007 הבנק רשם רווח בלתי רגיל לאחר מס של כ-7 מיליוני שקלים חדשים.

מיסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין סכומי הכנסות והוצאות הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. במקרים בהם מועד ההכרה בהכנסה או בהוצאה לצורכי מס מאוחר ממועד רישום ההכנסה או ההוצאה בספרים, מחושבות יתרות המיסים הנדחים לפי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר תוכר ההכנסה או ההוצאה לצרכי מס, כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים.

מיסים נדחים לקבל נרשמים בגין הפרשים זמניים שצפוי שיווצר לגביהם חסכון במס במועד ההיפוך. בהתאם לפירוט בבאור 28 לדוחות הכספיים, כולל מאזן הבנק מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-233 מיליוני שקלים חדשים. עליה של כ-1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-6 מיליוני שקלים חדשים.

אומדנים קריטיים

בדוחות הכספיים לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בשוויין של מספר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-35 מיליוני דולר (כ-157 מיליוני שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, הונח כי

ציטוטים שהתקבלו ממנפיק הניירות משקפים, למועד הדוחות הכספיים, את שוויון של ההשקעות, וכי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה ולאור הזמן הממושך בו לא חלה עליה בשווי המצוטט. שווי השקעות אלו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 עומד על כ- 5 מיליון דולר (כ-22 מיליון שקלים חדשים). שווי ההשקעות בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי לנוע בין רישום הוצאה נוספת בסך כ-5 מיליון דולר (כ-22 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי שווי ההשקעות ימשיך לקטון, לבין רישום הכנסה בסך כ-30 מיליון דולר (כ-114 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, בהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, מאשרים כל חברי ההנהלה, בחתימתם, על כך שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, על כך שנקבעו על ידם בקורות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל ליקוי משמעותי או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי וחברי הנהלה נוספים. הנושאים מוצגים בפני ועדת הגילוי כוללים גם את התייחסותו המקצועית של רואה החשבון המבקר. נושאים עקרוניים אלו כוללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים.

ועדת הגילוי ממליצה בפני ועדת המאזן הדירקטוריונית על אופן יישום מדיניות הגילוי. ועדת המאזן הדירקטוריונית מקיימת דיון בנושאים החייבים בגילוי ובנושאים שהועלו על ידי ועדת הגילוי, וקובעת את הגילוי הנדרש בדוחות לציבור לגבי נושאים חייבים בגילוי. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק Sarbans-Oxley האמריקאי, מובא בפני ועדת המאזן דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. כל הנושאים האמורים מוצגים גם בפני ועדת הביקורת הדירקטוריונית, ודיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון. לאחר הדיון בוועדת המאזן הדירקטוריונית ובהתאם להמלצותיה, מאשרים הדוחות הכספיים בדירקטוריון הבנק.

דוח רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים כדלהלן:
ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, לרבות בנושא ביטוח, באור
19 ד. 13) א-ג) לדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוטאות על סעיף 302 של Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי החל מדוחות הביניים ליום 30 ביוני 2005, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי). הוראה זו של המפקח על הבנקים הינה במסגרת מדיניות כוללת שמתוכננת ליישום בשנים הבאות, בדבר אימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, הכוללות בין היתר הצהרה של המנהל הכללי והחשבונאי הראשי בדבר "אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", אשר תצורף בעתיד לדוחות הכספיים.

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. הצהרה על הגילוי אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים של "אפקטיביות הבקרה הפנימית של הדיווח הכספי", כאמור.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2007 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי הנהלת הבנק, תוארם ותפקידם:

מנהל כללי	אליעזר יונס	
מנהל מערך חשבונאות ודיווח כספי וחשבונאי ראשי	סגן מנהל כללי	מנחם אביב (1)
מנהל החטיבה הקמעונאית	סגן מנהל כללי	ישראל אנגל
מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכוני אשראי	סגן מנהל כללי	שמעון גל (2)
מנהלת מערך שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	סגן מנהל כללי	נעמה גת
מנהל החטיבה הפיננסית - CFO ומנהל סיכוני השוק	סגן מנהל כללי	אלדד פרשר
מנהל החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ ומנהל טכנולוגית מידע	סגן מנהל כללי	סמי קינן (3)
מנהלת מערך משאבי אנוש ומינהל	סגן מנהל כללי	ריטה רובינשטיין

מבקר פנימי ראשי	חיים גיט
יועץ משפטי ראשי ומנהל הסיכונים המשפטיים	ד"ר שמעון וייס
מזכיר הבנק	מאיה פלר
דובר הבנק	בני שוקרון

- (1) ביום 31 במאי 2007 מונה מר מנחם אביב כחבר הנהלת הבנק.
- (2) ביום 1 בינואר 2008 מונה מר שמעון גל לתפקיד מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכוני אשראי במקומו של מר שאול גלברד שפרש מהנהלת הבנק.
- (3) ביום 31 באוקטובר 2007 מונה מר סמי קינן לתפקיד מנהל החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ במקומו של מר יוסף ניצני שפרש מהנהלת הבנק ביום 13 באוקטובר 2007.

נושאי משרה בכירה

להלן פרטים לגבי נושאי משרה בכירה שאינם דירקטורים של הבנק:

אליעזר יונס

תאריך תחילת כהונה	1.4.2004
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל כללי
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וסוציולוגיה – האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A.) במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	יעוץ פרטי, מנכ"ל בנק הפועלים

מנחם אביב

תאריך תחילת כהונה	13.4.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	חשבונאי ראשי, מנהל מערך חשבונאות ודיווח כספי
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (MBA) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל אגף חשבונאות ודוחות כספיים - בנק מזרחי טפחות בע"מ

ישראל אנגל

תאריך תחילת כהונה	1.1.2005
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הקמעונאית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	משנה למנכ"ל בנק טפחות ומנהל החטיבה הפיננסית, מנכ"ל בנק טפחות ומנהל החטיבה הפיננסית

נושאי משרה בכירה - המשך

חיים גיט

תאריך תחילת כהונה	פברואר 1999
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מבקר פנימי ראשי; מנהל מערך הביקורת הפנימית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות - אוניברסיטת תל-אביב, תעודה בראיית חשבון - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מבקר פנימי ראשי בבנק מזרחי טפחות בע"מ

שמעון גל

תאריך תחילת כהונה	2.5.2004 (1)
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכונים אשראי
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לחשבות תכנון ותפעול בבנק מזרחי טפחות, סמנכ"ל חטיבת הכספים בבנק אינווסטק

נעמה גת

תאריך תחילת כהונה	10.10.2004
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת מערך שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בפסיכולוגיה וספרות אנגלית - אוניברסיטת חיפה, תואר שני בפרסום ושיווק - אוניברסיטת Marquette Milwaukee USA
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת יחידה עסקית בחברת שטראוס-עלית

(1) ביום 1 בינואר 2008 מונה מר שמעון גל למנהל החטיבה לבנקאות עסקית, ופרש מניהול החטיבה לחשבות, תכנון ותפעול.

נושאי משרה בכירה - המשך

שמעון וייס

תאריך תחילת כהונה	2.10.1999
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	יועץ משפטי ראשי; מנהל הסיכונים המשפטיים
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	LL.B - האוניברסיטה העברית בירושלים. LL.M - האוניברסיטה העברית בירושלים, Dr.ju. - האוניברסיטה העברית בירושלים MBA - אוניברסיטת תל אביב
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	יועץ משפטי ראשי, בנק מזרחי טפחות בע"מ

דב פוגל

תאריך תחילת כהונה	1997
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר שני (MBA) במנהל עסקים, התמחות בניהול אסטרטגי - האוניברסיטה העברית בירושלים
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות בבנק

מאיה פלר

תאריך תחילת כהונה	20.4.1997
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מזכיר הבנק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A.) מדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מזכיר הבנק

נושאי משרה בכירה - המשך

אלדד פרשר

תאריך תחילת כהונה	3.11.2004
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הפיננסית – CFO ומנהל סיכוני השוק
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מישנה לחשב הכללי באוצר, סגן בכיר לחשב הכללי באוצר

סמי קינן

תאריך תחילת כהונה	1.11.2007
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ ומנהל טכנולוגיית מידע
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול – הטכניון, לימודי חובה בתואר ראשון במחשבים – בר אילן
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנכ"ל מחיש שירותי מחשב בע"מ, מנהל IT בפרטנר

ריטה רובינשטיין

תאריך תחילת כהונה	1.1.2007
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת מערך משאבי אנוש ומינהל
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח – האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח – אוניברסיטת בר אילן
נסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	סמנכ"ל בכיר למשאבי אנוש בחברת Paradigm

באלפי שקלים חדשים

שנת 2006										
60	261	4	-	118	2,452	5	307	-	2,140	פרי יעקב
60	49	-	-	-	10,282	39	751	(4) 4,800	4,692	יונס אליעזר
55	22	4	6.3	543	1,800	8	230	(5) 257	1,305	גלברד שאול
39	41	-	-	-	1,795	14	202	(5) 257	1,322	פרשר אלדד
60	-	2	6.8	809	1,780	11	247	(5) 257	1,265	ניצני יוסף
42	25	3	6.3	303	6,492	-	5,585	(5) 134	773	מסנברג שמואל (9)

- בבדיעת השכר והמענקים, התבסס הדירקטוריון בין היתר, על הרווחיות, על התשואה על ההון, ועל תרומתם של חברי ההנהלה לפעילות הבנק ורווחיותו.

שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)

באלפי שקלים חדשים

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
עבור פעילות הביקורת: (4)				
4,255	4,121	4,391	4,177	רואי החשבון המבקרים (5)
535	-	1,659	1,222	רואי החשבון המבקרים האחרים
4,790	4,121	6,050	5,400	סך הכל
עבור שירותים נוספים:				
עבור שירותים הקשורים לביקורת (6):				
15	42	15	43	רואי החשבון המבקרים
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
עבור שירותי מס: (7)				
167	212	167	213	רואי החשבון המבקרים (5)
-	-	30	37	רואי החשבון המבקרים האחרים
עבור שירותים אחרים:				
477	1,466	477	1,477	רואי החשבון המבקרים (5)(8)
-	-	90	126	רואי החשבון המבקרים האחרים
659	1,720	779	1,896	סך הכל
5,449	5,841	6,829	7,296	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- (5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חו"ל.
- (6) כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות וטפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואה החשבון, וכן עבודות מיוחדות שאינן במסגרת פעילות הביקורת השוטפת.
- (7) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (8) כולל תשלומי ייעוץ ושרותים שונים.

הדירקטוריון

להלן שמות חברי הדירקטוריון של הבנק, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים אחרים:

יעקב פרי

חברות בועדות הדירקטוריון	הנהלה, אשראי, תגמול
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	יו"ר דירקטוריון בנק מזרחי טפחות
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	24.2.2003
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר (B.A.) בלימודי מזרחנות והיסטוריה של עם ישראל - אוניברסיטת תל-אביב, קורס מתקדם בניהול תקציב, שיווק וכלכלה - בית ספר לעסקים - אוניברסיטת הרוורד
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	יו"ר חב' "מגל" בע"מ, דירקטור בחב' "יפטל" החזקות בע"מ (חברה פרטית), יו"ר PINPOINT ADVANCE CORP, דירקטור בחב' פיטק טכנולוגיות בע"מ, יו"ר בי קונטקט בע"מ, יו"ר MID בע"מ
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	נשיא ומנכ"ל סלקום לישראל בע"מ, יו"ר דירקטוריון ליפמן הנדסה אלקטרונית בע"מ, יו"ר ALLO TELECOM, יו"ר PINPOINT ADVANCE CORP, דירקטור בחב' אמד בע"מ.
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא
	לא

צבי אפרת

חברות בועדות הדירקטוריון	אשראי, תגמול
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	24.1.1995
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	שותף בכיר במשרד עורכי דין - י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא
	לא

הדירקטוריון - המשך

יוסף בהט

חברות בועדות הדירקטוריון	ביקורת, אשראי, מאזן, הנהלה, תגמול
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	14.12.2003
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	אקדמאית, בוגר (BS.C.) בכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

רון גזית

חברות בועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	14.12.2003
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון - המשך

משה (מוזי) ורטהיים

חברות בועדות הדירקטוריון	הנהלה, תגמול
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	דירקטור ב- MWZ (HOLDING) LTD, שותף מנהל ב- F&W (שותפות רשומה), יו"ר החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	24.1.1995
עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות	אקדמאית, מוסמך במשפטים ועורך דין, בעל תעודה במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	כן
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

אבי זיגלמן

חברות בועדות הדירקטוריון	ביקורת, מאזן
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	19.9.2007
עיסוק נוכחי	בוגר (B.A.) חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, מוסמך (M.A.) כלכלת עסקים (עם התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	דירקטור: פלסטרו מערכות השקיה בע"מ (דח"צ), תפרון בע"מ, ברם תעשיות בע"מ, גינדי השקעות 1 בע"מ, מילומור סחר ותקשורת בע"מ (דח"צ), פנגאיה נדלן בע"מ, קינג בע"מ (דח"צ), שמחה אוריאלי ובניו חברה להנדסה ולקבלנות בע"מ, אילקס מדיקל בע"מ (דח"צ), פוקס ויזל בע"מ, עורב טכנולוגיות 1977 בע"מ (דח"צ), פי.אם.אס גרופ בע"מ, סיאלו טכנולוגיה ישראל בע"מ (דח"צ), כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ (דח"צ), ארפל מערכות אלומיניום בע"מ
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	כן
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

הדירקטוריון - המשך

דב מישור

חברות בועדות הדירקטוריון	ביקורת, אשראי, מאזן
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	29.1.2007
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר (B.A.) כלכלה ומדעי המדינה, מוסמך (M.A.) בכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים יועץ כלכלי, דירקטור בחב' גיא יזום בע"מ, מרצה במחלקה לכלכלה באוניברסיטת בן גוריון
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	חבר דירקטוריון בנק לאומי, דירקטור בעשות אשקלון תעשיות בע"מ, דירקטור בגיא יזום, נשיא לשכת המסחר ישראל – אסיה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

אברהם נתן

חברות בועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת, הנהלה, מאזן, תגמול
דירקטור חיצוני	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	31.7.2003
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר (B.A.) בכלכלה, ומוסמך (M.A.) במדעי המדינה - מינהל ציבורי - אוניברסיטת בר אילן
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	דירקטור בחב' קמור בע"מ, חבר הנהלה במכבי ישראל, חבר ועדת ביקורת בהתאחדות לכדורגל
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

הדירקטוריון - המשך

יהודה (יולי) עופר

חברות בועדות הדירקטוריון	הנהלה
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	יו"ר אחים עופר נכסים (1957) בע"מ
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	15.9.97
השכלה	תיכונת
עיסוק נוכחי	מנהל עסקים וחברות,
עיסוק קודם	דירקטור: אחים עופר נכסים (1957) בע"מ, מליסרון בע"מ, חוף אלמוג אילת בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר קיט ונופש בע"מ, אחים עופר השקעות בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, א.כ.א. לפיתוח בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, אחים עופר (אילת) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, אחים עופר (רעננה) בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, חוף אלמוג חיפה (1996) בע"מ, יולדן השקעות בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ, מבני עופרים בע"מ, מליסה בע"מ, מליסרון אחזקות בע"מ, מליפר חברה למסחר 93 בע"מ, מליפר קניונים בע"מ, נאות חוף אלמוג (1990) בע"מ, סם שכטר (מסחר) בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, עופר נכסי רעננה בע"מ, עופר נכסי תעשייה (נצרת) בע"מ, עופר מרכזי מסחר (ניהול מעוף) בע"מ, קניון רננים (ניהול) בע"מ, חוטי חשמל (נכסים) בע"מ, סחף (ציוד מכני הנדסי) בע"מ, סחף עבודות קבלנות (1975) בע"מ, מרינה אשקלון (ניהול 1992) בע"מ, ס.א.י. החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, קריון מרכז קניות בע"מ, נכסי מי-דל בע"מ, Mistletoe Holding B.V., חוצות המפרץ – חברת ניהול בע"מ
עיסוק קודם	מנהל עסקים וחברות
(במהלך 5 שנים אחרונות)	
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	אביה של גב' ליאורה עופר
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

ליאורה עופר

חברות בועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	23.1.06
השכלה	תיכונת – בית הספר הריאלי העברי בחיפה
עיסוק נוכחי	דירקטורית: מליסרון בע"מ, אורו השקעות בע"מ, אורו השקעות חוץ (1999), הלידור יזמים בע"מ
עיסוק קודם	מנכ"לית חברת חוף אלמוג (אילת) בע"מ
(במהלך 5 שנים אחרונות)	ביתו של מר יולי עופר
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון - המשך

יוסי רוזן

חברות בועדות הדירקטוריון	הנהלה, תגמול
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	27.6.2005
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר (B.A.) כלכלה ומדעי המדינה ותעודה (M.B.A.) במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים יו"ר בתי זיקוק לנפט, יו"ר רשת נגה בע"מ (זכיינית ערוץ 2 - רשת), יו"ר רוז מילניום השקעות בע"מ, מנכ"ל עופר הולדינגס גרופ בע"מ. דירקטור: כימיקלים לישראל בע"מ, צים שירותי ספנות משולבים בע"מ, כרמל אולפנים מנכ"ל החברה לישראל בע"מ דירקטור: מגנזיום ים המלח, טאואר סמיקונדקטור בע"מ, קול 1 השקעות בתקשורת (ח.ל.) בע"מ, חב' תרכובות ברום בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, יו"ר כימיקלים לישראל (עד 31.12.07)
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

אברהם (בייגה) שוחט

חברות בועדות הדירקטוריון	ביקורת, אשראי, מאזן, תגמול
דירקטור חיצוני	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת/קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	23.1.2006
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר הנדסה אזרחית (BS.C.) בטכניון בחיפה דירקטור: כי"ל כימיקלים לישראל, כי"ל דשנים, ALON U.S.A, ENERGY INC, קלי שוקי הון בע"מ, ביטוח ישיר והשקעות פיננסיות בע"מ, יו"ר ועדת השקעות – קרן תשתיות לישראל אי.די.אי טכנולוגיות בע"מ חבר כנסת
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון - המשך

במהלך שנת 2007 קיים דירקטוריון הבנק 29 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-61 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

הוועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ועדת ביקורת, ועדת מאזן, ועדת הנהלה, ועדת אשראי וועדת תגמול.

להלן השינויים בהרכב הדירקטוריון במהלך שנת 2007 ועד ליום פרסום הדוח:

- ביום 29 בינואר 2007 מונה מר דב מישור כדירקטור בבנק.
- ביום 15 במאי 2007 פרש מר יעקב שטיינמץ מכהונתו בדירקטוריון, בשל חשש לניגוד עניינים בין תפקידו כדירקטור חיצוני לבין חברותו בפירמת רואי חשבון אשר סיפקה לבנק שירותים בהיקף זניח.
- ביום 19 בספטמבר 2007 מונה מר אבי זיגלמן לדירקטור בבנק.

ביום 21 במאי 2007 פרש מר צבי אפרת מחברותו בוועדת הביקורת, לאחר ששקל את המשך חברותו בוועדה וסבר כי לעת הזאת, בשים לב לשירותים המקצועיים המוענקים על ידי משרד עורכי הדין בו הוא שותף, להסרת ספק ולמען הניראות (ולא מכל סיבה אחרת), עדיף כי יחדל לכהן כחבר בוועדת הביקורת.

דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בכל אחת מהוועדות, ועדת הביקורת וועדת המאזן, יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

נכון למועד פרסום דוחות אלו מכהנים בדירקטוריון 6 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה (מוזי) ורטהיים, אבי זיגלמן, דב מישור, אברהם נתן, יוסי רוזן ואברהם (בייגה) שוחט. בכל אחת מהוועדות, ועדת הביקורת וועדת המאזן, מכהנים 4 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

להלן העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק, ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

משה (מוזי) ורטהיים

עורך דין, מוסמך במשפטים, בעל תעודה במינהל עסקים במגמת חשבונאות, משמש כמנהל עסקים ויושב ראש הדירקטוריון בחברה המרכזית לייצור משקאות קלים, דירקטור באלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, בחברות בקבוצת קשת בע"מ ובחברות נוספות.

הדירקטוריון - המשך

אבי זיגלמן

בעל תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה ותואר שני בכלכלת עסקים עם התמחות במימון. בעל רשיון רואה חשבון. עוסק בייעוץ פיננסי ומשמש דירקטור בחברות שונות. היה שותף בכיר, ראש המחלקה המקצועית, במשרד רואי החשבון סומך-חייקין - KPMG.

דב מישור

מוסמך בכלכלה, מרצה במחלקה לכלכלה באוניברסיטת בן גוריון, חבר דירקטוריון גיא ייזום בע"מ, שימש בעבר כדירקטור בבנק לאומי, עשות אשקלון וכנשיא לשכת המסחר ישראל-אסיה.

אברהם נתן

בוגר כלכלה ומנהל עסקים, משמש כיושב ראש הדירקטוריון בחברה הממשלתית למדליות ולמטבעות. שימש בעבר כיושב ראש המועצה והוועד של רשות השידור, כדירקטור בחברת תמ"מ אמיר, כיו"ר עשות אשקלון בע"מ, כנציב שירות המדינה וכדירקטור בבנק יהב.

יוסי רוזן

בעל השכלה אקדמאית - כלכלה ומינהל עסקים, יו"ר בתי זיקוק לנפט, לשעבר מנכ"ל החברה לישראל בע"מ, משמש בתפקיד יושב ראש דירקטוריון ודירקטור במספר חברות, שימש בעבר כמנהל כללי של החברה לישראל (ראה לעיל).

אברהם (בייגה) שוחט

לשעבר שר האוצר, חבר כנסת, יושב ראש ועדת הכלכלה, יושב ראש ועדת הכספים, שר התשתיות הלאומיות - במסגרת תפקידים אלו רכש מיומנויות והבנה בנושאים עסקיים ובדוחות כספיים.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

אליעזר יונס

מנהל כללי

יעקב פרי

יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 24 במרץ 2008

י"ז באדר ב' התשס"ח

סקירת ההנהלה על מצבה העיסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה

תוכן העניינים

176	תוספת א'..... מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי.....
177	תוספת ב'..... דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי.....
179	תוספת ג'..... שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד.....
182	תוספת ד'..... חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד.....
184	תוספת ה'..... סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד.....
186	תוספת ו'..... מיון יתרות אשראי למדינות מתפתחות - מאוחד.....
187	תוספת ז'..... מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני.....
189	תוספת ח'..... דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני.....

סקירת ההנהלה - תוספת א'
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי לסוף השנים 2007 - 2003
(במיליוני שקלים חדשים)

2003	2004	2005	2006	2007	
סכומים					
מותרים (2)		סכומים מדווחים (1)			
					נכסים
12,725	10,537	12,252	10,797	10,701	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,976	5,754	6,570	5,979	6,145	ניירות ערך
					ניירות ערך שנשאלו או נרכשו
-	-	-	-	5	במסגרת הסכמי מכר חוזר (3)
(4) 60,571	(4) 64,445	(4) 65,608	70,109	74,320	אשראי לציבור
111	95	92	4	3	אשראי לממשלה
166	120	87	42	17	השקעות בחברות מוחזקות
1,107	1,150	1,221	1,293	1,246	בנינים וציוד
1,399	1,881	1,409	2,487	2,880	נכסים אחרים
80,055	83,982	87,239	90,711	95,317	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
66,221	69,769	71,346	73,234	75,290	פיקדונות הציבור
3,227	2,900	3,132	3,073	3,752	פיקדונות מבנקים
1,261	998	728	560	282	פיקדונות הממשלה
2,706	3,065	4,305	5,067	6,189	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(4) 2,482	(4) 3,111	(4) 3,046	3,710	4,247	התחייבויות אחרות
75,897	79,843	82,557	85,644	89,760	סך כל ההתחייבויות
283	6	6	6	-	זכויות בעלי מניות חיצוניים
3,875	4,133	4,676	5,061	5,557	הון עצמי
80,055	83,982	87,239	90,711	95,317	סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) ראה באור 1 ב' לדוחות הכספיים.
(2) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 2003.
(3) ראה באור 1 ז' 1' לדוחות הכספיים.
(4) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ב'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
לשנים שנסתיימו ב-31 בדצמבר 2003 - 2007
(במיליוני שקלים חדשים)

2003	2004	2005	2006	2007	
סכומים מדווחים (1)					
1,439	1,652	1,904	1,987	2,026	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
300	359	292	305	228	הפרשה לחובות מסופקים
1,139	1,293	1,612	1,682	1,798	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות					
852	874	924	991	1,034	עמלות תפעוליות
(13)	3	3	50	65	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
116	159	187	174	91	הכנסות אחרות
955	1,036	1,114	1,215	1,190	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
882	1,089	1,154	1,395	1,169	משכורות והוצאות נלוות
299	302	349	385	421	אחזקה ופחת בנינים וציוד
236	288	336	337	348	הוצאות אחרות
1,417	1,679	1,839	2,117	1,938	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
677	650	887	780	1,050	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים בסכומים מדווחים
37	-	-	-	-	שחיקות והתאמות
714	650	887	780	1,050	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
342	255	371	349	368	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
372	395	516	431	682	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות					
9	13	(3)	(4)	(1)	כלולות, לאחר השפעת מס
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות					
(27)	(19)	-	-	-	לאחר מיסים של חברות מאוחדות
354	389	513	427	681	רווח נקי, מפעולות רגילות
(14)	(3)	(2)	216	227	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
השפעה מצטברת לתחילת השנה עקב שינוי שיטה					
(5)	-	(4)	-	-	חשבונאית בניכוי מיסים מתייחסים
335	386	507	643	908	רווח נקי

(1) למעט נתוני 2003 לאחר הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים – ראה באור 1 ב' לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ב'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
לשנים שנסתיימו ב-31 בדצמבר 2003 - 2007

2003	2004	2005	2006	2007	
סכומים					
מותראמים (2)		סכומים מדווחים (1)			
					רווח למניה (3)
					רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
1.62	1.78	2.35	1.95	3.08	רווח למניה מפעולות רגילות
(0.07)	(0.01)	(0.01)	0.99	1.03	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
					השפעה מצטברת לתחילת התקופה עקב שינוי
(0.02)	-	(0.02)	-	-	שיטה חשבונאית בניכוי מסים מתייחסים
1.53	1.77	2.32	2.94	411	סך הכל
					רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
1.62	1.78	2.33	1.91	3.03	רווח למניה מפעולות רגילות
(0.07)	(0.01)	(0.01)	0.97	1.01	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
					השפעה מצטברת לתחילת התקופה עקב שינוי
(0.02)	-	(0.02)	-	-	שיטה חשבונאית בניכוי מסים מתייחסים
1.53	1.77	2.30	2.88	4.04	סך הכל

(1) ראה באור 1 ב' לדוחות הכספיים.

(2) מותראם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 2003.

(3) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו (1) לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (2) (במיליוני שקלים חדשים)

2006				2007			
שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות (הוצאות) ממוצעת (3) מימון		שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות (הוצאות) ממוצעת (3) מימון	
ב-%				ב-%			
מטבע ישראלי לא צמוד							
6.50	1,594	(6)	24,540	5.62	1,638	29,149	נכסים (5)(4)
	1,218		22,955		1,624	32,988	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (7)
6.92	2,812	(6)	47,495	5.25	3,262	62,137	סך הכל נכסים
(4.00)	(1,338)	(6)	33,439	(3.18)	(1,210)	38,062	התחייבויות (5)(4)
	(546)		10,787		(1,060)	22,507	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (7)
(4.26)	(1,884)	(6)	44,226	(3.75)	(2,270)	60,569	סך הכל התחייבויות
1.66	2.50			1.50	2.44		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד							
4.98	1,743		34,985	7.76	2,729	35,172	נכסים (4)
	8		1,585		181	4,778	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (7)
4.79	1,751		36,570	7.28	2,910	39,950	סך הכל נכסים
(4.59)	(1,336)		29,125	(7.41)	(2,070)	27,939	התחייבויות (4)
	(181)		6,363		(511)	10,333	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (7)
(4.27)	(1,517)		35,488	(6.74)	(2,581)	38,272	סך הכל התחייבויות
0.52	0.39			0.54	0.35		פער הריבית
מטבע חוץ (8)							
(0.58)	(153)		26,493	(1.12)	(290)	25,870	נכסים (4)
	47		637		(12)	637	השפעת נגזרים (7)
	(348)		27,549		(1,730)	34,389	נגזרים מגדרים
(0.83)	(454)		54,679	(3.34)	(2,032)	60,896	נגזרים משובצים ו-ALM
1.49	284		19,020	2.77	550	19,882	סך הכל נכסים
	(28)		636		45	625	התחייבויות (4)
	639		34,904		1,452	39,274	השפעת נגזרים (7)
1.64	895		54,560	3.42	2,047	59,781	נגזרים מגדרים
0.81	0.91			0.08	1.65		נגזרים משובצים ו-ALM
							סך הכל התחייבויות
							פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) ראה באור 1 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) לאחר ניכוי היתרה הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (4) למעט מכשירים נגזרים.
- (5) כולל יתרת פעילות בכרטיסי אשראי בסך של כ-954 מיליוני שקלים חדשים במגזר הלא צמוד (31 בדצמבר 2006 - 1,056 מיליוני שקלים חדשים).
- (6) סוג מחדש.
- (7) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול של הנכסים וההתחייבויות בבנק.
- (8) כולל צמודי מטבע חוץ.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו (1) לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (2) (במיליוני שקלים חדשים)

2006				2007			
שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת		הכנסות (הוצאות) ממוצעת (3)		שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת		הכנסות (הוצאות) ממוצעת (3)	
נגזרים	נגזרים ב-%	מימון	יתרה	נגזרים	נגזרים ב-%	מימון	יתרה
סך הכל							
נכסים כספיים שהניבו הכנסות							
	3.70	3,184	(5) 86,018	4.52	4,077	90,191	(4) מימון
		47	637		(12)	637	השפעת נגזרים (6)
		878	52,089		75	72,155	נגזרים מגדרים
							נגזרים משובצים ו-ALM
2.96		4,109	(5) 138,744	2.54	4,140	162,983	סך הכל נכסים
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות							
	(2.93)	(2,390)	(5) 81,584	(3.18)	(2,730)	85,883	(4) מימון
		(28)	636		45	625	השפעת נגזרים (6)
		(88)	52,054		(119)	72,114	נגזרים מגדרים
							נגזרים משובצים ו-ALM
(1.86)		(2,506)	(5) 134,274	(1.77)	(2,804)	158,622	סך הכל התחייבויות
1.10	0.77			0.77	1.34		פער הריבית
		1			345		בגין אופציות
		83			58		בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל
		320			313		אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM
		(20)			(26)		ונגזרים משובצים שהופרדו (6)
							עמלות מעסקי מימון והכנסות
							מימון אחרות (7)
							הוצאות מימון אחרות
		1,987			2,026		רווח מפעולות מימון לפני הפרשה
		(305)			(228)		לחובות מסופקים
							הפרשה לחובות מסופקים (לרבות
							הפרשה כללית ונוספת)
		1,682			1,798		רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה
							לחובות מסופקים
סך הכל							
			(5) 86,018			90,191	נכסים כספיים שהניבו הכנסות
			1,248			1,880	(4) מימון
			613			552	נכסים הנבעים ממכשירים נגזרים (8)
							נכסים כספיים אחרים (4)
			(208)			(183)	הפרשה כללית והפרשה נוספת
			(5) 87,671			92,440	לחובות מסופקים
							סך הכל הנכסים הכספיים
סך הכל							
			(5) 81,584			85,883	התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות
			869			1,135	(4) מימון
			1,606			1,541	התחייבויות הנבעות ממכשירים
			(5) 84,059			88,559	נגזרים (4)
							התחייבויות כספיות אחרות (4)
							סך הכל ההתחייבויות הכספיות
			3,612			3,881	סך הכל עודף נכסים כספיים על
			1,529			1,604	התחייבויות כספיות
			196			154	נכסים לא כספיים
			4,945			5,331	התחייבויות לא כספיות
							סך הכל האמצעים ההוניים

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים)
 - (2) ראה באור 1 ב' לדוחות הכספיים.
 - (3) לאחר ניכוי היתרה הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
 - (4) למעט מכשירים נגזרים.
 - (5) סוג מחדש.
 - (6) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
 - (7) לרבות רווחים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וזמינות למכירה.
 - (8) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו (1) לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

נומינלי במיליוני \$ ארה"ב

2006				2007			
הכנסות		שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות		שיעור הכנסה (הוצאה)	
יתרה	(הוצאות)	ללא השפעת כולל השפעת	יתרה	ללא השפעת כולל השפעת	(הוצאות)	יתרה	(הוצאות)
ממוצעת (2)	מימון	נגזרים	ממוצעת (2)	מימון	נגזרים	ממוצעת (2)	מימון
ב-%				ב-%			
מטבע חוץ (5)							
				5.62	356	6,337	נכסים (3)
				השפעת נגזרים (4)			
				נגזרים מגדרים			
				נגזרים משובצים ו-ALM			
				5.22	776	14,861	סך הכל נכסים
				4.07	(199)	4,892	התחייבויות (3)
				השפעת נגזרים (4)			
				נגזרים מגדרים			
				נגזרים משובצים ו-ALM			
				(4.60)	(676)	14,687	סך הכל התחייבויות
				0.62	1.55		פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) לאחר ניכוי היתרה הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) כולל צמודי מטבע חוץ.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ד' חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מל חודש עד שלושה חודשים שנה	מל שלושה עד שנה	מל שנה עד שלושה שנים	מל חמש עד עשר שנים	מל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי לא צמוד					
27,793	1,759	1,853	570	80	149
32,631	1,696	3,380	1,173	307	48
(4,838)	63	(1,527)	(603)	(227)	101
1,546	(18)	5,832	590	(288)	(28)
167	411	548	161	8	-
(3,125)	456	4,853	148	(507)	73
(3,125)	(2,669)	2,184	2,332	1,825	1,898
מטבע ישראלי צמוד למדד					
221	1,571	7,261	11,513	6,424	7,004
1,263	1,126	4,874	7,457	4,401	7,446
(1,042)	445	2,387	4,056	2,023	(442)
(785)	1,108	(4,813)	(635)	57	(93)
-	-	-	-	-	-
(1,827)	1,553	(2,426)	3,421	2,080	(535)
(1,827)	(274)	(2,700)	721	2,801	2,266
מטבע חוץ (2)					
12,838	7,670	1,943	343	235	861
11,127	6,200	2,181	171	155	697
1,711	1,470	(238)	172	80	164
(1,090)	627	(634)	41	(168)	(1,190)
(232)	(411)	(534)	(104)	(8)	-
389	1,686	(1,406)	109	(96)	(1,026)
389	2,075	669	778	682	(344)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
40,852	11,000	11,057	12,426	6,739	8,014
-	-	-	-	-	-
(4)	-	-	-	-	-
40,852	11,000	11,057	12,426	6,739	8,014
45,021	9,022	10,435	8,801	4,863	8,191
-	-	-	-	-	-
45,021	9,022	10,435	8,801	4,863	8,191
(4,169)	1,978	622	3,625	1,876	(177)
(329)	1,717	385	(4)	(399)	(1,311)
-	-	-	-	-	-
(4,498)	3,695	1,007	3,621	1,477	(1,488)
(4,498)	(803)	204	3,825	5,302	3,814

הערות כלליות:
נתונים מלאים על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים, תחת הנחות של פרענות מוקדמים, כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של הסעיף המאזן. הזרמים העתידיים שהווננו כאמור, כוללים ריבית שתצטבר עד למועד הפרעון, או עד למועד שינוי הריבית, המוקדם שבהם.
(1) בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות יתרות מאזניות.
(2) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ, ושלוחות בחוץ לארץ שהן זרוע ארוכה.
(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
(4) נכסים והתחייבויות הנובעים מהשימוש בכרטיסי אשראי, שהלקוחות כבר התחייבו על פיהם.

2006		2007		סך הכל	ללא תקופת פרעון (1)	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
משך חיים ממוצע שנים	שיעור תשואה פנימי ב-%	משך חיים ממוצע שנים	שיעור תשואה פנימי ב-%				
0.10	6.02%	0.12	6.03%	32,721	517	-	-
0.11	4.29%	0.16	3.89%	39,272	36	-	1
-0.01	1.73%	-0.04	2.14%	(6,551)	481	-	(1)
				7,634	-	-	-
				1,295	-	-	-
				2,378	481	-	(1)
				2,378	2,378	1,897	1,897
3.45	5.38%	3.44	5.16%	35,721	81	3	1,643
3.76	5.06%	3.87	4.80%	28,643	412	59	1,605
-0.31	0.32%	-0.43	0.36%	7,078	(331)	(56)	38
				(5,220)	-	-	(59)
				-	-	-	-
				1,858	(331)	(56)	(21)
				1,858	1,858	2,189	2,245
0.43	5.11%	0.41	5.18%	24,040	114	-	36
0.19	4.82%	0.30	4.74%	20,544	-	-	13
0.24	0.29%	0.11	0.44%	3,496	114	-	23
				(2,414)	-	-	-
				(1,289)	-	-	-
				(207)	114	-	23
				(207)	(207)	(321)	(321)
1.52		1.48		94,163	2,393	3	1,679
				1,154	-	-	-
				95,317	2,393	3	1,679
1.35		1.39		88,606	595	59	1,619
				1,154	-	-	-
				89,760	595	59	1,619
0.17		0.09		5,557	1,798	(56)	60
				-	-	-	(59)
				-	-	-	-
				5,557	1,798	(56)	1
				5,557	5,557	3,759	3,815

סקירת ההנהלה - תוספת ה' סיכון אשראי לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית חובות לחובות מסופקים	יתרת בעייתיים (3)
מאזני (1)	חוץ מאזני (2)	כולל לציבור		
715	154	869	1	53
4,645	2,298	6,943	34	206
6,609	7,653	14,262	67	1,568
364	292	656	-	-
4,437	1,432	5,869	37	204
221	47	268	3	32
583	152	735	2	12
490	313	803	5	164
8,134	2,073	10,207	4	82
1,914	546	2,460	6	82
753	289	1,042	4	134
38,931	2,865	41,796	39	1,309
3,856	4,148	8,004	44	500
71,652	22,262	93,914	246	4,346
3,733	904	4,637	2	-
75,385	23,166	98,551	248	4,346
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
1,306	299	1,605	-	138
185	25	210	-	34

(1) כולל אשראי לציבור והשקעות באגרות חוב של הציבור בסך 127 מיליוני שקלים חדשים ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור בסך 766 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(3) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(5) לרבות תאגידים בשליטתו.

הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - תוספת ה' סיכון אשראי לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2006 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית חובות בעייתיים (4)	יתרת
מאזני (1) (2)	חוץ מאזני (2)	כולל לציבור	לחובות מסופקים	
714	140	854	(3)	45
4,579	1,908	6,487	17	400
6,550	8,585	15,135	62	1,345
258	332	590	1	-
3,582	988	4,570	24	257
312	47	359	5	48
471	199	670	3	19
697	258	955	1	17
8,853	1,852	10,705	7	390
2,032	440	2,472	9	124
797	287	1,084	5	124
36,097	2,198	38,295	157	1,385
3,418	4,816	8,234	37	571
68,360	22,050	90,410	325	4,725
2,824	726	3,550	-	-
71,184	22,776	93,960	325	4,725
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
1,709	351	2,060	-	41
191	21	212	-	41

- (1) כולל אשראי לציבור והשקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 119 מיליוני שקלים חדשים ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור בסך 764 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) סווג מחדש.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (5) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (6) לרבות תאגידים בשליטתו.
- הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - תוספת ו'
מיון יתרות האשראי למדינות מתפתחות ליום 31 בדצמבר - המאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2006			2007			
סיכון אשראי			סיכון אשראי			
סך הכל	חוץ מאזני(2)	אשראי(1)	סך הכל	חוץ מאזני(2)	אשראי(1)	
53	53	-	-	-	-	דרום אמריקה
(3) 56	-	(3) 56	40	-	40	אסיה
(3) 154	42	(3) 112	400	53	347	אירופה
263	95	168	440	53	387	סך כל האשראי למדינות מתפתחות

- (1) לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
 (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (3) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ז' מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
13,595	13,240	12,463	10,701	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,894	7,115	6,763	6,145	ניירות ערך
157	500	13	5	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (1)
71,452	72,285	73,688	74,320	אשראי לציבור
4	4	3	3	אשראי לממשלה
26	17	18	17	השקעות בחברות מוחזקות
1,296	1,219	1,205	1,246	בנינים וציוד
2,323	2,268	2,727	2,880	נכסים אחרים
95,747	96,648	96,880	95,317	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
75,250	76,845	76,074	75,290	פיקדונות הציבור
5,821	4,112	4,357	3,752	פיקדונות מבנקים
549	539	522	282	פיקדונות הממשלה
5,263	6,077	6,357	6,189	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,437	3,628	4,124	4,247	התחייבויות אחרות
90,320	91,201	91,434	89,760	סך כל ההתחייבויות
-	13	12	-	זכויות בעלי מניות חיצוניים
5,427	5,434	5,434	5,557	הון עצמי
95,747	96,648	96,880	95,317	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) ראה באור 1.ז.1 לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ז' מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2006

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
13,010	13,318	12,706	10,797	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,622	5,194	5,759	5,979	ניירות ערך
(1) 66,406	(1) 66,885	(1) 69,428	70,109	אשראי לציבור
91	86	5	4	אשראי לממשלה
88	41	42	42	השקעות בחברות מוחזקות
1,223	1,240	1,252	1,293	בנינים וציוד
1,495	2,007	2,134	2,487	נכסים אחרים
87,935	88,771	91,326	90,711	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
71,501	72,096	72,988	73,234	פיקדונות הציבור
3,418	2,820	4,485	3,073	פיקדונות מבנקים
611	597	586	560	פיקדונות הממשלה
4,595	4,795	4,846	5,067	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(1) 3,068	(1) 3,461	(1) 3,346	3,710	התחייבויות אחרות
83,193	83,769	86,251	85,644	סך כל ההתחייבויות
6	6	6	6	זכויות בעלי מניות חיצוניים
4,736	4,996	5,069	5,061	הון עצמי
87,935	88,771	91,326	90,711	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ח'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2007
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
467	529	523	507	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
50	63	65	50	הפרשה לחובות מסופקים
417	466	458	457	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות				
253	256	260	265	עמלות תפעוליות
38	8	(1)	20	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
37	22	14	18	הכנסות אחרות
328	286	273	303	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות				
293	294	291	291	משכורות והוצאות נלוות
100	106	105	110	אחזקה ופחת בנינים וציוד
74	82	82	110	הוצאות אחרות
467	482	478	511	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
278	270	253	249	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
115	86	72	95	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
163	184	181	154	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	-	(1)	חלק בהפסדים נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
163	184	181	153	רווח נקי, מפעולות רגילות
207	23	3	(6)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
370	207	184	147	רווח נקי

רווח למניה (1)

רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)				
0.74	0.84	0.82	0.69	רווח למניה מפעולות רגילות
0.95	0.10	0.01	(0.03)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
1.69	0.94	0.83	0.66	סך הכל

רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)				
0.73	0.82	0.81	0.68	רווח למניה מפעולות רגילות
0.92	0.10	0.01	(0.03)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
1.65	0.92	0.82	0.65	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ח'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2006
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
404	532	499	552	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
119	61	61	64	הפרשה לחובות מסופקים
285	471	438	488	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות				
247	250	(1) 240	254	עמלות תפעוליות
2	29	1	18	רווחים מהשקעות במניות, נטו
47	46	(1) 37	44	הכנסות אחרות
296	325	278	316	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות				
337	478	270	310	משכורות והוצאות נלוות
88	93	98	106	אחזקה ופחת בנינים וציוד
78	95	72	92	הוצאות אחרות
503	666	440	508	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
78	130	276	296	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
25	53	113	158	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
53	77	163	138	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	(2)	(2)	-	חלק בהפסדים נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
53	75	161	138	רווח נקי, מפעולות רגילות
-	212	1	3	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
53	287	162	141	רווח נקי
רווח למניה (2)				
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)				
0.24	0.34	0.74	0.63	רווח למניה מפעולות רגילות
-	0.97	-	0.01	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.24	1.31	0.74	0.64	סך הכל
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)				
0.24	0.34	0.73	0.62	רווח למניה מפעולות רגילות
-	0.95	-	0.01	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.24	1.29	0.73	0.63	סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הצהרה (Certification)

אני, אליעזר יונס, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (לשעבר: בנק המזרחי המאוחד בע"מ) (להלן: "הבנק") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון רביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

א. יונס
מנהל כללי

24 במרץ 2008
י"ז באדר ב' התשס"ח

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (לשעבר: בנק המזרחי המאוחד בע"מ) (להלן: "הבנק") לשנת 2007 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון רביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מ. אביב
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

24 במרץ 2008
י"ז באדר ב' התשס"ח

דוח הדירקטוריון והנהלה על אחריותם לדוח השנתי

הדוח השנתי, הוכן על-ידי הנהלת הבנק והיא האחראית לנאותותו. דוח זה כולל, דוחות כספיים ערוכים בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים ובהנחיותיו, מידע נוסף הערוך בהתאמה להם וכן מידע אחר.

עריכת דוחות כספיים תקופתיים מחייבת גם עריכת אומדנים לצורך קביעתם של סכומים וסעיפים מסויימים בדוחות. אומדנים אלה נערכו על-ידי הנהלה בהתאם למיטב שיקול דעתה.

כדי להבטיח את נאותות הדיווח הכספי של הבנק, מקיימת הנהלת הבנק מערכת מקיפה של בקרה פנימית שמטרתה להבטיח כי כל העסקאות בבנק נערכות על-פי הרשאות נאותות וכי נכסי הבנק מוגנים, שלמותם מובטחת והרשומות החשבונאיות מהוות בסיס מהימן לעריכת הדוחות הכספיים. מערכת הבקרה הפנימית מוגבלת מטבעה בכך, שאין היא מעניקה בטחון מוחלט אלא בטחון סביר בלבד לגבי יכולתה לגלות ולמנוע טעויות ופעולות חריגות. העיקרון של הבטחון הסביר מבוסס על ההכרה, כי ההחלטה לגבי כמות המשאבים שתושקע בהפעלתם של אמצעי הבקרה חייבת מטבע הדברים לקחת בחשבון את התועלת שתצמח מהפעלתם של אמצעים אלה.

דירקטוריון הבנק, שהינו אחראי לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם בהתאם לסעיף 92 לחוק החברות, קובע את המדיניות החשבונאית ומפקח על ישומה וכן קובע את מבנה מערכת הבקרה הפנימית ומפקח על תפקודה. המנהל הכללי אחראי לניהול השוטף של ענייני הבנק במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון וכפוף להנחיותיו. הנהלת הבנק פועלת לפי המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. הדירקטוריון, באמצעות ועדותיו, מקיים מפגשים שוטפים עם הנהלת הבנק וכן עם המבקר הפנימי ועם רואי החשבון המבקרים של הבנק במטרה לסקר את היקף עבודתם ואת תוצאותיה.

רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה בריטמן אלמגור ושות', ערכו ביקורת של הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973 ותקני ביקורת מסויימים שפורסמו על ידי לשכת רואי החשבון בארצות הברית ושיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים, חויב על פי ההנחיות של המפקח על הבנקים. מטרת הביקורת לאפשר לרואי החשבון המבקרים לחוות את דעתם באיזו מידה משקפים דוחות אלה, בהתאם לעקרונות חשבונאיים מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים ובהנחיותיו, את מצבו הכספי של הבנק, את תוצאות פעולותיו, ואת השינויים בהונו העצמי ואת תזרימי המזומנים. בהתאם לסעיף 170 לחוק החברות, רואי החשבון המבקרים, אחראים כלפי הבנק ובעלי מניותיו לאמור בחוות דעתם לגבי הדוחות הכספיים. חוות הדעת של רואי החשבון המבקרים מצורפת לדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, המידע בדוח הדירקטוריון ובסקירת ההנהלה (להלן - המידע הנלווה), נמסר לעיונם של רואי החשבון המבקרים על מנת שיוכלו להודיע אם קיימת אי התאמה מהותית בין המידע בדוחות הכספיים לבין המידע הנלווה או אם המידע הנלווה כולל מידע שבאופן מהותי אינו תואם ראיות או מידע אחר שהגיעו לידיעת רואי החשבון המבקרים במהלך הביקורת. לא נתקבלה הודעה כאמור מרואי החשבון המבקרים. רואי החשבון המבקרים לא נקטו לצורך זה נהלי ביקורת נוספים על אלה שהיו חייבים לנקוט לצורך ביקורת הדוחות הכספיים.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

אליעזר יונס
מנהל כללי

יעקב פרי
יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 24 במרץ 2008
י"ז באדר ב' התשס"ח

דוחות כספיים

תוכן העניינים

195	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים
196	מאזן
197	דוח רווח והפסד
199	דוח על השינויים בהון העצמי
200	דוח על תזרימי המזומנים
203	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בע"מ מוגבל

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחדים - לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 4.18% ו- 4.1% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 בהתאמה, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים באיחוד, מהווים כ- 3.24%, 5.4% ו- 3.54% מכלל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2007, 2006 ו- 2005 בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות שההשקעה בהן היא בסך 11 ו- 37 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת שיישומם בבקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של המפקח על הבנקים. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד - לימים 31 בדצמבר 2007 ו-2006 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007. כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כמוסבר בבאור 1 ב', הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים, בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 19 ד(13)א-ג) ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, לרבות בנושא ביטוח.

בריטמן אלמגור ושות'

רואי חשבון

תל-אביב, 24 במרץ 2008

י"ז באדר ב' תשס"ח

מאזן - מאוחד ושל הבנק - ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד			
2006	2007	2006	2007	באור	
נכסים					
12,485	12,659	10,797	10,701	2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,915	6,092	5,979	6,145	3	ניירות ערך
					ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (1)
-	5	-	5		
66,038	70,094	70,109	74,320	4	אשראי לציבור
4	3	4	3	5	אשראי לממשלה
1,312	1,180	42	17	6	השקעות בחברות מוחזקות
1,270	1,234	1,293	1,246	7	בנינים וציוד
2,477	2,829	2,487	2,880	8	נכסים אחרים
89,501	94,096	90,711	95,317		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
73,435	76,253	73,234	75,290	9	פיקדונות הציבור
3,082	3,768	3,073	3,752	10	פיקדונות מבנקים
551	275	560	282		פיקדונות הממשלה
3,724	4,057	5,067	6,189	11	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,648	4,186	3,710	4,247	12	התחייבויות אחרות
84,440	88,539	85,644	89,760		סך כל ההתחייבויות
-	-	6	-		זכויות בעלי מניות חיצוניים
5,061	5,557	5,061	5,557	13	הון עצמי
89,501	94,096	90,711	95,317		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) ראה באור 1. ז. 1).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי	אליעזר יונס מנהל כללי	יעקב פרי יושב ראש הדירקטוריון
---	---------------------------------	---

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 24 במרץ 2008
י"ז באדר ב' התשס"ח

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			ב א ו ר	
2005	2006	2007	2005	2006	2007		
1,830	1,904	1,944	1,904	1,987	2,026	22	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
282	312	226	292	305	228	4ג'	הפרשה לחובות מסופקים
1,548	1,592	1,718	1,612	1,682	1,798		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות							
835	899	934	924	991	1,034	23	עמלות תפעוליות
2	50	65	3	50	65	24	רווחים מהשקעות במניות, נטו
95	113	75	187	174	91	25	הכנסות אחרות
932	1,062	1,074	1,114	1,215	1,190		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,100	1,340	1,108	1,154	1,395	1,169	26	משכורות והוצאות נלוות
340	375	412	349	385	421		אחזקה ופחת בנינים וציוד
299	295	325	336	337	348	27	הוצאות אחרות
1,739	2,010	1,845	1,839	2,117	1,938		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
741	644	947	887	780	1,050		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
319	293	335	371	349	368	28	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
422	351	612	516	431	682		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של							
91	76	69	(3)	(4)	(1)	6ב'	חברות מוחזקות, לאחר השפעת מס
513	427	681	513	427	681		רווח נקי מפעולות רגילות
(2)	216	227	(2)	216	227	29	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
השפעה מצטברת לתחילת התקופה עקב שינוי							
(4)	-	-	(4)	-	-		שיטה חשבונאית בניכוי מיסים מתייחסים
507	643	908	507	643	908		רווח נקי

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

בשקלים חדשים			באור
2005	2006	2007	
סכומים מדווחים			
			1כ"א
			רווח למניה (1)
			רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
2.35	1.95	3.08	רווח למניה מפעולות רגילות
(0.01)	0.99	1.03	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
			השפעה מצטברת לתחילת התקופה עקב שינוי
(0.02)	-	-	שיטה חשבונאית בניכוי מסים מתייחסים
2.32	2.94	4.11	סך הכל
			רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
2.33	1.91	3.03	רווח למניה מפעולות רגילות
(0.01)	0.97	1.01	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות
			השפעה מצטברת לתחילת התקופה עקב שינוי
(0.02)	-		שיטה חשבונאית בניכוי מסים מתייחסים
2.30	2.88	4.04	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

קרן מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס הון מניות ופרמיה (1)	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום (2)	עודפים (3)	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	סך כל ההון העצמי	רווח כולל אחר מצטבר	
							הון מניות (1)	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון
יתרה ליום 1 בינואר 2005	1,881	11	1,892	23	(51)	2,269	-	4,133
רווח נקי לשנה	-	-	-	-	-	507	-	507
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	15	15	-	-	-	-	15
השפעת המס המתייחס התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	8	8	-	-	-	-	8
השפעת המס המתייחס	-	-	-	-	-	-	-	15
יתרה ליום 1 בינואר 2006	1,881	34	1,915	36	(51)	2,776	-	4,676
רווח נקי לשנה	-	-	-	-	-	643	-	643
דיבידנד ששולם	-	-	-	-	-	(325)	-	(325)
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	26	26	-	-	-	-	26
השפעת המס המתייחס התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	12	12	-	-	-	-	12
השפעת המס המתייחס	-	-	-	-	-	-	-	49
יתרה ליום 1 בינואר 2007	1,881	72	1,953	65	(51)	3,094	-	5,061
רווח נקי לשנה	-	-	-	-	-	908	-	908
דיבידנד ששולם	-	-	-	-	-	(400)	-	(400)
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	18	18	-	-	-	-	18
השפעת המס המתייחס מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות (4)	30	(30)	-	-	-	-	-	-
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	-	-	-	-	-	-	(57)
השפעת המס המתייחס	-	-	-	-	-	-	-	19
דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	-	-	-	-	-	(75)	75	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2007	1,911	68	1,979	27	(51)	3,527	75	5,557

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה באורים 13 ו-14 להלן.

(4) בשנת 2007 הונפקו 872,824 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 1,938,771 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. ערך נקוב כל אחת, בגין מימוש אופציות.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד		
2005	2006	2007	2005	2006	2007
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
507	643	908	507	643	908
רווח נקי לשנה					
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות:					
חלק בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים, נטו, של					
(91)	(76)	(69)	3	4	1
חברות מוחזקות					
126	135	161	128	137	163
פחת על בניינים וציוד והפחתות					
1	1	1	1	1	1
הפחתת מוניטין בחברות מוחזקות					
282	312	226	292	305	228
הפרשה לחובות מסופקים					
(35)	(18)	(35)	(35)	(18)	(35)
רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה					
6	2	115	6	2	115
ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה					
רווח שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של					
-	-	2	-	-	2
ניירות ערך למסחר					
-	(84)	(3)	-	(84)	(3)
רווח ממימוש השקעה בחברות כלולות					
1	-	(11)	1	-	(21)
הפסד (רווח) ממכירת בניינים					
הקטנת עלות של בניינים שיועדו למכירה ונכסים					
1	-	17	1	-	17
בשכירות שאינם בשימוש					
(17)	(295)	152	(22)	(290)	152
מיסים נדחים, נטו					
25	198	3	25	197	3
פיצויי פרישה - גידול בעודף העתודה על היעודה					
15	26	26	15	26	26
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות					
חלק הבנק ברווח, נטו, מפעולות בלתי רגילות של					
-	(130)	(38)	-	-	-
חברות מאוחדות					
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח, נטו, מפעולות					
-	-	13	-	-	13
בלתי רגילות של חברות מאוחדות					
-	-	(199)	-	-	(218)
רווחים ממכירת פעילות קופות הגמל, נטו					
109	(44)	12	117	(49)	8
הכנסות מראש, נטו					
930	670	1,281	1,039	874	1,360
מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת					

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים-מאוחד ושל הבנק לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
תזרימי מזומנים מפעילות בנקאים						
(58)	(152)	-	(59)	(173)	-	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
79	166	-	132	170	-	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
137	-	-	137	-	-	תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(9,537)	(8,642)	(10,238)	(9,538)	(8,645)	(10,238)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
8,525	9,333	9,982	8,530	9,333	9,993	תמורה ממכירה ומפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(3,121)	(534)	98	(607)	34	378	פיקדונות בבנקים, נטו
-	(29)	(52)	17	(29)	(52)	ניירות ערך למסחר, נטו
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי						
-	-	(5)	-	-	(5)	מכר חוזר, נטו
(675)	(4,402)	(4,282)	(1,356)	(4,806)	(4,439)	אשראי לציבור, נטו
1	88	1	3	88	1	אשראי לממשלה, נטו
95	-	-	-	-	-	מיזוג חברה מאוחדת
(25)	(154)	(50)	-	(10)	(12)	רכישת מניות בחברות מוחזקות, כולל הלוואות בעלים
-	198	23	-	198	23	תמורה ממימוש השקעות בחברות כלולות
-	-	333	-	-	364	תמורה ממכירת פעילות קופות הגמל
(197)	(192)	(203)	(197)	(194)	(206)	רכישת בניינים וציוד
3	7	120	3	7	138	תמורה ממימוש בניינים וציוד
22	1	210	2	1	-	דיבידנד שנתקבל מחברות מוחזקות
534	(903)	(625)	532	(881)	(677)	נכסים אחרים, נטו
(4,217)	(5,215)	(4,688)	(2,401)	(4,907)	(4,732)	מזומנים, נטו, מפעילות בנקאים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים-מאוחד ושל הבנק לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון						
1,899	3,616	2,852	1,577	1,888	2,056	פיקדונות מהציבור, נטו
725	(721)	686	232	(59)	679	פיקדונות מבנקים, נטו
(262)	(163)	(276)	(270)	(168)	(278)	פיקדונות מהממשלה, נטו
1,019	461	490	1,426	1,063	1,259	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(158)	(269)	(157)	(186)	(301)	(137)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(320)	522	484	(309)	514	487	התחייבויות אחרות, נטו
-	(325)	(400)	-	(325)	(400)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	-	-	-	-	(12)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות בחברה מאוחדת
2,903	3,121	3,679	2,470	2,612	3,654	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון
(384)	(1,424)	272	1,108	(1,421)	282	גידול (קיטון) במזומנים
9,989	9,605	8,181	8,498	9,606	8,185	יתרת מזומנים לתחילת שנה
9,605	8,181	8,453	9,606	8,185	8,467	יתרת מזומנים לסוף שנה

נספח א' לדוח על תזרימי המזומנים

פעולות שלא במזומן:

במהלך שנת 2007 נרכשו במאוחד ובבנק בניינים וציוד אשר התמורה בגינם בסך כ-30 מיליוני שקלים חדשים טרם שולמה ליום 31 בדצמבר 2007 (בשנת 2006 במאוחד ובבנק כ-22 מיליוני שקלים חדשים ובשנת 2005 במאוחד ובבנק כ-14 מיליוני שקלים חדשים).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו.
- (2) הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים, בהם צוין בבאור, כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- (3) הגדרות
 - "חברות מאוחדות" חברות בהן מחזיק הבנק, במישרין או בעקיפין, בזכויות הצבעה בשיעור של יותר מחמישים אחוז, או רשאי למנות יותר ממחצית מחברי הדירקטוריון שלהן, ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות הבנק.
 - "חברות כלולות" חברות, למעט חברות מאוחדות, שההשקעה בהן נכללת בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
 - "חברות מוחזקות" חברות מאוחדות וחברות כלולות.
 - "מועד המעבר" 31 בדצמבר 2003.
 - "סכום מותאם" סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.
 - "סכום מדווח" סכום מותאם למועד המעבר, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. גריעת הסכומים לאחר מועד המעבר מתבצעת בערכים נומינליים היסטוריים, בסכומים מותאמים למועד המעבר או בשילוב של ערכים נומינליים היסטוריים וסכומים מותאמים למועד המעבר, לפי הענין.
 - "עלות" עלות בסכום מדווח.
 - "צדדים קשורים" כמשמעותם בגילוי דעת מספר 29 של לשכת רואי חשבון בישראל.
 - "בעלי ענין" כמשמעותם להגדרת "בעל ענין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך.
 - "בעלי שליטה" כמשמעותם בתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים) התשנ"ו 1996.

- (4) החל מיום 1 בינואר 2005, הדוחות הכספיים של הבנק כוללים את בנק טפחות שמוזג לתוך הבנק.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

ב. דוחות כספיים בסכומים מדווחים

סכומים מדווחים

(1) הבנק עורך את דוחותיו הכספיים על בסיס המוסכמה של העלות ההיסטורית, אשר הותאמה לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. בהתאם לתקן חשבונאות מס' 12 ובהתאם לתקן חשבונאות מס' 17, החל מיום 1 בינואר 2004, הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים למועד המעבר, משמשים נקודת מוצא לדוח הכספי הנומלי. תוספות שבוצעו לאחר מועד המעבר נכללות בערכים נומליים.

(2) מאזן

(א) פריטים לא כספיים (בעיקר - בנינים וציוד) מוצגים בסכומים מדווחים. סכומי הפריטים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני.

(ב) פריטים כספיים מוצגים בערכים נומליים לתאריך המאזן.

(3) דוח רווח והפסד

(א) הכנסות והוצאות הנבעות מפריטים לא כספיים או מהפרשות הכלולות במאזן נגזרות מהתנועה בין סכום מדווח ביתרת פתיחה לבין סכום מדווח ביתרת סגירה.

(ב) יתר מרכיבי דוח רווח והפסד מוצגים בערכים נומליים.

(4) נתוני ההשוואה בדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים.

ג. תרגום דוחות כספיים של יחידות בחו"ל

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מסווגות שלוחות הבנק בחוץ לארץ (לרבות סניפים) כ"זרוע ארוכה" של הבנק. בהתאם לכך, הדוחות הכספיים שלהן מתורגמים למטבע ישראלי כמפורט להלן.

(1) פריטים כספיים מתורגמים לפי שערי החליפין לתאריך המאזן.

(2) פריטים לא כספיים - עד למועד המעבר, תורגמו לפי שערי החליפין ההיסטוריים במועד הרכישה, ומאותו מועד תואמו לפי השינויים בכוח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי עד ליום 31 בדצמבר 2003. תוספות וגרועות בפריטים לא כספיים לאחר מועד המעבר מוצגים בסכומים מדווחים, לפי שערי החליפין במועד הרכישה.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

(3) הפרשים הנובעים מתרגום הדוחות הכספיים, כאמור, נכללו בדוח רווח והפסד.

עד שנת 1994 סווגו חברות מאוחדות בחוץ לארץ "יחידות אוטונומיות". פערים בין יחידת ההשקעה המותאמת למדד בחברות המאוחדות בחוץ לארץ, כפי שנכללות בספרי הבנק, לבין החזקת הבנק בהון העצמי של החברה המתורגם על פי שער החליפין ליום הדיווח, נכללו בסעיף "התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחוץ לארץ" במסגרת ההון העצמי.

ד. מטבע חוץ והצמדה

(1) נכסים (למעט השקעות בחברות מוחזקות, ניירות ערך, ובניינים וציוד) והתחייבויות הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללו בדוחות הכספיים כלהלן:

(א) במטבע חוץ או הצמודים למטבע חוץ - לפי שער החליפין היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך מתאים אחר, בהתאם לתנאי העסקאות.

(ב) הצמודים במלואם למדד המחירים לצרכן - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן או לפי מדד מתאים אחר, כפי שנקבע לגביהם בהסכמים.

(2) הכנסות והוצאות במטבע חוץ תורגמו לצורך הכללתן בדוח רווח והפסד לפי שער החליפין היציגים השוטפים. הפרשי שער בגין הנכסים וההתחייבויות נכללו בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

(3) להלן פרטים בדבר מדדי המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
2.4	(0.1)	3.4	103.0	102.9	106.4	מדד ל חודש דצמבר (בנקודות)
2.7	(0.3)	2.8	103.2	102.9	105.8	מדד לחודש נובמבר, (בנקודות)
6.8	(8.2)	(9.0)	4.603	4.225	3.846	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(7.3)	2.2	1.7	5.446	5.564	5.659	שער החליפין של האירו (בש"ח)

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

ה. השקעות בחברות מוחזקות

1) עקרונות האיחוד

- א) הדוחות הכספיים של הבנק בלבד כוללים את הדוחות הכספיים של חברות בבעלות ובשליטה מלאים, שעיקר נכסיהן משמשים את הבנק ושעיקר שירותיהן ניתנים לבנק.
- ב) הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו.
- ג) הדוחות הכספיים של קופות הגמל, קופות הפיצויים וקרנות ההשתלמות שנוהלו על-ידי קבוצת הבנק לא אוחדו, שכן לקבוצת הבנק לא היה חלק בנכסיהן וברווחיהן.
- ד) יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות בין חברות הקבוצה שאוחדו, בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.

2) עקרונות יישום שיטת השווי המאזני

- א) השקעות במניות של חברות מוחזקות בדוחות הכספיים של הבנק והשקעות במניות של חברות כלולות בדוחות הכספיים המאוחדים, מוצגות על בסיס שיטת השווי המאזני, בהתאם לדוחות הכספיים המבוקרים שלהן.
- החלק בתוצאותיהן הכספיות של חברות כאמור, מוצג בהתאם לרווח (הפסד) מפעולות רגילות, לאחר מס. רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס של חברות מוחזקות נכלל בסעיף רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס של הבנק.
- ב) מוניטין הנובע מרכישת השקעות בחברות מוחזקות (חיובי או שלילי) מופחת במשך 10 שנים ומוצג בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות". מוניטין בגין רכישת מניות בנק טפחות שמוזג לתוך הבנק, מוצג לאחר המיזוג בסעיף "נכסים אחרים". במקרה של אובדן הנאה כלכלית צפויה, מופחת המוניטין במלואו. הפחתת המוניטין נרשמת בסעיף הוצאות אחרות.
- ג) לענין ירידת ערך של השקעה בחברות, ראה סעיף י"ח להלן, בדבר תקן חשבונאות מספר 15 - "ירידת ערך נכסים".

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

ו. ניירות ערך

(1) השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

(א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. איגרות חוב אלו מוצגות לפי ערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו. ההכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

(ב) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים בעקרון במטרה למכרם בתקופה הקרובה. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.

(ג) ניירות ערך זמינים למכירה – ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מההתאמה לשווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי ומועברים לדוח רווח והפסד בעת מימוש.

(ד) השקעה במניות מוצגות בתיק זמין למכירה לפי שווי ההוגן וכאמור בסעיף ג) לעיל. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. דיבדנדים שנתקבלו מהשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווחים בחברה המחלקת עובר למועד ההשקעה, נזקפו לדוח רווח והפסד.

(ה) ירידת ערך של ניירות ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נזקפת כהפסד בדוח רווח והפסד. לפירוט בקשר לקביעת שווי הוגן וההפרשה לירידת ערך ראה סעיף ו. 2) להלן.

(2) שווי הוגן והפרשה לירידת ערך של ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות הערך מתבסס על שערי מכירה בבורסה עבור ניירות הערך הנסחרים בבורסה בישראל. ניירות ערך בחוץ לארץ משוערכים על פי ציטוט שערי מכירה ממקורות חיצוניים, הכוללים ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים שוטפים המתקבלים מהגוף המנפיק. במקרים בהם לא קיים שער המצוטט בשוק פעיל, נעזר הבנק בציטוט המתקבל ממקור מקצועי בלתי תלוי על מנת להעריך את השווי ההוגן של נייר הערך ועל מנת לקבוע האם קיימת ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

אחת לרבעון, נערך דיון לבחינת אופיין של ירידות הערך בתיק. ירידת ערך עשויה לנבוע משני אירועים שונים :

- (א) אירועים גלובליים - שינויים בגורמי הסיכון הכלליים בשוק, עקב שינויים מקרו כלכליים.
 - (ב) אירועים ספציפיים - ירידה בחוסן הפיננסי של המנפיק.
- ההחלטה האם ירידת ערך של השקעה בניירות ערך הינה בעלת אופי זמני, נעשית על פי הפרמטרים הבאים:

- (א) משך הזמן שבו שוויו של נייר הערך נמוך מעלות רכישתו המופחתת.
- (ב) היקף ירידת הערך מתוך סך ההשקעה.
- (ג) הערכת חוסנו הפיננסי של המנפיק ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו, בין היתר בהסתמך על דירוג הניירות על ידי סוכנויות בינלאומיות ועל בחינת כריות ביטחון וביטחונות שונים המגבים את ההשקעה.
- (ד) הערכת משך הזמן שבו צפויים מחירי השוק המשפיעים על שווי ההשקעה לחזור לרמתם המקורית.
- (ה) יכולת וכוונה של הבנק להחזיק בניירות הערך תקופה מספקת, עד לחזרת שוויים לעלותם המקורית, בין היתר בהתחשב בשיקולי ניהול פוזיציה ונזילות.

ז. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

1) החל מיום 1 בינואר 2007 נכנסה לתוקף הוראת דיווח לציבור חדשה "העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות". הוראה זו מאמצת את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן האמריקאי מספר 140, בהתייחס לכל העסקאות של העברה ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, לרבות: עסקאות רכש חוזר והשאלת ניירות ערך; מכירת תיקי הלוואות; איגוח נכסים פיננסיים; התאגדויות והשתתפויות באשראי; קיבולים בנקאיים והשתתפויות בסיכון שבהם; הסכמי ניכיון.

ההוראות מאמצות את הכללים שנקבעו בתקן אמריקאי 140 להבחנה בין העברות נכסים פיננסיים שירשמו כמכירה לבין העברות אחרות. אומץ העיקרון לפיו נכס פיננסי שהועבר יוצג במאזן של הצד השולט בו, בין אם הוא מעביר הנכס ובין אם הוא מקבל הנכס. בהוראות מפורטים מבחני השליטה המתייחסים לעסקאות רכש חוזר, השאלה של ניירות ערך, איגוח הלוואות, מכירה והשתתפות בהלוואות.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

בנוסף, מאמצות ההוראות את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן 140 בהתייחס למדידה של נכסים פיננסיים, שלפי תנאיהם החוזיים יכול שיפרעו בפרעון מוקדם, באופן שהמחזיק לא יכסה את השקעתו.

ההוראה החדשה חלה על עסקאות השאלת ניירות ערך, רכש חוזר של ניירות ערך, איגוח נכסים פיננסיים, העברות אחרות של נכסים פיננסיים, מתן שירות לנכסים פיננסיים וסילוק התחייבויות, שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2007.

על פי ההוראה, ירשמו בסעיף "ניירות ערך" במאזן ניירות ערך ששאל הבנק, ואשר עומדים בתנאים שנקבעו בהוראה להעברת שליטה, לרבות אגרות חוב שנשאלו ממאגר ההשאלות של משרד האוצר. ניירות ערך שמחזיק הבנק, ואשר הושאלו לאחרים תוך קיום התנאים להעברת שליטה, לא יירשמו במאזן, רווח או הפסד ממכירתם יוכר בדוח רווח והפסד, ונכסים או התחייבויות חדשים המציגים את הזכויות או את החובות ששמר הבנק בניירות שהושאלו, יירשמו במאזן.

ניירות ערך שהושאלו או שנשאלו, או ניירות ערך שנמכרו או שנרכשו במסגרת הסכמי REPO, ובכל מקרה תוך קבלה/תשלום של תמורה מלאה בגינם, ואשר אינם עומדים בתנאים להעברת שליטה, מוצגים בנפרד במאזן הבנק כחלק מסעיף ניירות ערך, והתמורה בגינם נרשמת במאזן כ"חוב מובטח": תמורה שהתקבלה בגין ניירות ערך שהושאלו או שנמכרו ב-REPO נרשמת כ"ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר" בצד ההתחייבויות, ואילו תמורה ששולמה בגין ניירות שנשאלו או שנרכשו ב-REPO נרשמת כ"ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" בצד הנכסים. במסגרת היישום, נרשמו שאילות של ניירות ערך שביצע הבנק ממאגר ההשאלות של האוצר בסך 5 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2007, בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" במסגרת הנכסים.

(2) השאלות ושאליות של ניירות ערך בין לקוחות הבנק ובתיווך הבנק, המבוצעות כעסקאות אשראי וללא קבלת תמורה בגין ניירות הערך המושאלים, מוצגות במסגרת האשראי לציבור ופיקדונות הציבור, או פקדונות מבנקים, בהתאמה.

(3) עסקאות בניירות ערך נרשמות בהתאם ליום הסליקה שלהן.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

ח. בניינים וציוד

- (1) בניינים וציוד מוצגים על בסיס העלות בניכוי פחת המחושב לפי שיטת הפחת השווה, בהתאם לתקופת השימוש המשוערת.
- (2) נכסים המיועדים למכירה הוצגו לפי ערכם בסכומים מדווחים, שאינו עולה על מחירי המכירה המשוערים.
- (3) עלויות מסויימות (בעיקר הוצאות משכורות והוצאות נלוות לשכר) הקשורות בפיתוח עצמי של תוכנות מחשב לשימוש עצמי, משוייכות לפרוייקטים השונים. עלויות אלו מהוות ונרשמות במאזן הבנק, בהתאם לטיפול החשבונאי שנקבע בפרסום האמריקאי 98-1, Statement of Position, ומופחתות ממועד הפעלתן בהתאם להערכת משך השימוש בהן.
- (4) לענין תקן חשבונאות מספר 15 "ירידת ערך נכסים" – ראה בסעיף י"ח להלן.
הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני על השקעה בבנינים וציוד, נרשמת במסגרת הוצאות הפחת. בנכס שבגינו נרשמה הפרשה לירידת ערך טרם כניסת התקן לתוקף, נרשמת הפרשה כאמור בסעיף "הפסד נטו מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים".
- (5) תקן חשבונאות מספר 27 "רכוש קבוע"
בחודש ספטמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 27 "רכוש קבוע" (להלן – "התקן"), הקובע את הטיפול החשבונאי ברכוש קבוע, לרבות ההכרה בנכסים, קביעת ערכם בספרים ומדידת הוצאות פחת והפסדים מירידת ערך שיוכרו בקשר אליהם. כמו כן, קובע התקן את הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים אודות רכוש קבוע.
התקן קובע, בין היתר, כי פריט רכוש קבוע יימדד במועד ההכרה הראשוני לפי העלות הכוללת, בנוסף למחיר רכישת הנכס, את כל העלויות שניתן לייחס במישרין להבאת אותו פריט למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. התקן מגדיר, למעט בחריגים שהוגדרו, עיקרון של מדידה על פי שווי הוגן של העלות ברכישת רכוש קבוע תמורת נכסים לא כספיים.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

לאחר ההכרה הראשונית, קובע התקן כי יש להפחית בנפרד כל חלק של הרכוש הקבוע שעלותו משמעותית. התקן מאפשר לישות לבחור ליישם במדיניותה החשבונאית מדידה של הרכוש הקבוע בשיטת העלות, בה מוצג הנכס בספרים על פי עלותו המופחתת בניכוי הפסדים שנצברו מירידת ערך, או בשיטת ההערכה מחדש, בה מוצג הרכוש הקבוע על פי שווי ההוגן המשוערך בניכוי פחת והפסדים מירידת ערך שנצברו. על פי הוראות המפקח על הבנקים תאגיד בנקאי יישם רק את שיטת העלות.

התקן חל על דוחות כספיים המתייחסים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר 2007, ויושם בדרך של ישום למפרע, למעט מספר חריגים שהוגדרו. בנושאים מסוימים המתייחסים לתחומים בהם עוסק התקן, קיימות הוראות של המפקח על הבנקים, והן שחלות על הבנק בנושאים אלו. לאור העובדה שהבנק מיישם את שיטת העלות, ליישום התקן לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

(6) החל מ-1 בינואר 2007 הבנק מיישם את הוראות תקן חשבונאות מס' 30 "נכסים בלתי מוחשיים" שפורסם על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. על פי הוראות המפקח על הבנקים הבנק מיישם את מודל העלות.

עלויות תוכנה שהוכרו כנכס בלתי מוחשי מוצגות בדוח הכספי בסעיף "בניינים וציוד" לפי עלות, בניכוי הפחתה שנצברה והפסדים מירידת ערך. ליישום התקן לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

ט. הוצאות בקשר להנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

הוצאות בגין הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים, וכן פרמיה ונכיון, מופחתים לאורך תקופת איגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים ובהתחשב ביתרות שבמחזור.

י. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים והתחייבויות פיננסיים מקוזזים כאשר קיימת זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ביניהם וכוונה לקיזוז במועד פרעון הסכומים. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות תפעוליות.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

י"א. התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

(1) צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'צפויה', נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

(2) אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'אפשרית', נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים אך ורק בגין חלק מסכום התביעה שסבירות התממשות נזק לבנק בגינו מוגדרת כ'צפויה'.

(3) קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'קלושה', לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים. בבאור 19 ד' ניתן גילוי לתביעות מהותיות (מעל 1% מההון העצמי).

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

י"ב. זכויות עובדים

התחייבויות לפנסיה ופיצויים מכוסות על-ידי הפקדות בקופות ועל-ידי עתודות מתאימות. בדוחות הכספיים נכללו כל ההתחייבויות בשל יחסי עובד-מעביד, לרבות הפרשה מתאימה לפיצויים הנערכת על פי דין, הסכם, נוהג, וציפיות הנהלה. התחייבויות חוזיות עתידיות לפנסיה ולפיצויי פרישה מחושבות בהתאם ליעוץ אקטוארי שוטף בהתבסס על המלצות המפקח על הביטוח. ראה גם באור 16 להלן.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

י"ג. עסקאות תשלום מבוסס מניות

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2006 את תקן חשבונאות מס' 24 "תשלום מבוסס מניות" שפורסם על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. הבנק מחשב את השווי ההוגן של ההטבה הנובעת מהקצאת אופציות לעובדים בהתאם למודל בלק ושוולס. ההוצאה בגין שווי ההטבה נפרשת על פני תקופת ההבשלה של כתבי האופציה בסעיף הוצאות השכר בדוח רווח והפסד, כנגד קרן הון מהטבה בשל הקצאת אופציות לעובדים, בהון העצמי. במקביל, רושם הבנק מסים נדחים בגין הטבת המס הצפויה עם מימושן של האופציות על ידי העובדים, בהתאם לשוויי הנאיבי של האופציות למועד הדיווח. הוצאות השכר כוללות את עדכון ההפרשה לתשלום מס שכר הצפוי בעת מימוש האופציות. ההפרשה מתעדכנת בהתאם לשינוי בשווי הנאיבי של האופציות. לפרטים לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות ראה באור 16א.

י"ד. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקאות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקאות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.
 - (2) הנגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווים ההוגן, בסעיף נכסים אחרים או התחייבויות אחרות, לפני העניין. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - (3) ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.
- נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד, או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

- (4) במקרים מסויימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.
- (5) הבנק מייעד נגזרים מסויימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
- (6) שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר.
- שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לשיעור תזרים מזומנים, שאינם נובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, במסגרת ההון העצמי.
- (7) הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
- (א) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין;
 - (ב) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;
 - (ג) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.
- כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

ט"ו. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- (1) הכנסות והוצאות כלולות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.
- (2) הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים נכללים לפי השינויים בשווי ההוגן של הסעיף המאזני המתייחס. ביחס לדיבידנד המתקבל מהשקעה במניות זמינות למכירה, ראה לעיל בסעיף ו. 1 (ד).
- (3) ריבית פיגורים וסכומים שהופרשו בהלוואות לדיור נזקפים לדוח רווח והפסד עם גבייתה בפועל. ראה גם בסעיף ט"ז, 3 (להלן).
- (4) השלמת ריבית מאוצר המדינה בגין פער ריבית בגין הלוואות לדיור שניתנו לזכאים להטבות, נזקפת לדוח רווח והפסד, במשך תקופת ההלוואות, לפי שיטת התשואה האחידה.
- (5) הכנסות מעמלות שנתקבלו בגין פרעון מוקדם של הלוואות לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון פיננסי, המוכר מיידית כהכנסה, נזקפות לדוח רווח והפסד. הכנסות אלו נפרסות, ברובן, בשיעורים שווים במשך שלוש שנים ממועד הפרעון.
- (6) הוצאות ריבית על פיקדונות, בהם ניתן ללקוח שיעור ריבית מדורג בהתאם לתקופת הפיקדון, נזקפות לדוח רווח והפסד בשיטת הקו הישר, על פי שיעור ההוצאה הממוצע בפיקדון.
- (7) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 "ניהול מסגרת אשראי בחשבונות עובר ושב", הבנק אינו זוקף לדוח רווח והפסד הכנסות ריבית כלשהן בגין חריגות שנוצרו בחשבונות שסווגו כבעייתיים, וזאת עד לחזרת היתרה לגבולות מסגרת האשראי הכוללת. כאשר קיימת חריגה בחשבון עובר ושב, שוקל הבנק מהו הסיווג הנדרש של החוב, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ט"ז. הפרשה לחובות מסופקים

- (1) בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לחובות, אשר גבייתם מוטלת בספק. ההפרשות נערכו בהתבסס על הערכה של הנהלות הבנק והחברות המאוחדות לגבי ההפסדים האפשריים בתיק האשראי - לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתן האמורה מביאות ההנהלות בחשבון את הסיכון המתייחס לתיק האשראי, ואת ההיקף והטיב של המידע המצוי בידי ההנהלה באשר לחייב, לפעילותו העיסוקית, לעמידתו בהתחייבויותיו ולערך הבטחונות שבידיהן.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

(2) ההפרשה הספציפית בגין הלוואות לדיור מחושבת בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, על פיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בגין הלוואות לדיור, בסכום הגבוה מ-805 אלפי שקלים חדשים, הלוואות לדיור שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים או רבעוניים והלוואות לדיור אשר ההפרשה הספציפית הקיימת בגין עולה על סך ההפרשה לפי עומק הפיגור, נערכה הפרשה לחובות מסופקים באופן ספציפי ולא לפי עומק הפיגור.

(3) הקטנת הפרשה לחובות מסופקים שנערכה לפי עומק הפיגור מתבצעת במועד קבלת התמורה בגין פרעון ההלוואה או מכירת הנכס המשועבד. בהתאם לכך, סילוק חוב בפיגור לאחר תאריך המאזן או מימוש נכס משועבד שבגינו התקבלו התשלומים לפירעון החוב לאחר תאריך המאזן, אינם מקטינים את ההפרשה לפי עומק הפיגור בתקופה המדווחת. כמו כן לא ניתן להקטין הפרשה כאמור בהלוואות בהן הבנק רשאי, אך אינו חייב, לבצע הפרשות על פי עומק הפיגור, באמצעות שינוי מדיניות ההפרשה ומעבר להפרשות ספציפיות.

(4) מחיקת חובות נעשית לאחר שמוצו כל ההליכים המשפטיים והאחרים לגבייתם והובהר, כי אין סיכוי ממשי לגבותם.

(5) בדוחות הכספיים כלולה הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים המתייחסת לתיק האשראי של קבוצת הבנק בישראל. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מחושבת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים בהתבסס על איכות תיק חבויות הלקוחות, רכוזיות חבויות ענפית ומאפייני סיכון נוספים. כמו כן נקבע בהוראות אלו כי יש לשמור על הפרשה כללית בשיעור 1% מסך כל החבויות ליום 31 בדצמבר 1991. החל מיום 1 בינואר 2005, הופסקה התאמת ההפרשה הכללית למדד.

י"ז. מיסים על ההכנסה

(1) הבנק והחברות המאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מיסים בשל הפרשים בעתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסויימות בין הדיווח הכספי לבין הדיווח לצרכי מס. מימושם של המיסים הנדחים לקבל מותנה בקיום הכנסה חייבת לצורכי מס בסכום מספיק בשנים הבאות. להערכת ההנהלות של הבנק והחברות המאוחדות, ניתנים מיסים אלה למימוש בעתיד. המיסים הנדחים חושבו לפי שיטת ההתחייבות, בהתאם לשיעורי המס הצפויים בעת מימושם, על פי המידע הקיים בעת עריכת הדוחות הכספיים. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים לא נרשמו מיסים נדחים בגין ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

(2) רווחים של חברות מוחזקות מסויימות, עלולים להתחייב במיסים נוספים במידה שיחולקו על ידן כדיבדנד. לגבי רווחי חברות בת, כאשר חלוקת דיבדנדים אינה צפויה בעתיד הנראה לעין, לא נרשמת הפרשה למס. לגבי רווחי חברות כלולות, נרשמת הפרשה למס, אם עשויה להיווצר חבות מס נוספת.

חישוב המיסים הנדחים אינו כולל מיסים שהיו חלים במקרה של מימוש השקעות בחברות מוחזקות, אשר יש כוונה להחזיק בהן ולא לממשן. בגין השקעות בחברות מוחזקות המיועדות למימוש מחושבים מיסים נדחים.

(3) ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים, נכלל בדוח רווח והפסד במסגרת "משכורות והוצאות נלוות".

(4) הוצאות מיסים בגין רווח מפעולות בלתי רגילות, לרבות בגין רווח הון לצרכי מס, נכללות בסעיף הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס.

י"ח. ירידת ערך נכסים

הבנק מיישם את הוראות תקן חשבונאות מספר 15 אשר קובע את הטיפול החשבונאי וההצגה הנדרשים במקרה של ירידת ערך נכסים. בהתאם לתקן זה, במידה שמתקיים סימן המצביע על ירידת ערך של נכס, יש לבחון זאת, על ידי השוואת ערכו הפנקסני של הנכס לסכום בר השבחה שלו.

סכום בר השבחה הינו הגבוה מבין מחיר המכירה נטו של הנכס, לבין שווי השימוש שלו הנקבע על פי הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ומימושו בתום חייו. במידה שערכו של הנכס במאזן עולה על סכום בר השבחה שלו, הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך (ובייחוס מסים נדחים) בגובה ההפרש בין ערכו הפנקסני של הנכס לסכום בר השבחה שלו. הפסד מירידת ערך שהוכר (למעט במוניטין) יבוטל רק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר השבחה של הנכס במועד ההכרה כהפסד מירידת ערך.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים תקן 15 אינו חל על נכסים פיננסיים לגביהם נדרש גילוי בבאור על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, לרבות ניירות ערך.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

הנכסים העיקריים של הבנק עליהם חל תקן 15 הינם:

- (1) השקעות בחברות כלולות – בחינת הסכום בר ההשבה נערכת לכל חברה בנפרד, בהסתמך על שווי המניות בבורסה, במידה שמדובר בחברה שמניותיה נסחרות, וכן על פי בחינה של הדוחות הכספיים ושל תחזיות לשנים הבאות של כל חברה.
- (2) בנינים וציוד – הסכום בר ההשבה מחושב בגין כל סניף, באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים בגין ההכנסות וההוצאות של הסניף, ותוך התחשבות, בהתאם לעניין, בשמאות חיצונית לשווי המימוש של הנכס.

לפירוט בנושא הפרשה לירידת ערך בנינים וציוד ראה באור 7.

י"ט. שימוש באומדנים

בעת הכנת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, נדרשת לעיתים ההנהלה להשתמש באומדנים ובהערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

כ. דוח על תזרימי המזומנים

- (1) בדוח על תזרימי המזומנים מוצגים, בסכום נטו, תזרימי המזומנים הנובעים מפעולות המתייחסות הן לנכסים והן להתחייבויות, למעט תנועה בניירות ערך שאינם למסחר, בנכסים לא כספיים, באגרות חוב ובכתבי התחייבות נדחים.
- (2) סעיף המזומנים כולל מזומנים ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

כ"א. רוח למניה

הרווח למניה מחושב על פי הוראות תקן חשבונאות מספר 21 - "רווח למניה", אשר פורסם על ידי פי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. הרווח הבסיסי למניה מחושב על פי הרווח או ההפסד המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק, כשהוא מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור במהלך התקופה המדווחת. לצורך חישוב הרווח המדולל למניה, מותאמים הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק והממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור, בגין ההשפעות של המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות. כמו כן, בהתאם לתקן, מוצג הרווח למניה אחת.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

כ"ב. עסקאות עם בעלי שליטה ועם תאגידים שבשליטת הבנק

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה" (להלן – "התקן").

התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה, ימדדו לפי שווים ההוגן במועד העסקה, וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה יזקף להון העצמי. הפרש בחובה, המהווה הטבה לבעלי השליטה, יטופל כדיבידנד וינוכה מיתרת העודפים. הפרש בזכות, המהווה במהותו השקעת בעלים, יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן קובע כללים ביחס לטיפול בהעברות נכסים בין ישות לבין בעלי השליטה, להלוואות שניתנו על ידי ישות לבעלי השליטה ולהיפך, ולהעברת חביויות בין ישות לבין בעלי השליטה, באמצעות נטילת החבות על ידי בעל השליטה, באמצעות שיפוי, או באמצעות מחילת בעל השליטה על חוב של הישות כלפיו.

כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

נקבע כי תחולת התקן תהיה על עסקאות שיבוצעו בין ישות לבין בעל השליטה בה לאחר 1 בינואר, 2007 וכן על הלוואה שניתנה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני תחילת מועד תקן זה, החל ממועד תחילתו.

בכוונת המפקח על הבנקים להחיל את התקן על תאגידים בנקאיים, בהתאמות הנדרשות. לתאריך פרסום הדוחות הכספיים טרם פורסמו הוראות המפקח בנוגע לאימוץ התקן.

ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על מצבה הכספי ועל תוצאות פעילותה של הקבוצה, הואיל ועסקאות עם בעלי השליטה מבוצעות בתנאי שוק, ובאישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון, המשמשת גם כועדת עסקאות עם אנשים קשורים.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

כ"ג. תקן חשבונאות מספר 29 "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)"

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים" (IFRS) (להלן "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008.

האמור אינו חל על ישויות שלפי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים של תאגיד חוץ), התשס"א-2000, דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. האימוץ לראשונה של תקני IFRS יעשה תוך יישום הוראות תקן 1 IFRS, "אימוץ לראשונה של תקני IFRS", לצורך המעבר.

בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים כי:

- (1) בכוונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי;
- (2) במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. זאת, כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד גיסא, ואת התקדמות תהליך ה-convergence בין תקני הדיווח הבינלאומיים ובין התקנים האמריקאיים, מאידך גיסא.
- (3) לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

כ"ד. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן – "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות 5, 114 ו-118 בארצות הברית, ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש הבנק לקיים הפרשה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפרשי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תיערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – תיושם עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון שקלים חדשים או יותר. לגבי חובות אחרים, רשאי התאגיד הבנקאי להחליט ולבצע הערכה פרטנית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-1 מיליון שקלים חדשים) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מיזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן – "FAS 5"), על פי מודלים סטטיסטיים המביאים בחשבון את שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5.

שינויים בהפרשה להפסדי אשראי – ירשמו בסעיף "הוצאות בגין הפסדי אשראי" בדוח רווח והפסד. בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית חובות. המוערכים על בסיס קבוצתי שסווגו כפגומים בהתבסס על תקופת פיגור שלהם, בהתחשב ביכולת התאגיד הבנקאי להעריך כי גבייתם צפויה ובהתחשב בהיותם מובטחים על ידי דירת מגורים.

באור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מ 1 בינואר 2010 ואילך, ללא יישום למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. על פי הוראות המעבר, תיזקף השפעת השינויים הנובעים מההוראות החדשות במועד יישומן לראשונה ישירות להון העצמי.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה, הוקמו צוותי עבודה ונשכרו שירותי יועץ חיצוני לצורך בחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה בבנק, הן בהיבט ניהול האשראי והטיפול בחובות הפגומים, והן בהיבט הרישום החשבונאי וההשפעה על הדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוחות הכספיים, השלים הבנק את הגדרת התהליכים ומערכות המחשב הנדרשים לצורך יישום ההוראה, והחל בתהליך של בחירת ספק תוכנה ליישום הפיתוחים והשינויים הנדרשים במערכות. במקביל, מתוכנן במהלך השנים 2008 ו- 2009 תהליך עדכון של תהליכי העבודה, לרבות עריכה מחדש של הנהלים וקיום הדרכות לגורמים המקצועיים, לקראת יישום ההוראה.

בשלב זה של ההיערכות ליישום ההוראות, לא ניתן להעריך את ההשפעה של יישום ההוראה על ההון העצמי של הבנק, הואיל וטרם גובשו סופית המודלים לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי, בעיקר בגין חובות קטנים שיטופלו באמצעות ההפרשה הקבוצתית. השלמת גיבוש המתודולוגיה ואומדן ראשוני של השלכות היישום צפויים בסוף המחצית הראשונה של שנת 2008.

באור 2 - מזומנים ופיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
1,570	2,666	1,571	2,668	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
8,575	7,531	8,361	7,478	פיקדונות בבנקים מסחריים
2,340	2,462	865	555	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
12,485	12,659	10,797	10,701	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
מזה - מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים				
8,181	8,453	8,185	8,467	מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 3 - ניירות ערך - המאוחד ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ההרכב				
(1) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
4,010	21	5	4,026	4,010
69	-	-	69	69
1,587	41	-	1,628	1,587
5,666	62	5	5,723	5,666
399 (5)	-	104	295	399
6,065	62 (6)	109 (6)	6,018	6,065
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
מניות של אחרים (3)(4)				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה באור 15 א'-ו'.
- (3) העלות המופחתת והסכום במאזן, מוצגים לאחר הפחתה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בסך 46 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שניתן ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנגד חבות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2007, הנכלל בסעיף זה מסתכם ב-322 מיליוני שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-98 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות בנכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-46 מיליוני שקלים חדשים.
- (6) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה באור 22, פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 24.

באור 3 - ניירות ערך - המאוחד ליום 31 בדצמבר 2006

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הסכום במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן (1)
ההרכב			
(1) ניירות ערך זמינים למכירה (2)			
איגרות חוב ומלוות -			
3,074	3,069	8	3,074
72	72	-	72
2,399	2,401	3	2,399
5,545	5,542	11	5,545
404	303	101	404
5,949	5,845	112	5,949
של ממשלת ישראל (3)			
של ממשלות זרות וסוכנויותיהן (3)			
של אחרים			
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה			
מניות של אחרים (4)(5)			
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה			
ההרכב			
הסכום במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
(1) שווי הוגן			
(2) ניירות ערך למסחר			
איגרות חוב -			
29	29	-	-
1	1	-	-
30	30	-	-
5,979	5,875	112	8
של ממשלת ישראל			
של אחרים			
סך כל ניירות הערך למסחר			
סך כל ניירות הערך			

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) ברבע הרביעי של 2005 מימש הבנק אגרות חוב מוחזקות לפדיון בסך של 137 מיליוני שקלים חדשים. מימוש אגרות החוב בוצע בתיק שמחזיק סיני הבנק בלונדון, כחלק מבחינה מחדש של נאותות הסיווג בין תיקי ניירות הערך של הסניף. בגין המימוש רשם הבנק רווחי הון בסך של כ-0.7 מיליוני שקלים חדשים (כ-0.4 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס). על פי הוראות המפקח על הבנקים, במקרה בו בוצעה מכירה של אגרות חוב המוחזקות לפדיון תוך סתירה מהותית להצהרת הבנק בדבר כוונתו להחזיק באותן אגרות חוב עד לפדיון, יש לסווג מחדש את אגרות החוב מתיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון לתיק אגרות החוב הזמינות למכירה. לדעת הנהלת הבנק, מכירת אגרות החוב על ידי הסניף בלונדון אינה סותרת את הצהרת הבנק בדבר כוונתו להחזיק באותן אגרות חוב עד לפדיון. יחד עם זאת, למען הסר ספק, סווג מחדש כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון, בסך של 153 מיליוני שקלים חדשים, והועברו לתיק אגרות החוב הזמינות למכירה. מדיניות סיווג ניירות הערך לתיקים השונים עודכנה, ולמועד דוחות כספיים אלה הקביעה בדבר סיווג הניירות מתבצעת אך ורק במטה הבנק בישראל, תוך שיקול דעת קפדני ותייעוד. אמצעים אלה מהווים, לדעת ההנהלה, שינויים מתאימים בנסיבות, שיאפשרו להתייחס לכוונותיה בדבר סיווג ניירות ערך במידה רבה של אמון.
- (3) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה באור 15 א'-ו'.
- (4) העלות המופחתת והסכום במאזן, מוצגים לאחר הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך 47 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שניתן ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2005, הנכלל בסעיף זה מסתכם ב-271 מיליוני שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-47 מיליוני שקלים חדשים.
- (6) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות בנכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-64 מיליוני שקלים חדשים.
- (7) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 22, פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 24.

באור 3 - ניירות ערך - הבנק ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		רווח כולל אחר מצטבר		עלות	הסכום	
		הפסדים	רווחים	מופחתת	במאזן	
						ההרכב:
(1) ניירות ערך זמינים למכירה						
איגרות חוב ומלוות -						
4,007	21	5	4,023	4,007	של ממשלת ישראל (2)	
69	-	-	69	69	של ממשלות זרות וסוכנויותיהן (2)	
1	-	-	1	1	של חברות מוחזקות	
1,537	41	-	1,578	1,537	של אחרים	
5,614	62	5	5,671	5,614	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה	
399 (5)	-	104	295	399	מניות של אחרים (3)(4)	
6,013	62 (6)	109 (6)	5,966	6,013	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	
		הפסדים	רווחים			
		שטרם מומשו	שטרם מומשו			
(1) שווי הוגן	מהתאמות	מהתאמות	עלות	הסכום		
	לשווי הוגן	לשווי הוגן	מופחתת	במאזן		
(2) ניירות ערך למסחר						
איגרות חוב -						
79	-	-	79	79	של ממשלת ישראל	
-	-	-	-	-	של אחרים	
79	-	-	79	79	סך כל ניירות הערך למסחר	
6,092	62	109	6,045	6,092	סך כל ניירות הערך	

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה באור 15א'.
- (3) העלות המופחתת והסכום במאזן, מוצגים לאחר הפחתה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך 46 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שניתן ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנגד חבות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2006, הנכלל בסעיף זה מסתכם ב-322 מיליוני שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-98 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 46 מיליון שקלים חדשים, המוצגות לפי עלות בנכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.
- (6) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 22, פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 24.

באור 3 - ניירות ערך - הבנק ליום 31 בדצמבר 2006

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רווח כולל אחר מצטבר			עלות מופחתת	הסכום במאזן	
שווי הוגן (1)	הפסדים	רווחים			
ההרכב:					
(1) ניירות ערך זמינים למכירה (2)					
איגרות חוב ומלוות -					
3,071	3	8	3,066	3,071	של ממשלת ישראל (3)
72	-	-	72	72	של ממשלות זרות וסוכנויותיהן (3)
1	-	-	1	1	של חברות מוחזקות
2,338	5	3	2,340	2,338	של אחרים
5,482	8	11	5,479	5,482	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
404 (6)	-	101	303	404	מניות של אחרים (4) (5)
5,886	8 (7)	112 (7)	5,782	5,886	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הרכב:	רווחים הפסדים			עלות מופחתת	הסכום במאזן
	שטרם מומשו	שטרם מומשו	מהתאמות לשווי הוגן		
(1) שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	מופחתת	במאזן
ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	29	-	-	29	29
של אחרים	-	-	-	-	-
סך כל ניירות הערך למסחר	29	-	-	29	29
סך כל ניירות הערך	5,915	8	112	5,811	5,915

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) ברביע הרביעי של 2005 מימש הבנק אגרות חוב מוחזקות לפדיון בסך של 137 מיליוני שקלים חדשים. מימוש אגרות החוב בוצע בתיק שמחזיק סניף הבנק בלונדון, כחלק מבחינה מחדש של נאותות הסיווג בין תיקי ניירות הערך של הסניף. בגין המימוש רשם הבנק רווחי הון בסך של כ-0.7 מיליוני שקלים חדשים (כ-0.4 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס). על פי הוראות המפקח על הבנקים, במקרה בו בוצעה מכירה של אגרות חוב המוחזקות לפדיון תוך סתירה מהותית להצהרת הבנק בדבר כוונתו להחזיק באותן אגרות חוב עד לפדיון, יש לסווג מחדש את אגרות החוב מתיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון לתיק אגרות החוב הזמינות למכירה. לדעת הנהלת הבנק, מכירת אגרות החוב על ידי הסניף בלונדון אינה סותרת את הצהרת הבנק בדבר כוונתו להחזיק באותן אגרות חוב עד לפדיון. יחד עם זאת, למען הסר ספק, סווג מחדש כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון, בסך של 153 מיליוני שקלים חדשים, והועברו לתיק אגרות החוב הזמינות למכירה. מדיניות סיווג ניירות הערך לתיקים השונים עודכנה, ולמועד דוחות כספיים אלה הקביעה בדבר סיווג הניירות מתבצעת אך ורק במטה הבנק בישראל, תוך שיקול דעת קפדני ותייעוד. אמצעים אלה מהווים, לדעת ההנהלה, שינויים מתאימים בנסיבות, שיאפשרו להתייחס לכוונותיה בדבר סיווג ניירות ערך במידה רבה של אמון.
- (3) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה באור 15 א'-ו'.
- (4) העלות המופחתת והסכום במאזן, מוצגים לאחר הפחתה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך 50 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שנתי ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנגד חבות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2006, הנכלל בסעיף זה מסתכם ב-317 מיליוני שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-92 מיליוני שקלים חדשים.
- (6) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 52 מיליון שקלים חדשים, המוצגות לפי עלות בנכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.
- (7) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 22, פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 24.

באור 3 - ניירות ערך - מאוחד ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

עלות		רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (סכום במאזן)
מופחתת	רווחים	הפסדים		
ניירות ערך מגובי משכנתאות				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
58	-	11	47	CDO
-	-	-	-	CDO מגובה ברובו במשכנתאות (1)
102	-	12	90	CLO
22	-	-	22	SIV
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
182	-	23 (2)	159	מגובי נכסים

(1) הופחת במלואו.

(2) לאחר תאריך המאזן (נכון לסוף חודש פברואר 2008) נרשמה ירידה נוספת בשווי ההשקעות האמורות, בסך כ-34 מיליוני שקלים חדשים.

(4) בכל יתרת ההשקעות בניירות ערך מגובי נכסים הכוללים הפסדים שטרם מומשו, משך הזמן בו נמצאות ההשקעות בהפסד נמוך מ-12 חודשים.

(5) במהלך שנת 2007, נרשמו הוצאות בסך 114 מיליוני שקלים חדשים בגין הפרשות לירידות ערך שאינן בעלות אופי זמני בשקעות בניירות ערך מגובי נכסים.

ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)

שווין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, מסתכם בכ-159 מיליון שקלים חדשים. ההשקעות כוללות ניירות ערך מסוג : CDO, CLO ו-SIV, כמפורט להלן:

א. **Collateralized Debt Obligation (CDO)** הינו נייר ערך המגובה במכשירי חוב מסוגים שונים העשויים לכלול הן חובות ישירים והן חובות מאוגחים. ה-CDO מחולק לשכבות לפי סדר קדימויות. כל שכבה היא חוב נפרד, בעל דירוג ספציפי, הזכאי לתשלומי קרן או ריבית, לפני כל החובות הנמצאים בדרגת קדימות נמוכה ממנו. סך שווים של החובות הנחותים משכבת חוב מסוימת, מוגדר כשכבת ההגנה לאותו חוב.

באור 3 - ניירות ערך - מאוחד

שווין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך אלה, נכון ל- 31 בדצמבר 2007, עמד על כ-47 מיליון שקלים חדשים. כל השקעות הבנק באפיק זה הן השקעות המדורגות בדירוגי השקעה עם שכבות הגנה, ומנוהלות על ידי אחת מחברות ניהול השקעות המובילות בעולם. הנכסים המגבים הם נכסים סינתטיים בפיזור סקטורלי נרחב ובדירוגי אשראי שונים, רובם דירוגי השקעה (BBB- ומעלה). ירידת הערך שנזקפה לקרן הון נכון ל-31 בדצמבר בגין ההשקעות אלה מסתכמת בכ-11 מיליון שקלים חדשים. בהתאם למידע שבידי הבנק, נובעת ירידה ערך זו מאווירת המשבר בשווקים ומעלייה כללית במרווחי האשראי. על פי הערכת הבנק אין סכנה של חדלות פירעון או סכנה למחיקת שכבות ההגנה בהשקעות אלו. כמו כן, ביכולת הבנק להחזיק בניירות הערך עד לפדיון או עד לחזרת השווי ההוגן לעלות ההשקעה. לפיכך, הוגדרה ירידת הערך כירידת ערך זמנית. יצוין כי ברבעון הראשון של שנת 2007 מימש הבנק השקעות במכשירים אלה בהיקף כולל של כ-67 מיליון שקלים חדשים, תוך רישום רווחי הון בהיקף מוגבל.

ב. CDO המגובה ברובו במשכנתאות – הבנק השקיע בסוג נייר זה סכום של כ-42 מיליון שקלים חדשים (כ-10 מיליון דולר). הנכסים המגבים כוללים כ-84% משכנתאות לפרטיים (RMBS¹), כמחציתן מסוג subprime. במחצית השנייה של שנת 2007 רשם הבנק הפסד בגין ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, במלוא סכום ההשקעה, עקב ההערכה כי ההסתברות לקבלת תקבולים בעתיד בגין עסקה זו היא נמוכה.

ג. CLO Collateralized Loan Obligation (CLO) הינו סוג ספציפי של CDO. מכשירי החוב המגבים את ההשקעה ב-CLO הינם תיקי הלוואות בדרגת קדימות ראשונה ושניה, שניתנו לגופים מסחריים. שווין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך אלה ליום 31 בדצמבר 2007 עמד על כ-90 מיליון שקלים חדשים. כל השקעות הבנק באפיק זה הן בשכבות המדורגות בדירוגי השקעה (BBB- ומעלה) עם שכבת הגנה, המנוהלות על ידי חברות ניהול השקעות מהגדולות בעולם, הנבחרות בקפידה. כ-85% מההלוואות המגבות את ההשקעות הללו הינן הלוואות מובטחות בדרגה ראשונה (SENIOR). בתיק ה-CLO של הבנק אין חשיפה למשכנתאות, בכללן משכנתאות מסוג subprime, או למוצרים בעלי מינוף שערכם ירד כתוצאה מהמשבר הנוכחי. ירידת הערך שנזקפה לקרן הון נכון ליום 31 בדצמבר 2007 בגין ההשקעות האמורות מסתכמת בכ-12 מיליון שקלים חדשים. בהתאם למידע שבידי הבנק, נובעת ירידה זו בעיקר מאווירת המשבר בשווקים ומעלייה כללית במרווחי האשראי. על פי הערכות הבנק, אין סיבה להניח כי המנפיקים לא יעמדו בהתחייבויותיהם. כמו כן, ביכולת הבנק להחזיק בניירות הערך עד לפדיון או עד לחזרת השווי ההוגן לעלות ההשקעה. לפיכך, הוגדרה ירידת הערך כירידת ערך זמנית.

¹ RMBS (Residential Mortgage Backed Securities) – ניירות ערך המגובים במשכנתאות לפרטיים, שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

באור 3 - ניירות ערך - מאוחד

ד. **Structured Investment Vehicle (SIV)** מוצר השקעה מובנה (כולל בעיקר ניירות ערך מגובי נכסים: RMBS, CMBS², תקבולי כרטיסי אשראי, הלוואות לסטודנטים וכדומה) בדירוגי השקעה גבוהים לטווח בינוני עד ארוך. חלק ניכר ממימון רכישת ניירות הערך מגובי הנכסים (שכבת ה-Senior) מבוצע על ידי הנפקת ניירות ערך מסחריים לטווח קצר (Commercial Papers - CP) ואגרות חוב לזמן בינוני (MTN). היתרה (שכבת ה-Junior) ממומנת על ידי הנפקת Capital Notes, הנחותים ביחס לשכבת ה-Senior.

לבנק השקעה במוצר השקעה מובנה (SIV) בשכבת Capital Notes. תיק הנכסים מורכב ברובו מתקבולי כרטיסי אשראי, ביטוח, RMBS, CMBS, CDO ואגרות חוב של חברות. כ-93% מתיק הנכסים הוא בדירוג השקעה גבוה, מעל AA. סכום ההשקעה המקורי של הבנק במוצר ההשקעה המובנה (SIV) הסתכם בכ-115 מיליון שקלים חדשים (כ-25 מיליון דולר). משבר הנזילות בשוקי האשראי הביא להגדלת מרווחי האשראי בכל הסקטורים, וכתוצאה מכך לירידה בשווי נכסי מוצר ההשקעה המובנה. במקביל התייקרו עלויות הנפקת CP, כך שהעלויות השוטפות של מימון העסקה עלו. המינוף הגבוה בעסקה, העצים את ירידת השווי עקב הגידול במרווחים. לכן, למרות שהנכסים הם ברמת דירוג גבוהה ושיעור ירידת איכותם היה נמוך יחסית, ישנה השפעה מהותית על שווי ההון הכולל של מוצר ההשקעה המובנה (SIV). שווי ההון של ההשקעה המתבסס על הציטוט המועבר על ידי מנהלי הנכסים המגובים, נכון ליום 31 בדצמבר 2007, עמד על כ-22 מיליון שקלים חדשים (כ-5 מיליון דולר). נכון ל-31 בדצמבר 2007 הכיר הבנק בירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני בסך של כ-76 מיליון שקלים חדשים, אשר נזקפה לדוח רווח והפסד. ההערכה כי ירידת הערך אינה בעלת אופי זמני נובעת בעיקרה מהשחיקה השוטפת בשווי ההשקעה עקב עלויות המימון הגבוהות והמינוף הגבוה, ומההנחה כי יעבור זמן רב עד שעלויות המימון של השוק יחזרו לרמה ששררה לפני פרוץ המשבר.

² CMBS (Commercial Mortgage Backed Securities) - ניירות ערך המגובים במשכנתאות לגופים מסחריים, שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

באור 4 - אשראי לציבור (1)

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד	
2006	2007	2006	2007
א. (1) ההרכב			
66,036	70,086	70,110	74,314
אשראי			
191	178	191	178
התחייבויות לקוחות עבור קיבולים			
66,227	70,264	70,301	74,492
סך כל האשראי			
189	170	192	172
הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים			
66,038	70,094	70,109	74,320
סך כל האשראי לציבור			

(2) יתרת הפיקדונות לפי מידת הגביה (בעיקר של הממשלה) והאשראי הניתן מהם, אשר קוזזו, הסתכמו במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2007 בסך כ-16,856 מיליוני שקלים חדשים ובמאזן הבנק בסך כ-15,640 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2006, במאוחד – כ-17,043 מיליוני שקלים חדשים ובבנק - כ-15,793 מיליוני שקלים חדשים).

(3) סך כל ההלוואות לדיור במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2007 כוללות הלוואות בריבית משתנה בסך 17,468 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2006 - 14,571 מיליוני שקלים חדשים).

(1) ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נוכחה מסעיפי האשראי המתאימים.

באור 4 - אשראי לציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד	
2006	2007	2006	2007
ב. האשראי לציבור כולל:			
(1) אשראי ללווים בעייתיים שאינם רשויות מקומיות ושלגביהם לא נרשמה הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור			
(א) אשראי ללווים בעייתיים שאינו נושא הכנסה במטבע ישראלי			
795	774	808	790
לא צמוד			
101	64	102	64
צמוד למדד			
92	79	92	79
מטבע חוץ (1)			
988	917	1,002	933
סך הכל			
(ב) אשראי שאורגן מחדש ללא ויתור על הכנסות במטבע ישראלי			
104	91	105	96
לא צמוד			
49	68	49	68
צמוד למדד			
17	21	17	21
מטבע חוץ (1)			
170	180	171	185
סך הכל			
(ג) אשראי שלגביו קיימת החלטה לארגון מחדש ושטרם בוצעה			
15	2	15	2
(ד) אשראי בפיגור זמני (2)			
1,427	998	1,457	1,027
ריבית שנזקפה לדוח רווח והפסד			
78	48	78	48
(ה) אשראי בהשגחה מיוחדת (3)			
810	869	814	879

(1) לרבות צמוד למטבע חוץ.

(2) אשראי בפיגור זמני - אשראי בפיגור, שלדעת ההנהלה יש לראות את הפיגור בפרעון כזמני וכי אין בו כדי לסמן הפסדי אשראי צפויים.

(3) אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי שההנהלה רואה צורך להגביר לגביו את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינו.

באור 4 - אשראי לציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד	
2006	2007	2006	2007
(1) 188	181	(1) 188	181

(2) אשראי לרשויות המקומיות

(א) האשראי לרשויות המקומיות כולל:

1	1	1	1	(1) אשראי אינו נושא הכנסה
1	-	1	-	(2) אשראי שאורגן מחדש ללא ויתור על הכנסות
18	-	18	-	(3) אשראי כפיגור זמני
21	33	21	33	(4) אשראי בהשגחה מיוחדת (2)
				(5) אשראי לרשויות המקומיות שאינו כלול
(1) 147	147	(1) 147	147	במסגרת האשראי ללווים בעייתיים כנ"ל
7	10	7	10	ריבית שנזקפה לדוח רווח והפסד בגין אשראי כנ"ל

(1) סווג מחדש.

(2) אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי שההנהלה רואה צורך להגביר לגביו את אמצעי המעקב והפיקוח אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינו.

באור 4 - אשראי לציבור

(ב) אשראים לרשויות מקומיות

1) בשנת 1989 נחתם הסכם בין מספר בנקים, לרבות הבנק, ובין ממשלת ישראל לפריסת חובות של רשויות מקומיות מסוימות, לבנקים ולזכאים אחרים. חלקם היחסי של הבנק וחברות מוחזקות שלו בהסדר זה, במועד חתימתו היה כ-12%. להסדר זה עם המערכת הבנקאית הצטרפו 208 רשויות מקומיות, מתוכן 181 רשויות אשר להן חוב לבנק.

להלן עיקרי ההסדר:

- (א) אשראים לזמן קצר שהיו לרשות מקומית בספטמבר 1989, וכן אשראים מסוימים שמועד פרעונם חל לאחר חתימת ההסכם, יפרסו מחדש לתקופה של 15 שנה ויהיו צמודים למדד המחירים לצרכן בתוספת ריבית שהוסכמה בהסדר.
- (ב) יועמדו אשראים נוספים לרשויות מקומיות כהלוואות לתקופה של 15 שנה, למטרת תשלום חובות רשויות מקומיות אלה לזכאים שונים. ליום 31 בדצמבר 2007 אין לבנק חלק באשראים אלו.
- (ג) הבטוחות לבנקים כוללות המחאה על דרך השעבוד של מענקי משרד הפנים לרשויות המקומיות וכן המחאה על דרך השעבוד בשיעור של 40% מהעברות משרד החינוך והתרבות ומשרד העבודה והרווחה לחלק מאותן רשויות מקומיות.

2) בעקבות ההסכם הנ"ל נחתמו במועדים שונים, הסכמים בין הבנק ובין כל רשות מקומית בנפרד לגבי חובותיה לבנק, בגין האשראי שבאחריות הבנק.

3) בנוסף ליתרת החוב אשר נכללת בהסדר הרשויות, קיבלו חלק מהרשויות המקומיות שבהסדר, מעת לעת, אשראי נוסף, במהלך העסקים הרגיל, אשר יתרתו ליום 31 בדצמבר 2007 הסתכמה בכ-64.6 מיליון שקלים חדשים.

4) חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2000) התש"ס-1999, מחיל, בין השאר, את מנגנון "הסדר הנושים" שהיה קבוע בסעיף 233 לפקודת החברות, גם על עיריות ורשויות מקומיות, כך, שלבקשת נושה של עיריה או רשות מקומית, או לבקשת שר הפנים באישור שר המשפטים, יהיה רשאי בית המשפט לקבוע כי מנגנון זה של הסדר חובות לפי סעיף 233, יחול, בשינויים המחוייבים, על העיריה או הרשות המקומית. משמעות התיקון, בין השאר, כי נושים שבידיהם 75% מהערך המיוצג בהצבעה שתקיים באסיפת נושים, יוכלו לכפות הסדר על המיעוט וכי בית המשפט יוכל לאשר הסדר שיכלול פריסת חובות, מחיקת חובות או הקפאת הליכים.

באור 4 - אשראי לציבור

בנוסף, עשויה לעלות בעתיד טענה לפיה ניתנה בתיקון סמכות לבית המשפט, לכפות על רוב הנושים, בניגוד לרצונם, הסדר הפורס או מוחק את החובות, אם טובת ציבור התושבים של הרשות המקומית מחייבת זאת. להערכת הנהלת הבנק, השפעתו של חוק זה על הקבוצה אינה מהותית.

(5) חוק יסודות התקציב (תיקון מספר 31 והוראת שעה) התשס"ד-2004 חל על סוגי רשויות מקומיות שונות, כגון: רשות מקומית שאושרה לה תוכנית הבראה, רשות מקומית בקשיים ומועצה דתית. מטרת התיקון היא, שבתקופת ההבראה שנקבעה לכל רשות מקומית, יוקדשו כל ההכנסות של הרשות המקומית למטרות ספציפיות הנקובות בחוק, ולא להחזר חובות לנושים. בהתאם לתיקון לחוק, על רשות מקומית לפתוח חשבונות בנק ספציפיים, אשר הכספים המופקדים בהם יהיו חסינים מעיקול, שעבוד או המחאה, ואמורים לשמש רק למטרות שיועדו לכך בחוק.

נושה מובטח, שהרשות המקומית יצרה לטובתו שעבוד, לא יוכל לפתוח בהליך למימוש השעבודים, במהלך תקופת ההבראה הנקובה בחוק. האיסור על שעבוד או עיקול חל גם על בטחונות שהבטיחו אשראי שניתן לפני תחילת החוק, ובכך יש משום פגיעה בזכויות הקנייניות של הבנקים.

יתרת החבות לבנק של הרשויות שנכנסו לתחולת החוק, על פי הידוע ליום 31 בדצמבר 2007, עומדת על כ-38.6 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2006 - 42 מיליוני שקלים חדשים). יתרת החבות לבנק של הרשויות העשויות להיכנס לתחולת החוק, נכון ל-31 בדצמבר 2007, עומדת על כ-41.5 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2006 - 27 מיליוני שקלים חדשים). לאחר בחינת מצב הכלכלי של רשויות אלה, להערכת הנהלת הבנק אין באשראים אלה כדי לסמן הפסדי אשראי צפויים, ועל כן לא בוצעה הפרשה בגין חבות זו בדוחות הכספיים.

באור 4 - אשראי לציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. הפרשה לחובות מסופקים

2007				
סך הכל	הפרשה נוספת	הפרשה ספציפית (1)		
		אחרת	לפי עומק הפיגור	
מאוחד				
2,867	192	1,877	798	יתרת הפרשה לתחילת השנה
-	-	(8)	8	העברה (3)
-	-	-	-	השפעת הנחיות חדשות (2)
510	-	262	248	הפרשות בשנת החשבון
(280)	(20)	(42)	(218)	הקטנת הפרשות
(2)	-	(2)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
228	(20)	218	30	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(179)	-	(164)	(15)	מחיקת חובות
2,916	172	1,923	821	יתרת הפרשה לסוף השנה
104	-	104	-	מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה מסעיף אשראי לציבור
הבנק				
2,790	189	1,842	759	יתרת הפרשה לתחילת השנה
-	-	-	-	חברה בת שמוזגה
-	-	(8)	8	העברה
-	-	-	-	השפעת הנחיות חדשות (2)
492	-	250	242	הפרשות בשנת החשבון
(264)	(19)	(32)	(213)	הקטנת הפרשות
(2)	-	(2)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
226	(19)	216	29	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(179)	-	(164)	(15)	מחיקת חובות
2,837	170	1,886	781	יתרת הפרשה לסוף השנה
100	-	100	-	מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה מסעיף אשראי לציבור

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור. בהלוואות אחרות לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (2) בחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006 נקבעו כללים בעניין אופן חישוב ההפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לדיור.
- (3) יתרת הפרשה בגין משכנתאות שנבחנו בעבר באופן ספציפי.
- (4) סווג מחדש.

2005				2006			
הפרשה ספציפית (1) (4)				הפרשה ספציפית (1) (4)			
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	אחרת	לפי עומק הפיגור	סך הכל	הפרשה נוספת (2)	אחרת	לפי עומק הפיגור
2,474	199	1,741	534	2,657	212	1,777	668
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	54	-	(5)	59
410	13	192	205	553	7	257	289
(117)	-	(46)	(71)	(301)	(27)	(57)	(217)
(1)	-	(1)	-	(1)	-	(1)	-
292	13	145	134	305	(20)	194	131
(109)	-	(109)	-	(95)	-	(94)	(1)
2,657	212	1,777	668	2,867	192	1,877	798
100	-	100	-	111	-	111	-
1,645	140	1,503	2	2,572	210	1,727	635
754	57	196	501	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	54	-	-	54
389	13	182	194	538	6	253	279
(106)	-	(44)	(62)	(279)	(27)	(43)	(209)
(1)	-	(1)	-	(1)	-	(1)	-
282	13	137	132	312	(21)	209	124
(109)	-	(109)	-	(94)	-	(94)	-
2,572	210	1,727	635	2,790	189	1,842	759
90	-	90	-	107	-	107	-

באור 4 - אשראי לציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה בגין לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור

31 בדצמבר 2007					
	מל 3 חודשים	מל 6 חודשים	מל 15 חודשים	מל 33 חודשים	סך הכל
	עד 6 חודשים	עד 15 חודשים	עד 33 חודשים	עד 33 חודשים	סך הכל
מאוחד					
סכום הפיגור	21	45	70	397	533
מזה: ריבית על סכום הפיגור	-	1	3	133	137
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור (1)	-	82	170	569	821
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה לריבית פיגורים ולחובות מסופקים	475	384	164	122	1,145
הבנק					
סכום הפיגור	20	42	68	363	493
מזה: ריבית על סכום הפיגור	-	1	3	114	118
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור	-	77	163	541	781
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה לריבית פיגורים ולחובות מסופקים	449	360	159	106	1,074
31 בדצמבר 2006 (2)					
	מל 3 חודשים	מל 6 חודשים	מל 15 חודשים	מל 33 חודשים	סך הכל
	עד 6 חודשים	עד 15 חודשים	עד 33 חודשים	עד 33 חודשים	סך הכל
מאוחד					
סכום הפיגור	19	49	80	364	512
מזה: ריבית על סכום הפיגור	-	1	5	109	115
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור (1)	-	85	189	524	798
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה לריבית פיגורים ולחובות מסופקים	417	423	193	116	1,149
הבנק					
סכום הפיגור	18	46	77	335	476
מזה: ריבית על סכום הפיגור	-	1	4	93	98
יתרת ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור	-	80	181	498	759
יתרת ההלוואות בניכוי ההפרשה לריבית פיגורים ולחובות מסופקים	395	401	187	113	1,096

(1) לא כולל הפרשה בגין ריבית על הסכום בפיגור.

(2) סווג מחדש.

באור 4 - אשראי לציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פרטים על הלוואות לדיור ואופן חישוב הפרשה הספציפית

31 בדצמבר 2007					
סכום הפרשה ספציפית			מזה: סכום		יתרת אשראי
לפי עומק פיגור	אחרת	סך הכל	בפיגור (3)	יתרת חוב (2)	מאזנית (1)
הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין					
-	816	816	529	1,131	35,939
את ההפרשה לפי עומק פיגור					
27	5	32	30	123	2,551
הלוואות גדולות (4)					
7	-	7	9	55	625
הלוואות אחרות					
34	821	855	568	1,309	39,115
סך הכל					

31 בדצמבר 2006 (5)					
סכום הפרשה ספציפית			מזה: סכום		יתרת אשראי
לפי עומק פיגור	אחרת	סך הכל	בפיגור (3)	יתרת חוב (2)	מאזנית (1)
הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין					
-	793	793	509	1,141	33,398
את ההפרשה לפי עומק פיגור					
22	1	23	29	142	2,022
הלוואות גדולות (4)					
6	4	10	14	102	832
הלוואות אחרות					
28	798	826	552	1,385	36,252
סך הכל					

- (1) יתרת אשראי לדיור לאחר ניכוי יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ויתרת הפרשה בגין ריבית פיגורים.
- (2) יתרת אשראי בעייתית (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת ההפרשות.
- (3) כולל ריבית פיגורים וללא ניכוי יתרת ההפרשות.
- (4) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על כ-805 אלפי שקלים חדשים (ב-31 בדצמבר 2006 – 783 אלפי שקלים חדשים).
- (5) סווג מחדש.

לפרטים בדבר הכללים להקטנת הפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור, כפי שפורסמו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2006, ראה באור 1 ט"ז 3).

באור 4 - אשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל האשראי וסיכון האשראי של לווה

תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	מספר לווים (1)	אשראי (2)	סיכון אשראי (3)
עד 10	138,730	213	231
מעל 10 עד 20	55,745	420	627
מעל 20 עד 40	66,691	1,150	820
מעל 40 עד 80	88,921	2,840	2,092
מעל 80 עד 150	62,549	5,398	1,427
מעל 150 עד 300	60,493	12,285	673
מעל 300 עד 600	38,457	15,172	937
מעל 600 עד 1,200	10,159	7,479	705
מעל 1,200 עד 2,000	2,050	2,704	423
מעל 2,000 עד 4,000	1,237	2,844	591
מעל 4,000 עד 8,000	695	2,858	947
מעל 8,000 עד 20,000	487	4,548	1,741
מעל 20,000 עד 40,000	190	3,543	1,788
מעל 40,000 עד 200,000	189	8,656	7,266
מעל 200,000 עד 400,000	20	3,313	1,381
מעל 400,000 עד 677,387	5	1,069	1,517
סך הכל	526,618	74,492	23,166

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.

(2) לאחר ניכוי הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

באור 4 - אשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2006 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל האשראי וסיכון האשראי של לווה

תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	מספר לווים (1)(2)	אשראי (3)	סיכון אשראי (2)(4)
עד 10	132,704	208	355
מעל 10	53,765	420	604
עד 20	64,822	1,156	937
מעל 20	91,208	3,066	2,541
עד 40	58,378	5,134	1,171
מעל 40	60,522	11,991	564
עד 80	35,558	13,683	751
מעל 80	8,399	6,028	555
עד 150	1,757	2,249	383
מעל 150	1,150	2,550	549
עד 300	659	2,630	979
מעל 300	496	4,372	1,651
עד 600	157	2,908	1,418
מעל 600	220	9,546	7,420
עד 1,200	16	2,721	1,811
מעל 1,200	5	1,639	1,087
עד 2,000	509,816	70,301	22,776
מעל 2,000			
עד 4,000			
מעל 4,000			
עד 8,000			
מעל 8,000			
עד 20,000			
מעל 20,000			
עד 40,000			
מעל 40,000			
עד 200,000			
מעל 200,000			
עד 400,000			
מעל 400,000			
סך הכל			

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.

(2) הוצג מחדש.

(3) לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

באור 4 - אשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2007 - הבנק

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל האשראי וסיכון האשראי של לווה - המשך

תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	מספר לווים (1)	אשראי (2)	סיכון אשראי (3)
עד 10	137,057	208	230
מעל 10	54,863	409	626
עד 20	65,360	1,112	818
מעל 20	86,905	2,722	2,089
עד 40	59,312	5,036	1,419
מעל 40	56,165	11,370	652
עד 80	35,338	13,922	543
מעל 80	9,137	6,681	445
עד 150	1,872	2,451	340
מעל 150	1,155	2,643	509
עד 300	662	2,744	893
מעל 300	468	4,474	1,532
עד 600	181	3,497	1,562
מעל 600	182	8,613	6,948
עד 1,200	20	3,313	1,381
מעל 1,200	5	1,069	1,517
עד 2,000	508,682	70,264	21,504
מעל 2,000			
עד 4,000			
מעל 4,000			
עד 8,000			
מעל 8,000			
עד 20,000			
מעל 20,000			
עד 40,000			
מעל 40,000			
עד 200,000			
מעל 200,000			
עד 400,000			
מעל 400,000			
עד 677,387			
מעל 677,387			

- (1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.
 (2) לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

באור 4 - אשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2006 - הבנק

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל האשראי וסיכון האשראי של לווה - המשך				
תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	מספר לווים (1)(2)	אשראי (3)	סיכון אשראי (2)(4)	
עד 10	130,713	202	354	
מעל 10	52,799	408	603	
עד 20	63,345	1,116	935	
מעל 20	89,010	2,939	2,539	
עד 40	55,140	4,772	1,168	
מעל 40	56,089	11,052	560	
עד 80	32,664	12,519	276	
מעל 80	7,657	5,464	331	
עד 150	1,593	2,013	302	
מעל 150	1,081	2,361	473	
עד 300	625	2,518	880	
מעל 300	,467	4,223	1,402	
עד 600	147	2,826	1,136	
מעל 600	211	9,454	7,021	
עד 1,200	16	2,721	1,811	
מעל 1,200	5	1,639	1,087	
עד 2,000	491,562	66,227	20,878	
מעל 2,000				
עד 4,000				
מעל 4,000				
עד 8,000				
מעל 8,000				
עד 20,000				
מעל 20,000				
עד 40,000				
מעל 40,000				
עד 200,000				
מעל 200,000				
עד 400,000				
מעל 400,000				

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.

(2) הוצג מחדש.

(3) לאחר ניכוי הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

באור 5 - אשראי לממשלה

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
1	1	1	1	אשראי בקשר עם תוכניות חסכון
3	2	3	2	אשראי מכספי הנפקות של איגרות חוב
38	-	38	-	אשראי במסגרת ההסדרים להשלמת הריבית לזכאי משרד השיכון (1)
(38)	-	(38)	-	בניכוי - השלמת ריבית מראש, מהממשלה
4	3	4	3	סך כל האשראי לממשלה

(1) על פי המוסכם עם ממשלת ישראל בקשר להלוואות שניתנו לזכאים מסויימים של משרד הבינוי והשיכון, התחייבה הממשלה להשלים לבנק את פער הריבית שבין שיעור הריבית הממוצע שהיה נהוג בבנק למשכנתאות בתקופה שקדמה למתן הלוואות, לבין שיעור הריבית על ההלוואות לזכאים הנ"ל. השלמת הריבית כאמור, כשהיא מהוונת לפי שיעור ריבית שנתית של 2%, הועמדה כפיקדון לזכות הבנק אצל החשב הכללי. בחודש ינואר 2007 פרעה ממשלת ישראל את כל התחייבויותיה.

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. המאוחד

2006			2007		
חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך הכל
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין) (1)					
4	15	(7)	7	(14)	19
השקעות אחרות					
-	23	24	-	24	23
4	38	17	7	10	42

מזה:

הפסדים שנצברו ממועד הרכישה					
(19)	-	(19)	(14)	-	(14)
פרטים בדבר מוניטין (1)					
10	10	-	10	10	-
6	6	-	9	9	-
4	4	-	7	7	-

פרטים לגבי ערך במאזן ושווי שוק של

השקעות סחירות (2)

20	-	20	-	-	-
21	-	21	-	-	-

(1) לאחר מיזוג "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן – בנק טפחות) מוצג המוניטין בגין רכישת בנק טפחות שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת ב- 26 מיליוני שקלים חדשים, במסגרת "נכסים אחרים".

(2) לפרטים בדבר מכירת מופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ ראה סעיף ה.3).

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. הבנק

2006			2007		
סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני					
(לרבות מוניטין) (1)					
1,121	1,106	15	1,024	1,038	(14)
השקעות אחרות					
תשלומים על חשבון המניות					
72	72	-	-	-	-
כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון					
119	96	23	156	132	24
1,312	1,274	38	1,180	1,170	10
סך כל ההשקעות					

מזה:

557	576	(19)	433	447	(14)	רווחים (הפסדים) שנצברו ממועד הרכישה
						סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(51)	(51)	-	(51)	(51)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים

פרטים בדבר מוניטין (1)

10	10	-	10	10	-	קצב ההפחתה בשנים
6	6	-	9	9	-	הסכום המקורי
4	4	-	7	7	-	יתרה להפחתה

פרטים לגבי ערך במאזן ושווי שוק

של השקעות סחירות (2)

20	-	20	-	-	-	ערך במאזן
21	-	21	-	-	-	שווי שוק

- (1) לאחר מיזוג "טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן – בנק טפחות) מוצג המוניטין בגין רכישת בנק טפחות שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2007 עומדת על 26 מיליוני שקלים חדשים, במסגרת "נכסים אחרים".
- (2) לפרטים בדבר מכירת מופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ ראה סעיף ה.3).

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות:

בנק			מאוחד		
2005	2006	2007	2005	2006	2007
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים)					
103	76	69	9	(4)	(1)
מפעולות רגילות של חברות מוחזקות					
(12)	-	-	(12)	-	-
מיסים נדחים					
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים מפעולות					
91	76	69	(3)	(4)	(1)
רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס					

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה		חלק בהון המקנה זכויות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה
		31 בדצמבר		31 בדצמבר
		2006	2007	2006
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות (2)				
(1) חברות מאוחדות				
בנק אדנים למשכנתאות בע"מ				
(להלן - בנק אדנים) (3)				
100%	100%	96.5%	100%	98.2%
מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ				
(ב.ו.הולנד) (4)				
100%	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות ליסינג חברה למימון והחכרות בע"מ				
מחלקת חברה להנפקות של בנק המזרחי				
המאוחד בע"מ (6)				
100%	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות חיתום והנפקות (1980) בע"מ				
מזרחי טפחות ניהול בע"מ (לשעבר מזרחי				
חברה לניהול קופות גמל בע"מ) (7)				
100%	100%	100%	100%	100%
אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת				
מזרחי טפחות בע"מ				
100%	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות אחזקות פיננסיות בע"מ (2)				
מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ				
מזרחי טפחות פיננסים בע"מ (לשעבר טפחות ניהול				
קופות גמל בע"מ) (7)				
100%	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות סוכנות ביטוח (1989) בע"מ				
UMT Re. Ltd. (חברה תושבת האי גרנז')				
100%	100%	100%	100%	100%
מזרחי טפחות פיננסים בע"מ				
מזרחי טפחות פיננסים בע"מ				
60%	60%	60%	60%	60%

- (1) כולל שטרי הון
- (2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (3) לפרטים נוספים, ראה סעיף ה.1.
- (4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג.3.
- (5) כולל הפסד עקב ייסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-11 מיליוני שקלים חדשים (2006 – כ-10 מיליון שקלים חדשים).
- (6) ביום 1 בינואר 2007 מוזגה חברת משאבים חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ, לחברת נציבים נכסים וציוד בע"מ, חברת נכסים המשמשים את הבנק, ונכסיה, התחייבויותיה ותוצאות פעילותה נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (7) לפרטים בדבר מכירה של הפעילות בקופות גמל ראה סעיף ה.2.

השקעה במניות		לפי שווי מאזני		לפי שווי שוק		יתרת מוניטין		השקעות		הוניות אחרות (1)		תרומה לרווח (הפסד) הנקי		דיבידנד שנרשם	
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה		מפעולות רגילות	
2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
-	-	22	22	168	124	4	7	-	-	188	296	-	-	-	-
-	-	(5)	2	-	-	-	-	-	-	244	246	-	-	-	-
-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	53	54	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-
-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	31	32	-	-	-	-
-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	26	27	-	-	-	-
-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	8	10	-	-	-	-
-	192	15	3	-	-	-	-	-	-	196	7	-	-	-	-
-	-	3	(1)	-	-	-	-	-	-	33	32	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
-	-	30	42	-	-	-	-	-	-	272	314	-	-	-	-
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-
-	18	-	(1)	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכויות לקבלת רווחים	חלק בזכויות ההצבעה		
		31 בדצמבר 2006	31 בדצמבר 2007	2006	2007
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות - המשך					
(2) חברות כלולות					
פסגות ירושלים בע"מ (להלן - פסגות)	מקרקעין לבניה	20%	20%	20%	20%
מופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ (להלן - מופת) (2)	השקעות בחברות טכנולוגיה מתקדמת	-	20%	-	20%
(3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (4) בנק מסחרי					
		100%	100%	100%	100%

(1) כולל שטרי הון.

(2) לפרטים בדבר מכירת מופת ראה סעיף ה. (3).

(3) כולל הפסד עקב ייסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-2 מיליוני שקלים חדשים (2006 - כ-1 מיליון שקלים חדשים).

(4) יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ ומוצג בדוחות הבנק כזרוע ארוכה.

דיבידנד שנרשם לשנה שנסתיימה ביום		תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות לשנה שנסתיימה ביום		השקעות הוניות אחרות (1) 31 בדצמבר		השקעה במניות			
						לפי שווי שוק		לפי שווי מאזני	
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
-	-	1	-	23	-	-	-	(13)	(13)
-	-	(4)	-	-	21	-	20	-	-
-	-	(3) 6	(3)7	-	-	-	-	146	153

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות במאוחד ובבנק (במיליוני שקלים חדשים)

מוניטין חיובי	
סכומים מדווחים	
31 בדצמבר 2007	
9	עלות
2	הפחתה נצברת
7	יתרה מופחתת

מוניטין בגין רכישת בנק טפחות, שמוזג לתוך הבנק, ואשר יתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2007 מסתכמת ב- 26 מיליוני שקלים חדשים, מוצג בסעיף "נכסים אחרים".

ה. פרטים נוספים

(1) זכויות הבנק בבנק אדנים:

(א) במסגרת התחייבויותיו של בנק אדנים כלפי בנק ישראל להגדלת מקורות ההון לשמירת הון מזערי, הנפיק בנק אדנים לבנק כתבי התחייבות נדחים, הניתנים להמרה בכל עת למניות רגילות של בנק אדנים, במספר תנאים מצטברים הכפופים לאישור ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של בנק אדנים.

(ב) החל מחודש יולי 2003 נמחקו מניות בנק אדנים מן הרישום למסחר בבורסה.

(ג) ביום 18 במאי 2006 אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם בנק אדנים, על מנת לספק לו את ההון העצמי הדרוש לפעילות העסקית השוטפת.

במסגרת ההתקשרות:

(1) הבנק שילם לבנק אדנים 72 מיליוני שקלים חדשים על חשבון 6,212 מניות רגילות, אשר הוקצו לבנק ביום 18 בפברואר 2007.

(2) הבנק רכש כתב התחייבות נדחה, שהוצא על ידי בנק אדנים, בסכום קרן של 36 מיליוני שקלים חדשים, לתקופה של 10 שנים מיום הוצאתו. סכום הקרן נושא ריבית קבועה בשיעור הריבית של אגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד, לתקופה של 10 שנים, בתוספת מרווח של 0.75% לשנה; סכומי הקרן והריבית צמודים למדד המחירים לצרכן.

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

(ד) ביום 4 בפברואר 2007 החליט בית המשפט המחוזי בתל-אביב לאשר תכנית הסדר לפי סעיף 350 לחוק החברות, לפיה ירכוש הבנק מכל בעלי המניות האחרים בבנק אדנים המחזיקים במניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב, את כל המניות שבבעלותם. בעקבות החלטה זו, רכש הבנק ביום 9 בפברואר 2007, מכל בעלי המניות כאמור, את כל המניות שהיו בבעלותם. בעקבות הרכישה, הפך בנק אדנים מחברה ציבורית לחברה פרטית בבעלותו המלאה של הבנק.

(2) ביום 13 בנובמבר 2005 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת, מכירה של קופות הגמל שבניהול הבנק כדלקמן:

- מכירת נכסים או פעילות כל קופות הגמל המנוהלות על ידי הבנק כמקשה אחת, בתמורה לסך העומד על כ-405 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 30 בספטמבר 2005, כפוף להתאמות.
- מכירת כל החזקותיו של הבנק (60%) במניות נתיבות - חברה לניהול בע"מ (להלן: "נתיבות"), בתמורה לסך של 37 מיליוני שקלים חדשים. נתיבות מנהלת 4 קופות גמל בהיקף נכסים כולל של כ-1.9 מיליארדי שקלים חדשים.

ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק לחתום על הסכם למכירת פעילות ניהול קופות הגמל של הבנק.

ביום 31 באוקטובר 2006 נחתם הסכם המכירה בכפוף לתנאים מתלים שונים.

ביום 5 במרץ 2007, לאחר שהתקבלו כל האישורים הרגולטורים שנדרשו, הושלמה העסקה בתמורה לסך של כ-343 מיליוני שקלים חדשים, לאחר ההתאמות שסוכמו בין הצדדים לעסקה. סכום התמורה חושב על פי שיעור של 3.63% מההיקף נכסי קופות הגמל שניהל הבנק נכון ליום 28 בפברואר 2007, בסך של כ-9.4 מיליארדי שקלים חדשים, זאת לאחר קיטון נטו של נכסים, ללא תשואה, לעומת היקף הנכסים שנוהל ביום 30 בספטמבר 2005.

כחלק מהעסקה נחתמו בין הצדדים, נוסף להסכם המכר, הסכם תפעול, הסכם הפצה והסכם למתן שרותים מיוחדים.

במסגרת העסקה נשאר הבנק ערב, למשך 5 שנים מיום 5 במרץ 2007, 3 שנים מהן ללא תמורה, לערכן הנומינלי של הפקדות העמיתים שהינם עמיתי מספר קופות גמל הנכללות בעסקה, על פי הוראות תקנוניהן. הסכום הנערב הוא כ-151 מיליוני שקלים חדשים, המחושבים כנכסי סיכון לפי הוראות בנק ישראל כנגד נכסים בפועל בהיקף של כ-3.2 מיליארדי שקלים חדשים.

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

בגין העסקה רשם הבנק בדוחותיו הכספיים לשנת 2007 רווח נקי מפעולות בלתי רגילות בסך של כ- 199 מיליוני שקלים חדשים.

בהמשך להודעת הבנק מיום 25 בפברואר 2007, כי מתנהל, יחד עם יתר בעלי המניות בנתיבות, משא ומתן למכירת כל פעילות קופות הגמל של נתיבות, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון של נתיבות ביום 25 במרץ 2007, למכור את כל פעילות ניהול קופות הגמל של נתיבות. ביום 26 במרץ 2007 אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק את הסכמתו של הבנק לעסקה. ביום 28 במרץ 2007 נחתם הסכם המכר.

ביום 28 ביוני 2007 הושלמה העסקה למכירת פעילות ניהול קופות הגמל שבניהול נתיבות, בתמורה לסך של 51.8 מיליוני שקלים חדשים, המהווים 2.7% מממוצע היקף הנכסים שנוהלו על ידי נתיבות ב-3 החודשים השלמים האחרונים לפני השלמת העסקה. העסקה הושלמה לאחר שהתקבלו כל האישורים הרגולטורים הנדרשים.

הרווח שנבע לנתיבות מהשלמת העסקה הינו בהיקף של כ-32 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס. בגין העסקה רשם הבנק בדוח רווח והפסד לרבעון השני של שנת 2007 רווח נקי מפעולות בלתי רגילות בסך של כ-19 מיליוני שקלים חדשים (60% - כשיעור החזקותיו בנתיבות).

כחלק מהעסקה ובנוסף להסכם המכר, נחתמו בין הצדדים הסכמים נוספים, לרבות הסכם לתפעול קופות הגמל על ידי הבנק והסכם למתן שירותים לעמיתי קופות הגמל על ידי הבנק בשנת 2007.

(3) ביום 28 בינואר 2007 חתם הבנק הסכם למכירת 7.95% מהזכויות בהון ובהצבעה במופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ (להלן: "מופת"), המוחזקות על ידי הבנק, בתמורה לסך של כ-8.3 מיליוני שקלים חדשים, בכפוף להתאמות.

במסגרת ההסכם, העניק הבנק לרוכש אופציית CALL, הניתנת למימוש במשך 12 חודשים החל ממועד השלמת העסקה (להלן: "תקופת ה-CALL"), לרכישת יתרת החזקות הבנק במופת, המהוות כ-11.9% מהזכויות בהון ובהצבעה בה (להלן: "מניות האופציה"). כמו כן, העניק הרוכש לבנק אופציית PUT הניתנת למימוש במשך חודש מתום תקופת ה-CALL, למכירת מניות האופציה בסכום השווה לתמורת האופציה.

ביום 30 בינואר 2007, הושלמו כל התנאים המתלים לקיום העסקה. ביום 1 במאי 2007 מומשה האופציה, והבנק מכר את יתרת אחזקתו במניות מופת בתמורה לסך של 14.5 מיליוני שקלים חדשים.

השלמת העסקה, לרבות מימוש האופציה, לאחר התאמת השפעות של שינויים במיסים נדחים, תרמה כ-8 מיליוני שקלים חדשים לרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות של הבנק.

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

(4) ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש הבנק 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן "יהב"), על הזכויות הנלוות אליהן (להלן: "המניות הנרכשות"). בתמורה למניות הנרכשות ישלם הבנק את התמורה המתוארת להלן, אשר תתבסס על ההון העצמי הנדרש של יהב לצורך שמירת יחס הון מזערי של 10% (להלן: "ההון העצמי הנדרש"). הוסכם כי יהב ימשיך לקבל שירותי מחשוב מבנק הפועלים, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין בנק הפועלים לבין יהב וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד השלמת העסקה. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט למכירת המניות הנרכשות על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות מיום 27 במרץ 2007.

ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם בין הצדדים, לפיה, בין השאר, נקבע המועד להשלמת העסקה ליום 27 במרץ 2008, אך אם עד לאותו מועד לא תושלם מכירת קופות הגמל של יהב או הנשלטות על ידו (להלן: "הקופות") יידחה מועד ההשלמה עד ליום 27 ביוני 2008. כמו כן נקבעו, בכפוף להוראות כל דין, הסדרים הנוגעים להיערכותו של יהב בקשר לתחרות במגזר בו הוא פועל. בנוסף, גיבשו הצדדים ביניהם את התמורה הסופית שישלם הבנק עבור מניות יהב שבבעלות בנק הפועלים בהתאם לעקרונות החישוב שנקבעו בהסכם, לסך של 371 מיליוני שקלים חדשים, כך שהתמורה לא תותאם עוד לפי שינויים בהון או בתוצאותיו של יהב עד למועד ההשלמה (למעט התאמה שעשויה לנבוע מחלוקת דיבידנדים). בנוסף, יהיה בנק הפועלים זכאי לקבל 50% מתוספת ההון העצמי שצפויה בבנק יהב כתוצאה ממכירת הקופות.

השלמת העסקה מותנית במספר תנאים מתלים, ובכללם קבלת הסכמת הממונה על ההגבלים העסקיים; קבלת היתר נגיד בנק ישראל לרכישה ולהחזקה של המניות הנמכרות ולשליטה בבנק יהב על ידי הבנק; השלמת מכירת הקופות; העברת מניית הייסוד בבנק יהב (המהווה חלק מהמניות הנרכשות) בהתאמה לאמור בפרק "הון המניות" שבתזכיר ההתאגדות של בנק יהב.

(5) ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורפיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו-"יורפיי", בהתאמה) אשר עיקריו מפורטים להלן. ישראלכרט, יורפיי והבנק ינהלו משא ומתן מואץ ביניהם (במגמה לסיימו לפני 3 באפריל 2008, בהתאם לתוספת למזכר העקרונות שנחתמה ביום 4 במרץ 2008) להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים, בהסכם חדש (לתקופה של 10 שנים) שמטרתו הנפקת כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות" וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי ישראלכרט ו/או יורפיי לכרטיסי חיוב שיונפקו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן: "ההסכם החדש").

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות

ההסכם החדש ייחתם לא יאוחר מיום 3 באפריל 2008 (בהתאם לתוספת למזכר העקרונות, כאמור), ותמורתו יהיה הבנק זכאי להקצאה, ללא תמורה נוספת, של 3.6% מניות רגילות בישראל כרט ויורפי, זאת כאמור עבור ההסכם החדש וההסדרים במסגרתו.

היה ולא ייחתם ההסכם החדש עד ליום 3 באפריל 2008, יהיה הבנק זכאי להקצאה של 1.8% מניות רגילות בישראל כרט ויורפי, ובתמורה ימשיך את הסכמי ההתקשרות הקיימים היום לתקופה של 10 שנים מיום חתימת מזכר העקרונות. במקרה זה, יהיה הבנק רשאי להפיץ את הכרטיס הממותג באמצעות כל גורם אחר שיבחר. בחודש דצמבר 2007 הוקצו לבנק 1.8% המניות, כאמור לעיל.

יובהר כי סך המניות המרבי שיוקצה לבנק תמורת ההסכמים כאמור יהיה 3.6% ממניות ישראל כרט ויורפי. המניות יוקצו בכפוף למתן "זכות סירוב ראשונה" מקובלת לבנק הפועלים בע"מ בהעברת המניות על ידי מזרחי טפחות לצד ג' וכן בכפוף לתקופת חסימה, לפיה מזרחי טפחות לא יהא רשאי להעביר את המניות לצד ג' כלשהו (למעט לבנק הפועלים) למשך תקופה של שנה אחת (זכות הסירוב הראשונה ותקופת החסימה האמורות תעמודנה בתוקף כל עוד לא נרשמו מניות ישראל כרט ו/או יורפי למסחר בבורסה).

מזכר ההבנות כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן כאלו.

באור 7 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מ א ו ח ד			ה ב נ ק			
בניינים ומקרקעין			בניינים ומקרקעין			
צידוד, ריהוט וכלי רכב			צידוד, ריהוט וכלי רכב			
4%			4%			
20%			20%			
סך הכל			סך הכל			
א. ההרכב						
שיעור הפחת הממוצע						
עלות הנכסים						
31 בדצמבר 2006 (1)						
1,156	1,113	2,269	1,129	1,092	2,221	
-	-	-	8	-	8	
46	190	236	43	190	233	
(170)	(45)	(215)	(158)	(42)	(200)	
נגרעו בשנת 2007						
עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2007 (2)						
1,032	1,258	2,290	1,022	1,240	2,262	
פחת						
נצבר ל-31 בדצמבר 2006 (1)(3)						
375	601	976	364	587	951	
-	-	-	4	-	4	
32	131	163	31	130	161	
3	-	3	3	-	3	
(55)	(43)	(98)	(50)	(41)	(91)	
גריעות						
פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2007						
355	689	1,044	352	676	1,028	
יתרה להפחתה						
ל-31 בדצמבר 2007 (2)						
677	569	1,246	670	564	1,234	
ל-31 בדצמבר 2006 (2)						
782	511	1,293	765	505	1,270	

מאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2007	2006	2007	2006
ב. הנכסים הנ"ל כוללים נכסים שאינם בשימוש הקבוצה:			
14	18	14	16
שאינם מיועדים למכירה			
3	69	3	69
מיועדים למכירה			
5	12	5	10
מזה - מושכרים לאחרים			

- (1) מוין מחדש.
- (2) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2007 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהווננו, בסך של כ-71 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד (31 בדצמבר 2006 - 64 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד).
- (3) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.
- (4) ההפסדים מירידת ערך של בניינים וציוד שהוכרו במהלך תקופת הדיווח, נרשמים במסגרת אחזקה ופחת נכסים וציוד. הפסדים מירידת ערך בנכסים שבהם נרשם הפסד דומה בעבר, נרשמו הפסדים בסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות.

באור 7 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מ א ו ח ד		ה ב נ ק	
2007	2006	2007	2006
ג. זכויות חכירה (ברחב עד שנת 2025) בבניינים			
77	74	77	74
חכירה מהוונת			
22	28	22	28
חכירה בלתי מהוונת			

ד. להערכת ההנהלה, לא צפוי הפסד במימוש בניינים שיועדו למכירה, על-פי החלטות שנתקבלו, מעבר להפרשה שנעשתה בגינם.

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-284 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ובבנק (ליום 31 בדצמבר 2006 - כ-308 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ובבנק) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו. מרביתם של נכסים אלו מצויים בהליכי רישום.

ו. ביום 6 באוקטובר 2006 חתם הבנק על הסכמים למכירת חמישה נכסי מקרקעין בתל-אביב מהבנק ומחברה-בת בשליטתו המלאה של הבנק (להלן: "המוכרות"), וזאת בתמורה כוללת בסך של 26 מיליוני דולר ארה"ב. במסגרת העסקה, תשכור חברת-הבת של הבנק שניים מנכסי המקרקעין הנמכרים למשך שלוש שנים ממועד מסירתם לרוכשות. כן נתן הבנק את הסכמתו העקרונית להעמדת אשראי לרוכשות לשם מימון חלקי (בגובה שלא יעלה על 50%) של תמורת רכישת הנכסים, וזאת בתנאי אשראי שיוסכמו בין הצדדים בנפרד, על פי נוהלי הבנק וכנגד הבטוחות שסוכמו בין הצדדים.

בחודש יוני 2007 נתקיימו כל התנאים המתלים, והושלמה העסקה. הרווח (לאחר מס) בגין העסקה, בהתבסס על שומה עצמית של הבנק ביחס לחבות במס שבח, מגיע לסך של כ-10 מיליוני שקלים חדשים. על פי שומת מס שבח שהתקבלה מרשויות המס (אשר הבנק הגיש לגביה השגה) בגין העסקה, לבנק חבות מס נוספת בסך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים, בין היתר עקב סיבות טכניות שיוסדרו על ידי הבנק. אם לא תתקבל השגת הבנק ביחס לשומת מס השבח, יסתכם הרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות שירשום הבנק בגין העסקה בכ-2 מיליוני שקלים חדשים. בדוח רווח והפסד לרבעון השני של השנה נרשם בגין העסקה רווח נקי מפעולות בלתי רגילות, אשר לדעת הנהלת הבנק לא יפחת מהרווח הנקי הצפוי עם מיצוי הליכי השומה.

באור 8 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
384	246	399	261	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 28)
38	39	38	39	נלווים בגין אשראי
-	42	1	48	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
1,871	2,298	1,871	2,298	יתרות חובה בגין מכשירים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
30	26	30	26	מוניטין בגין השקעה בחברה שמוזגה
41	36	44	46	הכנסות לקבל
113	142	104	162	חייבים אחרים ויתרות חובה
2,477	2,829	2,487	2,880	סך כל הנכסים האחרים

באור 9 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
6,458	6,828	6,522	6,948	פיקדונות לפי דרישה
62,378	66,412	61,888	65,160	פיקדונות לזמן קצוב ואחרים
4,599	3,013	4,824	3,182	פיקדונות בתכניות חסכון
73,435	76,253	73,234	75,290	סך כל פיקדונות הציבור

באור 10 - פיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
				בנקים מסחריים
30	35	31	35	פיקדונות לפי דרישה
2,719	3,116	2,727	3,154	פיקדונות לזמן קצוב
191	178	191	178	קיבולים
				תאגידים בנקאיים מיוחדים
94	385	94	385	פיקדונות לפי דרישה
48	54	30	-	פיקדונות לזמן קצוב
3,082	3,768	3,073	3,752	סך כל הפיקדונות מבנקים

באור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משך חיים ממוצע		שיעור תשואה		פנימי (2)		בשנים (1)	
מאוחד	הבנק	מאוחד	הבנק	מאוחד	הבנק	מאוחד	הבנק
2007	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה למניות:							
במטבע ישראלי צמוד למדד							
5.85	-	3.74%	-	1,364	1,044	-	1
5.82	5.51	4.60%	4.86%	4,825	4,023	4,057	3,723
סך כל איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים							
5.83	5.51	4.41%	4.86%	6,189	5,067	4,057	3,724

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) איגרות החוב מובטחות בשיעבודים שוטפים (חלקן גם בשיעבודים קבועים) על כל רכוש החברה המנפיקה. לפרטים, ראה באור 15. ו.
- (4) בזמן פירוק, עומדים לפרעון לאחר יתר ההתחייבויות. שטרי הון נדחים שהונפקו על ידי הבנק נכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שנתקבל מהמפקח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקורות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק.

ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבויות נדחים, אשר מדורגים בדירוג AA+, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים. יצוין, כי במידה שינפיק הבנק בעתיד הון ראשוני מורכב, ישמור הבנק על יחס הון ראשוני מקורי (ללא ההון הראשוני המורכב) של 6% לפחות. ביום 16 במאי 2007 אושר דרוג זהה לשטרי ההון שהוקצו, במסגרת התשקיף שפורסם לצורך רישומם למסחר.

בחודש נובמבר 2006 הונפקו שטרי הון נדחים כאמור לעיל בסך של כ-460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-451 מיליוני שקלים חדשים למשקיעים מוסדיים, לפרעון ביום 1 בינואר 2010. שטרי ההון ניתנים לפרעון מוקדם על ידי הבנק, החל מיום 31 בדצמבר 2021, אחת ל-5 שנים.

באור 11- איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

ביום 20 במאי 2007 אישר דירקטוריון הבנק את התשקיף, במסגרתו נרשמו למסחר שטרי ההון המורכבים שהונפקו. על בסיס התשקיף תתאפשר הרחבה של הסדרה והנפקה נוספת של שטרי הון מורכבים (סדרה א'), עד לסכום מצטבר של כ-2 מיליארד שקלים חדשים. ביום 21 במאי 2007 התקבל היתר מרשות ניירות ערך לפרסום התשקיף. שטרי ההון שהונפקו נרשמו למסחר בתחילת יוני 2007. בחודש יוני 2007 הונפקו ונרשמו למסחר שטרי הון נדחים נוספים בסך של כ-500 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-490 מיליוני שקלים חדשים.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים צמודות למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 1,158 מיליוני שקלים חדשים נכון ליום 31 בדצמבר 2007, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו. להבטחת קיום התחייבויותיה של החברה מכח חלק מאיגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים האמורים, בסך של 545 מיליוני שקלים חדשים, התחייבה החברה להמחות לטובת הנאמן של ניירות הערך המונפקים את כל זכויותיה בכל אחד מהפיקדונות שהופקדו על ידה בבנק, תמורת ניירות הערך שהוצעו על פי התשקיף.

בנוסף, מחזיק הבנק באיגרות חוב בערך נקוב של כ-55 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו על ידי החברה. הבנק רשאי למכור את איגרות החוב על פי שיקול דעתו, בבורסה או מחוצה לה, ומשנמכרו כאמור, יהיו תנאיהן זהים לתנאי איגרות החוב הקיימות במחזור.

במסגרת תשקיף מדף שפירסמה החברה לציבור ביום 28 בנובמבר 2006, רשאת החברה להנפיק לציבור תעודות התחייבות נוספות בערך נקוב של כ-5 מיליארדי שקלים חדשים. בחודש ינואר 2007 הנפיקה החברה איגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן בערך נקוב של 300 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש מאי 2007 הנפיקה החברה במסגרת תשקיף מדף כתבי התחייבות נדחים (סדרה 30) צמודים למדד המחירים לצרכן, קרן וריבית בסכום של 450 מיליוני ₪ ערך נקוב, לפירעון ביום 28 במאי 2017.

באור 12 - התחייבויות אחרות ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
16	11	16	11	עתודה למיסים נדחים, נטו (ראה באור 28)
259	-	273	1	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
				עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה
434	437	435	438	(ראה באור 16)
145	157	171	179	הכנסות מראש
883	1,745	883	1,745	יתרות זכות בגין מכשירים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
252	161	255	167	הוצאות לשלם
114	104	115	104	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
20	23	20	23	ערבויות לפרעון
(1) 107	100	(1) 111	104	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים
1,056	1,154	1,056	1,154	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(1) 362	294	(1) 375	321	זכאים אחרים ויתרות זכות
3,648	4,186	3,710	4,247	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) סווג מחדש.

באור 13 - הון מניות והון עצמי (1)

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		ר ש ו ם	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2006	2007	2006	2007
21,900,093	22,181,255	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש (2)

(1) לענין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה באור 16א.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ב. ביום 3 באפריל 2006 התקבלה בדירקטוריון הבנק החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ - 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו - 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות, של אותה שנה. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף על האמור, להוראות הדין ולמגבלות נוספות.

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- על פי הוראות המפקח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2007 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 2,856 מיליוני שקלים חדשים.
- בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ- 100 מיליוני שקלים חדשים.
- למגבלות נוספות ראה באור 14.

ד. לאחר תאריך המאזן, ביום 19 בפברואר 2008 שולם דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, המהווים שיעור של כ-338% מההון המונפק, היינו כ-34 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות ההון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכוני שוק".

1. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון (1)	
הון ראשוני:	
הון מניות נפרע וקרנות הון	1,979
עודפים (2)	3,551
זכויות מיעוט בהון העצמי של חברות מאוחדות	-
הפחתות (3)	(37)
סך ההון הראשוני	5,493
הון משני עליון (4)	1,068
הון משני אחר	2,749
סך כל ההון	9,310

2. יתרות משוקללות של סיכון אשראי			
נכסים	יתרות (5)	יתרות סיכון	דרישת הון (6)
מזומנים ופיקדונות בבנקים	10,701	1,604	144
ניירות ערך	6,145	998	90
ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	5	-	-
אשראי לציבור (4)	74,427	59,790	5,381
אשראי לממשלה	3	-	-
השקעות בחברות כלולות	17	11	1
בנינים וציוד	1,246	1,246	112
שווי הוגן חיובי של נגזרים	2,298	1,177	106
נכסים אחרים	582	508	46
סך הכל נכסים	95,424	65,334	5,880
מכשירים חוץ מאזניים			
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	10,112	9,463	852
מכשירים פיננסיים נגזרים	11,876	5,326	479
אחרים	447	210	19
סך כל המכשירים החוץ מאזניים	22,435	14,999	1,350
סך כל נכסי סיכון האשראי ודרישת ההון	117,859	80,333	7,230
סיכון שוק	1,866	1,866	168
סך כל נכסי הסיכון ודרישות ההון	119,725	82,199	7,398

- (1) אין הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי לפי הוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
- (2) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
- (3) לרבות מוניטין.
- (4) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 107 מיליוני שקלים חדשים מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
- (5) נכסים יתרות מאזנית; מכשירים חוץ מאזניים – יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי המרה לאשראי.
- (6) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

יתרות (1)	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות
	100%	50%	20%	0%	
3. יתרות משוקללות של סיכון אשראי לפי קבוצות סיכון					
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	10,701	2,679	8,022	-	1,604
ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	5	5	-	-	-
ניירות ערך	6,145	3,964	1,479	-	998
אשראי לציבור	74,427	5,490	72	18,179	59,790
אשראי לממשלה	3	3	-	-	-
השקעות בחברות כלולות	17	(2) 6	-	-	11
בנינים וציוד	1,246	-	-	-	1,246
שווי הוגן חיובי בגין נגזרים	2,298	-	1,401	-	1,177
נכסים אחרים	582	(3) 74	-	-	508
סך הכל נכסים	95,424	12,221	10,974	18,179	65,334
מכשירים חוץ מאזניים					
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	10,112	116	499	268	9,463
מכשירים פיננסיים נגזרים	11,876	-	8,187	-	5,326
אחרים	447	-	296	-	210
סך כל המכשירים החוץ מאזניים	22,435	116	8,982	268	14,999
סך כל נכסי סיכון האשראי	117,859	12,337	19,956	18,447	80,333
סיכון שוק	1,866	-	-	-	1,866
סך כל נכסי הסיכון	119,725	12,337	19,956	18,447	82,199

(1) נכסים - יתרות מאזנית; מכשירים חוץ מאזניים – יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

(2) נוכה מההון.

(3) כולל 26 מיליוני שקלים חדשים שנוכו מההון.

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

4. פירוט דרישת ההון בגין סיכון שוק:	
סיכון ריבית	134
סיכון מחירי מניות	-
סיכון שער חליפין ואינפלציה	26
סיכון הגלום בפעילות אופציות	8
סך דרישות ההון בגין סיכון שוק	168
5. יחס ההון לרכיבי סיכון	
יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון	ב-% 6.68
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	11.33
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח	
על הבנקים	9.00

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2006 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון (1)	
הון ראשוני:	
הון מניות נפרע וקרנות הון	1,953
עודפים (2)	3,043
זכויות מיעוט בהון העצמי של חברות מאוחדות	6
הפחתות (3)	(33)
סך ההון הראשוני	4,969
הון משני עליון (4)	558
הון משני אחר	2,485
סך כל ההון	8,012

2. יתרות משוקללות של סיכון אשראי			
יתרות (5)	יתרות סיכון	דרישת ההון (6)	
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	10,797	1,845	166
ניירות ערך	5,979	1,232	111
ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	-
אשראי לציבור (4)	70,216	53,343	4,801
אשראי לממשלה	4	-	-
השקעות בחברות כלולות	42	38	3
בנינים וציוד	1,293	1,293	116
יתרות חובה בגין נגזרים	1,871	1,053	94
נכסים אחרים	616	616	55
סך הכל נכסים	90,818	59,420	5,348
מכשירים חוץ מאזניים			
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי (7)	8,371	8,192	737
מכשירים פיננסיים נגזרים	9,558	4,899	441
אחרים (7)	342	186	17
סך כל המכשירים החוץ מאזניים	18,271	13,277	1,195
סך כל נכסי סיכון האשראי	109,089	72,697	6,543
סיכון שוק	1,791	1,791	161
סך כל נכסי הסיכון ודרישות ההון	110,880	74,488	6,704

- (1) אין הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי לפי הוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
- (2) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
- (3) לרבות מוניטין.
- (4) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 107 מיליוני שקלים חדשים מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
- (5) נכסים - יתרות מאזנית; מכשירים חוץ מאזניים – יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי המרה לאשראי.
- (6) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9%, בהתאם להוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
- (7) סווג מחדש.

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2006 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

יתרות (1)		שיעורי השקלול לנכסי הסיכון			יתרות
0%	20%	50%	100%	סיכון	
3. יתרות משוקללות של סיכון אשראי לפי קבוצות סיכון					
נכסים					
10,797	1,571	9,225	-	1,845	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,979	3,175	1,965	-	839	ניירות ערך
70,216	6,442	917	19,393	43,463	אשראי לציבור
4	4	-	-	-	אשראי לממשלה
42	(2)4	-	-	38	השקעות בחברות כלולות
1,293	-	-	-	1,293	בנינים וציוד
1,871	2	1,020	-	849	שווי הוגן חיובי בגין נגזרים
616	-	-	-	616	נכסים אחרים
90,818	11,200	13,127	19,393	47,098	סך הכל נכסים
מכשירים חוץ מאזניים					
8,371 (3)	-	38	298	8,035	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי (3)
9,558	61	5,747	-	3,750	מכשירים פיננסיים נגזרים
342	-	195	-	147	אחרים (3)
18,271	61	5,980	298	11,932	סך כל המכשירים החוץ מאזניים
109,089	11,261	19,107	19,691	59,030	סך כל נכסי סיכון האשראי
1,791	-	-	-	1,791	סיכון שוק
110,880	11,261	19,107	19,691	60,821	סך כל נכסי הסיכון ודרישת ההון

(1) נכסים - יתרות מאזנית; מכשירים חוץ מאזניים – יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

(2) נוכה מההון.

(3) סווג מחדש.

באור 14 - הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2006 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

4. פרוט דרישת ההון בגין סיכון שוק:	
119	סיכון ריבית
2	סיכון מחירי מניות
15	סיכון שער חליפין ואינפלציה
25	סיכון הגלום בפעילות אופציות
161	סך דרישות ההון בגין סיכון שוק
5. יחס ההון לרכיבי סיכון	
ב-%	
6.67	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
10.75	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח
9.00	על הבנקים

ב. ביום 14 במאי 2007, התקבלה החלטה בדירקטוריון, בתוקף מיום 17 במאי 2007, להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך כי החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2007 הלימות ההון (כולל הון משני עליון) לא תפחת משיעור של 11.2%. ביום 25 בפברואר 2008 החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול כך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל הון משני עליון), לא יפחת משיעור של 12%. החלטות אלה הינן בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מחודש אפריל 2006, כי יחס הלימות ההון, לא כולל הון משני עליון, לא יפחת משיעור של 10%.

ג. ההון המשני העליון כולל שטרי הון מורכבים, בסכום של 961 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007 ו-451 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2006. להלן תמצית תנאיהם:

- שטרי ההון נושאים ריבית וצמודים למדד המחירים לצרכן.
- שטרי ההון אינם מובטחים בשעבוד על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי.
- בנסיבות מסוימות יוכל הבנק להשעות את תשלומי הריבית בגין השטרות.
- הבנק יהא חייב להמיר את שטרי ההון הנדחים למניות רגילות של הבנק, בהתאם לנוסחה שנקבעה מראש, אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק ירד בצורה משמעותית, אם יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית, או אם רואה החשבון המבקר של הבנק העלה ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי, הכל בתנאים כמפורט בתנאי שטרי ההון.
- התחייבויות הבנק לתשלום בגין שטרי ההון הנדחים תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק לעת פירוקו.

באור 15 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, כמפורט להלן בבאור 19 ד. 1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 ב-92 מיליוני שקלים חדשים.

2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק אחר עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נותן כבטוחות במקרה שהבנק בוחר להפקיד מזומנים כבטוחה במקום איגרות חוב, וכן מזומנים ששולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2007, לא הופקדו סכומים בחשבון זה.

3) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל ישועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, כמפורט להלן בבאור 19 ד. 2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 ב-1,305 מיליוני שקלים חדשים.

2) בנוסף, בחשבון שפתח הבנק על שמו במסלקת הבורסה, מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי של לא פחות מ-25% משווי הבטוחות האמורות בסעיף 1 לעיל. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 ב-323 מיליוני שקלים חדשים. בהתאם להחלטת דירקטוריון מסלקת המעוף מיום 31 בינואר 2008, בוטלה החובה להפקדה בחשבון זה.

באור 15 - שיעבודים

- 3) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק אחר, יופקדו מזומנים שהבנק יתן כבטוחות במקרה שהבנק יבחר להפקיד מזומנים כבטוחה במקום איגרות חוב וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2007 לא הופקדו סכומים בחשבון זה.
- 4) החשבונות האמורים בסעיפים 1-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף והחשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.
- ג. בחודש אוגוסט 2007 השיק בנק ישראל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS). המערכת מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.
- בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק. שווי איגרות החוב, שהופקדו בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 ב- 282 מיליוני שקלים חדשים.
- ד. לצורך הבטחת קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי מסלקה בחו"ל בסך כולל של 15 מיליוני דולר של ארה"ב, שיעבד הבנק ניירות ערך המוחזקים במסלקה. שווים של ניירות הערך המוחזקים בחשבון הסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 בסך כ- 16 מיליוני דולר של ארצות הברית. על פי ההסכם בין הבנק למסלקה מוקנית למסלקה זכות קיזוז בקשר עם נכסי הבנק המופקדים אצלה.
- ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם, ניירות ערך שסכומם ליום המאזן הינו כ- 18 מיליוני דולר של ארצות הברית, המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2007 לסך 15.1 מיליוני דולר של ארה"ב, מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארה"ב בדבר הבטחת 10% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.
- ו. איגרות-חוב וכתבי ההתחייבויות נדחים שהונפקו על-ידי חברה מאוחדת שעלותם המופחתת ליום 31 בדצמבר, 2007 כ- 788 מיליוני שקלים חדשים ו- 227 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, מובטחים בשיעבודים שוטפים וקבועים של הפיקדונות בהם הופקדו תמורות ההנפקות.
- ז. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני פקדונות, על דרך שעבוד, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2007 לא הועמדו או נתקבלו על ידי קבוצת הבנק פקדונות מול בנקים זרים.

באור 16 - זכויות עובדים

- א. תנאי העסקתם של הרוב המכריע של העובדים והמנהלים בבנק (למעט אלו המפורטים בסעיפים ב' עד ט' להלן) נקבעים על פי הוראות הסכמים קיבוציים. התחייבות הבנק לעובדים אלה מכוסה באופן שוטף על-ידי הפקדות לקופות פנסיה, גמל ופיצויים, המשחררות את הבנק מהחבות לתשלום פיצויי פיטורים על פי החוק, לאותם עובדים. בגין חלק מעובדי טפחות בעבר, משוחרר הבנק מחבותו לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק רק בגין התקופה המתחילה ב-1 בפברואר 2006 (בגין מנהלים מטפחות לשעבר משוחרר הבנק מחבותו החל מ-1 בינואר 2006). בגין חבותו זו עד סוף 2005 (עד ינואר 2006 בגין המנהלים מטפחות לשעבר), הפקיד הבנק סכומים לקופת פנסיה ולקופות גמל.
- ב. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, מקבלים גמלאי הבנק הטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסות בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
- ג. יושב ראש דירקטוריון הבנק, זכאי לקבל בעת פרישתו, סכומים בשעורים המקובלים המופקדים עבורו באופן שוטף בקופות השונות.
- ד. המנהל הכללי (להלן: המנכ"ל) התקשר עם הבנק בהסכם, לפיו יועסק על-ידי הבנק לתקופה של 5 שנים, החל מיום 29 במרץ 2004. בהתאם להסכם זכאי המנכ"ל לקבל, בין השאר:
- בסיום העסקתו, פיצויי פיטורים בגובה שתי משכורות לכל שנת עבודה בבנק בניכוי הכספים שהופרשו לפוליסת ביטוח מנהלים על חשבון פיצויי פיטורים, מענק הסתגלות בגובה שישה חודשי שכר וכן סכומים שוטפים בגין תגמולים בשיעורים המקובלים, המופקדים עבורו. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות בגין ההתחייבויות האמורות.
 - מענק שנתי בסכום המשתנה, לפי שיעור תשואת הרווח הנקי להון העצמי, החל מסך של 200 אלפי דולר עבור שיעור תשואה של 8.5% ועד 11%, ועד לסך של 500 אלפי דולר, אם יושג שיעור תשואה שנתי של 14% ומעלה.
 - לעניין אופציות לרכישת מניות הבנק שהועמדו למנכ"ל ראה באור 16א.
- ה. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב עד לשבעה עשר חודשי שכר.

באור 16 - זכויות עובדים

לבנק אין כוונה לפטר מי מהעובדים הבכירים הנ"ל המועסקים בבנק, אולם בעקבות נסיון שנצבר מפרישת עובדים בכירים בעבר, ובהתחשב בתנאי פרישתם, נכללה בספרי הבנק הפרשה בגין מלוא ההתחייבות האפשרית לעובדים אלה למועד הדוחות הכספיים. בנוסף, זכאים אותם עובדים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות. כמו כן, בהתאם לציפיות ההנהלה, המבוססות על נסיון העבר בדבר תשלומים לעובדים בכירים שפרשו מתפקידם, נערכה הפרשה נאותה בדוחות הכספיים.

ו. מספר עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של שלושה עד ששה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

ז. שלושה עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם לפיצויים מוגדלים, בגובה 150% משכרם החודשי האחרון מוכפל במספר שנות עבודתם בבנק, מעבר לסכומים שהופקדו על שמם בקופות כחוק. לחילופין, זכאים עובדים אלו, בתנאי שעברו את גיל 55, לפנסיה תקציבית עד הגיעם לגיל פרישה. בגין זכאות זו נערכה הפרשה מלאה בדוחות הכספיים.

ח. עם שלושה עובדים בשלוחה של הבנק בחוץ לארץ נחתמו הסכמי פנסיה, לפיהם יהיו זכאים לגמלה חודשית למשך 180 חודשים מיום הפרישה וזאת לאחר צבירת 20 שנות וותק בבנק וכן בנסיבות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכמים. הערך האקטוארי של העתודה שזקקה בדוחות הכספיים בגין ההתחייבות האמורה חושב על בסיס שיעור היוון של 6%, המקביל לשיעור התשואה של היעודה בה הופקדו כספים לתשלום זכויות פנסיה אלה ובהנחה כי עליית השכר השנתית תהיה בשיעור של 3.5%.

ט. ביום 27 באפריל 2006 אישר דירקטוריון הבנק הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים - לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר 2010.

בהתאם להסכם ניתנת לבנק אפשרות לפטר עד 50 עובדים קבועים בתקופת ההסכם מסיבות אי התאמה וכן הנהגת תוכנית פרישה מרצון (עם זכות וטו להנהלה) לסיום עבודה של 200 עובדים נוספים בתקופת ההסכם.

נכון ליום 31 בדצמבר 2007, סיימו את עבודתם 143 עובדים שחתמו על הסכמי פרישה אישיים בהתאם לתוכנית הפרישה. עובדים נוספים שחתמו על הסכמי פרישה צפויים לסיים את עבודתם במהלך שנת 2008 ואילך.

באור 16 - זכויות עובדים

לפי ציפיות ההנהלה בגין עובדים אלו, ובהתבסס על הערכת ההנהלה כי מספר העובדים שיפרשו ושיפוטרו יעמוד על כ-250, נרשמה בשנת 2006 הפרשה בסך של 208 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (כ-131 מיליוני שקלים חדשים, לאחר השפעת מס), שחושבה בהתבסס גם על חישוב אקטוארי, תוך שימוש בשיעור היוון של 4%. ההפרשה נכללה בסעיף "משכורות והוצאות נלוות" בדוח רווח והפסד.

י. בחודש ינואר 2007 חתמו הנהלת מחיש שרותי מחשב בע"מ (להלן: "מחיש"), חברה בבעלות ושליטה מלאים של הבנק אשר דוחותיה הכספיים נכללים בדוח הבנק וועד עובדי מחיש על הסכם קיבוצי הכולל תכנית לפרישה מרצון. התכנית קובעת פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לעובדים אשר במועד הפרישה ימלאו להם 55 שנה והם מבוטחים בביטוח מנהלים או בקרן פנסיה צוברת, או מסלול פיצויים מוגדלים לעובדים אחרים. ההחלטה הסופית על אישור או דחייה של בקשה לפרישה מרצון היא בידי המנהל הכללי של מחיש.

נכון ליום 31 בדצמבר 2007 סיימו את עבודתם 10 עובדים שחתמו על הסכמי פרישה אישיים בהתאם לתוכנית הפרישה. עובדים נוספים שחתמו על הסכמי פרישה צפויים לסיים את עבודתם במהלך שנת 2008.

בשנת 2006 נרשמה הפרשה בגין עלות התכנית לפרישה מרצון, המתבססת על הערכות ההנהלה, בסכום של כ- 25 מיליוני שקלים חדשים (כ-15 מיליוני שקלים חדשים, לאחר השפעת המס).

י"א. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ושמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

י"ב. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון של 4%. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעור של 2.5% למעט בגין עובדים שפרשו אשר אינם זכאים לגידול ריאלי בגימלה המשולמת להם.

לפרטים בדבר יישום המלצות המפקח על הביטוח בחישוב העתודות לביטוחי חיים מסוג קצבה, ראה בבאור 1. י"ב.

באור 16 - זכויות עובדים

י"ג. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בעד התחייבות פנסיונית, פיצויי פיטורים ומענקי הסתגלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן: (סכומים מדווחים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
466	455	471	460	סכום העתודה (1)
32	18	36	22	סכום היעודה (2)
434	437	435	438	עודף העתודה על היעודה
181	172	181	172	(1) כולל בגין התחייבויות פנסיוניות

(2) הבנק וחברות מאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה, אלא לצורך תשלום פיצויים בלבד.

י"ד. סכומי ההפרשה בגין זכויות עובדים לחופשה ולמענקי יובלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים) :

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
104	94	105	94	הפרשה לחופשה
10	10	10	10	הפרשה למענקי יובלות

באור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

1. עסקאות תשלום מבוסס מניות

בהתאם להסכם ההעסקה של המנהל הכללי (להלן: המנכ"ל) זכאי המנכ"ל לקבל אופציות לרכישת מניות הבנק, על פי תוכנית אשר אושרה בוועדת הביקורת ובדירקטוריון של הבנק ביום 25 באוקטובר 2004. בהתאם לתכנית, יעניק הבנק, למנהל הכללי, 5,464,442 כתבי אופציה בלתי סחירים, הניתנים למימוש ל-5,464,442 מניות רגילות של הבנק, בכפוף להתאמות. כתבי האופציה שהוצעו למנהל הכללי היוו במועד חתימת ההסכם כ-2.44% (לאחר ההקצאה) מהונו המונפק והנפרע של הבנק.

המנכ"ל זכאי לקבל את כתבי האופציה ב-5 מנות שנתיות שוות, אחת בכל תקופה של 12 חודש, החל מיום 1 באפריל 2005, בכפוף לחריגים שנקבעו בהסכם. מחיר המניות למימוש יהיה לפי שווי מניית הבנק בבורסה ביום 4 במרץ 2004 - 14.39 שקלים חדשים בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, והוא יהיה כפוף להתאמות הנובעות מחלוקת דיבידנדים במזומן ו/או בהטבה וכן בהנפקת זכויות של הבנק.

המנהל הכללי יהיה זכאי לממש את האופציות, כולן או חלקן, עד תום שנתיים לאחר סיום עבודתו בפועל, או עד ליום 6 באפריל 2009, לפי המאוחר מביניהם, אך לא יאוחר מיום 6 באפריל 2011.

במקרה של הפסקת ההתקשרות על-ידי הבנק וכן בנסיבות מסוימות שפורטו בהסכם, יהיה המנהל הכללי זכאי לקבל מהבנק, למרות ההפסקה, את כל המשכורות והתנאים הנלווים, למעט המענק השנתי, עד תום תקופת ההסכם. כמו כן, בנסיבות האמורות, זכאי המנכ"ל לקבל את כל האופציות לפי תכנית האופציות, ולממשן למניות כאילו המשיך לעבוד עד תום תקופת העסקתו.

בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, לצורכי הדוחות הכספיים, נמדדה שווייה של ההטבה הגלומה באופציות שהוענקו למנכ"ל, במועד חתימת ההסכם עימו, לפי שווייה ההוגן.

סכום ההטבה התיאורטי הגלום בתכנית הנ"ל, על פי מודל בלק ושולס המסתכם בסך של כ-24 מיליון שקלים חדשים, נרשם בדוח רווח והפסד לאורך תקופה של חמש שנים החל מחודש אפריל 2004, אלא אם יחולו הנסיבות המיוחדות שפורטו בהסכם. (לתיאור המדיניות החשבונאית בנושא, ראה באור 1. י"ג).

ביישום הטיפול החשבונאי כאמור לעיל, נדרש הבנק למספר אומדנים עיקריים. לצורך חישוב סכום ההטבה, הניחה ההנהלה כי המנכ"ל יממש את האופציות בתום 5 שנים מיום תחילת העסקתו על ידי הבנק.

סכום ההוצאה שנזקף כהוצאה לדוח רווח והפסד בשנת 2007 מסתכם לסך של כ-5 מיליון שקלים חדשים.

באור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

סטיית התקן השנתית לתשואת המניה חושבה על בסיס השערים ההיסטוריים של המניה 5 שנים קודם למועד החישוב והיא בשיעור של 25.1%. שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואת איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" לתקופה של 5 שנים והוא בשיעור של 3.9%. לא נכללו הנחות בדבר חלוקת דיבידנדים.

הואיל וזכאות המנכ"ל לאופציות הינה לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה – המסלול ההוני, ההוצאה האמורה לא תותר לבנק לניכוי לצורכי מס הכנסה.

ביום 23 בנובמבר 2004 התקבל אישור מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב לרשום למסחר את המניות, אשר יוקצו עם מימוש כתבי האופציה.

ביום 19 באפריל 2007 מימש המנהל הכללי 3,278,664 אופציות בתמורה ל-1,938,771 מניות. ממוצע מחיר המניה במועד המימוש היה 31.10 שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2007 מחזיק המנהל הכללי ב-2,185,778 אופציות למניות שיתרת אורך החיים החוזי שלהן הוא כ-3 שנים וכן ניתנות למימוש ל-2,185,778 מניות.

2. אופציות לעובדים

א. ביום 19 ביולי 2005, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לחברי הנהלה, מנהלי אגפים וסקטורים, מנהלי מחלקות וסניפים של הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "הניצעים"), במסגרת תכנית תגמול שמטרתה לעודד לתרום לפיתוח עסקי הבנק וחברות הבת ולהגדיל את הזדהותם של הניצעים עם הבנק ועם חברות בת שלו. בהתאם לתוכנית, יוקצו עד 12,000,000 כתבי אופציה הניתנות להמרה למניות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב כל אחת. נכון ליום 31 בדצמבר 2007, הוקצו 11,620,973 אופציות ל-296 ניצעים.

כתבי האופציה יבשילו ב-3 מנות שנתיות (25%, 35% ו-40%), אחת בתום כל שנה מיום הענקת האופציות. לגבי חלק מהניצעים, נקבעת כמות האופציות שיבשילו בכל מנה בכפוף לעמידה בתנאי סף של "דרגת איכות". הניצעים זכאים לממש את האופציות עד תום ארבע שנים ממועד הענקתן, ולקבל תמורתן מניות של הבנק בשווי המסתכם ליתרת הרווח התיאורטי הגלום באופציות ליום המימוש. מחיר המניות למימוש נקבע בכל הקצאה לפי שווי מניית הבנק בבורסה ביום ההקצאה, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, והוא כפוף להתאמות הנבעות מחלוקת דיבידנדים במזומן ו/או בהטבה וכן בהנפקת זכויות של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי בגין 12,000,000 כתבי האופציה שאושרו, כאמור, בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24 נאמד בכ-53 מיליוני שקלים חדשים. ערך ההטבה הכולל מס שכן, כפי שירשם בדוחותיו הכספיים של הבנק, נאמד ליום 30 ביוני 2005 בכ-62 מיליוני שקלים חדשים. ערך הטבה זה נפרס בספרי הבנק החל מהרביע השלישי של שנת 2005, במשך 3 שנים.

באור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

ערך ההטבה התיאורטי נקבע בעזרת מודל בלק ושוולס. סטיית התקן במונחים שנתיים לתקופה של 4 שנים שקדמו למועד ההקצאה המקורי היא 22.5%. אורך חיי האופציה במודל נקבע ל- 4 שנים (בהתאם למועד האחרון למימוש). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" ו-"שגיא" כפי שפורסם על ידי בנק ישראל ביוני 2005 סמוך למועד ההקצאה, ובהתאם לתקופה האופציה, והגיע ל-2.7%. לא נכללו הנחות בדבר חלוקת דיבידנדים.

בגין תוכנית האופציות נזקפו בשנת 2007 הוצאות שכר בסך של כ-13 מיליון שקלים חדשים (בהשוואה לכ-26 מיליון שקלים חדשים אשתקד), שהקטינו את הרווח הנקי לאחר מס בסך של כ-7 מיליון שקלים חדשים (בהשוואה לכ-14 מיליון שקלים חדשים אשתקד).

ב. להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2006		2007		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
19.06	11,715,300	19.51	10,245,751	קיימות במחזור לתחילת שנה
25.4	633,953	29.33	420,205	הוענקו במהלך השנה (1)
18.77	811,363	17.73	337,122	חולטו במהלך השנה (2)
18.85	1,292,139	17.51	2,286,230	שמומשו במהלך השנה
19.51	10,245,751	18.84	8,042,604	קיימות במחזור לסוף שנה (3)

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך השנה, במועד המדידה היה 5.23 שקלים חדשים. (בשנת 2006 - 4.81 שקלים חדשים)

(2) ממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2007 היה 30.19 שקלים חדשים (שנת 2006 - 29.36 שקלים חדשים)

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה לפי תחומים של מחירי מימוש

31 בדצמבר 2006		31 בדצמבר 2007		
25-31	17-24	25-31	17-24	מחירי מימוש (בש"ח)
325,109	9,920,642	711,462	7,331,142	מספר האופציות
				ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
27.03	19.26	27.86	17.79	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
2.6	1.4	1.8	0.4	מזה ניתנות למימוש:
-	1,423,858	68,126	2,931,530	מספר האופציות
-				ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בש"ח)
-	19.29	25.72	17.79	

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע ישראלי			מטבע חוץ (1)		
		לא צמוד	צמוד	דולרים	אירו	מטבעות	פריטים
		מדד		של ארה"ב	אחרים		
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים		2,009	616	5,338	1,527	1,211	-
ניירות ערך		1,742	1,207	1,165	1,581	51	399
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו							
במסגרת הסכמי מכר חוזר		5	-	-	-	-	-
אשראי לציבור (2)		27,911	33,586	8,167	2,237	2,419	-
אשראי לממשלה		-	2	1	-	-	-
השקעות בחברות כלולות		24	-	-	-	-	(7)
בניינים וציוד		-	-	-	-	-	1,246
נכסים אחרים		2,184	310	242	66	35	43
סך כל הנכסים		33,875	35,721	14,913	5,411	3,716	1,681
התחייבויות							
פיקדונות הציבור		36,125	20,020	13,651	3,256	2,238	-
פיקדונות מבנקים		1,052	1,633	748	106	213	-
פיקדונות הממשלה		-	243	39	-	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים		-	6,189	-	-	-	-
התחייבויות אחרות		3,249	558	150	82	61	147
סך כל ההתחייבויות		40,426	28,643	14,588	3,444	2,512	147
הפרש		(6,551)	7,078	325	1,967	1,204	1,534
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)		7,634	(5,220)	421	(1,592)	(1,243)	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)		1,213	-	(837)	(413)	50	(13)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)		82	-	7	4	(100)	7
סך הכל כללי		2,378	1,858	(84)	(34)	(89)	1,528
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)							
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)		84	-	(505)	415	(20)	26

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית, המיוחדת והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

(3) כולל סך 322 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי – ראה הערת שוליים 4 בבאור 3 המתייחס לשנת 2007.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד ליום 31 בדצמבר 2006

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
10,797	-	1,024	897	6,484	1,127	1,265	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,979	(3) 404	78	1,758	1,518	398	1,823	ניירות ערך
70,109	-	2,468	2,133	8,065	33,044	24,399	אשראי לציבור (2)
4	-	-	-	1	3	-	אשראי לממשלה
42	19	-	-	-	-	23	השקעות בחברות כלולות
1,293	1,293	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
2,487	46	70	42	341	142	1,846	נכסים אחרים
90,711	1,762	3,640	4,830	16,409	34,714	29,356	סך כל הנכסים
התחייבויות							
73,234	-	2,541	2,992	12,528	20,986	34,187	פיקדונות הציבור
3,073	-	127	91	1,067	1,645	143	פיקדונות מבנקים
560	-	-	-	43	296	221	פיקדונות הממשלה
5,067	-	-	-	-	5,067	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,710	166	102	45	136	289	2,972	התחייבויות אחרות
85,644	166	2,770	3,128	13,774	28,283	37,523	סך כל ההתחייבויות
5,067	1,596	870	1,702	2,635	6,431	(8,167)	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(797)	(1,897)	(2,724)	(5,410)	10,828	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(69)	243	225	-	(399)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	61	7	(79)	-	11	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
5,067	1,596	65	55	57	1,071	2,273	סך הכל כללי
-	-	127	139	340	-	(606)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	276	551	1,188	-	(2,015)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית, המיוחדת והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

(3) כולל סך 317 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי - ראה הערת שוליים 4 בבאור 3 המתייחס לשנת 2006.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות	אירו	דולרים	צמוד	לא צמוד	
	שאינם	אחרים		של ארה"ב	מדד		
	כספיים						
נכסים							
12,659	-	1,227	1,733	5,389	1,441	2,869	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,092	399	-	1,581	1,165	1,207	1,740	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו
5	-	-	-	-	-	5	במסגרת הסכמי מכר חוזר
70,094	-	2,311	1,992	8,012	30,928	26,851	אשראי לציבור (2)
3	-	-	-	1	2	-	אשראי לממשלה
1,180	1,024	-	-	8	124	24	השקעות בחברות מוחזקות (3)
1,234	1,234	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
2,829	43	34	66	241	309	2,136	נכסים אחרים
94,096	2,700	3,572	5,372	14,816	34,011	33,625	סך כל הנכסים
התחייבויות							
76,253	-	2,207	3,248	13,673	20,556	36,569	פיקדונות הציבור
3,768	-	209	106	748	1,599	1,106	פיקדונות מבנקים
275	-	-	-	39	236	-	פיקדונות הממשלה
4,057	-	-	-	-	4,057	-	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,186	126	56	82	143	555	3,224	התחייבויות אחרות
88,539	126	2,472	3,436	14,603	27,003	40,899	סך כל ההתחייבויות
5,557	2,574	1,100	1,936	213	7,008	(7,274)	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(1,243)	(1,592)	421	(5,220)	7,634	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(13)	50	(413)	(837)	-	1,213	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	7	(100)	4	7	-	82	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
5,557	2,568	(193)	(65)	(196)	1,788	1,655	סך הכל כללי
-	6	(41)	(660)	2,536	-	(1,841)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	26	(20)	415	(505)	-	84	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

- (1) לרבות צמודי מטבע חוץ.
- (2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.
- (3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 258 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל סך 322 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי – ראה הערת שוליים 4 בבאור 3 המתייחס לשנת 2007.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק ליום 31 בדצמבר 2006

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות	אירו	דולרים	לא צמוד	צמוד	
	שאינם	אחרים		של ארה"ב	מדד		
	כספיים						נכסים
12,485	-	977	1,071	6,712	1,788	1,937	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,915	(4) 404	18	1,758	1,517	397	1,821	ניירות ערך
66,038	-	2,416	1,953	7,794	30,302	23,573	אשראי לציבור (2)
4	-	-	-	1	3	-	אשראי לממשלה
1,312	1,194	-	-	-	95	23	השקעות בחברות מוחזקות (3)
1,270	1,270	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
2,477	46	69	42	340	141	1,839	נכסים אחרים
89,501	2,914	3,480	4,824	16,364	32,726	29,193	סך כל הנכסים
התחייבויות							
73,435	-	2,523	2,985	12,595	20,532	34,800	פיקדונות הציבור
3,082	-	131	91	1,068	1,601	191	פיקדונות מבנקים
551	-	-	-	43	287	221	פיקדונות הממשלה
3,724	-	-	-	-	3,724	-	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,648	140	99	45	133	284	2,947	התחייבויות אחרות
84,440	140	2,753	3,121	13,839	26,428	38,159	סך כל ההתחייבויות
5,061	2,774	727	1,703	2,525	6,298	(8,966)	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(797)	(1,897)	(2,724)	(5,410)	10,828	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(69)	243	225	-	(399)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	61	7	(79)	-	11	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
5,061	2,774	(78)	56	(53)	888	1,474	סך הכל כללי
-	-	127	139	340	-	(606)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	276	551	1,188	-	(2,015)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

- (1) לרבות צמודי מטבע חוץ.
 (2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.
 (3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 253 מיליוני שקלים חדשים.
 (4) כולל סך 317 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי – ראה הערת שוליים 4 בבאור 3 המתייחס לשנת 2006.

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ולפי תקופות לפרעון (1) - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלשה חודשים	משלשה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלש שנים	
מטבע ישראלי לא צמוד					
10,195	3,153	7,676	2,937	2,159	נכסים (3)
32,947	2,154	4,003	1,766	107	התחייבויות
(22,752)	999	3,673	1,171	2,052	הפרש
2,545	651	3,158	1,081	(28)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
167	411	548	161	8	אופציות (במונחי נכס בסיס)
מטבע ישראלי צמוד למדד					
166	901	4,158	4,622	4,528	נכסים
500	814	4,803	4,931	3,132	התחייבויות
(334)	87	(645)	(309)	1,396	הפרש
(766)	1,102	(4,774)	(981)	47	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
65	-	(14)	(57)	-	אופציות (במונחי נכס בסיס)
מטבע חוץ פעילות מקומית (4)					
5,792	3,077	3,307	1,561	958	נכסים (3)
9,445	5,653	2,042	207	53	התחייבויות
(3,653)	(2,576)	1,265	1,354	905	הפרש
(1,779)	(1,753)	1,616	(100)	(19)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
(232)	(411)	(534)	(104)	(8)	אופציות (במונחי נכס בסיס)
מטבע חוץ פעילות חו"ל -					
708	1,330	1,454	484	491	נכסים
724	1,015	501	115	81	התחייבויות
(16)	315	953	369	410	הפרש
פריטים לא כספיים					
5	-	-	-	-	נכסים
105	-	-	-	-	התחייבויות
(100)	-	-	-	-	הפרש
סך הכל					
16,866	8,461	16,595	9,604	8,136	נכסים
43,721	9,636	11,349	7,019	3,373	התחייבויות
(26,855)	(1,175)	5,246	2,585	4,763	הפרש

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 895 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,480 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 299 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל צמודי מטבע חוץ.
- (5) כפי שנכללה בבאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

יתרה מאזנית (5)		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
ללא תקופת סך הכל	פרעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלש ועד ארבע שנים
33,875	(2) 1,483	38,435	1,104	5,071	3,517	1,319	1,304
40,426	36	40,350	0	1	(924)	282	14
(6,551)	1,447	(1,915)	1,104	5,070	4,441	1,037	1,290
7,634	0	8,140	-	-	-	7	726
1,295	0	1,295	-	-	-	-	-
35,721	801	48,857	1,855	10,597	14,238	3,839	3,953
28,643	407	34,731	205	3,084	10,962	2,874	3,426
7,078	394	14,126	1,649	7,513	3,276	965	527
(5,220)	-	(5,586)	-	-	-	(92)	(122)
-	-	-	-	-	-	-	-
18,075	826	20,036	227	1,466	2,249	632	767
17,381	6	17,533	0	36	19	55	23
694	820	2,503	227	1,430	2,230	577	744
(2,414)	-	(2,554)	-	-	-	85	(604)
(1,289)	-	(1,289)	-	-	-	-	-
5,965	68	6,648	197	164	1,038	355	427
3,163	(1)	3,380	0	187	604	117	36
2,802	69	3,268	197	(23)	434	238	391
1,681	1,678	5	-	-	-	-	-
147	63	105	-	-	-	-	-
1,534	1,615	(100)	-	-	-	-	-
95,317	4,856	113,981	3,383	17,298	21,042	6,145	6,451
89,760	511	96,099	205	3,308	10,661	3,327	3,499
5,557	4,345	17,882	3,178	13,990	10,381	2,817	2,952

באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ולפי תקופות לפרעון (1) - הבנק

ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלשה חודשים	משלשה חודשים ועד שנה	משנתיים ועד	משנתיים ועד שלש שנים
מטבע ישראלי לא צמוד				
10,075	3,260	7,612	2,815	2,258
32,981	2,530	4,012	1,766	108
(22,906)	730	3,600	1,049	2,150
2,545	651	3,158	1,081	(28)
167	411	548	161	8
מטבע ישראלי צמוד למדד				
179	932	3,851	4,262	4,207
461	730	4,492	4,505	2,912
(282)	202	(641)	(243)	1,295
(766)	1,102	(4,774)	(981)	47
65	0	(14)	(57)	0
מטבע חוץ פעילות מקומית (4)				
5,786	3,073	3,290	1,537	936
9,439	5,638	1,839	207	53
(3,653)	(2,565)	1,451	1,330	883
(1,779)	(1,753)	1,616	(100)	(19)
(232)	(411)	(534)	(104)	(8)
מטבע חוץ פעילות חו"ל				
540	1,287	1,599	484	491
788	978	660	115	81
(248)	309	939	369	410
פריטים לא כספיים				
5	-	-	-	-
105	-	-	-	-
(100)	-	-	-	-
סך הכל				
16,585	8,552	16,352	9,098	7,892
43,774	9,876	11,003	6,593	3,154
(27,189)	(1,324)	5,349	2,505	4,738

- (1) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 895 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,480 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 299 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל צמודי מטבע חוץ.
- (5) כפי שנכללה בבאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

יתרה מאזנית (5)		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
ללא תקופת סך הכל	פרעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלש ועד ארבע שנים
33,625	(2) 1,455	37,783	1,069	4,647	3,141	1,361	1,545
40,899	36	40,762	0	1	(924)	274	14
(7,274)	1,419	(2,979)	1,069	4,646	4,065	1,087	1,531
7,634	-	8,140	-	-	-	7	726
1,295	-	1,295	-	-	-	-	-
34,011	801	46,690	1,845	10,342	13,736	3,620	3,716
27,003	404	32,760	205	2,999	10,504	2,706	3,246
7,008	397	13,930	1,640	7,343	3,232	914	470
(5,220)	-	(5,586)	-	-	-	(92)	(122)
(6)	-	(6)	-	-	-	-	-
17,856	826	19,702	185	1,395	2,146	610	744
17,163	6	17,309	-	36	19	55	23
693	820	2,393	185	1,359	2,127	555	721
(2,414)	-	(2,554)	-	-	-	85	(604)
(1,289)	-	(1,289)	-	-	-	-	-
5,904	68	6,582	197	164	1,038	355	427
3,348	(1)	3,566	-	187	604	117	36
2,556	69	3,016	197	(23)	434	238	391
2,700	2,694	5	-	-	-	-	-
126	42	105	-	-	-	-	-
2,574	2,652	(100)	-	-	-	-	-
94,096	5,844	110,762	3,296	16,548	20,061	5,946	6,432
88,539	487	94,502	205	3,223	10,203	3,152	3,319
5,557	5,357	16,260	3,091	13,325	9,858	2,794	3,113

**באור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
ולפי תקופות לפרעון - המאוחד והבנק
ליום 31 בדצמבר 2006**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
	עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים
המאוחד					
נכסים (1)	18,027	7,271	16,810	9,336	6,856
התחייבויות	38,108	10,138	12,424	7,139	4,040
הפרש	(20,081)	(2,867)	4,386	2,197	2,816
הבנק					
נכסים (1)	17,924	7,189	16,533	8,852	6,390
התחייבויות	38,313	10,380	12,216	6,781	3,629
הפרש	(20,389)	(3,191)	4,317	2,071	2,761

(1) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,915 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 319 מיליוני שקלים חדשים.

(2) כולל, נכסים בסך 739 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.

יתרה מאזנית	
סך הכל	ללא תקופת פרעון
90,711	(2) 7,459
85,644	657
5,067	6,802

89,501	8,563
84,440	627
5,061	7,936

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים (המשך)					
משלש ועד ארבע שנים	מארבע ועד חמש שנים	מחמש ועד עשר שנים	מעשר ועד עשרים שנים	מעל עשרים שנים	סך הכל תזרימי מזומנים
5,221	5,065	19,407	16,847	2,975	107,815
2,990	3,199	10,535	3,099	247	91,919
2,231	1,866	8,872	13,748	2,728	15,896

5,119	5,124	18,523	16,090	2,927	104,671
2,771	3,020	10,059	2,985	247	90,401
2,348	2,104	8,464	13,105	2,680	14,270

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד	
2006	2007	2006	2007
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים			
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה			
עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:			
502	707	502	707
- אשראי תעודות			
1,595	2,694	1,718	2,847
- ערבויות להבטחת אשראי			
5,043	4,888	5,705	5,613
- ערבויות לרוכשי דירות			
1,113	1,641	1,127	1,655
- ערבויות והתחייבויות אחרות (1)			
2,900	3,192	2,900	3,192
- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות			
(2) 19,912	23,895	(2) 19,912	23,895
לפי דרישה שלא נוצלו			
- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר			
(3) 3,238	3,490	(2) 4,243	4,391
ועדיין לא ניתן			
1,676	1,686	1,676	1,686
- התחייבויות למתן אשראי לחוסכים (4)			
(2) 4,696	3,554	(2) 5,390	4,017
- התחייבויות להוצאת ערבויות			

- (1) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 225 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2006 – 144 מיליוני שקלים חדשים) ראה באור 19 ד. 2 ובאור 15 ב.
- (2) הוצג מחדש.
- (3) סווג מחדש.
- (4) ראה באור 19 ד. 19.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מ א ו ח ד							
2006	2007						
ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה (1)							
לסוף השנה							
1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה (2)							
16,445	16,192	מטבע ישראלי צמוד למדד					
321	423	מטבע ישראלי לא צמוד					
277	241	מטבע חוץ					
17,043	16,856	סך הכל					
2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות במידת גביה (3)							
2006	2007						
	מעל שנה	מעל 3 שנים	מעל 5 שנים	מעל 10 שנים	מעל 20 שנים	מעל 10 שנים	מעל 20 שנים
סך הכל	עד שנה ועד 3 שנים	עד 5 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	עד 20 שנים
1,342	1,268	13	359	409	187	198	102
תזרימים חוזיים עתידיים							
תזרימים עתידיים צפויים							
לאחר הערכת הנהלה							
1,196	1,133	5	273	377	181	195	102
לפרענות מוקדמים							
תזרימים צפויים מהוונים							
לאחר הערכת הנהלה							
871	857	2	154	272	151	178	100
לפרענות מוקדמים (4)							
3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה							
מ א ו ח ד							
2006	2007						
766	773						
223	167						
הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה							
הלוואות עומדות ומענקים							

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
- (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 5,037 מיליוני שקלים חדשים (שנה קודמת 5,570 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
- (3) כולל מגזר מטבע ישראלי לא צמוד, צמוד למדד ומגזר מטבע חוץ.
- (4) ההיוון בוצע לפי שיעור 4.5% (2006 - לפי שיעור 4.9%).

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
ג. התקשרויות מיוחדות :				
התחייבויות בגין:				
204	308	207	351	חוזי שכירות לזמן ארוך (1)
110	100	110	100	חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
1	19	1	19	רכישת בניינים ושיפוצם
12	5	28	5	קבלת פיקדונות במועדים עתידיים (2)

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

ה ב נ ק		מ א ו ח ד		
2006	2007	2006	2007	
21	27	22	31	שנה ראשונה
21	28	21	31	שנה שניה
21	26	21	28	שנה שלישית
19	24	20	26	שנה רביעית
17	23	18	25	שנה חמישית
105	180	105	210	שנה שישית ואילך

(2) עסקאות עם מפקידים מוסדיים לקבלת פיקדונות במועדים עתידיים בשעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2007 הינו 942 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2007 נאמד בכ-71 מיליוני שקלים חדשים. קרן הסיכונים מתעדכנת בחודש מרץ של כל שנה, על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע, בשנה הקלנדרית שהסתיימה טרם מועד העדכון ובכל מקרה לא תפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה באור 15 א.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן – "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם. סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-332 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2006 - כ-307 מיליוני שקלים חדשים). כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2007 הינו 1,094 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2007 מוערך בכ-225 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה באור 15 ב.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) הבנק הפקיד בחברות ברוקרים בחו"ל, איגרות חוב ששווין ליום המאזן כ-64 מיליוני דולר של ארה"ב, כבטחון עבור פעילות לקוחותיו בתחום ניירות הערך, אצל אותן חברות ברוקרים. בגין איגרות חוב אלו ניתנו לברוקרים זכויות קיזוז כנגד סכומים המגיעים להם וכן ניתנה לחלק מהם, על ידי הבנק התחייבות להימנע מלשעבד את אותן איגרות חוב.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

(5) בהתאם להסכם מכירת הפעילות בקופות הגמל אשר נוהלו על ידי הבנק, (לפרטים ראה באור 6 ה.2), ערב הבנק למשך 5 שנים מיום 5 במרץ 2007 כלפי חברי קופות הגמל והקופה לפיצויים, להשבת סכומי הקרן הנומינליים שהופקדו על ידם במועד. לתאריך המאזן, נכסי הקופות מושקעים ברובם באיגרות-חוב מאושרות להשקעה והם עולים על סכום ערבות הבנק. סכום קרן ההפקדות ליום 31 בדצמבר 2007 - 3,175 מיליוני שקלים חדשים. שוויה ההוגן של ערבות זו, המהווה אופצית PUT שכתב הבנק, אינו מהותי.

(6) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:

- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(7) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק לתת פטור מראש מאחריות וכן מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: נושאי משרה). בהתאם להתחייבות לשיפוי פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק והכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000. השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף להתחייבות לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים של הבנק, שאושרה בשנת 2001, סעיף הקובע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם על אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי עקב אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המרבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

(8) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבויות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות. השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרום לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיוטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלזים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998). במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

(9) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהיתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגין בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(10) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם. בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

11) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: כתב השיפוי) נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם נסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר בעניין נושאי השיפוי כאמור בסעיפי משנה א. ו-ב. לעיל, לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נשוא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 בנק אדנים הינו אחד המבטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

12) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, שבהן הסכום הנתבע גבוה מ-1% מהונו העצמי של הבנק:

א. בחודש מרץ 1999 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה כנגד הבנק, בסכום של 20 מיליוני שקלים חדשים (לצרכי אגרה), בגין נזקים נטענים בסך כ-108 מיליוני שקלים חדשים שנגרמו לתובעים (שהם, חברה בפירוק ומי שהיו בעלי מניותיה), לטענתם, עקב סירובו של הבנק להמשיך ולאשר לחברה התובעת מסגרת אשראי מוסכמת לצורך פעילותה העסקית, הקפאת חשבון החברה התובעת וחילול שיקים שהופקדו לגביה, דבר שהביא לטענת התובעים לקריסת החברה התובעת. בחודש יולי 1999 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק הדוחה את טענות התובע בדבר הפרה כביכול של חובות הבנק כתאגיד בנקאי. לטענת הבנק, כל פעולותיו, כנ"ל, בוצעו על ידו, כדין.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס בין היתר על המידע שברשותה ועל חוות דעת משפטית שנתקבלה לענין זה, המניחה כי גרסת הבנק משמיטה את הבסיס מטענות התובעים, ונוכח העובדה כי מחקירות העדים ומן הממצאים שעלו עד כה בחקירות אלה, ההתרשמות היא כי ישנו סיכוי סביר ביותר כי טענות התובעים ביחס לאחריות הבנק כלפיהם תידחנה. ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעה הינה קלושה, ולפיכך לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים.

ב. בחודש דצמבר 2001, הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, כתב תביעה, כנגד הבנק, בסכום של כ-80 מיליוני שקלים חדשים. לטענת התובעים, ביצע פקיד הבנק (שהושעה מעבודתו), בעת שהיה עובד הבנק, בקבוצת חשבונותיהם, פעולות רבות שלא כדין, ללא הרשאתם וללא ידיעתם. התובעים טוענים, כי כתוצאה ממעשים אלו, נקלעו למצוקת אשראי, שחייבה אותם לבצע פעולות פיננסיות, אשר לא היו נעשות אלמלא כן, ואשר גרמו להם, לטענתם, הפסדים ישירים ועקיפים, בהיקפים של עשרות מיליוני שקלים חדשים.

בחודש ינואר 2002, הוגש על ידי הבנק כתב הגנה, שבמסגרתו נטען, כטענות מקדמיות, בין היתר, כי כל טענות התובעים המתייחסות לפעולות שבוצעו לפני למעלה משבע שנים ממועד הגשת התביעה, התיישנו. כמו כן נטען, כי התובעים קיבלו דיווחים על הנעשה בחשבונותיהם, וכי הם מנועים לכפור בנכונות האמור בספרי הבנק. בכתב ההגנה גופו נטען, כי התובעים ידעו ו/או היה עליהם לדעת על הנעשה בחשבונותיהם, וכי למצער הם התרשלו רשלנות רבתי בבדיקת חשבונותיהם, ואפשרו בכך את ביצוע הפעולות הנטענות, והמוכחות על ידי הבנק, בחשבונותיהם. עוד נטען, כי פעולות לא כשרות, ככל שבוצעו, בוצעו על ידי פקיד הבנק באותה עת, על דעתו ובחריגה מהרשאה, והבנק לא יכול היה למנען באמצעים הסבירים הנתונים בידו.

לפי הערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכון כי הבנק יאלץ לשאת בסכום התביעה הינו קלוש, ולפיכך לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים.

ג. בחודש דצמבר 2002 הגיש המפקח על הבנקים בבית הדין לחוזים אחרים בקשה נגד בנק טפחות לבטל או לשנות סעיפים בנוסח הערבות שבנק טפחות מנפיק על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן: "החוק"), בטענה שיש בערבות תנאים מקפחים. כן מבקש המפקח להחיל את ביטול הסעיפים או את השינוי בהם גם על ערבויות שהונפקו לפני מועד מתן החלטת בית הדין ואשר טרם בוצעו במלואן.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

הבנק הגיע להסדר עם המפקח על הבנקים, על פיו יתוקן נוסח הערבות שהבנק מנפיק על פי חוק מכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה – 1974. הסדר זה קיבל בחודש אוקטובר 2007 תוקף של פסק דין בבית הדין לחוזים אחידים.

ד. בחודש אפריל 2003 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד הבנק, לתשלום סך של 12 אלפי שקלים חדשים ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית לתשלום סך כולל של 300 מיליוני שקלים חדשים. לטענת התובעים, על הבנק להשיב להם אישית ולקבוצה כולה חייבים אשר נרשמו ב-7 השנים שקדמו למועד הגשת התביעה בחשבונות המסווגים על ידי הבנק כ"לקוחות משפטיים" בגין "גזברות" ו"זמן", אותם אין הבנק רשאי לגבות בשל אי גילוי נאות מצד הבנק של מהות אותם חייבים. התובעים מבקשים לעצמם, בנוסף לסכום התביעה, שכר עבור טרחתם בהגשת התביעה ושכר לבאי כוחם.

לאור קביעת בית המשפט המחוזי בפסק דינו מאפריל 2005, כי הסעד שהיה מעניק לו אושרה התובענה כייצוגית, היה סעד המורה לבנק לתקן את ספריו באופן, שיבוטלו חייבים שאינם בהתאם לפסק הדין, וכן יורה לבנק לספק מידע ללקוחות בטיפול משפטי על חשבונותיהם בבנק, הרי שהחשיפה לבנק הנה לעלויות הכרוכות בביצוע הוראותיו של בית המשפט ולא לסעד כספי מעבר לתשלום שכר לתובע ובאי כוחו, כאמור לעיל. הבנק מקיים את הוראות פסק הדין מאפריל 2005 ממועד קבלת פסק הדין ואילך. אשר על כן, בנסיבות אלה, להערכת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכון לסעדים נוספים לתובע קלוש, ולכן לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים.

ה. בחודש יולי 2003 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית (להלן: "התביעה") נגד בנק טפחות, בנקים נוספים ומנהל המכס ומס בולים. התביעה הינה בגין חישובים הנוגעים למס בולים.

אחד התובעים, שקיבל הלוואה מבנק טפחות תובע הפרשי מס בולים בסך של 36 שקלים חדשים. התביעה הוגשה על סך כולל של 300 מיליוני שקלים חדשים. בתביעה נטען כי הבנק לא נהג על פי פסק דין של בית המשפט העליון בו נקבע כי כאשר הסכם כולל תמורה הנפרסת בתשלומים, יש להעריך את הסכום הנקוב בו לענין מס בולים על פי ערכו הנוכחי של סכום קרן ההלוואה בלבד. בנק טפחות, כמו יתר הבנקים, נהג לקחת בחשבון לצורך ביול את כל הריבית העתידית מבלי להוון אותה וזאת על פי דרישות של שלטונות מס בולים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

על פני הדברים מאחר וכל סכום שבנק טפחות גבה בגין מס בולים נגבה על פי דרישת השלטונות והסכומים עברו לשלטונות, הרי אם בכלל יש מקום לתביעה היא צריכה להיות נגד מס בולים בלבד שצריך להחזיר המס שנגבה שלא כדין, אם נגבה שלא כדין. לפיכך, להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התביעה נגד הבנק קלושים, ועל כן לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים.

1. בחודש אוגוסט 2003, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה נגד חמישה בנקים ובכללם הבנק, תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית (להלן: "התביעה"). סכום התביעה הושאר לשיקול דעת בית המשפט.

בחודש דצמבר 2003, הגישו התובעים תביעה מתוקנת, כשלטענתם, הבנק אינו מקיים את האמור בתיקון מס' 2 לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשס"ג-2003, כפי שתוקנו על ידי נגיד בנק ישראל, בחודש אוגוסט 2003. לטענתם, כאשר הפקידו שיקים בבנק, לא הודיעו להם כי בגין הפעולה תיגבה מהם עמלת רישום פעולה בחשבון.

לטענת הבנק, קיים הבנק את כללי הגילוי הנאות החדשים, כאמור בתיקון מס' 2 לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשס"ג-2003 הנזכר לעיל, כלפי התובעים וכלפי לקוחותיו בכלל.

טרם ניתנה החלטת בית המשפט בבקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית. לפי הערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת משפטית שנתקבלה, סיכויי התביעה להתקבל הינם קלושים. לפיכך, לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעה זאת.

2. בחודש מרץ 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בנצרת תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק טפחות (להלן: "התביעה"). התביעה הוגשה מטעם לווים של בנק טפחות, בסכום מוערך כולל של כ-69 מיליוני שקלים חדשים, בגין חייב לכאורה בריבית פיגורים עודפת מעבר למותר על פי החוק ובחייב בעמלה במקרים שבהם הוראת הקבע של ההחזר השוטף של ההלוואה שנטלו הלווים מבנק טפחות לא כובדה. לטענת התביעה יש לראות גם עמלה זו כריבית פיגורים כך שעמלה זו, יחד עם ריבית הפיגורים שבנק טפחות מחייב בגין תקופת הפיגורים, מהווים חריגה מתקרת ריבית הפיגורים המותרת, על פי חוק הריבית, התשי"ז-1957 וחקיקת המשנה על פיו.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

בחודש ינואר 2007 החליט בית המשפט העליון למחוק על הסף את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, והורה לצדדים להגיש את עמדתם ביחס לשאלת השלכותיו של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, על ההליך בתיק זה. בחודש מאי 2007 החליט בית המשפט העליון כי הטיפול בערעור זה יותלה עד להכרעת בית המשפט בתביעה על בסיס עילה זהה כנגד הבנק, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה על ידי חלק מן התובעים בהליך הנוכחי, בחודש יוני 2006 והמפורטת בסעיף 12) י"ב. להלן. עוד נקבע בהחלטה, כי אם יוגש ערעור על ההחלטה שתקבל בתביעה הזו המתנהלת בבית המשפט המחוזי בחיפה, לכשתינתן החלטה כאמור, ניתן יהיה לדון בשני הערעורים יחד. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור, התביעה והבקשות לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית, הינם בגדר "אפשרי". להערכת ההנהלה, כוללים הדוחות הכספיים הפרשה נאותה.

ח. בחודש אוקטובר 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה כנגד הבנק וכנגד בנק טפחות וכן בקשה לאשר אותה כתביעה ייצוגית. בהתאם לנטען בכתב התביעה ובבקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, התובעים טוענים, כי מניותיהם נרכשו מהם בכפיה ובשווי נמוך משוויין ההוגן של המניות, במסגרת הליך הצעת הרכש שפרסם הבנק ביום 24 ביוני 2004, לרכישת מניות בנק טפחות, אף שאחד התובעים נענה, חלקית, להצעת הרכש. לפיכך, עתרו התובעים, בין היתר, לקבל סעד של הערכה לפי סעיף 338 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. בהצעת הרכש, הציע הבנק לרכוש מציבור המחזיקים במניות בנק טפחות את כלל מניותיהם, אשר מספרן עמד על 6,909,842 מניות, תמורת סכום של 49.5 שקלים חדשים למניה (לאחר תיקון הצעת הרכש).

נכון למועד הצעת הרכש, שוויו המאזני של הונו העצמי של בנק טפחות עמד על כ-2.06 מיליארדי שקלים חדשים, ושווי של בנק טפחות, הנגזר מהמחיר למניה לפיו התבצעה הצעת הרכש, היה כ-2.4 מיליארדי שקלים חדשים. השווי הגלום בהצעת הרכש הסתכם בכ-118% מהונו העצמי (החשבונאי) של בנק טפחות, ליום 31 במרץ 2004. לטענת התובעים, סכום תביעתם האישית עומד על סך של כ-171 אלפי שקלים חדשים, ועבור כלל התובעים אותם הם מבקשים לייצג, סכום התביעה מוערך על ידם בסך של כ-2,149 מיליוני שקלים חדשים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מומחה כלכלי שניתנה לבקשת הבנק ועל חוות דעת היועצים המשפטיים בתיק, וכן נוכח טענות התובעת, לדוגמא, כי שוויו של בנק טפחות הוא כ-17.7 מיליארדי שקלים חדשים, סכום בלתי סביר וחסר כל פרופורציה לשווים של בנקים בישראל, הסיכוי שהתביעה תתקבל הינו קלוש, ולפיכך לא בוצעה בגינה הפרשה בדוחות הכספיים.

ט. בחודש מרץ 2005, הוגשה כנגד הבנק, לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תובענה על סך של 6 מיליוני שקלים חדשים ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית בסכום הנע בין 50 מיליוני שקלים חדשים, נזק ישיר מהפירעון הכפוי של הלוואות במטבע חוץ, כמפורט להלן, לבין 500 מיליוני שקלים חדשים, הכוללים תוספת בגין נזקים לכאורה אשר נוצרו כתוצאה מהנזק הראשוני (להלן: "התביעה").

לטענת התובע, הבנק ביצע פירעון כפוי של הלוואות במטבע חוץ, בטרם סיום תקופת ההלוואה, בניגוד להוראת הלקוח, בשיאו של הפיחות הזמני בשקל בסתיו 1998, כאשר חודשים ספורים לאחר מכן, השקל התייצב, יוסף וחזר לשערים המקוריים. לטענת התובע, כתוצאה מהפירעון הכפוי של הלוואותיו, נוצרה יתרת חוב בחשבונו, שהובילה למניעת ביצוע פעולות בחשבונו, ולהגדלת נזקו.

בחודש אוקטובר 2005, הגיש הבנק תגובה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית וטען כי פעל כדין. בהתאם להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת משפטית שנתקבלה, סיכויי התביעה והבקשות לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית הינם בגדר "אפשרי". להערכת הנהלת הבנק, כוללים הדוחות הכספיים הפרשה נאותה.

י. בחודש אפריל 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים, בגין נזקים לכאורה שנגרמו לתובעים, כתוצאה ממצג שווא לכאורה שהוצג להם על ידי עובדת סניף גבעתיים של הבנק, שפוטרה מאז מעבודתה בבנק. לטענת התובעים, הפקידו בבנק במהלך השנים סכומי כסף גבוהים בסך מיליוני שקלים, וביצעו פעולות השקעה רבות באפיקי השקעה מגוונים, בעיקר על ידי קשר טלפוני יום-יומי עם עובדת סניף הבנק, אשר ביצעה הוראותיהם ודיווחה להם על ביצוע ההוראות ועל היתרות בחשבונותיהם. התובעים טוענים כי על פי דיווחי עובדת סניף הבנק אשר טיפלה בחשבונותיהם, בסוף שנת 2003 הגיעו היתרות בחשבונותיהם לסך של 91 מיליוני שקלים חדשים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

בהסתמך על מידע זה, התקשרו התובעים לטענתם בהסכם לרכישת בית בעלות של למעלה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ואולם, טוענים התובעים, בדיעבד ולאחר כריתת הסכם רכישת הבית, גילו כי הדיווחים שמסרה להם עובדת הבנק היו שקריים וכי בפועל לא בוצעו בחשבונותיהם פעולות השקעה, ולמעשה בחשבונות קיימת יתרת חובה. משכך, נגרמו לתובעים לטענתם נזקים כבדים, והסכום הנתבע על ידם מורכב מהיתרה האחרונה שדווחה להם כי קיימת בחשבונותיהם בבנק, בסך של 91 מיליוני שקלים חדשים, מהנזקים שנגרמו להם בגין ביטול הסכם רכישת הבית ומנזק נטען של עוגמת נפש.

בחודש יולי 2006 הגיש הבנק כתב הגנה, ובו טען, בין היתר, כי התובעים לא מסוגלים היו לפרט ואף לא הוכיחו אילו הוראות השקעה ניתנו על ידם, ובפועל לא בוצעה בחשבונות התובעים ולו פעולת השקעה אחת בשוק ההון בתקופה הנטענת, וממילא לא נצטברו בחשבונותיהם היתרות הנטענות. עוד טען הבנק, כי התשובות הנטענות על ידי התובעים - העומדות על אלפי אחוזים, בקצב צמיחה של למעלה מ-30 מיליוני שקלים חדשים לשנה - הינן בלתי סבירות ובלתי מתקבלות על הדעת, קל וחומר עבור משקיעים אשר אינם בעלי מומחיות בתחום וכאשר ההון העצמי ההתחלתי של התובעים בבנק הסתכם בסך של כ-150 אלפי שקלים חדשים בלבד.

עוד טוען הבנק כי הדיווחים אשר ניתנו לתובעים על ידי עובדת הבנק לגבי סכומי העתק אשר נצטברו בחשבונותיהם, ככל שניתנו דיווחים כאלה, אף הם אינם הגיוניים ואינם סבירים בעליל, וניתנו על דעתה של עובדת הבנק בלבד, תוך הצגת מצגי שווא וביצוע מעשי מרמה והונאה ללא הסכמתו של הבנק, ללא ידיעתו, ומבלי שיכול היה למנוע זאת באמצעים הסבירים העומדים לרשותו.

לפי הערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התביעה להתקבל, הינם קלושים. לפיכך, לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעה זאת.

י"א. בחודש אפריל 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה בסכום של 183 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק וכנגד בנק הפועלים בע"מ, כתוצאה מאי העמדת אשראי אשר הובטח לתובעים, שגרם לקריסתם לכאורה. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה נוספת נגד הבנק, על ידי אותם תובעים, בסכום של 108 מיליוני שקלים חדשים. התביעה הוגשה כנגד הבנק וכנגד נושא תפקיד בבנק, כתוצאה מאי העמדת אשראי אשר הובטח להם לכאורה, ואשר גרמה לקריסה לכאורה של התובעים. רשם בית המשפט המחוזי דחה את בקשת התובעים לפטור מאגרת בית משפט. התובעים הגישו ערעור על החלטת הרשם לפטור מאגרה לבית המשפט המחוזי.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

לבקשת הבנק, ניתנו פסקי דין הדוחים את תביעות התובעים בשל אי תשלום אגרות בית משפט על ידי התובעים. יחד עם זאת קבע בית המשפט כי בשל העובדה שהוגשו ערעורים בעניין האגרה, אזי אם יתקבלו הערעורים שהגישו התובעים, יבוטלו פסקי הדין. בחודש מרץ 2007 נדחו ערעוריהם של התובעים על ידי בית המשפט המחוזי, והם הגישו בחודש מאי 2007 בקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון, במסגרתן אף ביקשו פטור מתשלומי אגרה ומהפקדת ערבון. טרם ניתנו החלטות בנושא.

לפי הערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התובעים להצליח בבקשות רשות הערעור על בקשותיהם לפטור מאגרה, שנדחו על ידי שתי ערכאות קודם לכן, הינם קלושים. גם אם יתקבלו ערעורי התובעים, סיכויי התביעות להתקבל, לגופו של עניין, הינם קלושים, הואיל וטענותיהם אינן מגלות עילות תביעה, ואף ניתנו כאמור פסקי דין על ידי בית המשפט המחוזי הדוחים את תביעותיהם. לפיכך, לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעות אלו.

י"ב. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-57 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לווים אשר הלוואותיהם (הלוואות צמודות מדד) מצויות בפיגור ונושאות ריבית פיגורים, ששיעורה עולה לכאורה על השיעור הקבוע בחוק הריבית תשי"ז-1957 ובצו הריבית שהותקן על פיו. לטענת התובעים, סעיף הפיגורים בהסכם ההלוואה, הקובע כי בעת פיגור יעמיד הבנק ללווים הלוואה בלתי צמודה, הינו בלתי חוקי לכאורה, בהיותו סותר את צו הריבית. עוד טוענים התובעים כי חיובם בעמלה בגין אי כיבוד הוראת הקבע, בנוסף לריבית הפיגורים, הינו שלא כדין לכאורה, בהיות עמלת אי כיבוד הוראת קבע ריבית פיגורים לכל דבר ועניין.

הבנק הגיש בקשה לסילוק בקשת התובעים לאישור התביעה כתובענה ייצוגית על הסף, וטען כי פעל והינו פועל כדין.

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התביעה והבקשות לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית הינם בגדר "אפשרי". להערכת הנהלתה, כוללים הדוחות הכספיים הפרשה נאותה.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

י"ג. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 233 מיליוני שקלים חדשים, כנגד מדינת ישראל - אגף ההוצאה לפועל, כל המערכת הבנקאית, חברות הביטוח וקופות הגמל. התובעים טוענים כי בהיותם זוכים על פי פסקי דין, פתחו תיקים נגד חייבים שונים בלשכת ההוצאה לפועל, ובמסגרתם הטילו עיקולים שונים באמצעות לשכת ההוצאה לפועל על נכסים שונים הנמצאים בידי צד שלישי (הבנקים, חברות הביטוח וקופות הגמל), אולם אלה, לטענתם, מסרו להם מידע חלקי, מטעה ולוקה בחסר, בהיותם בלתי ערוכים לכאורה למתן תשובות באמצעות המדיה האלקטרונית, למרות שגבו מהזוכים (התובעים) תשלום בגין כל תשובה, שלא כדין לטענתם. הנתבעים, ביניהם הבנק, הגישו בקשה לסילוק על הסף של הבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית, להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התביעה והבקשות לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית הינם בגדר "אפשרי". להערכת ההנהלה, כוללים הדוחות הכספיים הפרשה נאותה.

י"ד. בחודש יולי 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של מעל 2.5 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לקוחות הבנק בעמלות דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, כהגדרתן בתעריפון העמלות של הבנק, בסכומים הגבוהים מאלה להם זכאי הבנק, על פי תעריפיו שלו עצמו, וזאת שלא כדין לכאורה.

בחודש ינואר 2007, הגיש הבנק תגובה לבקשת אישור התביעה כתובענה ייצוגית. בתגובה טוען הבנק, כי לא רק שטענות התובע עומדות בניגוד גמור לאמור בתעריפון הבנק, אלא הן אף עומדות בניגוד להיגיון ולשכל הישר. עוד טוען הבנק, כי למבקש אין עילת תביעה ולו לכאורה, קל וחומר שאין לו כל בסיס לתביעה אישית כנגד הבנק. כמו כן, טוען הבנק כי על פניה, התובענה איננה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית, וכי המבקש לא עמד אף לא באחד מתנאי הסף אשר בהם הוא נדרש לעמוד על פי חוק תובענות ייצוגיות, על מנת שבקשתו לתביעה ייצוגית תתקבל. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכוי לקבלת התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית הינו קלוש, ועל כן לא נערכה בגינה הפרשה בדוחות הכספיים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ט"ו. בחודש דצמבר 2006, הוגשה לבית משפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 150 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין הפחתת ריבית על פיקדונות, בניגוד לכאורה למנגנון הטבה שהובטח לתובע במועד פתיחת חשבונות הפיקדון, וזאת מבלי ליידעו מראש ומבלי לאפשר לו להחליט האם הוא מעוניין לחדש את פיקדונותיו בריבית המופחתת. לחילופין טוען התובע כי גם אם מנגנון ההטבה האמור פקע במועד חידוש הפיקדון, הרי שהיה על הבנק להודיע ולהתריע על כך בפניו טרם חידוש הפיקדון. התובע מבסס את תביעתו על סעיף 3 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) תשמ"א-1981, לפיו קיים איסור על תאגיד בנקאי להטעות לקוח בכל עניין מהותי למתן שירות ללקוח. בחודש פברואר 2007 הגיש הבנק תגובה לבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, בה העלה טענות מקדמיות לסילוק על הסף, ביניהן היעדר עילת תביעה אישית של המבקש כנגד הבנק, טענת התיישנות וטענה בדבר טעות יסודית בבסיס התביעה. לגופו של עניין, טען הבנק כי פעל כדין וכי הן המבקש והן התובענה אותה הוא מבקש להגיש כתובענה ייצוגית, אינם עומדים בתנאים המקדמיים המצטברים לאישור התובענה הייצוגית הקבועים בחוק ומשכך דינה להידחות. לאחרונה החל להתנהל הליך גישור בין הצדדים בסוגיות אלה. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכוי לקבלת התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית הינו קלוש, ועל כן לא נערכה בגינה הפרשה בדוחות הכספיים.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 13 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך כ-118 מיליוני שקלים חדשים.

13) כנגד הבנק תלויות בקשות לאישור תביעות ותובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

א. נגד הבנק ונגד בנקים נוספים הפועלים בתחום המשכנתאות תלויות ועומדות בבתי המשפט המחוזי והעליון שתי בקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות, על סך כולל של למעלה ממיליארד וחצי שקלים חדשים. לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מכל בנק.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

בתובענות נטען, בעיקר, כי הבנקים גבו עמלות בגין ביטוח נכסים וביטוח חיי לווים ועסקו בתווך בעסקאות ביטוח שלא כדין, כי שיעורי העמלות שגבו הבנקים למשכנתאות הינם מופרזים וכי הבנקים והמבטחים שותפים לקרטל הגורם לתשלום פרמיות ביטוח גבוהות יותר מהפרמיות אותן היו משלמים עבור פוליסות דומות בתנאי שוק חופשי. הבנקים מכחישים את כל טענות התובעים וטוענים כי אין ממש בטענות. בין היתר, טוענים הבנקים כי פעלו כדין, הן לגבי גביית העמלות, הן לגבי שיעורן של עמלות אלה. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, בשלב זה לא ניתן להעריך אם התביעות תוכרנה כתביעות ייצוגיות וכן את סיכויי התביעות.

ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 114 מיליון שקלים חדשים לתובעים שתי עילות תביעה. לפי העילה הראשונה, המוערכת בכ- 54 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק לווים בפרמיות ביטוח נכס, בנוסף לביטוח הנכס שרכשו התובעים באופן עצמאי, באופן כפוי ושלא כדין לכאורה. לפי העילה השנייה, המוערכת בכ- 60 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק את לקוחותיו באופן כפוי בפרמיות ביטוח בהתאם למלוא ערך הנכס ולא בהתאם ליתרת ההלוואה, קרי: בסכום העולה על סכום החוב. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

ג. בחודש ינואר 2008 הוגשה לבית המשפט מחוז מרכז בפתח תקווה, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 237 מיליון שקלים חדשים. לטענת התובע, הבנק נוהג להפחית את שיעורי הריבית ששילם על פיקדונות קצרי מועד מתחדשים, על סמך צפי בלתי מחייב באשר להפחתת ריבית בנק ישראל. לעומת זאת, כאשר היה צפי דומה להעלאת הריבית על ידי בנק ישראל, אזי הריבית על הפיקדונות לא הועלתה על ידי הבנק אלא רק לאחר המועד שבו העלה בנק ישראל בפועל את הריבית. כמו כן, טוען התובע, כי התנהגות הבנק לקתה בשרירות לב וכי הבנק הטעה את לקוחותיו הן בשלב הטרם חוזי – בכך שלא גילה ללקוחותיו שיש לו מבחנים שונים שעה שריבית בנק ישראל הועלתה, לעומת אלה שהחיל שעה שריבית בנק ישראל הופחתה, והן בשלב החוזי - בכך שלא יידע את לקוחותיו על כך שהפחית את הריבית על פיקדונות כאמור, על פי צפי להפחתת ריבית בנק ישראל ולא על פי הפחתתה בפועל של ריבית בנק ישראל.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

התובע טוען כי בכך הפר הבנק גם את חובת הגילוי המוטלת עליו על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח). כן טוען התובע, כי אם ייקבע שעל פי תנאי החוזה בין הבנק ללקוח הבנק רשאי היה להפחית את הריבית כראות עיניו, כלשון התובע, הרי שמדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד.

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, ובהתחשב בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

(14) עניינים הנוגעים לפעילות הבנק בתחום הביטוח :

א. המפקח על הביטוח הודיע לחברות הביטוח, במכתבו מיום ה-20 באוגוסט 2003, כי בכוונתו לאשר תעריפי ביטוח בפעילות הבנקים למשכנתאות, במישרין או באמצעות חברות בנות, בתחום תיווך ביטוח מבנים אגב מתן הלוואות משכנתא, כך ששיעור הנזקים המזערי שהיה בשנת 2003 בשיעור של 57% יעלה בהדרגה החל משנת 2004 ועד לשיעור של 70% משנת 2008 ואילך. שיעור הנזקים המזערי יחושב על בסיס הפרמיה נטו המשולמת למבטחי המשנה.

שיעור הנזקים, משמעו אותו החלק של הפרמיה המשולם למבטח המשנה, אחר ניכוי העמלות המועברות לחברות הביטוח ולבנקים (באופן ישיר או באמצעות סוכנויות הביטוח), כך שהעלאה של שיעור הנזקים מקטינה את חלק הפרמיה המהווה את העמלה של הבנק ושל חברות הביטוח בגין הביטוח.

ב. ביום 17 בפברואר 2005 הודיעו המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים על מדיניותם בנושא "שיווק ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואה לדירור על ידי תאגיד בנקאי", וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2005. על פי המדיניות החדשה, תאגיד בנקאי יהיה רשאי להקים בסניפיו עמדות שיווק לא מאוישות לשם מכירת ביטוח אגב הלוואה לדירור, ללקוח שקיבל מאותו תאגיד הלוואה לדירור. עמדות השיווק יופרדו בצורה ברורה משאר עיסוקיו של התאגיד הבנקאי ויופעלו רק באמצעים טכנולוגיים.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בדצמבר 2005 שיווק הביטוח נעשה על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, שפעילותה מופרדת מפעילות הבנק ומוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ולביטוח חיים אגב הלוואה על ידי הבנק בלבד. על פי הוראות המפקח על הביטוח, עובדי הבנק לא יכולים לשמש כעובדי סוכנות ביטוח או לפעול מטעמה. ההסדר החדש חל רק על פוליסות חדשות ואינו חל על תיק RUN OFF של הלווים המבוטחים באמצעות הבנקים למשכנתאות.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ההסדר החדש מגביר את התחרות בתחום שיווק הביטוחים אגב רכישת דירה, ולפיכך עלול לגרום לירידה הדרגתית בהכנסות הבנק מביטוחים. הבנק נערך להתמודדות עם התחרות הגדלה בענף. כך לדוגמה, המעבר מתעריפים אחידים לתעריפים דיפרנציאליים, המאפשר לבנק להציע תעריפים אטרקטיביים לקבוצות לווים ובמיוחד ללווים צעירים. בכל מקרה, מאחר שההסדר חל רק על הלוואות חדשות הניתנות החל מיום 1 בדצמבר 2005, הירידה בהכנסות למועד הדוחות הכספיים אינה משמעותית, ולהערכת הבנק לא תהיה משמעותית גם בשנים הקרובות.

ג. הכנסות הבנק וחברה מאוחדת שלו העוסקת בתחום הביטוח, הסתכמו כדלהלן (במיליוני שקלים חדשים):

שנה	מבטוח חיים	מבטוח נכסים
2007	72	42
2006	73	45

השפעת הנושאים שתוארו לעיל משתקפת בהכנסות קבוצת הבנק מתחום הביטוח בשנת 2007, כמוצג לעיל. במהלך שנת 2008, בה יגיע שיעור הנזקים המזערי לשיעור המקסימלי בהתאם למכתב המפקח על הביטוח, עשויה לחול ירידה נוספת בהכנסות אלו, בסכום שאינו מהותי.

לאור השינויים בשיעור הנזקים המזערי ובכללים לשיווק ביטוח, היערכות הבנק ליישום השינויים ולהתאמת האסטרטגיה העסקית לפעילות בתנאים החדשים, והשתקפות השפעת השינויים בהכנסות הבנק בפועל מביטוח, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה על הכנסות הבנק בעתיד.

15) ביום 26 ביוני 2007 התקבל תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007. התיקון לחוק נועד להגביר את רמת התחרות בין הבנקים, ולשם כך הוא קובע הסדרים המתייחסים לפיקוח על מחירי העמלות ולהגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים, כך שללקוחות תהיה אפשרות מעשית להשוות בין מחירי השירותים הבנקאיים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

בהתאם לחוק, יוסמך נגיד בנק ישראל לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת לנגיד בהתאם להוראות חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, לקבוע רשימה של כל העמלות שתאגיד בנקאי יהיה רשאי לגבות בעד שירותים בנקאיים, ואת אופן חישובן של עמלות אלה ("התעריפון המלא"). תכלית הוראה זו היא לצמצם את מספר העמלות וליצור אחידות בשמות העמלות בין כל התאגידים הבנקאיים. כמו כן, יוסמך הנגיד לקבוע רשימות מצומצמות שייגזרו מהתעריפון המלא, לפי סוגי שירותים בנקאיים או סוגי לקוחות ("תעריפונים מצומצמים").

התאגיד הבנקאי יהיה חייב לקבוע את המחיר שהוא גובה בעד כל שירות הכלול בתעריפון המלא, וכן ליידע את לקוחותיו בדבר התעריפונים וסכומי העמלות שהוא גובה. יחול איסור על גביית עמלה שאינה כלולה בתעריפונים. הוראות אלה תחולנה לגבי לקוחות שהם יחידים, וכן לגבי תאגיד שהוא "עסק קטן", כפי שייקבע הנגיד בכללים, בשים לב למחזור עסקיו.

החוק מגדיר עילות, שבהתקיימן יוסמך הנגיד להכריז על שירות בנקאי כשירות בפיקוח. הוכרז שירות כשירות בפיקוח, יוסמך הנגיד לקבוע מחיר לעמלות בגין שירות שכזה או לקבוע, במקרים המתאימים, מחיר מרבי, וכן לאסור על גביית עמלה מסוימת. כמו כן, יוסמך המפקח על הבנקים לדון ולהחליט בבקשת תאגיד בנקאי להעלות עמלה בשל שירות בפיקוח. החוק כולל גם איסור מפורש על גביית עמלה בשל שירות בפיקוח בניגוד להוראות הנגיד והמפקח. ככל ששירות מסוים הוכרז כשירות בפיקוח והנגיד לא קבע לגביו מחיר או איסור לגבות עמלה, ותאגיד בנקאי יהיה מעוניין להעלות את מחירו לעומת המחיר שגבה ערב ההכרזה, יהיה עליו להגיש בקשה. כן קבועה בחוק חובה להודיע למפקח מראש על העלאת עמלה בשל שירות שאינו בפיקוח.

ביום 8 בינואר 2008 נקבעו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח – 2008 מכח החוק. במסגרת הכללים נקבע התעריפון המלא ללקוחות המקבלים שירות מתאגיד בנקאי, וכן תעריפונים מצומצמים בנוגע ללקוחות המקבלים מהתאגיד הבנקאי שירות של ניהול חשבון עובר ושב ושירות של הלוואה לדיור, ובנוגע ללקוחות שהתאגיד הבנקאי הנפיק להם כרטיס אשראי. הכללים מחייבים תאגיד בנקאי להציג במקום בולט בסניפיו את התעריפונים, ולאפשר ללקוחות לקבלם בסניפיו, ובאמצעות אתר האינטרנט שלו, וכן לאפשר ללקוחות לקבל את התעריפונים המצומצמים גם באמצעות מכשירים אוטומטיים שהוא מעמיד לשירות לקוחותיו. על התאגיד הבנקאי למסור ללקוח את התעריפון המצומצם המתאים, בעת תחילת קבלת השירות.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

תחילתם של הכללים ביום 1 ביולי 2008, והבנק נערך ליישומם. במסגרת ההיערכות, הותאמו השירותים השונים הניתנים על ידי הבנק, לכללים שנקבעו בתקנות. להערכת הנהלת הבנק, ליישום הכללים צפויה השפעה על תמהיל ההכנסות של הבנק, אך לא ניתן בשלב זה להעריך את מידת ההשפעה על מכלול הכנסותיו של הבנק.

(16) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

(17) במסגרת הסכם שנחתם בשנת 1993 עם נציגות העובדים העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, בתנאי פרעון כפי שנקבעו בהסכם, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפרעון שההצמדה והריבית שנצברו כאמור, עלו על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהיינה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. נערכה הפרשה בגין הפער שנוצר כאמור לעיל. יתרת הלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך כ-41 מיליוני שקלים חדשים.

(18) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבויות הנדחים, שהונפקו על ידי טפחות, חברה להנפקות מקבוצת בנק המזרחי בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים. לפרטים נוספים ראה באור 11.

(19) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתכניות חסכון מסוימות לתת להם הלוואות בתנאים קבועים כדלקמן:

31 בדצמבר		
	2007	2006
בתנאים רגילים ביום התחייבות למתן האשראי	66	82
90% משיעור הריבית המקובלת בזמן מתן האשראי (1)	1,182	1,153
0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי (1)	438	441
	1,686	1,676

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסוימים בהתאם למפורט בתכניות החסכון. קיימת הפרשה אשר לדעת הנהלת הבנק מכסה התחייבות זו לתאריך הדוחות הכספיים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

(20) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו בגין הלוואות שתינתנה החל מיום 1 ביולי 2004 יחול שיעור עמלה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. בהתאם למכתב מהאוצר מיום 13 במאי 2007, הוארך תוקף ההסכם עד ל- 30 ביוני 2008.

בחודש פברואר 2008 פרסם משרד האוצר מכרז להתקשרות חדשה למתן הלוואות לזכאים, שתהיה בתוקף החל מחודש אפריל 2008 למשך שנה. בתום השנה ההסכם יתחדש לשנה נוספת אלא אם כן יודיע אחד מהצדדים על רצונו להביא את ההסכם לידי סיום. בכל מקרה, ההסכם יסתיים בתום 5 שנים. בהתאם לתנאי ההסכם החדש כפי שנקבעו במכרז, תינתנה ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק, בתנאים שהיו מקובלים בהלוואות מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם. בגין ההלוואות לזכאים, ישלים משרד האוצר לבנקים המלווים הפרשי ריבית בין הריבית לזכאים לבין הריבית הממוצעת בשוק, בתוספת מרווח של 0.2% בגין שיעור מימון מעל 60%, בתוספת מרווח של 0.2% בגין אזורים מוגדרים על ידי האוצר, ובתוספת מרווח שינוע בין 0% לבין 0.5%, ככל שייקבע במכרז, בהתאם להצעות הזוכות ולדירוגו של כל בנק מציע ביחס להצעה הזוכה. במקביל, יהיו הבנקים רשאים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הדירוג הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004) ובכפוף לכך שהיקף ההלוואות לקבוצת הזכאים מהדירוג הנמוך לא יעלה על 8% מהיקף ההלוואות של הבנק לקבוצה זו בכל נקודת זמן. לגבי יתר הזכאים, לא יהיה שינוי בתנאים.

בעקבות המכרז החדש, בהמשך למגמה שהחלה במכרזי האוצר הקודמים, צפוי בשנים הבאות המשך הירידה ההדרגתית של שיעורי ההכנסה על הלוואות חדשות בתיק האשראי לזכאים. בעקבות זאת תמשך בשנים הבאות ההקטנה הדרגתית בהכנסות הבנק מפעילות זו. הכנסות הבנק בגין פעילות זו הסתכמו בשנת 2007 בכ- 98 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-104 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2006.

(21) יועץ חיצוני התבקש לבצע הערכת שווי כלכלית של טפחות וכן ליתן חוות דעת מומחה בתובענה ייצוגית שהוגשה כנגד הבנק בעניין הצעת הרכש של טפחות. אחריותו הכספית הכוללת של היועץ כלפי הבנק, ביחד ולחוד, מכל מקור שהוא ועל פי כל עילה שהיא, לרבות בנזיקין, אך למעט במקרה של זדון מצד היועץ, בכל הקשור באחריותו בקשר עם הערכת השווי, תהיה מוגבלת, לרבות הוצאות התגוננות, לסכום בשקלים חדשים השווה ל-0.5 מיליון דולר ארה"ב. מעבר לאמור לעיל, לא תהיה לבנק כל טענה ו/או תביעה כלפי היועץ, לרבות בדרך של הודעת צד ג', בכל הקשור לשירותיו בנושא זה.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

כמו כן, התחייב הבנק כלפי היועץ, כי אם ייתבע האחרון בהליך משפטי או בהליך אחר, לשלם סכום כלשהו לצד שלישי בקשר עם ביצוע השירותים האמורים, ישא הבנק בהוצאות סבירות (בהתחשב בהיקף ההליך ובערכי הדין שימונו על ידינו לטפל בו), שיוציא או שיידרש היועץ לשלם עבור ייעוץ וייצוג משפטי, ייעוץ מקצועי, חוות דעת מומחים, התגוננות מפני הליכים משפטיים, משא ומתן וכיוצא בזה בקשר לכל תביעה, דרישה או הליכים אחרים שעילתם נובעת או קשורה בדרך כלשהי בהערכת השווי.

בנוסף, ומבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, התחייב הבנק כי אם יחויב או יידרש היועץ לשלם סכום כלשהו לצד שלישי בקשר עם הערכת השווי, בהליך משפטי או בהליך אחר, ישפה הבנק את היועץ בגין כל סכום מעבר ל-0.5 מליון דולר ארה"ב (בניכוי כל סכום שישולם על ידי היועץ, כאמור לעיל).

ההתחייבות לשיפוי תחול גם על פסק בוררות, ובלבד שהסכים הבנק להליך הבוררות מראש ובכתב, וקיומו כל התנאים בהם הותנתה ההסכמה (אם היו) וכן על כל הסדר לפיו ישולם סכום שלא במסגרת הליך משפטי, ובלבד שהסכים הבנק מראש ובכתב להסדר.

22) ביום 25 ביולי 2005 אישרה מליאת הכנסת את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 (להלן - חוק הייעוץ הפנסיוני).

- בחוק נקבע כי העיסוק בייעוץ פנסיוני לגבי מוצרים פנסיוניים יותר לבעלי רישיונות יחידים, שותפויות או חברות, אך לא יורשו לקבל רישיון גופים מוסדיים (קופות-גמל ומנהליות), מנהלי קרנות ומבטחים), סוכנים פנסיוניים, סוכני ביטוח, משווקי השקעות, מי ששולט בכל אחד מהאמורים לעיל או מחזיק יותר מ-10% מאמצעי השליטה בהם, למעט תאגיד בנקאי השולט בסוכן ביטוח בהתאם להוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ארגון מעבידים, מי שנשלט על-ידי כל אחד מהאמורים לעיל. אולם תאגיד בנקאי שנשלט בידי מי שמחזיק יותר מ-10% מאמצעי שליטה כלשהם בגוף מוסדי או בידי מי ששולט בגוף מוסדי, יהיה רשאי לקבל רישיון יועץ פנסיוני בכפוף לתנאים שיקבעו על ידי הממונה על שוק ההון.

מוצרים פנסיוניים כוללים: קופות גמל לתגמולים, קופות גמל אישיות לפיצויים, קופות גמל לקצבה, קרנות השתלמות ותכניות ביטוח, מפני סיכון מקרה מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה, הכלולה בקופת גמל המנויה או בקרן השתלמות כאמור, או הנמכרת אגב אח מהן.

- כחריג לכלל האמור, נקבע כמפורט לעיל, כי תאגיד בנקאי שהונו העצמי אינו עולה על 10 מיליארדי שקלים חדשים (כמו הבנק) יהיה רשאי לקבל רישיון יועץ פנסיוני ולמכור מוצרים פנסיוניים (כפוף להגבלות הקבועות בחוק) משהשלים מכירה של אחזקות בקופות גמל, כך שאינו שולט בהן עוד, אף אם הוא מוסיף לשלוט בקרנות הנאמנות.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

החוק הוסיף עיסוק מותר נוסף (ברשיון) והוא עיסוק בשיווק פנסיוני שהינו עיסוק ביעוץ פנסיוני כאשר לנותן הייעוץ ישנה זיקה למוצר הפנסיוני.

- נקבע כי התקשרות בהסכם וכל עסקה למתן שירותים בין היועץ לבין גוף מוסדי, שאינם במהלך העסקים הרגיל של היועץ הפנסיוני או שאינם בתנאי שוק או שעשויים להשפיע באופן מהותי על רווחי היועץ, טעונה אישור הממונה על שוק ההון והמפקח על הבנקים.

- סמכויות הפיקוח על העניינים הכלולים בחוק הוקנו לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. כמו כן, חלים על בעל רישיון לפי החוק סעיפים נורמטיביים שונים ובכללם - חובות נאמנות, מיומנות, חובת הימנעות מהעדפת עניין אישי, חובת גילוי נאות, חובת הימנעות מניגודי עניינים והחובה להתאים את השרות לצרכי הלקוח, למטרות החסכון, למצבו הכספי ולנסיבותיו האחרות.

ביום 1 בינואר 2008 פורסם תיקון לחוק הייעוץ הפנסיוני במסגרת אישור חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2008. התיקון קובע, כי תאגידים בנקאיים שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו, החל ביום 1 בינואר 2009, ובכפוף לקבלת רישיון מתאים מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, לייעץ, כחלק משרות הייעוץ הפנסיוני שהם נותנים, גם לגבי מוצרים פנסיוניים שיש להם מרכיב ביטוחי, ובכלל זה: ביטוח מנהלים, ביטוח חיים הכולל מרכיב חסכון, וביטוח אובדן כושר עבודה, ובלבד שהוא חלק מפוליסת ביטוח מנהלים או ביטוח חיים. תאגידים בנקאיים שהונם העצמי עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו לתת ייעוץ פנסיוני, לרבות במוצרים פנסיוניים ביטוחיים, במועדים מאוחרים יותר.

ביום 30 בדצמבר 2007 פורסם צו הרחבה בדבר ביטוח פנסיוני שתחולתו מיום 1 בינואר 2008. הצו קובע, כי על מעביד חלה חובה להפריש סכומים מתאימים לטובת ביטוח פנסיוני עבור עובדיו אשר להם ותק של 9 חודשים ומעלה, בכפוף לתנאים שנקבעו בצו. על-פי הוראות הצו, הפרשות פנסיוניות מחליפות את פיצויי הפיטורין בהתאם לשיעורי ההפרשה. גובה ההפרשות יעמוד בשנה הראשונה על 2.5% מגובה המשכורת, מהם 1.667% הפרשות המעביד ו- 0.833% הפרשות העובד, וישתנה בהתאם להוראות הצו.

ביום 7 באוגוסט 2007 קיבל הבנק רשיון לעסוק ביעוץ פנסיוני לשכירים ולעצמאים, לאחר שעמד בכל התנאים הנדרשים, והחל לעסוק ביעוץ פנסיוני ובמכירת מוצרי פנסיה. בשלב מוקדם זה של הפעילות, לא ניתן להעריך את היקף התרומה הצפויה לרווחי הבנק מפעילות זו בעתיד.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית שקל - ממד	אחר
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	1,331	-
-	-	-	-	1,013
-	-	-	1,331	1,013
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	539	-
ב. נגזרים ALM (1)(2)				
120	615	38,421	3,438	14,377
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	1,228	-	-
-	-	456	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
-	739	16,035	-	-
-	785	18,966	-	-
-	-	1,555	13,718	10,163
120	2,139	76,661	17,156	24,540
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	7,275	5,498
ג. נגזרים אחרים (1)				
-	-	2,210	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
1	14,748	2,725	-	-
1	14,748	2,712	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
-	3,002	3,177	1,742	-
-	2,681	2,220	1,742	-
-	-	-	32	-
2	35,179	13,044	3,516	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
692	-	-	-	-
-	-	2,700	-	-
692	-	2,700	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2007				
חוזי	חוזים	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל- מדד
ואחרים	מניות	חוץ		

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים (1)

-	-	-	10	9	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	10	8	שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1)(2)

1	67	1,530	133	187	שווי הוגן ברוטו חיובי
1	56	1,078	62	213	שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)

-	187	102	74	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	217	100	74	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ד. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם הבנק ערב

1	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
3	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2006				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית שקל - אחר מדד	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	1,199	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
-	-	-	580	-
ב. נגזרים ALM (1)(2)				
83	386	36,936	575	9,308
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	475	-	-
-	-	281	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
-	-	13,472	-	-
-	-	15,810	-	-
-	-	1,592	13,577	2,120
83	386	68,566	14,152	11,428
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
-	-	-	2,674	2,120
ג. נגזרים אחרים (1)				
-	-	2,013	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	9,890	1,969	-	-
-	9,890	1,965	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
-	3,659	2,073	2,216	-
-	3,331	2,026	2,216	-
-	-	-	61	-
-	26,770	10,046	4,493	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	1,711	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון – המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2006				
חוזי	חוזים	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל
ואחרים	מניות	חוץ		מדד

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים (1)

-	-	-	12	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	2	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1)(2)

6	42	1,155	167	240	שווי הוגן ברוטו חיובי
6	42	491	41	101	שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)

-	154	78	21	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	159	81	21	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון - המשך

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

2007					
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
116	1,402	97	-	686	2,301
51	8,187	534	-	3,104	11,876
167	9,589	631	-	3,790	14,177

2006					
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
152	1,033	73	14	603	1,875
28	5,747	535	61	3,187	9,558
180	6,780	608	75	3,790	11,433

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2006 - 4 מיליוני שקלים חדשים) ויתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 2,298 מיליוני שקלים חדשים הכלולה בסעיף נכסים אחרים (שנת 2006 - 1,871 מיליוני שקלים חדשים).

(2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ג) פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

2007					
עד שלשה חודשים	מעל שלשה ועד חמש שנים	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד חמש שנים	סך הכל	
3,775	11,830	8,396	1,870	25,871	חוזי ריבית
1,841	14,885	2,755	2,204	21,685	שקל - מדד
54,082	35,442	2,094	787	92,405	אחר
33,832	2,131	1,355	-	37,318	חוזי מטבע חוץ
108	14	654	38	814	חוזים בגין מניות
93,638	64,302	15,254	4,899	178,093	חוזי סחורות ואחרים
סך הכל					
2006					
82,784	42,716	11,351	1,983	138,834	סה"כ

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ה) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

1. כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן עבור עצמו, כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק.

2. סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures)
חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן – נכסי בסיס), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap)
חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- נגזרי אשראי
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot)
עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.

באור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

3. סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכוני אשראי, לסיכוני שוק הכוללים סיכוני ריבית וסיכוני בסיס, לסיכוני נזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

(א) חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה. לצורך ניהול חשיפות האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העסקה. דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות נזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק.

(ב) סיכוני השוק עימם מתמודד הבנק במכשירים נגזרים, נובעים מרגישות שונה שלהם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכוני השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני שוק של כלל פעילויות הבנק.

(ג) סיכון נזילות במכשירים נגזרים נובע מהסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צרכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכוני הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.

(ד) סיכון תפעולי במכשירים נגזרים נובע מהסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני.

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק ח'י. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

(א) חישוב השווי ההוגן נערך על ידי ההנהלות בקבוצת הבנק בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פרעון מוקדם.

(ב) פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלה, אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים, לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת ההנהלות בקבוצת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן.

(ג) ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק.

(ד) ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים – לפי ציטוט אשר מפורסם על ידי מנהל הנכסים המגובים.

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(ה) השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בבאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משוויה ההוגן של ההשקעה.

(ו) אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות ליום המאזן, ובמשכנתאות לפי קטגוריות הומוגניות, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).

תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח ברמת סיכון דומה, ובמשכנתאות לפי קבוצות הומוגניות. בהלוואות מסויימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלשה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

(ז) השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיע על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ- 59 מיליון שקלים חדשים.

האשראי שאינו נושא הכנסה בכל מגזרי הצמדה, הוון בבנק בריבית שקלית לא צמודה. ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים לא נוכתה מיתרות האשראי, לצורך חישוב תזרים המזומנים והערכת השווי ההוגן.

(ח) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.

(ט) מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את קבוצת הבנק בפעילות השוטפת. לפרטים, ראה לעיל בבאור 19 ה).

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

מ א ו ח ד								
31 בדצמבר 2006				31 בדצמבר 2007				
שווי		יתרה במאזן		שווי		יתרה במאזן		
הוגן	סך הכל	(2)	(1)	הוגן	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים								
10,867	10,797	9,655	1,142	10,707	10,701	8,043	2,658	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,979	5,979	378	5,601	6,145	6,145	-	6,145	ניירות ערך
-	-	-	-	5	5	-	5	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
70,616	70,109	50,732	19,377	75,888	74,320	53,474	20,846	אשראי לציבור
3	4	3	1	3	3	2	1	אשראי לממשלה
2,425	2,425	-	2,425	2,834	2,834	-	2,834	נכסים פיננסיים אחרים
89,890	89,314	60,768	28,546	95,582	94,008	61,519	32,489	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות								
73,765	73,234	59,912	13,322	75,961	75,290	60,424	14,866	פיקדונות הציבור
3,138	3,073	2,126	947	3,812	3,752	1,823	1,929	פיקדונות מבנקים
551	560	337	223	282	282	280	2	פיקדונות הממשלה
5,191	5,067	5,067	-	6,324	6,189	6,189	-	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,121	3,121	-	3,121	3,704	3,704	-	3,704	התחייבויות פיננסיות אחרות
85,766	85,055	67,442	17,613	90,083	89,217	68,716	20,501	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

השווי ההוגן של עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי אינו שונה מהותית משווים של יתרות אלה בדוחות הכספיים (ראה באור 19.א).

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן היא אומדן לשווי הוגן. לפרטים נוספים ראה (2) לעיל.

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

באור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק								
31 בדצמבר 2006				31 בדצמבר 2007				
שווי		יתרה במאזן		שווי		יתרה במאזן		
סך הכל	הוגן	(2)	(1)	סך הכל	הוגן	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים								
12,546	12,485	10,272	2,213	12,672	12,659	9,411	3,248	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,915	5,915	378	5,537	6,092	6,092	-	6,092	ניירות ערך
-	-	-	-	5	5	-	5	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
66,502	66,038	47,982	18,056	71,574	70,094	50,525	19,569	אשראי לציבור
3	4	4	-	3	3	3	-	אשראי לממשלה
2,427	2,427	-	2,427	2,804	2,804	-	2,804	נכסים פיננסיים אחרים
87,393	86,869	58,636	28,233	93,150	91,657	59,939	31,718	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות								
73,932	73,435	59,583	13,852	76,819	76,253	61,294	14,959	פיקדונות הציבור
3,147	3,082	2,061	1,021	3,820	3,768	2,014	1,754	פיקדונות מבנקים
542	551	328	223	275	275	274	1	פיקדונות הממשלה
3,822	3,724	3,724	-	4,193	4,057	4,057	-	כתבי התחייבויות נדחים
3,082	3,082	-	3,082	3,662	3,662	-	3,662	התחייבויות פיננסיות אחרות
84,525	83,874	65,696	18,178	88,769	88,015	67,639	20,376	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

השווי ההוגן של עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי אינו שונה מהותית משוויים של יתרות אלה בדוחות הכספיים (ראה באור 19.א.)

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן היא אומדן לשווי הוגן. לפרטים נוספים ראה (2) לעיל.

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

באור 21 - בעלי ענין וצדדים קשורים - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2007							
בעלי ענין				צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק			
מחזיקי מניות בעלי שליטה		דירקטורים ומנהל כללי		אחרים(4)		חברות מסונפות	
היתרה הגבוהה	יתרה ביותר	היתרה ביותר	היתרה ביותר	היתרה ביותר	היתרה ביותר	היתרה ביותר	היתרה ביותר
לתאריך	במשך	לתאריך	במשך	לתאריך	במשך	לתאריך	במשך
המאזן	השנה (1)	המאזן	השנה (1)	המאזן	השנה (1)	המאזן	השנה (1)
א. יתרות							
נכסים							
10	10	5	5	429	679	50	60
אשראי לציבור							
השקעות בחברה							
כלולה (לרבות כתבי							
-	-	-	-	-	-	10	38
התחייבויות נדחים)							
מכשירים פיננסיים חוץ							
-	-	6	6	98	123	1	1
מאזניים(2)							
התחייבויות							
9	11	4	10	31	309	2	7
פיקדונות הציבור							
2,548	2,548	48	48	-	-	-	-
מניות (כלול בהון העצמי) (3)							

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(3) חלקם של בעלי ענין וצדדים קשורים בהון הבנק.

(4) תאגיד שבעל עניין מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכח ההצבעה בו, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.

באור 21 - בעלי ענין וצדדים קשורים - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2006							
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק				בעלי ענין			
חברות מסונפות		אחרים (4)		דירקטורים ומנהל כללי		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה
ביותר	ביותר	ביותר	ביותר	ביותר	ביותר	ביותר	ביותר
במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך
השנה (1)	המאזן	השנה (1)	המאזן	השנה (1)	המאזן	השנה (1)	המאזן
א. יתרות							
נכסים							
72	53	383	200	3	3	11	8
אשראי לציבור							
השקעות בחברה							
כלולה (לרבות כתבי							
38	38	-	-	-	-	-	-
התחייבויות נדחים)							
מכשירים פיננסיים חוץ							
1	-	175	91	-	-	1	-
מאזניים (2)							
התחייבויות							
71	2	523	36	21	4	94	11
פיקדונות הציבור							
-	-	-	-	-	-	2,339	2,339
מניות (כלול בהון העצמי) (3)							

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(3) חלקם של בעלי ענין וצדדים קשורים בהון הבנק.

(4) תאגיד שבעל ענין מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכח ההצבעה בו, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.

באור 21 - בעלי ענין וצדדים קשורים - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. בדוח רווח והפסד

תוצאות פעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והוצאות תפעוליות בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי ענין וצדדים קשורים :

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2007			2006			2005		
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק			צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק			צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק		
בעלי ענין			בעלי ענין			בעלי ענין		
חברות בעלי שליטה			חברות בעלי שליטה			חברות בעלי שליטה		
אחרים	מסונפות	שליטה	אחרים	מסונפות	שליטה	אחרים	מסונפות	שליטה
בגין נכסים מאשראי לציבור								
-	9	4	-	10	6	-	14	2
בגין התחייבויות מפיקדונות הציבור								
-	4	-	1	4	-	-	1	5
סך כל התוצאות מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
-	5	4	(1)	6	6	-	13	(3)
הוצאות תפעוליות ואחרות								
-	16	-	-	15	-	-	16	-

באור 21 - בעלי ענין וצדדים קשורים - מאוחד (במיליוני שקלים חדשים)

ג. הטבות לבעלי ענין (מהבנק ומחברות מוחזקות):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2005		2006		2007	
מספר	סכום	מספר	סכום	מספר	סכום
האנשים		האנשים		האנשים	
שכר לדירקטורים ומנהל כללי					
יושב ראש הדירקטוריון ומנהל כללי					
12	2	13	2	13	2
המועסקים בבנק (1)					
-	-	-	-	-	-
דירקטורים המועסקים בקבוצת הבנק					
2	12	2	12	2	12
דירקטורים שאינם מועסקים בקבוצת הבנק					

(1) בהתאם להסכם העסקתו זכאי המנהל הכללי לאופציות לרכישת מניות הבנק, בהתאם לתכנית אשר אושרה בועדת הביקורת ובדירקטוריון של הבנק ביום 24 באוקטובר 2004. לפרטים ראה באור 16 א. 1).

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם צדדים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסה או ההוצאה הקשורה בעסקאות אלה כלולה בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

ד. במהלך השנת 2007 הושלמו העסקאות למכירת פעילות ניהול קופות הגמל של קבוצת הבנק. לעניין המכירה ראה באור 6 ה. 2).

באור 22 - רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
א. בגין נכסים (1)						
4,574	2,925	3,804	4,789	3,133	4,087	מאשראי לציבור
7	20	(1)	7	20	(1)	מאשראי לממשלה
34	(4)	84	34	(4)	84	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
796	(67)	(163)	781	(130)	(239)	מפיקדונות בבנקים
-	3	5	-	3	5	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו
150	181	173	145	181	174	במסגרת הסכמי מכר חזר
5,561	3,058	3,902	5,756	3,203	4,110	מאיגרות חוב
ב. בגין התחייבויות (1)						
(3,248)	(1,827)	(2,074)	(3,368)	(1,879)	(2,048)	על פיקדונות הציבור
(40)	(23)	(22)	(41)	(23)	(22)	על פיקדונות הממשלה
(2)	(10)	(40)	(2)	(10)	(40)	על פיקדונות מבנק ישראל וממזומנים
(205)	(290)	(141)	(172)	(258)	(160)	על פיקדונות מבנקים
(263)	(170)	(319)	(307)	(220)	(460)	על איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(3,758)	(2,320)	(2,596)	(3,890)	(2,390)	(2,730)	
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור						
(276)	790	(44)	(276)	790	(44)	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים-ALM (2)
74	84	403	74	84	403	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
(202)	874	359	(202)	874	359	
ד. אחר						
75	80	81	78	84	85	עמלות מעסקי מימון
						הכנסות מימון מגביית ריבית פגורים
24	41	45	28	41	45	מהלוואות לבודדים
35	68	124	35	70	126	הכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים
101	122	54	106	125	57	הכנסות מימון אחרות
(6)	(19)	(25)	(7)	(20)	(26)	הוצאות מימון אחרות
229	292	279	240	300	287	
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
1,830	1,904	1,944	1,904	1,987	2,026	
7	3	(8)	3	(7)	(20)	מזה: הפרשי שער, נטו

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק אשר לא יועדו ליחסי גידור.

**באור 22 - רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
						הכנסות מימון על בסיס צבירה
						מאיגרות חוב:
4	6	-	-	6	-	מוחזקות לפדיון
146	175	175	146	175	176	זמינות למכירה
-	-	(2)	(1)	-	(2)	למסחר
150	181	173	145	181	174	סך הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים
34	5	26	34	5	26	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
-	-	(114)	-	-	(114)	הפרשה לירידת ערך איגרות חוב זמינות למכירה (1)
						הפסדים שמומשו ושטרם מומשו
-	-	(2)	-	-	(2)	מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
34	5	(90)	34	5	(90)	סך הכל כלול בהכנסות מימון אחרות
184	186	83	179	186	84	סך הכל מהשקעות באיגרות חוב

ו. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים

מגדרים על הרווח מפעולות מימון

4	19	33	4	19	33	הוצאות מימון בגין נכסים
---	----	----	---	----	----	-------------------------

(1) לפרטים נוספים ראה באור 3.3.

באור 23 - עמלות תפעוליות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
103	99	102	103	99	102	דמי ניהול חשבון (1)
181	212	219	182	213	219	שרותי מערך התשלומים (1)
63	74	84	63	74	84	הכנסות מכרטיסי אשראי
97	113	110	103	120	116	טיפול באשראי ובעריכת חוזים
12	12	13	12	12	13	שרותים ממוחשבים, מידע ואישורים
36	40	42	37	41	44	פעולות סחר חוץ ושרותים מיוחדים במטבע חוץ
153	167	189	163	178	205	הכנסות מפעולות בניירות ערך
108	108	105	115	115	112	עמלות גביה על אשראי מכספי האוצר
-	-	-	46	45	42	דמי ניהול ועמלות מביטוח דירות
64	62	54	73	73	72	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים
10	3	-	12	4	-	עמלות מהעברת שכר דירה
8	9	16	15	17	25	עמלות אחרות
835	899	934	924	991	1,034	סך כל העמלות התפעוליות

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

באור 24 - רווחים מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
8	39	57	8	39	57	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
-	13	9	1	13	9	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(6)	(2)	(1)	(6)	(2)	(1)	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה
2	50	65	3	50	65	סך הכל רווחים מהשקעות במניות, נטו

באור 25 - הכנסות אחרות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
82	83	21	93	102	28	דמי ניהול קופות גמל
-	-	20	-	-	20	דמי תפעול קופות גמל
-	-	-	72	33	-	דמי ניהול קרנות נאמנות
1	1	1	-	-	-	דמי ניהול מחברות מאוחדות
-	11	26	-	11	26	עמלות הפצה של קרנות נאמנות
12	18	7	22	28	17	אחרות
95	113	75	187	174	91	סך כל ההכנסות האחרות

באור 26 - משכורות והוצאות נלוות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
757	789	804	798	832	852	משכורות (לרבות מענקים)
15	26	18	15	26	18	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות (1)
91	86	94	98	92	101	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
179	179	177	185	185	183	ביטוח לאומי ומס שכר
13	12	13	13	12	13	הוצאות נלוות אחרות
						השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות, עקב שינויים
2	4	2	2	4	2	בשכר בשנת החשבון
43	244	-	43	244	-	הוצאות פרישה (2)
1,100	1,340	1,108	1,154	1,395	1,169	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
30	35	38	30	35	38	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(1) ראה באור 16 א.

(2) כולל גם הוצאות כמפורט בבאור 16 ט ו-י.

באור 27 - הוצאות אחרות
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
36	35	41	42	40	46	שווק ופרסום
39	39	36	40	40	37	תקשורת
31	29	25	36	33	30	מחשב
10	13	18	11	14	20	משרדיות
19	17	15	20	18	16	ביטוח
61	49	61	68	54	67	משפטיות, ביקורת חשבונות ויעוץ מקצועי
3	2	2	4	3	3	שכר חברי דירקטוריון ודמי השתתפות בישיבות
7	9	7	8	9	7	הדרכה והשתלמויות
27	24	37	29	26	37	עמלות
66	78	83	78	100	85	שונות
299	295	325	336	337	348	סך כל ההוצאות האחרות

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			א. ההרכב
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
מיסים שוטפים -						
338	386	307	394	436	339	בגין שנת החשבון
5	1	(1)	5	1	-	בגין שנים קודמות
343	387	306	399	437	339	סך כל המיסים השוטפים
שינויים במיסים נדחים -						
(24)	(94)	29	(28)	(88)	29	בגין שנת החשבון
319	293	335	371	349	368	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה
-	4	-	3	9	6	מזה - הפרשה למיסים בחו"ל (כולל מיסים נדחים)

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
43.59%	40.64%	38.53	43.59%	40.64%	38.53%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
323	262	365	386	317	405	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון מס) בגין:
(28)	6	(33)	(31)	7	(39)	תוספת (ניכוי) בשל אינפלציה
						הכנסות חברות בת:
1	-	-	(4)	(4)	(5)	בארץ
-	-	-	(1)	(2)	(1)	בחו"ל
6	(8)	(7)	6	(8)	(7)	הפרשה כללית, מיוחדת ונוספת לחובות מסופקים
(4)	(5)	(2)	(4)	(5)	(2)	הכנסות פטורות
(7)	(1)	(4)	(7)	(1)	(4)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
3	8	4	3	9	5	הוצאות אחרות לא מוכרות
						מיסים נדחים בגין הפסדים בחברה מוחזקת
-	-	-	-	-	-	שמוזגה לתוך הבנק (1)
						הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם
2	8	7	2	8	7	מיסים נדחים
12	13	12	12	13	12	מס רווח על מס שכר, נטו
5	-	(1)	5	-	-	מיסים בגין שנים קודמות
6	(3)	3	6	(2)	3	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס (2)
-	13	(9)	(2)	17	(6)	הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו
319	293	335	371	349	368	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) ראה ו' להלן.

(2) ראה בסעיף ג' להלן.

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

ג. ביום 25 ביולי 2005 התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 147) התשס"ה-2005 (להלן: "התיקון"). התיקון קובע כי יוגבר קצב הפחתת שיעור מס החברות, כמפורט להלן: בשנת 2006 - 31% (במקום 32%), בשנת 2007 - 29%, בשנת 2008 - 27%, בשנת 2009 - 26% ומשנת 2010 ואילך - 25%.

ביום 27 ביוני 2006 חתם שר האוצר על צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשס"ו-2006, הקובע כי שיעור מס הרווח יופחת משיעור של 17% לשיעור של 15.5% באופן המפורט בצו. שיעור המס הכולל אשר יחול על הבנק מסתכם בשנת 2006 ב-40.6%, בשנת 2007 - 38.5%, בשנת 2008 - 36.8% וימשיך לרדת בהדרגה עד לשיעור של 35.1% משנת 2010 ואילך.

ד. ביום 26 בפברואר 2008 התקבל בכנסת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח - 2008 (להלן - "התיקון"), לפיו תחולתו של חוק התיאומים בשל אינפלציה תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס.

בהתאם לתיקון, בשנת המס 2008 ואילך, לא תחושב עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, תופסק ההצמדה למדד של סכומי הפחת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך.

במסגרת התיקון בוצעו גם תיקונים להגדרות "רווח" ו "שכר" בחוק מס ערך מוסף. בהתאם לתיקונים, בחישוב הרווח לצרכי מס רווח ינוכה מס השכר ששולם על ידי המוסד הכספי. כמו כן, תשלום חלק המעביד בדמי ביטוח ששולם בעד עובדו לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: חוק הביטוח לאומי), יחויב במס שכר.

בשנת 2008, כהוראת שעה, ינוכה מחצית ממס השכר ששולם על ידי המוסד הכספי בחישוב הרווח לצרכי מס רווח וכן יחול מס שכר על מחצית תשלום חלק המעביד בדמי ביטוח לאומי ששולם בעד עובדו לפי חוק הביטוח לאומי.

השפעת ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה, נכון ליום 31 בדצמבר 2007, מוערכת בהקטנת הרווח הנקי של הבנק בכ-15 מיליוני שקלים חדשים בגין כל עליית מדד שנתית בשיעור 1%.

התיקונים לחוק מס ערך מוסף, על בסיס הוצאות השכר בשנת 2007, צפויים להגדיל את הרווח הנקי של הבנק בהיקף של כ-5 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2008 וב-10 מיליוני שקלים בשנת 2009 ואילך.

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2003 ועד שנת 2004 בגין טפחות לשעבר. לבנק אדנים שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2006.

ו. בעקבות מיזוג חברת ההשקעות עם הבנק, נכלל בשנת 2004 נכס מס ("מס דחה") בסך 25 מיליוני שקלים חדשים, בגין הפסדים צבורים בחברת ההשקעות הניתנים לקיזוז לצרכי מס כנגד רווחי הבנק במשך 10 שנים. מלבד זאת, הפסדים נוספים לצרכי מס בהיקף כולל של כ-51 מיליוני שקלים חדשים שנצברו בחברת ההשקעות, מקוזזים אף הם לצרכי מס, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו באישור נציבות מס הכנסה, במשך תקופה של 10 שנים. בגין סכומים אלו לא נרשמו מסים דחים.

ביום 6 במרץ 2006 התקבל אישור מרשויות מס הכנסה, על עמידה בתנאי המיזוג של חברת ההשקעות של בנק המזרחי בע"מ. יציין כי כאמור לעיל בסעיף ה', לבנק אין שומות סופיות לשנת 2004.

ז. בעקבות מיזוג "טפחות" בנק למשכנתאות לישראל בע"מ ביום 1 בינואר 2005, התקבל ביום 4 בפברואר 2007 אישור מרשויות מס הכנסה, על עמידה בתנאי המיזוג. יציין כי כאמור לעיל בסעיף ד', לבנק אין שומות סופיות לשנת 2005.

ח. סכום ההתאמה של נכסים לא כספיים שהפחתתם לא תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בעתיד ושביניה נקבע, שאין ליצור עתודה למסים דחים:

מ א ו ח ד		ה ב נ ק	
2007	2006	2007	2006
55	65	55	65
(1)	(10)	(1)	(10)
54	55	54	55

יתרה לתחילת השנה

הסכום שלא הותר בשנת החשבון

יתרה לסוף השנה

באור 28 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ט. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

מ א ו ח ד				ה ב נ ק			
31 בדצמבר				31 בדצמבר			
יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%	
2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
מיסים נדחים בגין:							
14	13	36.0	36.4	-	-	-	-
הפרשה ספציפית לחובות מסופקים (1)							
הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים (1)							
41	50	33.3	35.5	41	50	33.3	35.5
עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו (1)							
158	157	35.6	36.1	158	156	35.6	36.0
ניירות ערך אחרים (1)(3)							
24	17	36.8	38.5	24	17	36.8	38.5
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת (2) (11)							
21	160	36.8	38.5	20	159	36.8	38.5
מפריטים כספיים (1)(4)							
3	2	36.8	38.5	3	2	36.8	38.5
מפריטים לא כספיים, נטו (1)							
250	383	36.1	37.6	235	368	36.1	37.6
סך כל המיסים הנדחים							
מיסים נדחים שנכללו -							
(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים"							
261	399	35.6	37.1	246	384	35.6	37.1
(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"							
(11)	(16)	25.0	25.0	(11)	(16)	25.0	25.0
מיסים נדחים, נטו							
250	383	36.1	37.6	235	368	36.1	37.6

- (3) שינויים בסעיף זה במאוחד ובבנק בסך 19 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת - 20 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (4) בסעיף זה נכלל קיטון ביתרת מסים נדחים בגין רווחים מפעולות בלתי רגילות שהסתכמו בשנת 2007 בכ-123 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2006 – גידול ביתרת מיסים נדחים בסך 136 מיליוני שקלים חדשים).

באור 29 - רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה ב נ ק			מ א ו ח ד			
2005	2006	2007	2005	2006	2007	
-	-	333	-	-	385	רווחים ממכירת פעילות קופות הגמל (1)
-	-	-	-	213	-	רווחים ממכירת פעילות קרנות נאמנות
-	148	3	-	148	3	רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות (2)
-	-	11	-	-	21	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
(1)	-	-	(1)	-	-	הפסד הון ממכירת בניינים וציוד
						(הפרשה) ביטול הפרשה להפסדים צפויים על בניינים
(2)	4	(14)	(2)	4	(14)	העומדים למכירה ונכסים בשכירות שאינם בשימוש
(3)	152	333	(3)	365	395	רווח (הפסד) לפני מיסים

						הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי רגילות:
(1)	80	8	(1)	163	32	מיסים שוטפים
-	(14)	123	-	(14)	123	מיסים נדחים
(1)	66	131	(1)	149	155	סך כל ההפרשה למיסים
(2)	86	202	(2)	216	240	רווח לאחר מיסים
						חלק ברווחים נטו, מפעולות בלתי רגילות של חברות
-	130	25	-	-	-	מאוחדות, לאחר מיסים
						חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות
-	-	-	-	-	(13)	בלתי רגילות של חברות מאוחדות, לאחר מיסים
(2)	216	227	(2)	216	227	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים

(1) לעניין מכירת פעילות קופות הגמל ראה באור 6 ה. (2).

(2) לעניין מכירת מניות חברת מופת קרן הטכנולוגיה לישראל בע"מ ראה באור 6 ה. (3).

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. כללי

הבנק מנהל את פעילותו בשבעה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השרותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית על הטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בשבעת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים "חודיים" המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ. לאור השינויים שחלו בהצגת מגזרי הפעילות בהתאם לשינויים במבנה הארגוני של הבנק ועם הפעלת מערכת המדידה החדשה, כאמור להלן, התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות המוצגות בגין שנת 2006.

בשנים האחרונות חלו בבנק שינויים ארגוניים, במסגרתם נקבעה מחדש החלוקה של תחומי הפעילות וסוגי הלקוחות השונים בין היחידות. להלן עקרונות חלוקת מגזרי הפעילות ליחידות הארגוניות, ותיאור השינויים העיקריים:

- בחטיבה לבנקאות עסקית בוצע ארגון מחדש, במטרה לרכז את הטיפול בלקוחות גדולים ביחידות מתמחות במטה או במוקדים המיועדים לכך. סקטור תאגידי גדולים במטה, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליון שקלים חדשים. הטיפול ביתר הלקוחות העסקיים הבינוניים והגדולים, מתבצע בסקטור עסקים, (מגזר בנקאות מסחרית) באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליון שקלים חדשים.

- במהלך שנת 2007 הועבר הטיפול בבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית. על לקוחות הבנקאות הפרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות, טווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על 2.5 מיליון שקלים חדשים, ותאגידי שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליון שקלים חדשים.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

- החטיבה הקמעונאית אחראית גם על מגזר משקי הבית, הכולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות, ועל מגזר העסקים הקטנים, הכולל לקוחות תאגידיים קטנים. עיקר הלקוחות העסקיים בחטיבה הקמעונאית מתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים.

- הפעילות הבינלאומית, הכוללת את שלוחות הבנק בחוץ לארץ ואת הפעילות במרכזי הבנקאות לתיירים בארץ, הוכפפה לחטיבה הפיננסית. בנוסף, אחראית החטיבה הפיננסית גם על הניהול הפיננסי, הכולל את ניהול הנכסים וההתחייבויות, הנזילות, ניהול תיקי ההשקעה בניירות ערך ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית, במסגרתה ניתנים ללקוחות המגזר - משקי הבית, שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות;

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. ללקוחות המגזר - עסקים קטנים, ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם;

בנקאות פרטיות - באחריות החטיבה הקמעונאית. במגזר זה נכללים לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, להם מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות;

בנקאות מסחריות - באחריות החטיבה לבנקאות עסקית, הכוללת בין היתר את סקטור עסקים, סקטור בניה ונדל"ן וסקטור תאגידיים, המחלקים ביניהם את הטיפול בלקוחות העסקיים בהתאם להיקף חבותם, לגודלם ולאופי פעילותם. מגזר הבנקאות המסחרית כולל פעילות מול חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים.

בנקאות עסקיות - במסגרת מגזר זה מטפלת החטיבה העסקית במכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. במסגרת מגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים ללקוחות גדולים בתחום הבניה והנדל"ן.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

הפעילות הבינלאומית - הפעילות במגזר כוללת את הפעילות הבינלאומית בשלוחות הבנק בחוץ לארץ, ואת הפעילות מול לקוחות תושבי חוץ במרכזי הבנקאות לתיירים בירושלים ובתל אביב.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

בד בבד עם השינויים הארגוניים, חלו מספר שינויים גם בחלוקה הפנימית של המגזרים למוצרים השונים. הוגדר מחדש אפיון שוק ההון, כך שיכלול את ההכנסות וההוצאות בגין פעילות לקוחות בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ, זאת מלבד פעילות הניהול והתפעול של קופת הגמל וקרנות הנאמנות שנכללה במגזר זה גם בעבר. כמו כן עודכנה הגדרת תחום כרטיסי האשראי, והיא כוללת בנוסף להכנסות ולהוצאות תפעוליות, גם את הרווח מפעילות מימון בכרטיסי אשראי.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות עו"ש וחח"ד, אשראי וערבויות לסוגיהם, פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אחד מאפיקי ההשקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

במהלך שנת 2007 הופעלה בבנק מערכת חדשה למדידת רווחיות, המודדת את תוצאות פעילות הבנק ומפלחת את יתרות הנכסים וההתחייבויות החל מרמת העסקה הבודדת, דרך רמות ההיררכיה השונות במבנה הארגוני, ועד לרמת הארגון כולו. באמצעות המערכת החדשה מנתחת הנהלת הבנק את תוצאות הפעילות על פי חתכים ארגוניים ובהתאם למוצרים השונים אותם מציע הבנק ללקוחותיו. הרווח מיוחס במערכת ללקוחות ולמוצרים, אשר מפולחים בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בינמגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בינמגזרי למגזר הניהול הפיננסי.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- ההפרשה לחובות מסופקים מיוחסת ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות השכר מיוחסות ללקוחות בהתאם לשיוכם לפרנטים ספציפיים. בנוסף, מועמסות על הלקוחות הוצאות השכר של מנהלים ושל עובדי יחידות מטה שאינן מתייחסות ללקוחות ספציפיים.
- הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שיוכו הלקוחות במערכת ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, לרבות השינויים שחלו לאחרונה, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת החדשה.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי הפעילות

התוצאות המוצגות לשנת 2007 אינן בנות השוואה לתוצאות המוצגות בגין השנים 2006 ו-2005, כאמור לעיל.

מס' הכל	חטיבה פיננסית		בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית						
2,026	(124)	(105)	657	185	(309)	(100)	1,822	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני
-	340	96	(195)	(70)	586	149	(906)	הפרשה לחובות מסופקים
								מחיצוניים
								בינמגזרי
2,026	216	(9) ⁽⁴⁾	462	115	277	49	916	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני
1,190	146	56	163	42	173	21	589	הפרשה לחובות מסופקים
3,216	362	47	625	157	450	70	1,505	הכנסות תפעוליות ואחרות
228	-	3	77	7	74	-	67	סך הכנסות
								הפרשה לחובות מסופקים
1,938	167	130	133	124	361	11	1,012	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	28	-	68	(9)	(26)	1	(62)	מחיצוניים
1,938	195	130	201	115	335	12	950	בינמגזרי
1,050	167	(86)	347	35	41	58	488	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
368	59	(30)	121	12	15	20	171	רווח (הפסד) מפעילות רגילות לפני מיסים
682	108	(56)	226	23	26	38	317	הפרשה למיסים על הרווח מפעילות רגילות
								רווח (הפסד) מפעילות רגילות לאחר מיסים
								חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעילות רגילות
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	של חברות כלולות לאחר השפעת מס
681	107	(56)	226	23	26	38	317	רווח נקי מפעילות רגילות
227	9	-	5	1	39	52	121	רווח, מפעילות בלתי רגילות, לאחר מס
908	116	(56)	231	24	65	90	438	רווח (הפסד) נקי
-	26.3%	(24.0%)	13.0%	9.2%	21.6%	-	19.2%	תשואה להון
94,044	18,955	5,873	17,499	4,349	4,938	-	42,430	יתרה ממוצעת של נכסים
88,713	23,082	5,999	12,240	2,167	9,796	2,210	33,219	יתרה ממוצעת של התחייבויות
80,796	8,681	3,456	26,298	3,801	4,561	-	33,999	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1)
								יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל
45,472	45,472	-	-	-	-	-	-	וקרנות נאמנות
92,803	6,790	766	37,711	2,149	21,091	4,731	19,565	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
74,320	-	4,412	17,412	4,087	4,806	-	43,603	אשראי לציבור (יתרת סוף)
75,290	15,494	2,570	10,753	2,432	11,106	2,204	30,731	פקדונות הציבור (יתרת סוף)
17,431	-	-	113	50	158	-	17,110	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

מס' הכל	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,139	-	88	312	80	168	-	491	מרווח מפעילות מתן אשראי
600	-	17	72	18	86	47	360	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
287	216	(114)	78	17	23	2	65	אחר
2,026	216	(9)	462	115	277	49	916	סך הכל

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים (2)

ישראל	הכנסות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 (3)	רווח נקי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007	יתרות ממוצעות של סך נכסים לשנת 2007
3,214	993	88,844	
2	(85)	5,200	
3,216	908	94,044	
סך הכל מאוחד			

- (1) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.
- (2) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
- (3) כולל רווח מפעילות מימון, לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות אחרות.
- (4) כולל הפרשה בסך 114 מיליוני שקלים חדשים לירידת ערך השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2006

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי הפעילות

מס' הכל	ניהול פיננסי (1)	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית (1)	
1,987	189	883	211	452	(562)	814	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	(221)	(393)	(139)	(16)	751	18	מחיצוניים בינמגזרי
1,987	(32)	490	72	436	189	832	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,215	33	79	24	329	140	610	הכנסות תפעוליות ואחרות
3,202	1	569	96	765	329	1,442	סך הכנסות
305	-	60	6	65	-	174	הפרשה לחובות מסופקים
2,117	28	112	3	53	72	1,849	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	-	110	53	553	206	(922)	מחיצוניים בינמגזרי
780	(27)	287	34	94	51	341	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
349	(13)	131	14	38	19	160	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
431	(14)	156	20	56	32	181	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
(4)	(4)	-	-	-	-	-	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת מס
-	-	-	-	-	-	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
427	(18)	156	20	56	32	181	רווח נקי מפעולות רגילות
216	85	3	-	23	33	72	רווח, מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
-	-	-	-	-	-	-	השפעה מצטברת
643	67	159	20	79	65	253	רווח נקי
-	14.7%	10.0%	11.1%	13.3%	76.7%	12.4%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
88,144	21,482	15,793	2,916	7,018	2,498	38,437	יתרה ממוצעת של נכסים
83,199	11,306	7,684	914	14,919	17,115	31,261	יתרה ממוצעת של התחייבויות
74,025	6,828	23,774	2,700	8,880	1,272	30,571	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (2)
13,738	66	341	41	2,361	3,490	7,439	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
71,532	-	14,281	4,797	43,106	7,392	1,956	יתרה ממוצעת של ניירות ערך (1)
18,019	74	216	137	138	12	17,442	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

מס' הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,340	-	325	61	275	54	625	מרווח מפעילות מתן אשראי
464	-	42	5	118	118	181	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
183	(32)	123	6	43	17	26	אחר
1,987	(32)	490	72	436	189	832	סך הכל

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים (3)

מס' הכל	ישראל	מחוז ישראל	סך הכל מאוחד
88,144	3,153	49	3,202
2006	621	22	643
לשנת 2006	83,941	4,203	88,144

- (1) סווג מחדש.
(2) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.
(3) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
(4) כולל רווח מפעילות מימון, לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות אחרות.

באור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2005

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי הפעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי (1)	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית (1)	
1,904	418	797	264	265	(410)	570	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	(270)	(456)	(142)	168	559	141	מחיצוניים
1,904	148	341	122	433	149	711	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,114	24	38	27	310	131	584	הכנסות תפעוליות ואחרות
3,018	172	379	149	743	280	1,295	סך הכנסות
292	-	73	3	97	-	119	הפרשה לחובות מסופקים
1,839	32	176	66	536	208	821	הוצאות תפעוליות ואחרות
887	140	130	80	110	72	355	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
371	56	63	34	46	30	142	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
516	84	67	46	64	42	213	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(3)	(3)	-	-	-	-	-	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת מס
-	-	-	-	-	-	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
513	81	67	46	64	42	213	רווח נקי מפעולות רגילות
(2)	(2)	-	-	-	-	-	הפסד, מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
(4)	(4)	-	-	-	-	-	השפעה מצטברת
507	75	67	46	64	42	213	רווח נקי
-	18.2%	5.8%	13.1%	9.4%	57.5%	11.9%	תשואה להון

83,346	19,133	12,059	5,354	8,142	2,423	36,235	יתרה ממוצעת של נכסים
78,961	7,324	3,913	1,374	15,722	16,302	34,326	יתרה ממוצעת של התחייבויות
68,392	6,136	17,850	5,363	10,403	1,119	27,521	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (2)
16,808	88	507	247	2,787	4,351	8,828	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
53,351	-	5,369	3,652	37,281	5,606	1,442	יתרה ממוצעת של ניירות ערך (1)
18,328	77	204	163	140	12	17,732	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

ג. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,196	-	253	96	274	35	538	מרווח מפעילות מתן אשראי
364	-	15	6	94	101	148	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
344	148	73	20	65	13	25	אחר
1,904	148	341	122	433	149	711	סך הכל

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים (3)

ישראל	מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד
הכנסות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2005 (4)	רווח נקי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2005	יתרות ממוצעות של סך הנכסים לשנת 2005
2,910	478	79,439
108	29	3,907
3,018	507	83,346

- (1) סווג מחדש
(2) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.
(3) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
(4) כולל רווח מפעילות מימון, לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות אחרות.

באור 31 - מידע על בסיס נתונים נומינליים - הבנק

(במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר		
	2006	2007
סך כל הנכסים	89,205	93,849
סך כל ההתחייבויות	84,433	88,543
סך כל ההון העצמי	4,772	5,306

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2005	2006	2007
רווח נקי נומינלי	503	654	947